

GÖZ

SAYI :2 / 2013-1

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ HABER AJANSI YAYINIDIR.

Dr. Mustafa Aydın:

“Kendimizi sürekli yeniliyoruz”

- Yeni Beyoğlu Sureti ● Doğan Hızlan: “Önce edebiyatçı, sonra gazeteciyim”
- Poseidon’un dalgalanmış da durulmamış ömrü... ● “Kıyamet dediler geldik işte!”

IAHA

İstanbul Aydın Üniversitesi
İletişim Fakültesi Haber Ajansı

Değerli okurlar,

Basmakalıp bir eğitim sistemini bırakmamız gerekliliğini her fırsatta vurguluyorum. Günümüzde öğrenciler artık bu eğitim sisteminden sıkılıyorlar. Teorik bilgiler artık öğrenciyi doyurmuyor. Öğretim elemanları artık uygulamalı dersleri de işleyerek öğrencinin derse katılımını sağlamalıdır.

Bu çerçevede düşünüldüğünde bir iletişim fakültesinin daha okul sıralarında öğrencilerini hayata hazırlayacak uygulamaya yönelik bir eğitim planını uygulaması gerekmektedir. GÖZ Dergisi'ni bu açıdan önemli buluyoruz. Haber üretmek için şehrine, ülkesine tanıklık eden genç arkadaşlarımız görüyorlar ki, ülkemiz insan hammaddesi açısından çok zengindir, olağanüstü bir coğrafyaya sahiptir ve ne çok kültüre ev sahipliği yapmaktadır.

Öğrencilerimiz daha fakülte sıralarında ülkelerini tanımaya giriştiklerinde gazeteciliğin kabul etmediği önyargılardan sıyrılacak ve kaleme alacakları haberlerde, araştırmalarda objektif olacaklardır. Çağımızı eleştiren, sorgulayan insanları ancak başta ülkelerini tanımalarını sağlayarak yetiştirebiliriz.

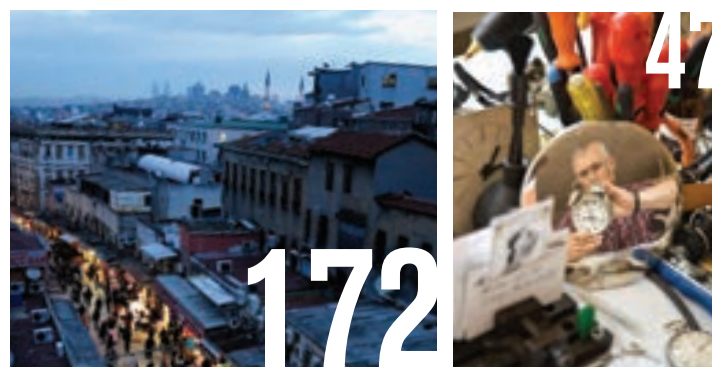
Öğrencilerin önüne yeni hedefler koymamız gerekiyor, onları uluslararası bireyler olarak yetiştirmemiz gerekiyor. Elinizde tuttuğunuz GÖZ Dergisi'nin böyle bir işlevin parçası olması gerektiğini söylemeliyim. Sayfalarını şöyle bir karıştırdığımızda öğrencilerimizin önemli bir çaba gösterdiklerini görüyorum. Süratle değişen dünyamızda iletişim eğitiminin de hızla değiştiğini izliyoruz. GÖZ, üniversitemizde iletişim eğitiminin önemli bir parçasıdır. Emeği geçen herkesi kutluyor, öğrencilerimize başarılar diliyorum.

Dr. Mustafa Aydın

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı

İÇİNDEKİLER

- 10 “Kendimizi sürekli yeniliyoruz”
- 18 Hürriyet’in mutfağı
- 24 Bir Yıldız Kaydı
- 32 “Zanaattan başka tutunacak dal yoktur bizlere...”
- 38 “Kıyamet dediler geldik işte!”
- 47 Zaman doktoru: saatle uğraşmak sabır işidir
- 52 Senelerin değiştiremediği Baylan mutfağında bir Harry Potter
- 56 Doğan Hızlan: “Önce edebiyatçı, sonra gazeteciyim”
- 60 Bir rüya gerçek oldu
- 66 Aslolan fotoğrafları geleceğe taşımaktır
- 72 “Bu meslekte başarı, işin mutfağından geçer”
- 76 Amalar için körebe bir oyun değilmiş!
- 82 “Bu Hastalık Bana Armağan”
- 88 “İlahi Kusurluluk”
- 92 Poseidon’un dalgalanmış da durulmamış ömrü...
- 100 Ege’nin parlayan yıldızı: Bozcaada
- 108 Garipçe bir köy değil, küçük bir Karadeniz’di...
- 118 Ekmek Balığının Karnında
- 124 İskeçe size ziyaretlik, bana ise hasretlikdir
- 132 Yeni Beyoğlu Sureti
- 142 Beyoğlu’ndaki turşu cumhuriyeti
- 150 Zübeyir’e uğramadan Adana’ya gitmeyin
- 158 “Eski”yi arayanların yeri: By Retro
- 166 Tahtakale’de bir hediyelik eşya cenneti: Şark Han
- 172 “Serin Serin Kapalıçarşı, Cıvı cıvı Mahmutpaşa”
- 178 Havası, suyu ve ekmeğiyle bir dağ köyü: Cumalıkızık
- 184 Sermayesi: Ateş, kum ve alın teri
- 186 Buharda sabırla pişen etin, reyhanın ve fesleğenn öyküsü
- 190 Anadolu beşiğinde medeniyetlerin başkenti
- 198 “Adı Antigoni... Ben de önünde diz çökerim”
- 204 “Fön makinesi fotoğrafçılığın mühim aksesuarlarından biri oldu”
- 210 Gittik, izledik, yazdık, çektik...

GOZ

SAVI 2 / 2013-1

KÜNYE

İmtiyaz Sahibi
İstanbul Aydın Üniversitesi
Mütevelli Heyet Başkanı
Dr. Mustafa Aydın

Yayın Kurulu Başkanı
Prof. Dr. Yadiğar İzmirlî

Genel Yayın Yönetmeni
Prof. Dr. Hülya Yenğın

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Öğr. Gör. Kayıhan Güven

Haber Koordinatörü
Semra Dursun

Haber Koordinatör Yrd.
**Yasemin Karip,
Simpel Osman**

Fotoğraf
Ferit Cihan Deniz

Tasarım
Belma Kuyucu

Tasarım Yardımcısı
Orkun Burak Çatalkaya

Kapak Fotoğrafi
Ferit Cihan Deniz

Katkıda Bulunanlar

Ahmet Hamdi Annaç,
Musab Arslan, Tolga Çakmak,
Orkun Burak Çatalkaya,
Özge Çınar, Ferit Cihan Deniz,
Semra Dursun, Şifa Elçil,
Muhammed Erçobanoğlu,
Yasemin Karip,
Rüya Kebapçıoğlu, Ümit Kiler,
Aydın Okan, Simpel Osman, Bahar
Pamir, Damla Merve Pekdoğan,
Eray Taş, Ece Tızman, Murat
Yeşilyurt, Zeynep Yılmaz, Burak
Yüksel,
Güney Baran Yüzgöl

Adres

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim
Fakültesi
Florya Yerleşkesi
Beşyol Mah. İnönü Cad. No.38
Sefaköy/ İstanbul
Tel: 212 444 14 28
Faks: 212 425 57 59

Dergimizde yayımlanan yazı ve fotoğraflar izinsiz kullanılamaz. Dergimizde yer alan ilan, yazı ve fotoğrafların sorumluluğu sahiplerine aittir.

Merhaba,

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde geleceğe hazırlanan öğrencilerimizin daha okul sıralarında profesyonel hayatın ipuçlarını görmelerini arzuluyoruz, bu konuda elimizden ne geliyorsa yapmaya çalışıyoruz. GÖZ Dergisi de bu amaçla yayımlanıyor. Profesyonel hayatta yapabilecekleri hataları fakülte uygulamaları içinde yapan geleceğin gazetecilerinin ileriki meslek yaşamları içinde fazlaca üzülmeceklerini düşünmekteyiz.

GÖZ Dergisi'ni yayımlayan genç gazeteciler, doğrusunu söylemek gerekirse, yoruluyorlar. Bir taraftan derslerini izlerlerken, öte yandan haberlerini kaleme alıyorlar. İstanbul Aydın Üniversitesi Haber Ajansı (İAHA) muhabirlerini üniversitemizde yapılan her bilimsel toplantıyı, sosyal etkinliği izlerlerken görüyorum. Bu onlara çok şey katıyor; izlenen bir etkinliğin doğru kaleme alınması doğrusu kolay gibi gözüküyor. Genç gazeteciler üniversitede izledikleri bu faaliyetleri üniversiteyle, kamuoyuyla paylaşıyorlar, vakit geçirmeksizin.

İletişim fakültemiz öğrencilerinin ve öğretim elemanlarının medyaya bakışlarını zenginleştirmek amacıyla birçok üst seviyede medya çalışanını davet ederek dinliyorlar, çok da iyi yapıyorlar. Bu konukların neredeyse ortak bir dille şunu vurguladıklarını görüyoruz: "Daha fakülte sıralarında profesyonel işlere girişin, elinizi-gözünüzü alıştırmın!"

GÖZ Dergisi işte bu öneriye uyarak, sayfalarında geleceğin öğrencilerine yer veriyor. İAHA odasının önünden geçerken nasıl da özveriyle çalıştıklarına her seferinde tanıklık ediyorum. Dergiye emeği geçen hocalarımızı, öğrencilerimizi gönülden kutluyorum, yolları açık olsun...

Prof. Dr. Yedigâr İzmirli

İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü

Küçük bir oda İAHA

KÜÇÜK BİR ODADIR İAHA. AMA İÇERİ GİRER GİRMEZ BÜTÜN SICAKLIĞIYLA KARŞILAR SİZİ. GÜN İÇERİSİNDE BİR SÜRÜ MİSAFİRİ OLAN, GİRENİ ÇIKANI BOL OLAN BİR YERDİR BİZİM AJANS. ÖYLE REUTERS, AP, AA AJANSLARIYLA FALAN KARIŞTIRMAYIN BİZİ SAKIN. BİZİM AJANS UFACIK, SICACIK VE AZCA KİŞİDEN OLUŞAN, BİRAZ EKSİKLİ GEDİKLİ AMA HER ŞARTA RAĞMEN ELİNDEN GELENİ ARDINA KOYMAYAN BİR AJANSTIR. BEN BURADAYIM DİYE BÖYLE DİYORUM SANMAYIN. GELİN, GÖRÜN. BEN YAŞAYARAK ANLADIM, SİZİN DE BU ŞEKİLDE ANLAMANIZ MÜMKÜNDÜR. BELKİ SİZ DE ARAMIZA KATILIRSINIZ...

● KAYIHAN GÜVEN

Kayıhan Güven'in 2011 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi'nde öğretim üyeliği yapmaya başlamasıyla İstanbul Aydın Haber Ajansı'nın(İAHA) temelleri atılmıştır. Günümüz öğretmenlerine kıyasla derslere daha farklı bir bakış açısına sahip Kayıhan Güven, öğrencilere uygulamaya yönelik ders yaptırmaktadır. Öğrencilerin dışarıdaki hayatı daha yakından görüp tanımaları için gerek anılarıyla, gerek verdiği projelerle her zaman onları teşvik eder. Okulda, gazetecilik ve fotoğrafçılık alanında ilerlemek isteyen öğrencilere yönelik olarak, onların daha sık haber yapıp fotoğraf çekebileceği ve gazeteciliği yerinde daha iyi öğrenebile-

ceği bir haber ajansı kurulmuştur. Ajans ilk kurulduğu zamanlarda belirli bir odaları olmadığı için sürekli oradan oraya bir halde, gezgin bir şekilde gazeteciliklerini yapmışlardır. İlk kuşak İAHA'lılar "Seyyar" muhabirlerdir. Kayıhan Güven'i bir ansiklopedi olarak da tanımlayabilirim.

Her konuda uçsuz bucaksız bilgi sahibi, sorduğunuz bir soruya vereceği cevapla yüzlerce şey öğrenebileceğiniz bir kişidir. Sakin konuşmasıyla alır size hayaller alemine götürür. Onunla konuşurken bir şeyi fark edersiniz ki, yapamayacağınız hiçbir şey yoktur. Siz fark etmeden o, size sorumluluklar yükler ama bunları öyle omuzlarınıza da yıkmaz. Her zaman yolunuzu açar ve siz kendiniz yürümeye başlayana kadar size yardımcı olur. Yaptığınız işler size bir sorumluluk değil de ulvi bir görev gibi bile gelmeye başlayabilir kısa bir zaman sonra. İşte o zaman, siz olmuşsunuz demektir ve Kayıhan Güven'in size gururlu bakışlarında bunu görebilirsiniz.

● SEMRA DURSUN

İAHA'nın kapısından içeri girersiniz ve ilk sima Semra Dursun olur. Sessiz, sakın ama o sakinliğiyle hepimizi kontrol altında tutan, ajansımızın hem çalışan asistanı hem de editörü. Miniminnacık biridir Semra, inanmazsınız 24 yaşında

olduğuna. Ajansın ve tüm işlerin kontrolü ondadır. Onu çalışmazken hiç göremezsiniz. İşkolik diye de nitelendiririm kendisini. Bizim iş dağılımımızdan da o sorumludur. Nerede, ne zaman, ne yapacağımız onun tarafından belirlenir. Ajansımızın kurucusu aynı zamanda Genel Yayın Yönetmenimiz olan Kayıhan Güven'in asistanı olan Semra, daha önce Marmara İletişim Fakültesi'nde okurken okullarının haber ajansı MİHA'da görev yapmıştır. Engin tecrübesi de oradan gelmektedir. Yıllardır Kayıhan Hocamızla çalışan Semra artık işinin ehli olmuş, ajansta da bize yol gösteren kişidir.

● HATİCE CAN

Ufak tefek bir muhabirimiz, Hatice Can. Aramızdaki en genç çalışan olup bıcır bıcır havasıyla keyiflere keyif kattı. Her zaman beraber çalıştığı insanları motive etmiştir. O da ilk dönem aramızda yer alıp okul bünyesindeki haberleri takip etti. Ona da katkılarından ötürü teşekkür ederiz.

● FERİT CİHAN DENİZ

Hemen kafanızı sağa çevirdiğinizde bilgisayarın başında görebileceğiniz, ajanstaki eski çalışanlardan biri olan Ferit Cihan Deniz var. Ajansımızın fotoğraf editörü olan Ferit, ajans ilk kurulduğunda ajanstaki tek tük çalışanlardan biri olup, fotoğraf dışında da tüm işlerle ilgilenmiş, haber üzerine de kendini geliştirmiş bir arkadaşımızdır. DGS ile İstanbul Aydın Üniversitesi'ne gelip Görsel İletişim Bölümü 4. sınıfta okuyan Ferit, 2011 yılında Haber Fotoğrafçılığı dersinde Kayıhan Güven'le tanışıp ortak bir çabayla ajansın varlığını hakim kılmışlardır. İlk bakışta sinirli görünen, ama konular üzerindeki olumlu yaklaşımlarıyla sempatik biridir. Her konuda fikir sahibi olup illa ki konuşacak bir şeyleri vardır Ferit'in. "Ben konuşmayı pek sev-

mem," deyip hiç susmayan biridir o aslında. Öyle boş da konuşmaz, anlattığından kesinlikle yeni bir şeyler öğrenirsiniz. Kayıhan hocamızın genç ve fevri versiyonudur benim gözümde. Biz yeni İAHA kuşağına da fotoğraf konusunda elinden geldiğince yardımcı oluyor. Hatta makinemi kullanmayı ondan öğrendiğimi söyleyebilirim. Ajansımız tarafından açılmış fotoğraf sergilerinde de tüm görevi üstlenip, benim taktığım "küçük adam" lakabıyla büyük işler başardı. Aynı zamanda anlık fikirlerle haber peşine düşen yaratıcı bir arkadaşımızdır Ferit. Ortaya bir fikir atar ve ona uymamak imkansızdır. Sonunda güzel bir şey çıkacağından eminsinizdir çünkü. Her an yüzünde bir plan yapar havası vardır, nitekim öyledir de.

● ORKUN BURAK ÇATALKAYA

Bir yan masaya baktığınızda da bilgisayarına gömülmüş, sürekli gülen Orkun Burak Çatalkaya'yı görürsünüz. Bir insan hiç mi mutsuz, gergin olmaz sorusunu getirir aklınıza. Kafasına hiçbir şeyi dert etmeyen, işine gücüne bakan, her daim espri yapan, ajansımızın bilgisayar kurdu, tasarımcısı Orkun. Bu sene DGS ile Görsel İletişim Bölümü'ne gelen Orkun, yaptığımız her haberin tasarımından sorumlu tek kişidir. Aynı zamanda beni photoshop konusundaki hızı ve bilgisiyle ağız açık bırakır. İş öğretmeye gelince pek başarılı olamasa da yaptığı işi çok güzel bir şekilde sunar. Dergimizin tasarımından da o sorumludur. İşleri biriktirir biriktirir ama son anda en güzel haliyle bitirir. Graffitiye ilgi-si olan Orkun, çizim konusunda da iyi bir yeteneğe sahiptir. Oturduğunda yapacak işi yoksa hiç boş durmaz, kalem kağıdı alır önüne hemen bir şeyler karalamaya başlar. Tasarımın dışında ajansımızın fotoğrafçılığını da yapan Orkun, bir nevi Ferit'in yardımcısıdır. "Bunlar bensiz bir hiç" cümlesiyle ajanstaki yerini yüreklerimize kazıdı.

● SİMPEL OSMAN

Ajansımızda bir de yabancı uyruklu çalışmamız var. Yunan kızı Simpel Osman da aramıza katılıp okul bünyesindeki işlerde yer aldı. Okulda olan etkinlikleri takip edip oradan oraya az koşmamıştır. O da kendini bir anda aramızda bulup bu çalışma serüvenine kendini kaptırmış ve bir şeyler üretiyor olmanın haklı gururu içerisine girdi. Gazetecilik Bölümü 3.sınıf öğrencisi olan Simpel, okuldaki haberler dışında bize hem kendi ülkesinden haberler getiriyor hem de yakınımızda olup bitenlerden

bizleri haberdar ediyor. Aramıza katılmasıyla farklı bir kültürü tanımamıza da vesile olması hepimiz için bir avantaj sayılır. Simpel, ajansımızın en süslüsü olup anlattıkça bitmez hikayeleriyle dolu bir çalışandır. Aynı zamanda çoğumuzda olmayan bir disipline

sahip. Eğer bir iş o anda yapılmalıysa, yapılacaktır. Aksi taktirde o çiçekler açan yüz hepimize kızgın bir ifadeyle bakar ve bir şey demeye çekinir oluruz.

● AYDIN OKAN

Ve olmazsa olmazımız Aydın Okan. Sürekli Kayıhan hocamızla zıtlaşır her olayın bir de olumsuz tarafı olduğunu bize gösteren fe-laket tellahımız. Gazetecilik Bölümü 3.sınıfta okuyan Aydın, ajansın ilk açıldığı dönemlerde de ajansa yardımcı olup bu sene resmi bir şekilde İAHA muhabirleri arasında yerini aldı, Okul etkinliklerinde fotoğrafçılık yapıp, dergimiz için dışardan haberler getiriyor. Bol bol konuşup bizi gülmekten kırıp geçirir Aydın. Motivasyonu dağıtıcı morali yükseltici etkisi vardır onun. Sabah gelip bilgisayarının başına oturur akşama kadar orada haberlerini yazar sonra toplar eşyalarını gider. Ama gelin bir de bize sorun o süreci. Hep bir şeyler anlatır, olaylara hep farklı yönünden yaklaşır ve ister istemez onun orada olması alışkanlık yapar.

● AHMET TOPÇU

Elinde makinesi yüzlerce fotoğraf çeken birini gördüyseniz o Ahmet Topçu'dur. Ağızında bakla ısınmayan cinsten biridir Ahmet. Hiç beklemediğiniz bir yerde hiç beklemediğiniz bir cümle kurabilir. Ajansımızın ilk döneminde aramızda yer aldığı için Ahmet'e de teşekkür ederiz.

● HATİCE DENİZ

Dergimizin oluşum aşamasında Kayıhan Güven'in eski öğrencisi olan Hatice Deniz de yanımızdaydı. Misafir çalışan olarak yazılarımızın redaksiyonunda bize yardımcı olan Hatice, çocuksu sıcak kanlılığıyla kısa bir sürede aramızda yer etti. Dergi yazılarındaki yardımlarından ötürü Hatice'ye, özel teşekkürlerimizi sunarız.

● ELİF TUĞBA TEZCAN

Ajansımızın bir de gizli bir çalışanı vardır. Ve o giz İAHA'nın devamlılığını sürdürmesini sağlayan bir güçtür. İletişim Fakültesi Sekreteri Elif Tuğba Tezcan, İAHA için elinden geleni ardına koymayarak okulda olup biten tüm etkinliklerden bizi haberdar eder. Bir yardıma ihtiyacımız olduğunda yanına gidip "Elif Ablâ" dememiz yeterlidir. Bazen bizden bıkkacak kıvama geldiğini düşünsem de ajansın gizli meleği olarak her zaman yanımızda. Bize her zaman güler yüzü ve çocuksu ruhuyla yaklaşıyor. Bu yüzden ki Elif Ablâ kendimize en yakın gördüğümüz kişi olup, hem arkadaşımız hem de anaç yapısıyla koruyucumuzdur.

● YASEMİN KARİP

Son olarak, bu yazının sahibi, ben Yasemin Karip. Gazetecilik Bölümü 3.sınıf öğrencisiyim. Benim de İAHA ile tanışmam, ajansın ilk kurulduğu zamanlarda Kayıhan Hocamızın derslerde bizleri ajansa davet etmesiyle oldu. 1. kuşak İAHA'ya katılamamış olsam da 2. kuşağa hızlı bir giriş yaptım. Bir anda kendimi burada bulup bir ay içerisinde işlerin içerisindeydim. Buraya alışmak öyle çok zaman almıyor. Hatta tutup sizi içine içine çekiyor. Yaptığınız işten öylesine zevk alıyorsunuz ki, çünkü karşılığını görebiliyorsunuz. Ben gördüm. Çok konuşanlardan biri de benimdir aslında. Kim-senin söyleyemediği bir şeyi lafı dolandırmadan pat diye söyleyebilirim. Bu konudaki patavatsızlığımı yendim ama çocuksu tavrımı yok edemedim. Muhabir arkadaşlarımdan benden yana bir sıkıntısı olmuş mudur bilmiyorum ama görünen o ki, nabza göre şerbet vermeyi bilen bir insanım, her ne kadar bazı zamanlar sivri dilli olsam da. Ben de İAHA'da devamlılığımı elimden geldiğince sağlayacağımı biliyorum. Bu ajansı iyi-kötü, her şartta devam ettirebilmek için burada olacağım.

Tüm bu kişisel bilgilerin dışında ajans olarak çalışmalarımız da ön plandadır. İAHA muhabirleri, Kayıhan Güven'in önderliğinde okuldaki tüm etkinlikleri takip edip konferans günlükleri tutmasının yanı sıra, fotoğraf sergileri açmış, büyük emeklerle "GÖZ" dergisini çıkarmış hala da bu çalışmalara devam etmektedirler. İAHA tarafından, okul öğrencilerinin de fotoğraf katkısıyla "İstanbul Boğazi Bir Yeryüzü Cenneti" ve "Altın Boynuz/Haliç" adlı fotoğraf sergileri açıldı. 2012 Eğitim döneminin başında İstanbul Aydın Üniversitesi bünyesinde İKSV'nin "kusurluluk" başlıklı bienalinde yer aldı ve "İlahi Kusurluluk" adlı bir fotoğraf sergisi açıldı. 2.Kuşak İAHA geziler düzenleyerek gittikleri yerleri de kaleme aldı. İlk gezilerini Garipçe'ye yaptı, ajansın beş öğrencisi 21 Aralık 2012 Maya kehanetiyle ilgili olarak İzmir'in Şirince Köyü'ne gidip oradan da izlenimler aldı ve derginin içine tüm bu yazıları serpiştirdi. Bu ortak çalışmalar esnasında birbirimizle daha çok kaynaştık, arada bir kızıp gerildik. Ama yine de birliğimizi koruyarak, her zorluğa karşın mutfağımız olan İAHA'da bir aradayız. Bizi, İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Kampüsü D Blok -1, katta bulabilirsiniz.

Dekanimıza teşekkür etmeden bu yazıyı bitirmeyeceğim; her daim bizlerleydi, bizi motive etti, bir dediğimizi iki etmedi. Sağolsun, varolsun...

Merhaba,

Profesyonel işler çıkarmak ve aynı zamanda amatör ruhu korumak... Kulağa olanaksız geliyor olsa da bizler, İAHA Muhabirleri bunu başardığımızı inanıyoruz. Yıl içerisinde ürettiğimiz yazı ve fotoğrafları eleyerek bir dergide toplamak ciddi bir uğraş istiyor; üstelik bir yanımız yaklaşan final sınavlarıyla cebelleşirken. Göz Dergisi'nin yayımlanan ilk sayısının ardından aldığımız olumlu tepkiler bizi ikinci sayımızda daha yüreklendirdi. Artık daha bir tecrübe kazanmıştık. Üstelik İAHA olarak kendimizi gerek üniversite içerisinde gerekse üniversite dışında kanıtlamıştık. Bundan sonraki tek sorunumuz çitımızı biraz daha yükseğe taşımaktı.

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Haber Ajansı , GÖZ Dergisi'nin ikinci sayısı ile karşınızda. Yeni sayımızda fotoğraf yönümüz de en az yazılarımız kadar ağır basıyor. Genç gazeteci adayları olarak bu sayıda yine birbirinden renkli konulara yer verdik. Konularımızı seçerken yüzümüzü toplumdan, insandan ve yaşadığı büyük şehirden yana çevirdik. Farklı kültürlerin iç içe geçtiği İstanbul'un kılcal damarlarında dolaştık. Farkında olmadan İstanbul'un çok kültürlü etnik yapısına da tarihi bir not düştük. Bizi en çok etkileyen dergi konulardan biriydi Diyarbakırlı Süryani bir ailenin hâlâ Beyoğlu'nun bir pasajında sürdürdüğü terzilik zanaatı. İletişim Fakültemizin 3. sınıf Gazetecilik Bölümü öğrencisi Gabriel Eray Taş'ın Beyoğlu'nda bir handa terzilik yapan babası Erdal Taş'ın hikâyesiydi bu. Erdal Taş, artık unutulmak üzere olan terzilik zanaatının İstanbul'da hatırı sayılır son temsilcilerindendi. Eray, derste babasından söz edince bu konu hepimizi heyecanlandırmış, ondan babasını yazmasını istemiştik. O da ertesi hafta elinde "O Benim Babam" başlığını attığı yazıyla çıkageldi. Yazısına babasının son kez çektiği fotoğrafları da eklemişti. Ne yazık ki Eray, babasını hayatını kaleme aldıktan çok kısa süre sonra ani gelen bir kalp kriziyle kaybetti. Bu konuyu ismarlarken hiç birimizin aklına böyle bir son gelmemişti.

Dünyayı dolaşan Türk denizci Sadun Boro ve aşkla bağlı olduğu teknesi "Kismet" in öyküsünü Ahmet Hamdi Annaç yazdı Göz Dergisi için. Okurken gözleri nemlendiren bir yazı "Poseidon'un dalgalanmış da durulmamış ömrü"... Simpel Osman hem ajans muhabirlerimizden hem de bu sayımızın konularından biri. Simpel'in öyküsü de hayli ilginçti. Şimdi üniversitede eğitimi için İstanbul'da yaşıyor olsa da İskeçe'den bir türlü kopamaz Simpel. O da üç yıldır içinde bir türlü susturamadığı İskeçe'ye olan özlemini yazdı.

İstanbul Aydın Üniversitesi, yıl içinde öğrencilerin ve hocaların görgülerini artırmak üzere çok sayıda konferansa ve panele ev sahipliği yaptı. Bizler de İAHA Muhabirleri olarak bu konferanslarda hem gazetecilik pratiğimizi hem de görgümüzü artırmak için yer aldık. Burada konuşulanları yazı ve fotoğraflarımızla kayda geçirdik. Dergimizin bu sayısında biz de üniversitede yapılan etkinliklere kısa kısa yer verdik.

Bu sayımızda İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın ile bir söyleşi yaptık ve hızla büyüyen İstanbul Aydın Üniversitesi'ni konuştuk. Yukarıda ele aldıklarımız dergimizde yer alan konuların sadece birkaçı. Yıl içerisinde ürettiğimiz onlarca yazı ve fotoğraf içinden bir eleme yapıp bir dergi hazırlamak sanıldığı kadar aksine hiç de kolay bir iş değil. İAHA'nın Genel Yayın Yönetmeni Kayıhan Güven çitayı hep yüksek tuttu; onun için okullu iş yoktu, iş işti! Çıkan sonuç bir uygulama dergisinin çok üstündeydi. Az sonra sayfalarında dolaşacağınız GÖZ Dergisi'nin ikinci sayısında hayatın tam içinden yaşamlara, "iyiye", "kötüye", "mutluluğa" ve "acıya" tanıklık edeceksiniz. Derginin hazırlanması sırasında emeği geçen herkese, dekanımız Prof. Dr. Hülya Yenğin'e teşekkür ederiz...

İAHA Muhabirleri

Umut etmek

Gazeteci olarak doğulmaz. Gazetecilik öğrenilir. Öğrenmek, merakla, ilgiyle mümkündür. İlgi, bilgiyi doğurur. Öğrencilerimizin uygulama dergisi GÖZ, merak, ilgi ve öğrenmenin deneyim hali olmaktadır. Fakültemizde derslerde edinilen kuramsal bilginin uygulamada verimli ürünüdür GÖZ Dergimiz. Bu ürün çok değerlidir. Teori ve pratiğin bütünleştiği bir eserdir.

Maslow'a göre insanların gereksinimlerinin en üst noktasında yaşamda bir eser bırakmak arzusu bulunmaktadır. GÖZ Dergisi'ndeki her bir eser, bir başlangıç eseridir her bir öğrencimizin. Öğrenci fakültede geçirdiği dört yıl içinde umutla mezun olacağı günü hayal eder. Umut, amaç, hedefler, hedefe ulaşmada aşılacak yollar ve uygulamada deneyim kazanmadan oluşan bir süreçtir. Bir başka deyişle, umut, hedef belirlemek, bu hedeflerin peşinden gitme kararlılık ve azmine sahip olmak, kendi yeteneklerimize inanmanın bileşimidir. Umut, gazetecilik gibi öğrenilir. Umudu öğrenmek, kendine inanmakla mümkündür. Umut bilinçli bir seçimdir. Kültür endüstrisi bağlamında çevremizdeki her şeyin hızlı, eğlenceli, kolay olmasını aşıl原因 yaklaşım, umutla bağdaşmaz. Umut kararlılık, azim gerektirirken, uygulamada korku karşımıza çıkabilir. Küresel dünyada korku kültürü hakkında yüzlerce kitap yazılıyor son yıllarda. Korku karanlığı, belirsizliği, tereddütü çağırır. Umut ise ışığı, aydınlanmayı.

Gazetecinin en önemli görevi kamuya bilgi vermektir. "Kamu yararı" kavramı bağlamında "kamuyu bilgilendirmek", "kamuyu aydınlatmak", "kamuoyu oluşturmak" asli görevidir bir gazetecinin. Gazeteci olmak, aydınlık bir yolda ilerlemek, kararlı olmak, azimle ve sevgiyle mesleğini yapmak demektir. "Gazeteci olmak" ve "umut etmek" bilinçli bir seçimdir. Gazeteci olmak; okumak, araştırmak, düşünmek, yazmak, uygulamalarını bütünleştirerek bir yaşam biçimi haline getirmek demektir. Gazeteci yaşam boyu öğrenir, yaşam boyu umut eder, yaşam boyu aydınlığa yol alır. Umut etmeyi bilinçli bir tercih yaparak seçen öğrencilerimizin kendilerini ifade ettikleri eserlerinin toplamını paylaştığımız GÖZ Dergimiz, umutla gerçekleştirilen emeğin ürünü. Öğrencilerimiz umutla öğreniyor, deneyim kazanıyor, aydınlık yarınlara doğru mesleki ve kültürel birikimlerini zenginleştiriyor.

Öğrencilerimizin yaşam biçimi haline getirdikleri umut süreçlerinin ömür boyu devamını diliyorum. Işık ve sevgiyle.

Prof. Dr. Hülya Yenğın
İletişim Fakültesi Dekan

“Kendimizi sürekli yeniliyoruz”

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ MÜTEVELLİ HEYETİ BAŞKANI DR. MUSTAFA AYDIN, YEREL OLMA VE ULUSAL OLMA ANLAYIŞINDAN KURTULARAK HER ALANDA ULUSLARARASI REKABETİN KOŞULLARINA UYUM SAĞLAMAYA ÇALIŞTIKLARINI SÖYLEDİ... DR. MUSTAFA AYDIN İLE ÜNİVERSİTENİN BUGÜNÜ VE GELECEĞİ ÜZERİNE SÖYLEŞTİK...

“2015 yılında Türkiye’de ilk beş üniversite içerisinde yer alacağız” diyorsunuz. Bu amaç için nasıl bir yol izliyorsunuz?

Biz 2003 yılında Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu ile yola çıkan, daha sonra mesleki eğitimde çeşitlendirdiğimiz programları 2007 yılında İstanbul Aydın Üniversitesi çatısı altında toplayarak lisans bölümlerini oluşturan çok genç bir üniversiteyiz. Bu yıl 10. yılımızı doldurmanın sevincini ve gururunu yaşıyoruz. Tabii bu arada şunu da belirtmek isterim: Türkiye’nin ilk Vakıf Meslek Yüksekokulu olan Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu öncesinde de eğitimle uğraşıyorduk. Yaklaşık 1995 yılından beri BİL Eğitim Kurumları (BİL Dershaneleri) ile eğitim sektörünün içinde yer almaktayız. Geçmişten gelen bu eğitim tecrübesi üniversitede hızlı ve emin adımlarla ilerlememize olanak sağlıyor. Bir üniversitenin 50 yılda kat edeceği yolu 10 yılda almış olduk. Müthiş bir teknolojik alt yapıya sahibiz. Akademik kadrolarımız ulusal ve uluslararası alanda önemli araştırma ve projelere imza atmış konusunda uzman akademisyenlerden oluşuyor. Bu yıl itibarıyla yaklaşık 22 bin öğrencimiz üniversitemizde eğitim görüyor. Uluslararası alanda da önemli eğitim işbirliklerimiz var. 350’ye yakın, dünya tarafından tanınmış üniversiteyle projeler yürüterek eğitimler veriyoruz. Üniversitemizde 800’e yakın uluslararası öğrenci eğitim görüyor. Dokuz fakülte, üç meslek yüksekokul, bir yüksekokul, iki enstitü ve on dört merkezden oluşan İstanbul Aydın Üniversitesi bugün Türkiye’nin en büyük vakıf üniversitelerinden biridir. 232 bin m² üzerine inşa edilen üniversitemiz, son altı yıldır Türkiye’nin en çok tercih edilen vakıf üniver-

sitesi olarak eğitim kalitesini dünyaya entegre şekilde yenileyerek ve geliştirerek büyümeye devam ediyor. Önümüzde 2015 var, daha sonra 2020 ve bundan sonra da 2023 var. Biz bu konuyla ilintili olarak üç aşamalı bir hedef koyduk önümüze. 2015 yılında Türkiye’de ilk beş üniversite arasına gireceğiz. Bunu öğrenci sayısı olarak söylemiyorum. Zaten sayımız şu anda oldukça iyi bir konumda. Bu, araştırması, Ar-Ge çalışmaları, projeleri, akademik kadrosu, uluslararası öğrenci sayısı, işe yerleştirmiş olduğumuz öğrenci sayısı, dünya pazarına sunduğumuz beyin gücü gibi parametrelerle dünyanın ilk beşinden bahsediyorum. 2020’de ise İstanbul Aydın Üniversitesi dünyanın ilk 500 üniversitesi arasında yer alacak. 2023 yılı hedeflerimize gelirse şöyle sıralayayım: 2 bin 500 uluslararası öğrenci, 300 uluslararası öğretim üyesi, asgari 20 patent, Türkiye’nin eğitiminde, Türkiye’nin özel sektöründe, Türkiye’nin sanayisinde söz sahibi olan bir üniversite hayal ediyoruz.

“Akademik kadrolarımız ulusal ve uluslararası alanda önemli araştırma ve projelere imza atmış konusunda uzman akademisyenlerden oluşuyor. Bu yıl itibarıyla yaklaşık 22 bin öğrencimiz üniversitemizde eğitim görüyor.”

İstanbul Aydın Üniversitesi şu anda Türkiye'nin en büyük vakıf üniversitesi. Hızlı büyümenin kalitenin de düşmanı olduğunu düşünerek, eğitim kalitesini korumak ve artırmak için neler yapıyorsunuz?

Öncelikle gerçekten çok çalışıyoruz. Dünyayı yakından takip ederek kendimizi devamlı yeniliyoruz. Yerel olma ve hatta ulusal olma anlayışından kurtularak her alanda uluslararası rekabetin koşullarına uyum sağlamaya çalışıyoruz. Son altı yıldır vakıf üniversiteleri arasında aday öğrenciler tarafından en çok tercih edilen üniversite olmanın haklı gururunu yaşıyoruz. Bu başarı tesadüf değil. Yükseköğretime getirdiğimiz kalite ve yeni dünyayı yakından takip eden eğitim anlayışımız tercih edilmemizi sağlıyor. Bu kadar çok tercih edilmemizin nedenlerini sayacak olursak; nitelikli öğretim elamanı kadrosuna sahip olmamız, kampüslerimizde yaratmış olduğumuz yeterli fiziki ortam, uluslararası alanda dünyanın en iyi üniversiteleriyle yaptığımız eğitim işbirlikleri, Türkiye'de "Yerinde Uygulama Sistemi"ni eğitim modeli olarak uygulayan ilk ve tek üniversite oluşumuz ve öğrencilerimize teorik eğitimin yanı sıra 354.210 çözüm ortağımızla birlikte uygulamalı eğitimi veriyor oluşumuz, çift ana dal ve yan dal uygulamalarımız, ikinci yabancı dil eğitimini öğrencilerimize ücretsiz veriyor olmamız, Türkiye'de sadece birkaç üniversitede bulunan Teknoloji Merkezi'ne sahip olmamız, onur bursu, tercih bursu, üstün başarı bursu, sporda başarı bursu, teşvik bursu, başarı bursu ve kurucu vakıf bursu gibi üniver-

sitemizi tercih edip yerleşen öğrencilerimize kesintisiz burs imkânı sağlıyor olmamız, başta öğrenci konseyi olmak üzere 58 öğrenci kulübü vasıtasıyla öğrencilerimizin sosyal yaşam ve kişisel gelişimlerini destekliyor oluşumuz, İstanbul gibi büyük bir metropolde ulaşımı kolay ve barınma imkânlarının fazla olduğu kampüslere sahip olmamız, ön lisans programlarımızın ikinci öğretim alternatifinin olması, mezunlarımızın yüzde 86'sının eğitimlerinin hemen ardından iş ve çalışma hayatına başlıyor olması ve daha birçok özellik başarıyı tetikleyen unsurlar arasındadır. Tabii bütün bu özellikleri hayata geçiren ve sürdüren iyi bir ekibimiz var. Büyük bir hızla gelişen üniversitemiz kaliteden ödün vermeden çalışmalarını sürdürüyor ve dünya kriterlerine uygun gelişim gösteriyor.

Dünya insanı yetiştirmenin önemini vurgulayarak, yerel eğitim mantığından uzaklaşmak gerektiğini söylüyorsunuz. Bunu biraz açabilir misiniz?

Farkındalık ve fark yaratmak bütün sektörler için geçerlidir. Biz bunu şöyle algılıyoruz: Yarattığınız fark kadar varsınız. Ne kadar fark yaratırsanız o kadar yarından sonrası için sizin varlığınız söz konusu olur. Dolayısıyla biz eğitim konusunda hiçbir zaman Türkiye standartlarında eğitim yapmadık. Hep şunu arkadaşlarıma telkin ettim. Ülke standartlarında eğitim yaparsanız bu ülkeye hiçbir şey veremezsiniz. Ülke standartlarında eğitim yapan birçok kurum var bu ülkede. Bizler bu ül-

kenin önünde bir eğitim standardı yakalamak zorundayız. Bizlerin bu ülkenin önünde bir stratejiyle gündeme gelmemiz lazım ki ülkemize bir şeyler verebilelim. Bunları da belirli konular üzerine oturttuk, bunun başında uygulamalı eğitim geliyor. Tabii teknoloji tüm sektörlerde büyük önem arz etmektedir. Eğitimin de olmazsa olmazıdır. Biz üniversitemizde son teknolojiyi her alanda kullanıyoruz. Ayakkabıcılıktan gıdaya, otomotivden bilgisayar teknolojilerine kadar...Teknoloji devamlı değişim gösteren ve yenilenen bir olgudur. Buna ayak uyduramazsanız rekabet etmeniz ve eğitimi en iyi şekilde vermeniz mümkün değildir.

İstanbul Aydın Üniversitesi olarak tüm sınıflarımız akıllı sınıflardan meydana geliyor. Kendi tasarımı olan akıllı kürsüler ile sınıf ve anfilerde öğrencilerimize eğitim veriyoruz. Bu kürsüler içinde ses, görüntü, bilgisayar, kayıt ve daha birçok özelliği barındırıyor. 16 laboratuvardan oluşan ve Türkiye'nin tek bir kapalı alanda kurulmuş en büyük teknoloji merkezine sahibiz. Türkiye'nin ilk ve tek LED laboratuvarı bizde bulunmaktadır. Ayrıca gıda ve genetik alanında müthiş bir teknolojik yatırımımız var. Öğrencilerimiz online eğitim stüdyolarında birçok dersi internet üzerinden alabiliyor. Teknopark çalışmalarımız tüm hızıyla sürüyor. Bu

“Teknoloji devamlı değişim gösteren ve yenilenen bir olgudur. Buna ayak uyduramazsanız rekabet etmeniz ve eğitimi en iyi şekilde vermeniz mümkün değildir.”

gelişimi ve yenilikleri sağlarken eğitim müfredatımızı da ona göre düzenliyor metotlarımızı geliştiriyoruz. En önemli özelliğimiz olan uygulamalı eğitim, teknoloji ile uyumlu halde devam ediyor. Bırakın ülkemizi, dünyada var olan ve kullanılan tüm teknoloji modellerini takip ediyoruz. Kendi eğitim sistemimize uyumlu hale getirerek en kısa sürede hayata geçiriyoruz. Sağlık alanında büyük yatırımlar yaptık. Ayrıca ülkemizin bulunduğu konum itibarıyla sık sık karşılaşılan afetlere yönelik çalışmalarımız var. Özellikle inşaat alanında oluşturduğumuz ve son teknoloji barındıran laboratuvarlar artık halkımıza da hizmet veriyor.

İstanbul Aydın Üniversitesi diğer üniversitelerden farklı kılan özellikler nelerdir?

Türkiye'nin uygulamalı eğitim yapan tek üniversitesi olmamız, dünyaca tanınmış 350'nin üzerinde uluslararası üniversite ile işbirliğimizin olması, öğrenim süre-

since kesintisiz eğitim bursu vermemiz, dünyanın en iyi üniversitelerinde lisans tamamlama imkânı sunmamız, dünya çapında alanında en iyi akademisyenleri bünyemize katmamız, ulusal ve uluslararası konferanslar düzenlememiz, çift ana dal programı sayesinde aynı anda okuyup, iki diploma sahibi olma imkânımızın olması, sosyal iklim, yabancı dil eğitimini yurtdışında yapma imkânı, konumu ve modern fiziki yapısı, teknolojik alt yapısı, ve Türkiye'nin tek bir alanda kurulu en büyük teknoloji merkezini kurmamız, tercih edilme sebeplerimiz arasında yer alıyor. A tipi üniversitedeki bütün fiziki imkânları öğrencilerimize sağlıyoruz. Hocaları Prof.'lardan oluşturduk. Böylelikle öğrenciye bir özgüven geliyor. Biz öğrencimize özgüven kazandırdık. Ara eleman değil, öğrencilerimize ana eleman olduklarını aşıladık. Öğrencilerimizi yarından sonraya hazırlıyoruz. Yarından sonraya hazırlamak demek; yarının küresel, globalleşen dünyasında sınırların tamamen ortadan kalktığı ve o öğrencinin sadece ulusal sınırlarda değil, sadece kendi bölgesinde, kendi ülkesinde değil, dünya ile rekabet edebilecek bilgi birikimi, tecrübe ve deneyime sahip olabildiğini öngördük. O zaman öğrencilerimizi bir dünya insanı yapmak zorundayız dedik. Dünyanın her tarafında rekabet edebilecek, bilgi ve birikime sahip insan kaynağı yetiştirmeye başladık. Yarının küresel dünyasında ve pazarında rekabet etme koşulları ancak bu şekilde öğrenilebilir. Bunu devreye soktuk ve bunu gerçekleştirebilmek için 150 üniversiteyle işbirliği yaptık. Değişik adlar altında Fulbright bursları, Sokrates programları, Erasmus programları, 2+2 programları, 1+1 programları, yaz okulları, İngilizce dil eğitim programları, yani her türlü çeşidi içine katarak nasıl öğrencilerimizi yurtdışına yollayabiliriz ve nasıl yurtdışından buraya öğrenci getirebiliriz dedik. Öğrenciyi uluslararası bir mantalite içerisinde yetiştirmeye çalıştık. Türkiye'de üniversiteler bu durumun yeni yeni farkına varıyor ve çalışmalar yürütüyorlar. Merkezler kuruyor, fuarlara katılıyorlar. Bu önemli bir gelişmedir.

Vakıf üniversitelerinin sayısı her yıl artıyor, buna paralel olarak vakıf üniversitelerinin geleceğini nasıl görüyorsunuz? Özel üniversiteler de açılırsa Türkiye'de yükseköğretim nasıl şekillenir?

Bugün Türkiye'deki yüksek öğretim, özellikle vakıf üniversitelerimiz gerek eğitim kaliteleri, gerek teknik donanımları, gerekse sosyal imkânlarıyla dünya üniver-

“Dünyanın her tarafında rekabet edebilecek, bilgi ve birikime sahip insan yetiştirmeye başladık. Yarının küresel dünyasında ve pazarında rekabet etme koşulları ancak bu şekilde öğrenilebilir. Bunu devreye soktuk ve bunu gerçekleştirebilmek için 150 üniversiteyle işbirliği yaptık.”

teleriyle rekabet edebilecek düzeye gelmişlerdir. Benim için çok önemli olan uluslararası öğrenci sayılarında son yıllardaki hızlı artış da bunun en önemli kanıtıdır. Yeni YÖK kanunu taslağına baktığımızda istediğimiz tüm değişikliklerin hayata geçirilmediğini görsek de daha etkin bir kanun olacağını da düşünüyoruz.

Bugün ülkemizde A sınıfı dediğimiz üniversiteler, vakıf üniversitelerinin eğitime getirdiği kaliteyle rekabet etmek durumunda kalmışlardır. Bu da yükseköğretimin gelişmesini sağlamaktadır. Tabii bu kadar çok üniversitenin kurulması eğitim kalitesinde değişiklikler doğurabilir. Bir dönem YÖK tarafından her üniversiteye verilen onay birçok üniversitenin ortaya çıkmasını sağlamaktadır. Üniversitelerin kurulma aşamasında daha özen gösterilmesi gerekir. Belirli kriterleri sağlayamayan üniversitelere onay verilmemesi gerekir. Gerekli donanımı ve alt yapıyı sağlayamayan vakıf üniversitelerinin zamanla eğitim sektöründen eleneceğini düşünüyorum. Özel üniversitelerle ilgili de çalışmalar devam ediyor ama henüz kabul edilen bir şey yok. Onlar da rekabet

ortamına ve eğitim kalitesinin artmasına katkı sunacaktır. Tabii açılması planlanan üniversiteler belirli kriterler ve birikimle eğitim hayatına başlamalı, bu şekilde sağlıklı olacağını düşünüyorum.

Uygulamalı ve proje odaklı eğitimi önemsiyorsunuz. İstanbul Aydın Üniversitesi'ni diğer üniversitelerden farklı kılan bu mu?

Ezberciliği bir kenara bırakıp tamamen uygulamaya döndük; öğrencinin teorik olarak almış olduğu eğitimi anında uygulayarak öğrenmesi birinci önceliğimiz. Hâlâ Türkiye'de İstanbul Aydın Üniversitesi dışında hiçbir eğitim kurumu tarafından bu sistem yapılmıyor. Başta bazı eğitim kurumları bu duruma pek sıcak bakmadılar ama Türkiye'nin geldiği noktada uygulamalı eğitimin gerekli olduğunun herkes farkında. Uygulamalı eğitimi uygulamakta birtakım eğitim kurumları zorluk çekiyor. İstanbul Aydın Üniversitesi olarak 2003 yılından bu güne öğrencinin uygulamalı eğitimsiz, başarılı olamayacağına inandık ve bir irade ortaya koyduk. İkincisi her

“Türkiye’nin geldiği noktada uygulamalı eğitimin gerekli olduğunun herkes farkında. Uygulamalı eğitimi uygulamakta birtakım eğitim kurumları zorluk çekiyor. İstanbul Aydın Üniversitesi olarak 2003 yılından bu güne öğrencinin uygulamalı eğitimsiz, başarılı olamayacağına inandık ve bir irade ortaya koyduk.”

ne olursanız olunuz sadece yerelde kalırsanız dünya ile entegre olamazsanız, dünyada olup bitenden haberdar değilseniz, yarının küresel pazarlarında yok olmaya mahkûmsunuz.

Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu ile temelleri atılan İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye’de bir ilki gerçekleştirmiş ve “Yerinde Uygulama Sistemi” ile stajdan farklı olarak öğrencilerin eğitimleri boyunca sektörde çalışmalarını ve fiilen yer almalarını sağlamıştır. Öğrenciler Üniversite eğitimleri süresince belirlenen kurum ve kuruluşlarda çalışmaktadırlar. Ayrıca “Mezun Yerleştirme” sistemiyle mezun olacak ya da daha önce mezun olmuş öğrencilerimiz işe yerleştirilmektedir. İstanbul Aydın Üniversitesi fiziki mekânlarının kalitesi ve teknolojik alt yapısıyla farklılık yaratmaktadır. Üniversitemiz bünyesinde faaliyet gösteren Gelişim Merkezlerimiz (Mezun Yerleştirme, Yerinde Uygulama ve Sürekli Eğitim Merkezi) öğrencilerimizin sürekli kendilerini geliştirmeleri, mezun olmadan iş tecrübesine sahip olabilmeleri ve mezuniyetlerinden sonra da işe yerleştirmeleri konusunda destek vermektedir.

İstanbul Sanayi ve İstanbul Ticaret Odaları ile geliştirilen işbirlikleri ile 354.210’un üzerinde çözüm ortağımız öğrencilerimize staj olanağı sağlamaktadır. Çözüm ortaklarımız arasında sektörünün önde gelen pek çok kurumsal firması bulunmaktadır. Renault-Mais, Amerikan Hastanesi, Schenker Arkas, Acıbadem Hastaneleri, Ankara Sigorta, Mercedes, Bisse, Aras Kargo, Collezione, Carrefour, Simit Sarayları bunlardan sadece birkaçıdır.

İstanbul Aydın Üniversitesi’ne dünyanın birçok ülkesinden gelen öğrenciler var? Sizi tercih etmelerinin sebepleri neler?

İstanbul Aydın Üniversitesi, Türkiye’nin uygulamalı eğitim yapan ilk üniversitesi olma özelliği ve ayrıca dünyaca tanınmış 350’nin üzerinde uluslararası üniversiteyle yapmış olduğu işbirlikleri, dünyanın en iyi üniversitelerinde lisans tamamlama imkânı, aynı anda iki diploma sahibi olma fırsatıyla öğrencileri için farklılık yaratan bir üniversite olmuştur.

YÖK onaylı çift diploma programı şeklinde yürütülen lisans ve ön lisans programlarıyla lisans tamamlama programları, dünyanın en iyi ilk 10 üniversitesi içerisinde yer alan University of California Berkeley ve İstanbul Aydın Üniversitesi arasında tüm programlarda yapılan

yaz okulları işbirliği anlaşması, ABD’de bulunan Mercy College ile lisans tamamlama ve Yüksek Lisans yapma imkânları İstanbul Aydın Üniversitesi’nin tercih edilme oranını artırmaktadır. Üniversitemiz bir dünya üniversitesi olma yolunda hızlı ve emin adımlarla ilerlemektedir. Yabancı dil eğitimimizin kalitesi ve 13’e yakın farklı dil seçeneği uluslararası öğrencilerinde üniversitemiz tercih etmesini sağlamaktadır. Özellikle sağlık ve diş hekimliği alanındaki başarılarımız yurt dışından gelen öğrencilerin ilgisini çekmektedir. Teknoloji alt yapımız ve laboratuvarlarımız uluslararası araştırmacıların ilgi odağı olmaktadır.

2009-2010 eğitim öğretim yılından itibaren öğrencilerimiz en önemli uluslararası eğitim fırsatlarından biri olan UMUC yani University of Maryland College’da çift diploma ve lisans tamamlama imkânı sağlamış olmamız, ayrıca üniversitemizin tüm Avrupa ülkelerinin ve üniversitelerinin tanıdığı AKTS VE DS diploma eklerine sahip olması uluslararası alanda eğitim sektöründe değer kazanmasını sağlamıştır. İngilizce İşletme lisans programında, İAÜ öğrencilerine, başka hiçbir üniversitede bulunmayan bir öğrenim olanağı yaratılmış, yurtdışına gitme zorunluluğu olmadan uluslararası diploma ile mezun olma olanağı sunulmuştur. İlk iki yılında İAÜ öğretim üyelerinden ders alan öğrenciler daha sonraki iki yılda ABD’den gelen akademisyenlerden aldıkları derslerle çift diploma alarak mezun olmaktadır.

Avrupa, Amerika ve Asya ülkelerinde önde gelen çok sayıda üniversiteyle gerçekleştirilen işbirlikleri sonucunda lisans ve lisansüstü programlarda öğrencilere, California Berkeley Üniversitesi, Maryland Üniversitesi, University College (UMUC), Howard College, San Francisco Üniversitesi, Southern California Üniversitesi, University of California davis, Mercy College, The United Nations Üniversitesi, Pennsylvania Üniversitesi, Pacific McGeorge School of Law Üniversitesi, Georgetown Üniversitesi ve Hopkins Üniversitesi’nde çift anadal, 1+1, 2+2 gibi lisans ve ön lisans tamamlama ve çift diploma imkânları sunulmaktadır.

Üniversitemizin öncülüğünde, Bakanlar Kurulu Kararı ile uluslararası dernek olarak kurulan ve Başkanlığını yürüttüğüm ve değişik ülkelerden 60 üniversitenin üye olduğu (EURAS)Avrasya Üniversiteler Birliği’nin üyesi olduğumuz (UNIMED)Akdeniz Üniversiteler Birliği’nin, (EAIE) Üniversitemiz Avrupa Uluslararası Eğitim Birliği’nin, (BSUN) Karadeniz Üniversiteler Ağı ve daha

“33 milyon eğitimli nüfusa sahip insana Türkiye’nin iş imkânı bulması çok zor. Onun için bizim beyin ihraç etmemiz gerekiyor. Beyin ihraç edebilmemiz için ihraç ürünümüzün dünya pazarlarına uygun olması gerekiyor. O zaman biz tüm programımızı dünya pazarlarına göre kurgulamalıyız.”

pek çok uluslararası kuruluşun üyesi olmamız ve ortak projeler yürütmemiz bizim için önemli avantajlar sağlamaktadır.

Erasmus - Sokrates programları ile öğrenci değişimi, uluslararası yaz okulları ile öğrenci ve öğretim üyesi değişimleri de üniversitemizde yapılan uygulamalardır. Bu programlar dışında üniversitemize gelerek Türkçe hazırlık dahil 5 yıl eğitim gören yaklaşık 800’e yakın uluslararası öğrenci bulunmaktadır.

İstanbul Aydın Üniversitesi dünya insanı yetiştiriyor. Sadece kendi kurumlarımız için, sadece kendi kamu ve özel sektörümüz için değil dünyanın ihtiyaçlarını dikkate alarak insan yetiştiriyoruz. Ülkelerin ihtiyaçlarını inceleyerek çalışmalarımıza o şekilde yön veriyoruz. Mesela İran’ın ihtiyaçları beni enterese ediyor, Rusya’nın

ihtiyaçları beni enterese ediyor, Bulgaristan’ın, Irak’ın Avrupa ülkelerinin ihtiyaçları bizi yakından ilgilendiriyor. 33 milyon eğitimli nüfusa sahip insana Türkiye’nin iş imkânı bulması çok zor. Onun için bizim beyin ihraç etmemiz gerekiyor. Beyin ihraç edebilmemiz için ihraç ürünümüzün dünya pazarlarına uygun olması gerekiyor. O zaman biz tüm programımızı dünya pazarlarına göre kurgulamalıyız. Dünya’nın birçok ülkesinde araştırmalar, Ar-Ge çalışmaları yaptık. Rusya’nın yarın hangi tür insan kaynağına hangi alanda ihtiyacı olacağını; İran’ın, Suriye’nin, Yunanistan’ın, tüm Avrupa’nın bütün bu parametrelere dikkat ederek programlarımızı ona göre yaptık. Nijerya’dan Hindistan’a Güney Kore’den Amerika’ya kadar öğrencimiz var.

İAHA olarak teşekkür ederiz...

Hürriyet'in Mutfağı

HÜRRİYET GAZETESİ YAZILI BASININ AMİRAL GEMİSİDİR. TÜRKİYE'DE YAZILI BASINDA KURULDUĞU 1948'DEN BU YANA SEDAT SİMAVİ'DEN AYDIN DOĞAN'A DEK EL DEĞİŞTİRMİŞ BU KÖKLÜ YAPIDA HABERLER NASIL YAPILYOR, NASIL SEÇİLİYOR, BUNLARI KİMLER YÖNLENDİRİYOR, HANGİ ORTAMDA BU ÇALIŞMALAR GERÇEKLEŞİYOR? MERAK EDİLEN BU SORULARIN YANITLARINI ÖĞRENİP, GÖZLEMLEYİP; SİZE AKTARMAK İÇİN YAPILACAK ŞEY HÜRRİYET GAZETESİ'NİN HABER TOPLANTISINA KATILMAKTI. . .

Hürriyet Gazetesi Genel Yayın Yönetmeni Enis Berberoğlu ile görüşüp, haber toplantılarına katılmak için müsaade istedim. Bana, 15 Ocak 2013 Salı sabahı gerçekleşecek olan toplantıya gelebileceğimi söyledi. Daha sonra Yazı İşleri Sorumlu Müdürü Emre Oral ile çalışmalar hakkında konuşacaktım.

Son hazırlıklarımı da tamamlayıp, salı sabahı Hürriyet'in Bağcılar'daki binasına geldim. Yazı işlerine çıkıp toplantı alanına gittim. Heyecanımın vermiş olduğu acelecilikten ötürü, hayli erken gelmiştim. Oturdum ve toplantıya gelecek olanları bekledim. Toplantı saati yaklaştıkça toplantıya katılacak olanlar teker teker gelmeye başladılar. Herkes saat 10.00 olduğunda yerini almıştı. Son olarak Enis Berberoğlu geldi, "Haydi başlayalım arkadaşlar" demesiyle toplantı başlamıştı.

Masada yabancı biri vardı ve herkes bunun farkındaydı. "Ne işi var burada?" diyecek gibi baktıkları anda Enis Berberoğlu; "Arkadaşlar, aramızda genç meslektaş arkadaşımız var," demesiyle ayağa kalkıp kendimi tanıttım ve neden orada olduğumu izah ettikten sonra yerime oturdum.

Haber toplantısında doğrular da yanlışlar da tartışılır...

Sonra herkesin önüne günün haberlerini bildiren bir liste geldi. Servislerin o günkü gündemleri vardı. Daha sonra konuşmalar başladı. Diğer gazetelerin gündemleri, yanlışları, doğruları üzerine konuşuldu. O gün yayınlanan

Hürriyet'in üzerine konuşuldu, başarılar ve eksikler tartışıldı. Hiç kuşkusuz başka gazeteler de gündemdeydi. Kendilerinin yapmış olduğu iyi şeyleri, yanlış şeyler de konuşulduktan sonra, servis şefleri kendi gündemlerini okuyup, o gün içinde yapacaklarından söz ettiler. O günkü gündem ağırlıklı olarak Paris'te öldürülen 3 PKK'lı kadının cenazelerinin Türkiye'ye gelmesiydi. Dış Haberler Servis şefi konuyla ilgili gelen bilgileri ve haberin unsurlarından bahsetti... İstihbarat şefi ve Doğan Haber Ajansı (DHA) yönetmeni de cenazelerin Türkiye'ye gelmesini yakından takip edeceklerini, olay yerlerinde gerekli muhabirleri görevlendirdiklerini söyledi. Diğer servis şefleri de kendi gündemlerini söyleyip izlenecek haberler hakkında bilgi verdiler. Bilgi paylaşımı yapıldıktan sonra toplantı bitmişti.

Toplantının sadece bundan ibaret olduğunu düşünmüştüm. İlk izlenimleri kâğıda dökmeye başladım, notları gözden geçiriyordum ki Emre Oral, "Saat 13.00'de buradasın, değil mi?" diye sorunca, ikinci bir toplantının da olduğunu öğrendim. Molada Sorumlu Müdür Emre Oral'a bazı sorular yönelttim.

Hemen ilk sorumu sorarak başlıyoruz söyleşiye.

Gündem-haber toplantısı nedir? Neden toplanılır, amacı nedir?

Biz bunu kendi aramızda daha çok 'Güne uyanış' olarak nitelendiriyoruz. Yarın çıkacak olan gazeteyi şekillendirme amaçlıdır. Kim nereye gidecek, neyi takip edip izleyecek, onlar belirlenir. Yani bunun kısaca amacı,

*Herkes saat 10.00
olduğunda yerini
almıştı. Son olarak
Enis Berberoğlu geldi,
“Haydi başlayalım
arkadaşlar” demesiyle
toplantı başlamıştı.*

Sabah toplantısına servis şefleri, gazete web tablet koordinatörleri, yazı işleri müdürleri ve genel yayın yönetmeni katılıyor.

servis şefleri gelir derler ki: "Ben size bu haberi getireceğim sayfalarınızı ona göre ayarlayın."

"İyi veya kötü yaptığımız şeyleri belirleyip, tartışıp konuşuruz. İlgi çekici bir şey duyup dinlemişsek, onu bile konuşuyoruz. Diğer gazetelerin yapmış oldukları doğru ve yanlışları gözden geçirip, daha iyi neler yapabileceğimizi, o gün gazeteye girmemiş olan önemli olayları ve olacakları da konuşuruz. Burada, bir ön yol haritası belirleriz."

Toplantıya kimler katılıyor? Günde kaç kez toplanıyorsunuz?

Sabahki gündem toplantısına; servis şefleri, Gazete Web Tablet Koordinatörleri, Yazı İşleri Müdürleri ve Genel Yayın Yönetmeni katılır. Ayrıca izlemek isteyen arkadaşlarımız da gelip izleyebiliyorlar. Daha sonra ise saat 13.00'de bir kez daha bir araya geliyoruz.

Öğlen gerçekleşen toplantı ne amaçlı? O toplantıya da aynı kişiler mi katılıyor?

"Sabah katılan arkadaşlarımızın yanında ek olarak bu

sefer sayfa editörleri de yer alıyor. Bunun amacı daha çok haber paylaşımıdır. Getirilen haberler okunur, tartışılır, yorumlanır ve üzerinde konuşuruz. Daha sonra haberler hangi sayfaya uygunsa bunu belirleriz ve sayfa editörleri kendi sayfası için en uygun olan haberleri alır. Paylaşım bittikten sonra sayfalar yapılmaya başlanır. Büyük olay, haber olmadıkça da sayfalar haberler değişmez."

Bundan başka süreçler, toplanmalar var mı?

"Son olarak; 1. sayfa için, manşet, başlık için toplanıyoruz. Bu sefer kalabalık bir ekiple değil de, Genel Yayın Yönetmeni, Yazı İşleri Müdürleri arasında olan bir toplanmadır. Anasayfayı da belirledikten sonra, yarının gazetesi büyük ölçüde tasarlanmış ve kısmen hazırlanmış oluyor."

Mesleğimin sıcaklığını ilk defa bu denli hissetmiştim. Bu konuşmayı öğlen yapılacak toplantı öncesinde gerçekleştirdim. Notlarımı düzelttim, eksik olan tarafları yazdıktan sonra etrafı inceledim. Modern bir alan olan toplantı yerini anlatayım sizlere biraz. Karşınızdaki

ekranlardan sürekli akan haberleri görüyorsunuz. Haber kanalları sürekli takipte (BBC, CNN vb...). Yuvarlak bir toplantı masası etrafında herkes birbiriyle rahatlıkla iletişime geçiyordu. Saat 13.00 olmuştu. Daha kalabalık bir şekilde toplanılmıştı. Gelen haberler toplanıp, herkesin önüne getirilmişti. Servis şefleri getirdikleri haberleri okuyorlar. Gündem dışında gelişen bir olay gerçekleşmişse onu da dile getiriyorlardı. Haber hangi sayfa için uygunsa editör hemen alıyordu. Bazen bir habere iki servis birden talep oluyordu. Fakat konuşulup en uygun olan sayfaya veriliyordu. Haberler dağıtıldıktan sonra sayfanın yapılmasına başlanıyor. Hürriyet 'deki bir haber toplantısı böyle geçmişti. Çok etkilenmiş ve mesleğimin sıcaklığını ilk kez bu denli hissetmiştim. "İleride acaba o toplantıya katılanlardan birinin yerinde olur muyum?" sorusunu düşünmek keyif vericiydi... Haberimiz bol olsun!

Bir yıldız kaydı...

DEĞERLİ GAZETECİ MEHMET ALİ BİRAND 17 OCAK 2013, PERŞEMBE GÜNÜ ARAMIZDAN AYRILDI. 19 OCAK 2013, CUMARTESİ GÜNÜ İSTANBUL'DAKİ TEŞVİKİYE CAMİİ'NDEN EBEDİYETE UĞURLANDI.

Teşvikiye'ye kameralar ve Birand hakimdi o gün. Yağmur yağmadan önce daha bir yayılmıştık alana, yağmur yağmaya başladığında medya mensupları isyan eder gibiydiler, söylenmeye başladılar. Yağmur yağmaya başladığında ne yapmamız gerektiğini anladım. Bu da derslerde anlatılmıyordu.

Adım Musab Arslan, İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde Görsel İletişim Tasarımı Bölümü öğrencisiyim. Aynı zamanda üniversitede kurulu İstanbul Aydın Haber Ajansı'nda (İAHA) muhabir olarak çalışıyorum. Birand'ın ebediyete uğurlanışını izledim. Benim için önemli bir ders kıvamındaydı. İlk kez böylesine ünlü bir şahsiyetin cenazesinde bulunuyordum. Hiç bu kadar ünlüyü bir arada görmemiştim. Hiç bu kadar basın mensubunu bir arada görmemiştim. Böylesine bir kalabalığa ilk kez tanıklık ediyordum.

Cenazeyi izlerken fotoğraf da çekecektim. Ajansta kimi haberlere gidiyoruz ve tanıklıklarımızı haber yazısı, fotoğraflarla dile getiriyoruz. Ama bu kez iş gerçekten zordu. O kadar basın mensubu içinde yer alacak ve fotoğraflarla cenazeyi anlatacaktım.

Zor bir dersti benim için, her anı güçtü. Sergilediğimiz fotoğraflar yanında, cenazede yaşadıklarımı sözcüklerle dile getireceğim. Evet, belki birçok fotoğraf dersinde dinleyeceklerimi birkaç saat içinde yaşamıştım; yoğun acının hüküm sürdüğü bir atmosferde...

Bu ilk çektiğim fotoğraf. Caminin avlusuna girerken kameramanın biri en iyi yerlerden birine oturmuştu. Daha sonra medya mensuplarının hep en iyi durma yerleri için mücadele verdiklerini gördüm. İyi bir yer bulmak için erken gitmek gerekiyordu; bu da derslerden biriydi.

Avlu dışında ne çok canlı yayın arabası vardı, Türkiye'deki neredeyse bütün kanallar canlı yayın için hazırlık yapıyorlar, zaman zaman canlı yayın içinde kullanacakları mülakatları kaydediyorlardı. Kameramanlar canlı yayın aracından yönlendiriliyordu, biraz izledim onları. Bunlar da derslerde daha görmediğim anlardı.

Türk televizyonlarının bilinen ismi Acun da avluydu. Neredeyse herkesin elini sıktı ve yerine geçti. Bu görüntüyü alırken Acun hızla yürüyordu. Hızla yürürken arkamdaki medya mensupları eğilmemi istediler hep. Herkes iyi bir görüntünün peşindeydi. Bu da ilk kez yaşadığım bir şeydi ve bu da derslerde öğrenilmiyordu.

Ortodoksların ruhani lideri Fener Rum Patriği Bartholomeos da Teşvikiye Camii'nin avlusundaydı. Kıpırdamadan durdu hep, uzaklara baktı durdu. Solunda duran Kanal D Haber Direktörü Süleyman Sarılar'ı daha birkaç hafta önce okulumuzda ağırlamıştık. Sarılar, Birand'ı besbelli çok seviyordu; derinden bir acı yaşadığı belliydi; durmadan ağladı.

ŞİŞLİ BELEDİYESİ

Tabutun başına kim gelirse gelsin makineler makineli tüfek gibi çalışmaya başlıyordu. Her gelenin acısı farklı gibiydi. Uzun yıllar Birand ile çalışanları kimi zaman ağlama nöbeti tutuyordu.

Fotoğraf her şeyi göstermiyor. Avludaki askerler bu kadar değildi. Çok sayıda asker kişi göze çarpıyordu. Askerler çok nizami duruyorlar ve kimseyle konuşmuyorlardı.

Caminin avlusuna gelenlerin bir kısmının geçmişte Mehmet Ali Birand ile çeşitli ilişkileri olmuştu. Bir zamanların Başbakanı Mesut Yılmaz da (şemsiyenin altında) onlardan biriydi. Artık eski bir siyasi figürdü. Yılmaz'ın yanındaki ünlü işadamı Ali Ağaoğlu ise şimdi güncel bir figürdü.

Birand'ın hasta bir Galatasaraylı olduğu biliniyordu. Öldükten sonra Galatasaraylılığı anlatıldı. Galatasaraylı taraftarlar onu son gününde yalnız bırakmadılar. Son yolculuğuna gönderirlerken sarı kırmızı renkleri tabutunun üstüne serdiler.

Teşvikiye'ye kameralar ve Birand hakimdi o gün. Yağmur yağmadan önce daha bir yayılmıştı alana, yağmur yağmaya başladığında medya mensupları isyan eder gibiydiler, söylenmeye başladılar. Yağmur yağmaya başladığında ne yapmamız gereğini anladım. Bu da derslerde anlatılmıyordu.

Bu da zor fotoğraflardan biriydi. Burada dua ediliyordu, elleri de çekmek istiyordum ama yukarıya doğru çıkmam mümkün değildi. Her tarafım kameralarla kuşatılmıştı, kıpırdamam gerekiyordu. Burada hepimiz hakkımızı Birand'a helal ettik, üç kez.

Mehmet Ali Birand tekbirlerle cenaze arabasına taşınıyor. Medya mensuplarının bulunduğu yer karışmıştı artık. Foto muhabirleri ve kameramanlar görüntü için tartışıyorlardı.

“Zanaattan başka tutunacak dal yoktur bizlere...”

İĞNENİN VE İPLİĞİN DOSTLUĞUYLA KIRK BEŞ YILLIK ZANAAT HAYATI NASIL AKIP GEÇMİŞ . . . BABAM ERDAL TAŞ, İÇ ÇEKİP ANLATMAYA KOYULUYOR. ANLATIRKEN DE DALIP DALIP GİDİYOR. TÜRLÜ TÜRLÜ, RENK RENK KUMAŞIN, MEZURALARIN, YÜKSÜKLERİN İÇİNDE; EL İŞÇİLİĞİNE DAYANARAK İNSANI İYİ GİYDİRME ÇABASIYLA ÇALIŞAN SON SÜRYANI TERZİLERDEN O . . . ON BEŞ YAŞINDAYKEN MEMLEKETİ DİYARBAKIR'DAN İSTANBUL'A DÜŞEN YOLUNU, ZANAATINI, 6-7 EYLÜL'Ü; ACI TATLI YAŞADIĞI SERÜVENİNİ BU SÖYLEŞİ SIRASINDA HEM YENİDEN YAŞADI, HEM DE YAŞATTI. O BENİM BABAM, GÜNÜMÜZDE ARTIK BİTME NOKTASINA GELEN BU ZANAATI HALA İDAME ETTİRMESİNİN SEBEBİ BENİ OKUTMAK VE HAYATIMI KURMAK OLDUĞUNU DÜŞÜNDÜKÇE BABAMA OLAN SAYGIM VE GURURUM KAT KAT ARTIYOR. NE YAZIK Kİ BABAMI BU SÖYLEŞİYİ YAPTIKTAN SONRA ANİDEN KAYBETTİK, BİR TARAFIM HEP EKSİK KALACAK.

Diyarbakırlı bir Süryani olan babam, 1953 Diyarbakır doğumlu. Şimdi İstanbul'un hatırı sayılır terzilerinden biri. Onun kırk beş yıllık zanaat hayatının nasıl akıp geçtiğini bir şiir gibi ezbere bildiğim halde her seferinde ilk kez duyurmuşçasına heyecana kapılıyorum. Babam Erdal Taş, Diyarbakır'dan İstanbul'a uzanan serüvenini bir kez daha anlatıyor.

"1953 Diyarbakır doğumluyum. Bizim yöremizde, okuldan önce zanaat gelirdi. Yedi yaşında okula başlarken, aynı zamanda terziliğe de başlamış oldum. İlk zamanlar yalnız 25 lira haftalık almak için cumartesi günleri çalışmaya giderdim. Daha sonra kendimi zanaatın içinde buldum. On beş yaşına geldiğimde İstanbul'dan o devrin en iyi zanaatkârı Popo Usta olarak bilinen Agop Özkuyumcu, Diyarbakır'dan bir kalfa istedi. Onun Diyarbakır'daki kalfaları, ismini duyunca heyecanlanırdı. 1968 yılında beni seçtiler. Böylece İstanbul maceram başlamış oldu."

Döneminin en ünlü terzisi Agop Özkuyumcu'ya kalfa olarak seçilen babam, Diyarbakır'dan İstanbul'a doğru

yola çıkmış. Agop Usta'nın yanında iki sene çalışmış. Her seferinde Agop Usta'dan büyük bir hayranlıkla söz eder, "kendisinden çok şey öğrendim," der.

"İki sene Agop Usta'nın yanında çalıştım ve kendisinden çok şey öğrendim. 1969 yılında Agop usta New York'a yerleşti. Onun miras bıraktığı dükkânı eniştemle birlikte o zaman 20 bin lira borçlanarak devraldık. İki yıl sonra bizi ziyarete geldiğinde parasını ödedik. Buradaki başarımız onu çok mutlu etmişti."

Askerde de terzilik peşini bırakmaz

Askerlik yaşı gelen babam vatani görevini yapmak üzere Sivas'a gider. Askerde de terzilik peşini bırakmaz. Daha bir haftalık askerken bölük komutanına alelacele bir elbise diker ve diktiği elbisenin bu kadar çok beğenileceğini tahmin etmez.

"1973 yılının Mart ayında Sivas Temeltepe'ye vatani görevimi yerine getirmek için gittim. Bir haftalık eğitimden sonra bölük komutanının iyi bir terzi aradığını söylediler. Ben de bölük komutanına acil bir tek tip elbise gerektiğini öğrendim ve dikebileceğimi söyledim.

Elbiseyi iki gün içinde hazır hale getirdim. Komutan, elbiseyi giydikten sonra beni çağırttı. Eğitim alanından paspal bir vaziyette huzuruna çıktım. Üsteğmen Fuat Tunçarslan bana, 'Bu elbiseyi sen mi diktin' diye sordu. İlk defa bir üsteğmen görüyordum ve çok heyecanlıydım. Korkarak ve çekinerek 'Ben diktim' dedim. 'Kepi de mi sen yaptın' diye sordu. 'Evet' diye yanıtladım. Ben herhalde beğenmedi, başımıza bir şey gelecek diye düşünüyordum. Oysa beni ödüllendirecekti. "On günlük askerken, bana silahlarımı ve eğitim malzemelerini depoya teslim edip yanına gelmemi söyledi. Döndüğümde Temeltepe'nin iş ocağının terzilik bölümünün anahtarlarını teslim aldım ve iş ocaklarından beni mesul etti. Üç buçuk ay iş ocaklarını idare ettim. Daha sonra beni kadrolu olarak istediler, fakat Sivas'ın havasından rahatsızlandığım ve sürekli hasta olduğum

için dağıtımımı istedim. Bu arada şarkıcı Neco ile tanıştık ve yakın dost olduk. Daha sonra dağıtımım istek üzerine Elazığ Orduevi'ne çıktı. Gider gitmez görev bölümü yaptılar. Ben terzihane beklerken albay beni özel postası yaptı. İki aydan sonra dürüstlüğümden dolayı olacak ki, belli bir denemeden sonra Orduevi'nin büfelerinin başına geçtim. Hem restoran şefliği hem de barmenlik yaptım. Çavuş olduktan sonra albay beni huzuruna çağırdı. Kendisiyle bölük komutanına iki tane askeri palto dikmemi istedi. Çalışan terziler beceremiyordu. "Onlar da sana yardım edecek," dediler. Bu iki paltoyu dikmezsen seni temelli terzihaneye vereceğiz dediler. Meğer beni deniyorlarmış. Sonradan öğrendim tabii. Boş zamanlarda üç tane yardımcıyla paltoları diktim. Albay ve bölük komutanı paltoları giydiler. Sözlerinde durarak askerlik süresince bana

barmenlik ve büfecilikte devam edeceğimi söylediler. Kader bizi şarkıcı Neco ile burada da buluşturdu. On üç ay beraber askerlik yaptık. Orduevi'nin en büyük müzisyeniydi."

3 Kasım 1974 sonu askerden dönen babam, 1975 yılına kadar eniştesiyle terziliğe devam eder.

"1974 sonu askerden döndüğümde 1975'in Mart ayına kadar eniştemle birlikte devam ettik. O zaman eniştem Avustralya'ya işçi olarak gitti. O tarihten itibaren günümüze kadar bu güzel zanaatı halen icra etmekteyim."

Bugün neredeyse yok olmak üzere olan terzilerin ellerinden neler gelmez ki. Babam Beyoğlu'nda bulunan küçük dükkânında neler diktiğini anlatıyor.

"Takım elbise, palto istenirse erkeğe dönük her şeyi dikiyorum. Bu frak da olabilir, smokin de... Kesin bir fiyat yoktur. Kumaşın kalitesine göre değişir."

"Ülkemizde maalesef zanaatkâr hak ettiği değeri göremiyor"

Terzilik zanaatının belki de son temsilcilerinden olan babam her defasında hak ettiği değeri görememesinden yakınıyor.

"Ülkemizde maalesef zanaatkâr hak ettiği değeri göremiyor. Bizim şu anda yaptığımız işçilik 400-500 lira arası bir değerdedir. Size bir örnek vermem gerekirse; yaptığımız işçilik ve ortaya çıkan elbise kalitelidir. Çalışmamız el işçiliğine dayalıdır. Fransa'da bu elbise 1500-2000 Euro arası bir değerdedir. Eski müşterilerimiz Musevi, Ermeni, kültürlü ve elit Müslüman kesim zanaatkârın değerini bilirdi. Ağzımızdan çıkan hiçbir rakama itiraz etmezlerdi. 1990-1992'den sonraki nesil pek bu kalitede olmadı. Zanaatımızı sevdiğimiz için, insanlar elbiselerimizi giydiklerinde memnun kalıp mutlu oldukları zaman bizim mutluluğumuz da artıyordu. O zaman da ticari bir amaç düşünmüyor, kurtarması kâfi geliyordu.

Terzilik mesleğinin önemli sırlarından biri iyi kumaş seçebilmektir. Babam da diyeceği elbiselerin kumaşlarını büyük bir titizlikle seçer.

"Önceleri ithal kumaş yasaktı. Altınyıldız, Yünsa, Bahariye vb. yerli kumaşları kullanıyorduk. 1980'den sonra merhum Turgut Özal'ın ithalatı serbest bırakmasından sonra günümüze kadar yabancı kumaş kullanılmaktayız. Bunlar genellikle İngiliz, İtalyan ve diğer kaliteli kumaşlardır."

"Erkek modasında aşırı bir değişiklik olmadı"

Moda, her geçen gün giyim şeklimizi hızla değiştiriyor. Babam ise erkek modasında aşırı bir değişiklik olmadığını belirtiyor. Önemli olanın, müşterinin ne istediğini iyi anlayıp isteklerine doğru cevabı verdiğini ekliyor.

"Erkek modasında aşırı bir değişiklik olmadı. Ufak tefek oynamalar dışında çok fazla değişen bir şey yok. Ağırlıklı olarak klasik giyim ön plandadır. Müşteri geldiğinde ikramda bulunuruz. O sohbet anında kendisinin isteklerini tek tek öğrenirim. Kendisinin isteklerine hürmeten memnun olması için elimden geleni yaparım. Neticede bu bir zevk işidir. Gençlik dar, kısa ve düz paça pantolon ve dar kesim ceket ister. Bizim kuşak ise klasik double paçalı pantolon ve klasik kesim ceketten vazgeçemez."

Eski ve yeni terzilik arasında ne tür farklar var diye sordum babama.

"Eskiden terzilik altın değerindeydi. 28 metrekarelik dükkânımızda sekiz kişi çalışırdık. Şu anda abimle birlikte iki kişi, bir de yardımcımızla beraber üç kişiyiz. Belli bir süre konfeksiyonun patlamasıyla, jenerasyon değişimiyle terzilik bir ara durgunlaştı. Fakat inanıyorum ki -çünkü öyle bir emare var- eskiye dönüş olacak. O zaman da ismarlamacı kalır mı bilemiyorum. Çünkü artık çırak ve kalfa yetişmiyor. Gidenin yeri de dolmuyor. Şu anda çalışan işçiler tekdüze iş yapıyor. Biri cep

"Önceleri ithal kumaş yasaktı. Altınyıldız, Yünsa, Bahariye vb. yerli kumaşları kullanıyorduk. 1980'den sonra merhum Turgut Özal'ın ithalatı serbest bırakmasından sonra günümüze kadar yabancı kumaş kullanılmaktayız. Bunlar genellikle İngiliz, İtalyan ve diğer kaliteli kumaşlardır."

yapar, biri yaka yapar, biri kolla uğraşır. Yani bizim gibi kumaşı sıfırdan alıp tek başına bitiren terzi yok."

"Meslek hayatımda birçok kabadayı ve delikanlıya hizmet verdim"

Babam kırk beş yıllık meslek hayatında kimlere elbise dikmemiş ki. Her söz açıldığında hepsini hiç şaşırmadan bir bir sıralıyor.

"Eski kabadayılar ve delikanlılar çok karakterli, çok sağlam kişilerdi. Zanaatkârın, mazlumun her zaman hakkını öderlerdi. Meslek hayatımda birçok kabadayı ve delikanlıya hizmet verdim. Ama bende iz bırakan

Nazif Kubat'tı. Gangster Nazif olarak bilinirdi. Bana her geldiğinde veya ben ona gittiğimde mutlaka ona bir olayını anlattırır ve zevkle dinlerdim. Dinlediğim olaylardan birini de sizinle paylaşmak istiyorum. Beyoğlu'ndaki meşhur kuyumcu Franguli'yi nasıl soyduğunu anlattı. Bu olayı hayatının hatası olarak nitelendirmekteydi. Franguli'yi soyduktan belli bir süre sonra yakalandığını, Sinop Cezaevi'ne gönderildiğini anlattı. Dayanılacak gibi olmadığını ve çok zor durumda olduğundan bahsetti. Duvardan söktüğü çiviyle gardiyanı rehin alarak cezaevinden nasıl kaçtığını anlattı ve bunun hayatında yaptığı en büyük hata olduğunu

vurguladı. Daha sonra bir sabah evden gelirken Ağa Camii'nin aşağısında bir ceset gördüm. Üstü gazetele örtülüydü. Kim olduğunu sorduğumda, memurun yanıtı Gangster Nazif oldu. Beşinci kattan düşüp öldüğünü söylediler. Ayrıca Dünder Kılıç'a da hizmet verdim. Dünder Kılıç bizim devrimizde Cem Reklamı işletmekteydi. Yıllarca kendisine elbise diktim. Fakir babasıydı, menfaat beklemeden bayramlarda fakirlere para dağıtırdı. Bizim dikiş hakkımızı da zarf içinde gönderirdi. Bu tip örnekleri çok yaşadık. Bu kişilere hizmette kusur etmediğiniz sürece size maddi olarak geri döner."

Elbise diktirmek için babamın dükkânına gelen ünlü isimlerin sayısı şimdi de az değil.

"İş adamlarına, kuyumculara, hali vakti yerinde insanlara, siyasetçi birkaç kişiye dikmekteyim. Ayrıca sanatçılara ve belli bir takım dostlarıma dikiyorum. Sanatçılar arasında İzzet Altınmeşe, Selahattin Alpay, Bedri Ayseli, İbrahim Tatlıses gibi bizi bırakmayan hatırlı dostlarımız var."

6- 7 Eylül olayları

İstanbul tarihinin kanayan bir yarasıdır 6-7 Eylül olayları. Babam o dönem yaşananları görmemiş ama eski Tatalı kurtulmuş arkadaşlarından yaşananları çok kez dinlemiş.

"Ben 1953 doğumlu olduğum için 56'daki olayı göremedim. Ama sonradan buraya geldiğimde o acıyı eski Tatalılardan öğrendim. Ustamın da anlattığı Beyoğlu'nun nasıl yağmalandığıydı. Bu tamamıyla ekalliyete yapılmış bir zulüm olarak anlatılırdı. Tünel'den Taksim'e kadar bütün mağazaların camları kırık, bütün malların caddelere döküldüğünü üzülerek anlatırlardı. Şu anda bile aklıma geldikçe içim sızlar. Keşke olmasaydı. Kanaatimce acıyı millet olarak biz çekiyoruz. 6-7 Eylül'den ayrı olarak, 1960'da Rumlara yönelik yapılan sürgün olayına şahit oldum."

"Bizim memur olma gibi bir şansımız yok"

Süryaniler arasında sık tercih edilen mesleklerden biridir terzilik. Babama nedenini soruyorum.

"Süryanilerde terzilikten ziyade, telkâri ve kuyumculuk daha revaçtadır. Nedenine gelince memur olma şansı olmadığından veya başka resmi bir kurumda görev alamayacağından yüzyıllardan beri kendini zanaata vermiştir. Zanaatı elde eden kişi kendini güvende his-

setmekteydi. Yapılacak bir şey yoktu, hayatını, çoluk çocuğunu ancak zanaatıyla idame ettirebilirdi."

Babam her zaman büyükbabamın ve onun yaptığı mesleğin kendisini etkilediğini söyler.

"Babam benim için bir kutsal kişiliktir. Diyarbakır'ın ağır şartlarında kendi devrinin, kendi zanaatının en büyük ustasıydı. Japonya'dan gelen koza paketlerini, tohumlarını alır, iskeleler kurarak dut yaprakları sererdi ve paketteki hücreleri yaprakların üstüne serpiştirirdi. Kapalı büyük mekânlarda tutardı. Kısa bir süre sonra o paketteki hücreler bembeyaz kurtçuklara dönüşürdü. Altlarındaki yaprakları yemeye başlardı. Yaprakları yedikçe ipek salgılardı, koza yaparlardı ve içinde kalırlardı. O kozalar kısa bir sürede tekneler doldurup sıcak buharlı odalarda kurtları kozaların içinde boğardı. Bu işlemi yapmazsanız o kurtçuklar kozayı deler kelebek olur uçardı. O hale gelmemesi için kurtları boğardı. Yoksa o kozadan verim alamazdı. Daha sonra o kozaları kazana atar, özel kamçısıyla kozanın ucunu bulup, iskelenin altında bulunan dolaba bağlardı. Kozalardan çıkan iplikleri kelef halinde ipliğe dönüştürürdü. Babam bu iplikleri toplayıp birlik denilen o zamanki fabrikaya verirdi. Bu iplikler çeşitli renklere boyanır, tezgâhlarda eşarp, giysi olarak işlenir satılırdı. Son derece zor ama bir o kadar da zevkli bir sanattı. Bu sanatın adı "İpek Böcekçiliği" olarak bilinirdi. Şu anda Diyarbakır'da bir tek Kulp ilçesinde yapılmaktadır."

Değerli babamı ebediyete uğurladık, bu söyleşiden kısa bir süre sonra. İçimin nasıl yandığını anlamam. Tek tesellim GÖZ dergisi için yaptığım bu söyleşi. Ben onun mesleğini devam ettirmeyeceğim. Hayat bana en baştan gazeteciliği önerdi, yani bildiğini okudu... Rahat uyu babacığım.

Yazı • **Yasemin Karip (İAHA)**
Fotoğraf • **Ferit Cihan Deniz (İAHA)**

“Kıyamet dediler geldik işte”

2012’İN SON GÜNLERİNDE BİR SÖYLENTİ ORTALIĞI KASIP KAVURDU. MAYALARA GÖRE 21 ARALIK 2012’DE MARDUK GEZEGENİ DÜNYAYA ÇARPAÇAK VE BU DA DÜNYANIN SONUNU GETİRECEKTİ. MAYALARIN “KIYAMET” SENARYOSU BUNUNLA DA KALMIYORDU. 21 ARALIK’TA KIYAMET KOPACAK, TAŞ TAŞ ÜSTÜNDE KALMAYACAK AMA İZMİR’İN ŞİRİNCE KÖYÜ VE FRANSA’NIN GÜNEYİNDEKİ BUGARACH KÖYÜNÜN KILINA ZARAR GELMEYECEKTİ. BU SÖYLENTİLER TÜRKİYE’DE VE DÜNYADA ALMIŞ BAŞINI GİDERKEN GÖZLER KIYAMETTEN ZARAR GÖRMEYECEĞİNE İNANILAN ŞİRİNCE’YE ÇEVİRİLMİŞTİ. MEDYANIN DA BÜYÜK KATKILARIYLA BİR ANDA ÜLKE GÜNDEMİNE OTURAN ŞİRİNCE’DE YERLER GÜNLER ÖNCESİNDEN AYIRILMIŞ, KÖY ÇOKTAN DOLMUŞTU. KALDIRABİLECEĞİ KAPASİTENİN ÇOK ÜSTÜNDE BİR İNSAN SELİNİ BEKLİYORDU KÖY. ŞİRİNCE “KIYAMET”E GÜNLER ÖNCESİNDEN HAZIRDI. 21 ARALIK YAKLAŞTIKÇA HEYECAN BİRAZ DAHA ARTIYORDU, DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDAN İNSAN KALABALIĞINA EV SAHİPLİĞİ YAPMAYI UMUT EDEN KÖY HALKI DA BÜYÜK BİR HAZIRLIĞA GİRİŞMİŞTİ. YALNIZ KÖYLÜ MÜ? BELEDİYE, JANDARMA VE SAĞLIK EKİPLERİ DE “KIYAMET”İ BEKLİYORDU. GAZETELERDE, TELEVİZYONLARDA HAFTALARDIR ZİRVE YAPAN KIYAMET HABERİNİN PEŞİNE BİZ DE TAKILDIK. “KIYAMET” DEDİLER GİTTİK AMA MARDUK SÖZÜNDE DURMADI.

Kulağımda Yasmin Levy, şimdi yoldayım. Buraya, bu ana nasıl mı geldim? Emin olun ki ben de bilmiyorum. Küçük bir Kumkapı ziyaretiyle başladı her şey. Arkadaşımla konuşuyorduk, birden beni dinlemediğini fark ettim. Kendi kendine söyleniyordu, "Gitmek, gitmek, gitmek..." "Balıklar değil miydi bizim konumuz?" diye düşünürken, aklımdan geçenleri söyledi. Benim yanıtlım ise "Gidelim," oldu. İşte buraya böyle geldim. Şirince'ye... İzmir'in Selçuk ilçesine bağlı Şirince köyüne gitmek vardı kafamızda. 21 Aralık yaklaşıyordu. Televizyonda, ga-

zetelerde sürekli "21 Aralık Kıyamet Günü" haberlerine rastlıyorduk. Haberler, bu kıyametten Şirince köyünün etkilenmeyeceği yönündeydi tabii. Gerçekten dedikleri kadar var mıydı? Yani, köyde 450 bin kişi mi vardı? Biz İAHA'lılar olarak bu curcunayı kaçıramazdık. Hem dedikleri doğruysa Angelina Jolie ile tanışabilecektim! Bu iyi bir bahaneydi. Oranın yerlilerinin ve oraya giden insanların düşünceleri gerçekten merak uyandırıcı. Biz de meraklı gazetecilerdik!

Beş kişi gidecektik Şirince'ye. Şanssız olduğumuza inanmıştım ama Aralık ayının sonunda da daha farklı bir havayla karşılaşamazdık sanırım. Fırtına olacağı haberlerini izledikten sonra çantalarımızı hazırlamaya koyulduk. Neredeyse tasımızı tarağımızı topladık. Kış kampı! Biz bunu yapacaktık. Şirince'deki yoğunluktan dolayı konaklayacak yer bulamayacağımızı düşünüp, her ihtimale karşı çadırımızı da eksik etmedik. Otobüs firmasının içinde şaşkınlıkla eşyamıza bakıyorduk. Fazla mal göz çıkarmazdı da, belimiz üzerine nasıl bir baskı oluşturacaktı bu yük? Her şey daha yeni başlıyordu. O ana kadar yaşadıklarımız ve o andan sonrası bizim için unutulmaz bir anı olacaktı. Akşam 22.30'da otobüsümüzün en ön sıradaki koltuklarında yerlerimizi aldık ve her ihtimale karşı hazırдық!

“Siz kıyametten mi kaçyorsunuz? Tüm eşyanızı toplamış gelmişsiniz. Sizi haber yapabilir miyiz? “Hayır, biz de basımdanız,” diye cevap verip, habere aç muhabirlerin yanından uzaklaştık.

Haber yapmaya gelip, haber olacaktık

Köye ulaşmamıza on beş dakika kalmıştı. Minibüsteki Şirincelilerle sohbet ediyorduk. Herkesin ortak tek bir kanısı vardı, “Bu bir saçmalık!” Köyde kamp yasağı olduğunu duyup çadır kuramayacağımızı öğrendik ve birbirimize “Ne yapacağız biz?” bakışları fırlattık. Neyle karşılaşacağımız, gerçekten merak konusuydu.

Minibüsten indikten sonra, önce etrafa sonra birbirimize olan boş ve şaşkın bakışlarımızı bir süre sürdürdük. Etrafta her yaştan insan volta atıyordu; yüzlerce jandarma ve ellerinde mikrofon kamerayla ne yapacaklarını şaşırılmış, birbirlerini haber yapan basın mensupları... Şirinceli sayısı jandarma sayısından az görünüyordu.

“Nasıl yani?”

“Nerede bu insanlar?”

“Jandarma şimdi bizi arayacak mı?”

“Nerede kalacağız?”

“Eşyalarımızı bir yere bırakalım.”

“Dur bir dakika şu adama sorup geliyorum.”

Aramızda bir süre sadece bu cümleler döndü. Ne olup ne bittiğini anlamak için biraz dolaştıktan sonra basına ayrılan özel bölümün yerini öğrendik. Oraya doğru giderken bir kaç kanalın muhabiri bizi durdurdu:

"Siz kıyametten mi kaçıyorsunuz? Tüm eşyanızı toplamış gelmişsiniz. Sizi haber yapabilir miyiz?"

"Hayır, biz de basındanız," diye cevap verip, habere aç muhabirlerin yanından uzaklaştık.

Şirince Köyü'nün girişinde bulunan, basına ayrılmış Artemis Restaurant'ın açık alanda bulunan masalarından birine eşyamızı bıraktık. Çevremizdeki gazetecilere soran gözlerle baktıktan bir süre sonra onlar da yanımıza gelip bizden haber yapmak istedi. Köyde ne olup ne bittiğini oradaki insanlardan öğrenip "Bir de biz görelim şu saç-

malığı" diyerek köyün iç kısımlarına doğru yolculuğumuz başladı.

TV kanallarının muhabirleriyle, "21 Aralık" gününe inanan insanları arıyorduk. Nerede bir yoğunluk gördüysek oraya yöneldik. Şirinceliler artık bugünü bir festivale çevirmişlerdi sanki.. 20 Aralık günü olduğu için bütün hevesimizi ertesi güne bırakarak, bunu küçük bir Şirince gezisine çevirdik. Köyün tepelerine doğru ilerlemeye başlamıştık. Şirince bir "Şaraphane" köyüydü. İki binadan biri şarapevi. Köyün meydanından iç kısmına doğru ilerleyen yolda, köy pazarı vardı. Sağda, solda her bucakta tezgâhlarını kapılarının önüne kadar sermiş olan Şirince esnafı da bir alışveriş hesabındaydı. Ama onların da bekledikleri, bu bahsedilen kalabalık ortada yoktu. Hangi birine sorduy-sak durumdan yakındı. Bazısı, "Köyümüzü batıracaklar," dedi; bazısı "O kadar hazırlık yaptık kimseler gelmedi," dedi. Şarapevlerine maliyeden gelenler cezayı kesmiş, kazanç sağlayacaklarını düşünenler bu işten zararla çıkmıştı. Dolu denilen pansiyonlar, oteller de sadece basın mensuplarını ağırlamakla yetindiler. Oteller, fiyatlarını birazcık şişirip kandıracakları konuklarından hâlâ ümitli-lerdi.

Sağda, solda her bucakta tezgâhlarını kapılarının önüne kadar sermiş olan Şirince esnafı da bir alışveriş hesabındaydı. Ama onların da bekledikleri, bu bahsedilen kalabalık ortada yoktu.

**Madem uzaktan geldik, gezip görelim,
değerlendirelim...**

Biz "21 Aralık" konumuzun etkisinden tamamen çıkmış köyün atmosferine kendimizi kaptırmıştık. Tepeye doğru ilerledikçe basınç yükseliyor, temiz hava ciğerlerimize daha çok çarpıyordu. İstanbul'un kuru kalabalığı, egzoz kokusu, trafiği, o baş şişiren gürültüsü çok uzakta kalmış, İstanbul'un yorgunluğu Şirince'de yerini, bir rüzgâr iniltisine bırakmıştı. Şanslıydık ki hava güzeldi. Bir önceki gün köyde fırtına çıkmış. Yağmur sel olup yıkamış tüm köyü, öyle duyduk söyleyenlerden. Yürüdüğümüz yoldaki su birikintilerinden, toprağın neminden de bunu anlamak mümkündü. Köyün tamamını kuşbakışı görecektik kadar yukarı çıktığımızda Berkay adındaki bir ufaklıkla karşılaştık, bize rehberlik etmesini istedik. Dokuz yaşındaki Berkay çok geçmeden bize ısınıp avucunun içi gibi bildiği köyün her noktasını anlata anlata bizi Nişanyan evlerine götürdü. Şirince köyüne gitmişken Yazar Sevan Nişanyan'la da bir söyleşi yapabileceğimizi düşünüp şansımızı denemek istemiştik. Sevan Nişanyan'ın Şirince köyünde "Nişanyan Evleri" adlı konaklama mekânları vardı. Orada olacağını umarak gittik, fakat otel müdürü Nurhan Gümüş'ün Sevan Nişanyan'ın otelde olmadığını söylemesi üzerine formaliteden numaramızı bırakarak otelin restoran bölümünde kısa bir kahve molası verdik. Çok geçmeden Nurhan Gümüş yanımıza gelip Sevan Nişanyan'ın akşam saat altı gibi bizi beklediğini söyledi. Beklemediğimiz bir sonuçtu, bu yüzden hem şaşırдық hem de heyecanlandık. O saate kadar gidip kendimize uygun fiyata konaklayacak yer arama fikrindeydik. Nurhan Gümüş'ün de yardımıyla köy meydanına da yakın olan Şirince Pansiyon'a yerleştik. Berkay da artık bizden ayrılmıştı. Eşyamızı odaya bırakıp biraz dinlendikten sonra "Köyde bir gelişme olmuş mu?" diye köyü tekrar turlayarak Nişanyan

Evleri'ne doğru ilerliyorduk. Hazırladığımız soruları sorup yanıtlarını alıp kalkıp gideceğimizi düşündüğümüz söyleşi hiç de sandığımız gibi olmadı. Bizden başka muhabirler de Sevan Nişanyan ile konuşmaya gelmişlerdi. Birkaçı hâlâ Nişanyan'ın masasındayken bizi de konuşmaya davet etti. Sofra kuruldu, sohbet açıldı. Değil yazdığımız sorulara değinmek, haber içinden haber çıkıyordu. Nişanyan, Şirince'de yaşanmayacağı düşünülen kıyamet hakkında, "Yarın tüm geyikleri burada göreceğiz, dünya çapında bir sazan avı bu!" diyordu.

Yıllardır Şirince'de yaşayan biri olarak orayı bize anlatmaya başladı Nişanyan:

"Şirince, dış görünüm olarak, mimari olarak, doğa olarak olağanüstü güzellikte bir yer. Ben yirmi senedir buradayım şunu gözlemledim, hangi yaş grubundan olursa olsun buraya gelen insan, başka bir duyguya kapılıyor. İnsanı kucaklayan bir güzelliği var, insana kendini iyi hissettiriyor. Ama Şirince halkı çıkarıcı bir halk, bu saçmalığı da Şirince halkının çıkardığını düşünüyorum."

Daha sonra beraber konuştuğumuz kalabalık grupta Suriye'den, Halep'ten gelen bir arkadaş kendi hikâyesini anlatmaya başladı. Konu tamamen Şirince'den uzaklaşıp onun Suriye'de yaşadıklarına ve Şirince'ye nasıl geldiğine kadar değişti. Bir süre daha Nişanyan sofrası eşliğinde bu sohbetimize devam ettikten sonra, bir önceki gecenin

yolculuk yorgunluğunu da üzerimizden atmak için pansiyonumuza dönüp 21 Aralık sabahına uyanmaya yattık.

"Son gün"e uyanış...

Gün ışığı odanın camından içeriye süzülüyordu. Farklı bir yerde olduğunuzu hissedebiliyordunuz. Tüm köy manzarasını gören bir balkon... Öleceğimiz güne uyanmıştık. Bir şeyler atıştırıp Şirince'yi keşfetmeye çıktık. Esnafı, öğrencisi, çevre örgütleri, ipini koparan gelmişti. Yine de fazla denilemeyecek bir kalabalıktı. Belki bir umuttur deyip birkaç kişiyle konuştuk, nafile. Haberciler hâlâ peşimizde, onlar da bizim gibi aranıyorlardı.

Köyün kilisesine doğru ilerlemeye başladık. Köşe başı jandarmalarla karşılaşılırdık. Jandarmalar, 21 Aralık günü sayıca daha da çoğalmışlardı.

Köyün içerisinde gezindikçe yeni yerler keşfediyorduk. Konaklama yerleri ve köy kahvaltısı veren yerler çok fazlaydı. Eski püskü taştan evler vardı tepelerde. Bazısıysa müstakil ev yaptırmıştı kendisine. İğneli çiçekleri olan çalılar, meşe palamutları donatıyordu bu tepeleri. Kiliseye gelenler, dileklerini dileyip içeride mum yakıyordu. Daracak bir geçitte köyün yaşlı teyzeleri ördükleri patikleri, dağlardan topladıkları kekikleri satıyorlardı. İzmir'in denizinden almışlardı göz renklerini. Hepsi mi masmavi gözlü, derin bakışlı olur! Yıllardır orada yaşayan bu ka-

Gün ışığı odanın camından içeriye süzülüyordu. Farklı bir yerde olduğunuzu hissedebiliyordunuz. Tüm köy manzarasını gören bir balkon... Öleceğimiz güne uyanmıştık.

dınlardan biri, Ayşe Gelin, Selçuk'tan bu köye gelin olarak geldiği için Ayşe Gelin demişler ona, öyle kalmış adı. Şirince'nin eski adının "Çirkince" olduğunu öğrendik ondan da... Daha sonradan "Böyle güzel bir köye bu isim yakışmıyor" diye düşünülüp Şirince olarak değiştirilmiş köyün adını.

Saat 13.11 olduğunda Artemis Restaurant'ın bahçesinde geri sayım başladı. Söylenilenlere göre kıyamet, o andan itibaren etkilerini göstermeye başlayacaktı. Ondan geriye doğru sayım bitti, müzik başladı. İnsanlar soğuktan buz tutmuş, hallerine gülüyorlardı. Çevre örgütleri reklamlarını yapmanın peşinde, kurulmuş yemek stantları satış yapmanın derdinde. Osmanlı hanedanından giysiler giymiş, sırtlarında bakırdan küfeler, sıcak şarap satan adamlar, etrafta "Sıcak şarap!" diye bağırarak dönüp duruyor. Köyün geniş alanlarına müzisyenler kurulup oturmuş, etrafına toplanmış halka mini konser veriyorlar. Herkes halinden memnun. Bu sanki "Kıyametten Kaçış" değil de, onların eğlenmeye geldikleri bir festivaldi. Nitekim sorduğumuzda da öyle dediler. Biz de bir süre bunun tadını çıkardık.

Hayal kırıklığı balosu...

O gün Şirince halkı, çevre illerden öğrencileri; Kuşadası'ndan, Selçuk'tan, Denizli'den misafirlerini ağırlıyordu. Herkes kâr edecek olmanın hevesiyle fiyatlarını artırmış, kıyamete özel ürünler çıkarmıştı. Kıyamet basıklı tişörtler, yediğinizde cennete gidileceği iddia edilen

cennet lokmaları, "Kıyamet" adlı gazete, "Kıyamet Şarabı" adını almış Şirince'nin meşhur şarapları ve neredeyse son nefese kadar her şeyi satışa sunmuşlardı.

Artemis Restaurant'ın bahçesinde anons yapılıyordu, "18.00'da başlayacak olan Kıyamet Balosu'na hepinizi bekliyoruz!"

Kıyamet balosuna özgü kıyamet münüsü bile hazırlamışlardı. Mönüdeki yemekler, kıyamet çorbası, alevli servis edilen ateş pilavı, cennet kebabı, yasak elma tatlısı ve son dem çayıydı.

Balo saati geldiğinde İAHA ekibi olarak en güzel giysilerimiz olan fotoğraf makinelerimizi giyininip, balodaki yerlerimizi almıştık. Varillerde ateşler yakılmış, bu varillerin etrafında ısınmaya çalışan insanlar, restoranın açık alanını doldurmuş sıradan bir günün keyfini çıkarıyorlardı. Basın mensupları köyü çoktan terk etmişti. Artık kimse kıyametten filan söz etmiyordu. Müzisyenler tüm kalabalığın coşkusunu artırıyorlardı. Şirince'nin meydanında bulunan Artemis Restaurant'dan kahkaha sesleri yükseliyor, soğuğa dayanamayan insanlar evlerinin yolunu tutmaya başlamıştı. Biz de tüm bu yaşadıklarımızı yanımıza alıp, pansiyonumuzun yolunu tuttuk. Birkaç saat sonra köyün boş sokaklarını ılık bir rüzgâr almış, meydana yakılan varillerin is kokusu yavaş yavaş uçuyordu. Biz de son gecemizi, aynı zamanda en uzun gece olan 21 Aralık 2012 gecesini, Şirince'nin manzarasına karşı odamızın balkonunda noktadık ve bağırarak:

"Marduk sözünde durmadın!"

Saat 13.11 olduğunda Artemis Restaurant'ın bahçesinde geri sayım başladı. Söylenilenlere göre kıyamet, o andan itibaren etkilerini göstermeye başlayacaktı. Ondan geriye doğru sayım bitti, müzik başladı. İnsanlar soğuktan buz tutmuş, hallerine gülüyorlardı.

Zaman doktoru: “saatlerle uğraşmak sabır işidir”

ŞEHRİN EN GÖZDE MEYDANLARINDA ZAMANIN TIKIR TIKIR İŞLEDİĞİNİ GÖSTEREN SAAT KULESİ, BİRAZ SONRA DİBİNDE BULUŞACAK OLAN ÂŞIKLARA, EŞE DOSTA; BİR MESAJ MI VERİR DERSİNİZ. PEKİ, KİM YAPARDI BU SAATLERİ? ÖNÜNDE, ARKASINDA YAMACINDA KİMLER; KİMLERİ BEKLEYECEK? KAÇ KERE GEÇTİ, GEÇECEK DAHA, YELKOVAN AKREBİN ÜZERİNDEN. BİLİNEBİLİR TEK ŞEY, ZAMAN HİÇBİR ŞEHİRDE -BİR NEFESLİK OLSUN- DURMADI, DURMAYACAK. . . İÇİMİZDE HEP ESKİYE, DIŞIMIZDA DE DEĞİŞİME GİDEN ZAMANIN DURMADIĞI GİBİ. . .

Ne tuhaf bir şeydir şu saat... İşaret parmağınızın tırnağı çapında, ortalama seksen parçadan oluşan makineyi nefes vermeden, paslanmaması için parmak izi bırakmadan sökeceksiniz; işinizi bitirip, en ufak bir toz kondurmadan toplayacaksınız. Hayli ince bir iş değil mi? Yüzyıllardır yaşamımızın ayrılmaz parçası olan bu ince işi, yaklaşık yarım asra yakın tecrübeye sahip bir saat ustasından, Önder Şamhal'dan dinledik. Bir bakıma zaman doktorluğu yapan Önder Bey'e göre, işin en keyifli tarafı yaptığı saatin önünden geçmek ve bir komutan edasıyla saati denetleyip "Aferin aslanım" demek...

GÖZ: Saate ilginiz nasıl başladı? Saat tamirciliğine nasıl geçtiniz?

Önder Şamhal: Çocukluğumda oyuncaklarımı kendim yapardım. Zaten o yıllarda isteseniz de oyuncak bulamazdınız. Dünyada bir oyuncak sanayi olduğunu, ancak Kore'ye gidip gelen askerlerin getirdiği oyuncakları görünce anlamıştık. Beş yaşlarındaydım, dokuz yaş büyük ağabeyimden esinlenip cam üstüne suluboya resim yapıyor, büyüklerimden aferin alıyordum. El becerisi isteyen işler bana çok keyif veriyordu. Zamanla maharetim daha da arttı. Saatle tanışıklığım ise ortaokul yıllarında oldu. Yakın bir arkadaşımın babasının mahallemizde sa-

atçı dükkânı vardı. Arkadaşım her tatilde babasının yanında çalışırdı. Meraklı olduğumu bildiklerinden, "Gel bize yardımcı ol, sana da yapacak bir şeyler buluruz," dediler. Böylece saatçilik sevdası başlamış oldu. Birkaç yıl içinde değişik yerlerde, başka başka ustalarla çalıştım, deneyim edindim. Beş, altı yıl sonra, birçok ustanın "Usta" dediği hale gelmiştim. 1974'te Wolfgang Meyer'in ustaları arasına katıldım. Oradan emekli oldum. Şimdi bir arkadaşım (Nafiz Usta) beraber büyük saat makineleri yapıyoruz. Ama yine de bir ayağım Meyer'de...

GÖZ: Mesleğinde yarım asra yaklaşan bir saat ustasıdır. Sizden bu zanaatın inceliklerini dinleyebilir miyiz? Bu işi yapabilmek için hangi özelliklere sahip olmak gerekir?

Ö. Şamhal: Zor zanaat derler ya, gerçekten öyle... İğne ucu ya da nokta kadar bir vidayı, parçayı, çiftin (cimbızın sivri uçlusunu) ucuy-

Mesleğin inceliği büyük ölçüde, uğraştığımız makinelerin en küçük makineler olduğundan ileri geliyor. İşaret parmağınızın tırnağı çapında, üstelik otomatik bir saati söktüğünüzü düşünün. Mesela arızasız olup, sadece bakıma gelmiş olsun. Ortalama seksen parçadan oluşan makineyi nefes vermeden, paslanmaması için parmak izi bırakmadan sökeceksiniz.

la tutup üç parmakla istenilen hareketi yapmak maharet ister. Diyeceksiniz ki "Ne var ben de yaparım," ama öyle değil işte... Elinizdeki çifti tutuşunuzdan, ucundaki vidayı, parçayı hareket ettirinizden; çiftle aranızdaki samimiyetin derecesini anlarım. Süngü gibi tutmak var, mikro cerrah dikkatiyle, hassasiyetiyle tutmak var.

GÖZ: Mesleğin inceliği bu mu özetle?

Ö. Şamhal: Mesleğin inceliği büyük ölçüde, uğraştığınız makinelerin en küçük makineler oluşundan ileri geliyor. İşaret parmağınızın tırnağı çapında, üstelik otomatik bir

saati söktüğünüzü düşünün. Mesela arızasız olup, sadece bakıma gelmiş olsun. Ortalama seksen parçadan oluşan makineyi nefes vermeden, paslanmaması için parmak izi bırakmadan sökeceksiniz. Benzinden geçirip, ön temizleyiciden geçirip, tekrar benzin banyosu yaptırıp, nem oranı 0.004 olan özel yağla yağlayıp, bu arada en ufak toz kondurmadan toplayacaksınız. Ayar verip kapatacaksınız. Evet, biraz ince iş değil mi? Üstelik bu anlattığım parça tamiri bile yapılmamış, düz bir saatçilik... Parça tamiri ise çok daha zor iştir. Bu iş; sevmeyenin,

sabırsız olanın işi değil...

GÖZ: Saat sizin için ne ifade ediyor?

Ö. Şamhal: Saatlerin, medeniyeti ve zamanın aşamasını gösterdiğine inanırım. Gelişmiş toplumlarda yaşam ve çalışma hayatı dakika sekmeden yapılırken; diğerleri gün ışıdı, sabah oldu, gün battı terimlerini kullanırlar.

GÖZ: Aynı zamanda saat tasarımı da yapıyorsunuz.

Kule saatleri yaptığınızı biliyoruz.

Ö. Şamhal: Biz kule ve meydan saatlerine dönüştük. Küçük çaplı saat üretimimiz yok. Tasarımını, üretimini kendi çapımızda yapıyoruz. Yapacağımız saatlerin kabataslak çizimleriyle işe başlanır. İnsanoğlu değişiklik peşindedir. "Rakamlar şöyle olsun, kadran böyle, kasayı şundan yapalım" derken, bir model çıkıyor. Rakam karakterini, akrebi, yelkovanını, kadranını beğenilecek hale gelene kadar çalışıyoruz. Önemli olan görenlerin dikkatini çekecek, beğenisini kazanacak tarzda dizayn edebilmek... Sipariş verenler bazen, akıllarındaki tasarımların aynısını isteyebiliyor. Bu durumda onlara uyuyoruz. İsterlerse fikren katkıda bulunuyoruz. Tamamen işi bize bırakanlara çeşitli alternatifler sunuyoruz. Kırıkkale Mühimmat Fabrikası'nın meydan saatini biz yapmıştık. Rusya ve Bulgaristan'a gönderdiğimiz saatler de var.

GÖZ: İlk yaptığınız kule saati hangisiydi?

Ö. Şamhal: İlk saatimi Azerbaycan'a yaptım. Türkiye'deki ilk büyük cephe saatim ise Meyer Saat binasını süslemektedir. Fakat kule saati olarak İzmir Çimentaş Sağlık ve Eğitim Vakfı Işıkkent Yerleşkesi'nde bulunan kule saatidir. Şimdiye kadar yaptığım çalışmalar içerisinde en ilginç olanı Yozgat'ın Gedikhasan Beldesi'ndeki kule saati... Çünkü 36 metre ile halen yurdumuzun en yüksek saat kulesi.

GÖZ: Geleneği sürdürmek için birini yetiştiriyor musunuz? Gençler bu mesleğe ilgi gösteriyor mu?

Ö. Şamhal: Ustalaşmaya başlayan yardımcım var. Yavaş yavaş saat ustası olarak yetişiyor. Gençler kısa yoldan kazanma hevesinde olduklarından, uzun ve zahmetli saatçilik eğitimini cazip bulmuyorlar. Bununla birlikte zamanında bana da öğretim üyeliği teklif edilen Fatih Meslek Lisesi'nde saatçilik eğitimi veriliyor.

GÖZ: Çok büyük saatlerle çalışıyorsunuz. Bu büyüklük nedeniyle tehlikeli olaylar yaşadınız mı?

Ö. Şamhal: Bir ilçe belediyesinin saatlerini tamir için, uzay lifti dedikleri kepçeyle saate yaklaşırken, operatör hesap hatası yapınca, kafes duvara çarptı ve düşme tehlikesi atlattım.

GÖZ: En beğendiğiniz saat hangisi?

Ö. Şamhal: Londra'daki "BigBen"i özel bulurum. Uzun zaman almış bir mühendislik işi. Tabii yeterli teknik eleman ve donanımın katkılarıyla...

GÖZ: Kendi yaptığınız saatin önünden geçerken neler hissediyorsunuz?

Ö. Şamhal: Gurur duymuyorum desem yalan olur. Makinenin sağlıklı çalıştığını da gösteriyor aynı zamanda. Zaten çalışmayan saatlerin altında pek kimse resim çekmiyor.

GÖZ: Keşke "Şu meydana saat yapsaydım" dediğiniz bir yer var mı?

Ö. Şamhal: Olmaz mı... Taksim Meydanı'na saat yapmak isterdim.

GÖZ: Yaptığınız saatin önünden geçerken neler hissediyorsunuz?

Ö. Şamhal: Denetlemeye çıkmış komutan edasıyla, "Aferin aslanım" diyorum.

Saatlerin, medeniyeti ve zamanın aşamasını gösterdiğine inanırım. Gelişmiş toplumlarda yaşam ve çalışma hayatı dakika sekmeden yapılırken; diğerleri gün ışıdı, sabah oldu, gün battı terimlerini kullanırlar.

Senelerin değiştiremediği Baylan mutfağında bir Harry Potter

HAYATIN SU GİBİ AKIP GİTTİĞİ, ESKİNİN YERİNİ YENİNİN ÇABUCAK ALABİLDİĞİ KENTTE “DEĞİŞMEYEN BİR ŞEYLER OLMALI” DİYEREK, ESKİ VE DEĞİŞMEMİŞ BİR LEZZET DURAĞI ARAYIŞINDAYSANIZ, YOLUNUZ BAYLAN PASTANESİ'NE DÜŞMELİ... KAPISINI AÇTIĞINIZDA ESKİ İSTANBUL'UN UNUTULMUŞ DÜŞLERİ KARŞILAYACAK SİZİ... NOSTALJİK PASTALAR, ZARİF ÇİKOLATALAR, RENGÂRENK ŞEKERLEMELER MUTLULUK KAYNAĞIDIR. AMA BUNLARI BAYLAN'IN KÜÇÜK MASALARINDA, ESKİTME TATLI TABAKLARI VE YASSI KAŞIKLARIYLA YEMEK DAHA BÜYÜK BİR MUTLULUKTUR.

“

Kup Griye kesinlikle Fransız değil, tamamen Türk'tür!” Kadıköy Çarşısı canlılığın pazarıdır. Balıkçıların, turşucuların, tatlıcılarının, şarküterilerin, manavların, pastanelerin, kitapçıların, baharatçıların ekmek paralarını kazandıkları ve hayat verdikleri bir çarşı. Kalabalığın adresidir... İstanbul'un Anadolu yakasında, Türk çarşılarının bir özeti adeta.

İşte efsane Baylan Pastanesi de burada. Kadıköy Çarşısı'nda, sokağın köşesinde göze çarpıyor; kocaman “Kup Griye” afişi ve iştah açıcı bir görsellik sunan vitri niyle insanı içeriye davet ediyor. Kapısı açıldığında huzur çarpıyor yüze. Her adım bir pasta, her adım bir kruvasan, her adım bir çikolata. Rengârenk makaronlarla dolu dolap bir an düşündürüyor, “Doğada bu kadar renk var mıydı?” diye... Uzun koridorun sonundaki sarmaşıklı bahçe, yeşilin ve kahvenin uyumunu sergiliyor. O otantik havanın içinde ne olsa afiyetle gider. Hele ki Kup Griye. Pastanenin sahibi Harry Lenas Türklerin karamel şekerini çok sevdiklerini düşünerek birçok denemeden sonra müşterisiyle de defalarca test ederek yaratıyor bu tatlıyı. “Kavrulmuş badem” anlamına gelen Kup Griye 1954'ten beri Baylan'da hüküm sürüyor. Pastanenin müdürü Abdullah Demir: “Kup Griye kesinlikle Fransız değil, tamamen Türk'tür” diyor.

Le Orient'ten Baylan'a...

Pasta duayeni Harry Lenas'ın babası Filip Lenas kurdu Baylan'ı. Filip Lenas 1919'da Arnavutluk'tan İstanbul'a göç edip ünlü pastacı Moulatier'in yanında çalışarak atıldı pastacılık macerasına. Kendi pastanesinin ilk şubesini 1923'te Beyoğlu'nda "Le Orient" adıyla açtı. Yani bir nevi Cumhuriyet'in pastanesi. İkinci şube 1925'te Karaköy'de hizmete açıldı.

1934 yılındaysa yabancı yerlerin isimlerini Türkleştirmek amacıyla "Le Orient" ismi, Sanat Tarihi Profesörü Burhan Toprak'ın bulduğu ve Çağatay Türkçesi'nde "mükemmel-kusursuz" anlamlarına gelen "Baylan" ismiyle değişti. Bir isim, bir müesseseye bu kadar mı uyar! Bugünkü Kadıköy şubesi 1961 senesinde açıldı ve 2010'da Bebek'te, yeni bir Baylan doğana kadar tek nefer olarak devam etti.

Türk Edebiyat Tarihi'nde de büyük bir yeri olan pastane...

Kadıköy Baylan'da sıcakkanlı samimi personel müşterilere "abi, abla" diye sesleniyor. Geçmişten günümüze kimler müdavimi olmamış ki bu mekânın. Fazıl Hüsnü Dağlarca, Tarık Buğra, Cemal Süreya, Behçet Necatigil, Salâh Birsal, Peyami Safa, Orhan Kemal, Attila İlhan... Türk Edebiyat Tarihi'nde de büyük bir yeri vardır Baylan'ın. Şimdilerde Acun Ilıcalı, Enis Fosforoğlu, Melih Aşık, Ha-

lit Ergenç ve Bergüzar Korel çifti sık sık uğruyor tatlı ziyafeti çekmeye. Acun Ilıcalı, Kup Griye'ye bayılıyor. Adisababa, rokoko, trüf pasta ve profiterol de çok beğenilen diğer lezzetlerden...

Mutfakta Harry Lenas var, namı diğer Harry Potter...

"Baylan'ın belli bir müşterisi var. Seçkin, kaliteli ve elit insanlar," diyor Abdullah Bey. "Babadan oğula aktarılan bir gelenek gibi burası. Beklenti çok büyük. Patronlar çok akıllı adamlar! Personeli alıp yetiştiriyorlar."

"Siz böyle bir yer açmayı düşünür müsünüz?"

"Herkes ister, ama zor iş. Yani insanlarla uğraşmak, onlara katlanmak zor. Bu yüzden ben istemem açıkçası."

"Bay Lenas buradan kopamıyor öyle değil mi?"

"Biz ona Harry Potter diyoruz. Adam tam anlamıyla işine âşık. 85-90 yaşında hâlâ mutfağa giriyor. Ben 25 yıldır buradayım. Bana çok şey öğretti. Ona karşı çok büyük bir vefa borcu hissediyorum. Baylan'ın Altınmarka'ya satıldığını öğrenince duygusal olarak yıkıldım ama devam edeceği için de seviniyorum. Bizim Harry Potter da hâlâ işinin başında. İşte böyle akıp gidiyor Baylan Baylan Baylan!" Büyük Larousse Ansiklopedisi'ne konu olan Baylan Pastanesi, kaliteli müşterisi, enfes tatlıları ve güler yüzlü personeliyle bugüne kadar bozmadığı çizgisinde uzun yıllar daha devam edeceğe benziyor.

1934 yılındaysa yabancı yerlerin isimlerini Türkleştirmek amacıyla "Le Orient" ismi, Sanat Tarihi Profesörü Burhan Toprak'ın bulunduğu ve Çağatay Türkçesi'nde "mükemmel-kusursuz" anlamlarına gelen "Baylan" ismiyle değişti. Bir isim, bir müesseseye bu kadar mı uyar!

Yazı • Fotoğraf **Murat Yeşilyurt (İAHA)**

DOĞAN HIZLAN:
“Önce edebiyatçı, sonra gazeteciyim”

YILLAR YILI KÜLTÜR-SANATLA EL ELE, KOL KOLA, GÖNÜL GÖNÜLE YAŞAMIŞTIR DOĞAN HIZLAN. BU ALAN GAZETECİLİĞİNİN VE ELEŞTİRMENLİĞİNİN GÜNÜMÜZ PİRLERİNDİR. ONUN ÇALIŞMA ODASINA VE EVİNE KONUK OLMAK, SANATI BÜTÜNÜYLE İÇSELLEŞTİRMEŞ BİR YAZARIN HAYATINA ÖNEMLİ ÖLÇÜDE TANIKLIK ETMEKTİ.

Doğan Hızlan deyince, sanırım bu sizlerde kimi çağrışımlar yaratacaktır. Hürriyet Gazetesi Yayın Danışmanı ve Köşe Yazarı Doğan Hızlan ile söyleşi yapmak için, önce Hürriyet'teki odasına gittim. Klavyenin başında yazısını kaleme alıyordu. Beni görmesiyle ilk cümlesi "Yazımı bitirip hemen başlayalım," oldu. Yazısını yazarken gözüm yeni gelmiş kitap ve CD'lerine takıldı. Kalkıp onları inceledim. Bir yandan da çalışma tarzını izliyordum. Çantasını aldı notlarını çıkardı, sözlükleri karıştırmaya, dergilere bakmaya başladı. Bunları adeta bir orkestra şefinin ciddiyeti ve hızıyla yapıyordu. Yazıyı noktalandı. Son kez kontrol ederek bana döndü ve "Haydi başlayalım, sor bakalım Murat!" dedi. Ben de önce odada dikkatimi çeken İttri'nin CD ve yazılarını sordum.

Söze başlamadan önce CD'lerden birini kabından çıkarıp müzik setine koymamı istedi. "Madem söze İttri'den başlayacağız o vakit dinleyerek konuşalım," diyerek başladı konuşmaya.

"Bu yıl büyük Türk bestecisi İttri'nin ölümünün 300. yılı. Onun için, eserlerinden oluşan CD'ler yapıldı, konserler verildi, sempozyumlar düzenlendi. Gazetelerde okumuşsunuzdur, Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ve Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ın himayelerinde anma toplantılarına birçok kişi katıldı."

GÖZ: Odanızda, İnci Enginün'ün Edebiyat Tarihi, Gül İrepoğlu'nun Takı kitabı, Engin Akın'ın yemek kitabı gibi değişik alanlarda kitaplar gördüm. Okuma alanınız bu kadar geniş mi?

Doğan Hızlan: Evet, okuma çeşitliliğini severim. Eğer belli bir konuda odaklanmadıysam, bir dergi çalışması yapmıyorsam her türün lezzetini tatmak isterim. Unutmadan bu listeye müzik kitaplarını da ekleyelim.

GÖZ: Biraz da yaşamınıza değinelim. Çok klasik olacak ama hepimizin merak ettiği bir konu var. Nasıl ve ne zaman yazarsınız? Özellikle aradığınız bir şeyler var mı?

D. Hızlan: Bu soruna uzun bir cevap vermek isterdim

ama hepsine kısa bir cevap vereceğim. Bu kısa cevabımdan şunu anlamamı istiyorum. Bir yazının arka planını hazırlama, not alma, kitaplara ve dergilere bakma süreci bittikten sonra klavyenin başına oturunca yazmaya başlarım. Demek istediğim; hazırlık uzun sürer, yazmak ona oranla daha az bir zaman dilimine sığar. Tabii ben bu açıklamayı gazete yazıları için yapıyorum. Yoksa kitaplarıma giren uzun eleştiriler, incelemeler için zaman kısıtlamasından söz edemem. Ne zaman dersin, uyanık olduğum her zaman, her yerde, her koşulda yazırım. Özel bir mekân aramam. Ancak yine de yazı yazmaktan hoşlanacağım yer kapalı bir oda olmalı ve güzel bir müzik bana eşlik etmelidir.

GÖZ: Dikkatimi çeken bir husus var. Burada sık sık müzikten söz ediyorsunuz. Müzikle ilginizin derecesi nedir? Bir enstrüman çalar mısınız?

D. Hızlan: Bence müzik sevgisi çoğu zaman aile ortamından kaynaklanıyor. Benim ailemin bütün bireyleri müziğe meraklıydı ve bir enstrüman çalarlardı. Ben de ilk dersi teyzemden aldım. Nota öğrendim ve ut çalmaya başladım. Hâlâ birçok parçayı notadan okuyorum. Gittiğim konserlerin de daha önce notasını çalışırım.

GÖZ: Tekrar yazarlık yaşamınıza dönersek, niçin yazma gereksinimi duyduunuz? Bu süreç nasıl başladı? İlk yazınız ne zaman yayımlandı?

D. Hızlan: İyi bir kitap okuruydum. Bir gün geldi okuduklarımı başkalarıyla bölüşme isteği duydum. Bunun da yolu yazarlıktan geçiyordu. Ve yazmaya karar verdim. İlk yazım Ankara'da çıkan "Forum" dergisinde yayımlandı. O günden beri de yazıyorum.

GÖZ: Peki, kendinizi gazeteci olarak mı, yoksa edebiyatçı olarak mı görüyorsunuz? Malâm bana göre iki kimliğiniz var...

D. Hızlan: (Gülümseyerek) Ben gazeteye edebiyattan geldim. Onun için de soruna şöyle cevap verebilirim: Ben gazetede yazı yazan ve hep gazetelerin sanat bölümlerini yönetmiş biriyim. Ayrıca deneme ve eleştiri kitaplarımda olduğu için ben kendimi önce edebiyatçı

"Evet, okuma çeşitliliğini severim. Eğer belli bir konuda odaklanmadıysam, bir dergi çalışması yapmıyorsam her türün lezzetini tatmak isterim. Unutmadan bu listeye müzik kitaplarını da ekleyelim."

sayıyorum. Gazetecilik daha sonra geliyor.

GÖZ: Öyleyse siz kültür sanat gazeteciliği yapıyorsunuz... Peki, bunun farkı nedir?

D. Hızlan: Artık gazetecilik çeşitli uzmanlık alanlarından oluşuyor. Ekonomi gazeteciliği, Dış politika gazeteciliği gibi. Sanat gazeteciliğinde sadece sanat olaylarını izleyip yansıtmak yeterli değil. Okuru bilgilendireceksiniz, değerlendirme yapacaksınız. Tabii bu işin haber bölümü... Sanat yazarlığını da ayrı bir başlık altında değerlendirmek gerekir.

GÖZ: Edebiyat dünyasında 1950 kuşağından söz edersiniz. Nasıldır bu kuşak?

D. Hızlan: Biz, birçok yazar arkadaş, edebiyat dünyasında aynı görüşleri paylaştık ve "O Dergisi" çevresinde buluşarak ilk yazılarımızı yayımladık. Bugün hepimiz birer tanınmış yazarız. Anılarımız içinde en unutulmazlardan biri de budur.

GÖZ: Biraz da çocukluğunuza değinsek?

D. Hızlan: Çocukluğumdan beri hep okudum, yazdım. Futbol oynayan, yaramazlık yapan bir çocuk değildim. Ama bir gün ayrıntısıyla hayat hikâyemi yazarsam, ilk söyleşiyi de seninle yapacağıma söz veriyorum.

Evdeki günlük yaşamını ve düzenini de merak etmiştim, dayanamayıp sordum. Kahkaha atıp "Haydi o zaman beş çayını evde içelim. Hem orayı da görürsün" diye davet etti. Gittik. Evdeki çalışma odası da gazeteden farklı değildi. Kitaplar, CD'ler, kalemler ve müzik setleri doluydu. Bir fark olmadığını söylediğimde şöyle cevap verdi:

"Bir yazarın yaşamı; çalışma yerinde neyse, evde de odur."

Hayatınızda hoşunuza giden sözlerden birini daha söyler misiniz? diye sorduğumda son sözünü şöyle söyledi;

"Deme kış yaz, oku yaz."

Evindeki kalemleri çok fazla inceleyemedim. Yazıyı bitirmeden evvel bir başka konudan da bahsetmeliyim. Daha özel kütüphanesini görmedim. Bilenlerin söylediğine göre; orada seçkin kitaplar, eski gramofonlar, radyolar, Çini sobalar ve taş plaklar varmış. Beni oraya götüreceği sözünü aldım. İşte o oda, bir başka söyleşinin konusu olacak.

"Artık gazetecilik çeşitli uzmanlık alanlarından oluşuyor. Ekonomi gazeteciliği, Dış politika gazeteciliği gibi. Sanat gazeteciliğinde sadece sanat olaylarını izleyip yansıtmak yeterli değil. Okuru bilgilendireceksiniz, değerlendirme yapacaksınız. Tabii bu işin haber bölümü... Sanat yazarlığımı da ayrı bir başlık altında değerlendirmek gerekir."

Yazı • Orkun Burak Çatalkaya (İAHA)
Fotoğraf • Ferit Cihan Deniz (İAHA)

Bir rüya gerçek oldu

HERKESİN NE ÇOK HAYALİ VARDIR. KİMİ GEÇ KALIR, KİMİ ERKEN YAKALAR HAYALLERİNİ. BEN HAYALLERİMDEN BİRİNİ ERKENDEN YAKALAYIVERDİM KANADINDAN. ONU TANIMAKTA GEÇ KALMADIĞIM İÇİN ŞANSLIYDIM. TÜRKİYE'DE KALİGRAFİ DENİNCE AKLA İLK GELEN İSİM. YANI BENİM UĞRAŞMaktan YORULMADIĞIM, YORULMAYACAĞIM SANAT. . . YANI O SANATIN ÜLKEMİZDEKİ DUAYENİ. . . YANI ETEM ÇALIŞKAN.

Etiler, Ulus'ta bir apartmanın giriş katında, loş ışıklı bir evin kapısını Etem Çalışkan'ın eşi "Hoşgeldiniz" diye gülümseyerek açtı ve bir daha hiç görünmedi. Duvarlarında sayısız eserinin asılı olduğu beyazın hakim olduğu salonda ayakta karşıladı bizi Etem Çalışkan. İki saat kadar sürecektir olan sohbetimizi hatır selamdan sonra kendimizi tanıtarak açtık. Oysa sohbet sırasında kaligrafi müzesini andıran duvarlardaki eserlerini, bir tarih dersi niteliğinde anlatıyordu. Ve artık çalışma odasını da görmenin vaktiydi. Çalışma odası sanıldığı kadar aksine pek ufak tefekti. En aydınlık odasıydı burası, ağızına kadar da kitapla dolu.

“O halde sen bana kim olduğunu anlatma. Al, bu divit, bu da hokka, kağıt önünde... göster bakalım kim olduğunu...”
Kıpkırmızı olmuşum o an. Alnımdaki terler önümdeki kağıda düşmese bari! Düşerse düşsün. Hayatımda bir kez olsun titrememiş elim; titrerse titresin kalemin ucunda.

Ahşap çalışma masası, falçatayla kesili kupürlerle dolup taşmıştı. Burası idol bellediğim, tanışmanın hayalini kurduğum üstadımın çalışma odası işte. Onun elleri bu odada kalem tutuyor. Kesik uç, çiniyle bu masada buluşuyor. Kağıdın, kalemin, mürekkebin sülüse dönüşme öyküsü yazılır bu odada. Ve her şey oradadır, hazırdır, beklenen sadece kesik ucu önce çini mürekkebine, sonra da kağıda götürecektir bir ilhamdır. Anılarını anlattı. Geçmişini, okuyup öğrendiklerimizin yanında; başka bir Etem Çalışkan canlandırdı gözlerimizde. Güzel Sanatlar Fakültesi yıllarını, gazetelere yazdığı çizdiği dönemleri, eski Babralı'yi, afişlerini, bitmek tükenmek bilmeyen yıllarını, yıllarını, yıllarını... Bana beni sordu, ve hocamdan çok önemli bir ortak noktamız olduğunu... Kuşkusuz kaligrafi sanatı aramızdaki birleştirici en büyük ortak noktaydı. “O halde sen bana kim olduğunu anlatma. Al, bu divit, bu da hokka, kağıt önünde... göster bakalım kim olduğunu...” Kıpkırmızı olmuşum o an. Alnımdaki terler önümdeki kağıda düşmese bari! Düşerse düşsün. Hayatımda bir kez olsun titrememiş elim; titrerse titresin kalemin ucunda. Etem Çalışkan'dı bunu benden isteyen. İstemek bir yana, emreden... İyi de olsa, kötü de; çizecek-

tim işte. Hayallerim için, beni onun karşısına çıkarırları mahcup etmemek için, sanat için, en çok sanat için, hatta yalnızca sanat için... Çünkü söz konusu sanat olunca; arındaki bütün sebepler geçersiz kılınır.

İlk önce onun adını yazdım. Kendi ismimi de yazmamı istedi benden. "Sana söyleyeceğim harfleri küçük bir biçimde yaz," dedi. Önümdeki kağıda yoğunlaşmış bakışları gördüklerinden memnun. Ama ondan öğreneceğim çok şey vardı ve bunu kaçırmak istemiyordum.

Ben bunları düşünürken o sanki içimi okurcasına:

"Yaptıklarını bana getir, biz seninle çalışalım. Yeteneklisin, bileğin çok güzel. Tabak mı çiziyorsun sen?" diye sordu.

Yakalamıştı. Porselenler üstüde çalışmışım çünkü. Heyecanım hâlâ yatışmıyor, ne diyeceğimi ne soracağımı bilmiyordum. Elim de hâlâ titremeye devam ediyor o da sebebini anladığından, ince ince gülümsüyordu. Belli ki bu telaşım evinden çıkana kadar devam edecekti. Ne tatlı bir telaştı bu.

Kendi el yazısıyla yazılmış bir Nutuk getirdi elimize. İmzasını ve portresini çalıştığı günlerden kalma bir Atatürk sevgisi, saygısı vardı hâlâ. Zira evi de gönlü gibi, Atatürk ile dopdoluydu.

Birini uzaktan sevmek, hayran olmak ve saygı duymakla yakından ve yerinde görmek arasında ne büyük farklar varmış. Sevdiğim saydığım, örnek aldığım sanatçı. Karşımda, yanımda, öylece duruyordu. Sorduk, cevapladı, merak ettik anlattı. Güzel şeylerin sonu vardı. İstemeye istemeye tutmuşuk yolumuzu ve üstat arabaya kadar geçirmişti bizi.

Ne mi hissettim? Bir hayali gerçek olan insan ne hisse derse onu hissettim. Eksikliği ya da fazlası değildi...

Kendi el yazısıyla yazılmış bir Nutuk getirdi elimize. İmzasını ve portresini çalıştığı günlerden kalma bir Atatürk sevgisi, saygısı vardı hâlâ. Zira evi de gönlü gibi, Atatürk ile dopdoluydu.

“Aslolan fotoğrafları geleceğe taşımaktır”

MİLLİYET’İN KIDEMLİ FOTO MUHABİRİ ERCAN ARSLAN İLE SÖYLEŞİ YAPMAK İÇİN KAFAMDA FOTOĞRAFA, FOTOĞRAFÇILIĞA, FOTO MUHABİRLİĞİNE DAİR MERAK DOLU SORULARLA, MİLLİYET GAZETESİ’NİN YOLUNU TUTTUM. KAPISINI ÇALDIĞIM VE O ANA KADAR NE CEVAP VERECEĞİNİ BİLMEDİĞİM GAZETECİYE “SİZE SORACAKLARIM VAR ERCAN HOCAM” DİYEREK ZİYARET NEDENİMİ ORTAYA KOYDUM. SONRASI, BEN SORDUM, ERCAN ARSLAN YANITLADI.

©Ercan Arslan

GÖZ: Haber için fotoğrafın önemi sizce nedir?

Ercan Arslan: "Bizler foto muhabirleriyiz. Haber için, habere uygun fotoğraflar çekiyoruz. Fotoğraf habere çok daha iyi enformasyon kaynağıdır demek istemiyorum. Haberle eşdeğerdedir. İnsanlar gazeteyi ellerine aldıkları zaman istisnasız, abartısız mutlaka fotoğrafa bakarlar. Gazetede ilk bakılan şey fotoğraf. Fotoğraf ne kadar iyi olursa, okuyucuyu habere yönlendirme görevi o kadar başarılı olur. Dolayısıyla fotoğraf habersiz, haber de fotoğrfsız düşünülemez. Haber için önemli bir araçtır, bunun bilinmesi gerekiyor."

GÖZ: Peki fotoğraflar gazetede hak ettiği değeri buluyor mu?

E. Arslan: "Fotoğrfsız hiçbir şey olmaz. Hele ki, biz Türk Milleti gördüğümüze inanır, görmediğimize inanmayız. Gazetede birçok alanda yetki sahibi isim var ama fotoğraf konusunda etkili, yetkili kimse yok. Fakat bu durum yurtdışında tam tersi... Orada her gazetede fazlasıyla fotoğraf editörü var. Aslında bu durum fotoğrafın önemini açıklıyor."

GÖZ: Günümüzde herkes kendini fotoğrafçı olarak görüyor. Bu durum hakkında ne düşünüyorsunuz?

E. Arslan: "Ara Güler'in bir sözü vardır, 'Bir yerde patlama olduğu zaman fotoğrafçı olay yerinden kaçır, foto muhabiri ise olayın olduğu yere gider'. Herkes fotoğraf çekebilir. Bunu istikrarlı ve kaliteli bir şekilde

©Ercan Aslan

ne kadar uzun süreye yaydığı önemli. Yani dünyanın en iyi fotoğraflarını amatörler çekiyor, fakat bir tane çekiyorlar. Kısaca bir çiçekle yaz olamayacağı gibi, bir fotoğrafla da foto muhabiri olunmuyor. Foto muhabirleri dönemlerinin tanıklarıdır. Uzun vadede istikrarlı olup, o fotoğrafları belge niteliğinde geleceğe taşımaları lazım. Dolayısıyla fotoğrafçı ve foto muhabiri ayrımının doğru yapılması gerekir."

GÖZ: Mesleğe nasıl başladınız?

E. Arslan: "1988 yılında İstanbul'a üniversite sınavlarına girmek için geldim. Bir stüdyoda başladım fotoğrafa. Sonra 1990 yılında Milliyet gazetesi fotoğraf servisine girdim. Aklımdaki diğer üniversitelere gireceksen bir-den Mimar Sinan Üniversitesi'nin varlığını öğrendim ve oraya girdim. Dolayısıyla okula girdikten sonra 1995 yılında mezun olmadan çalışmaya başladım. Gündüz

okula gidip gece çalışıyordum. Milliyet gazetesinde hiç aralıksız geçen yirmi yıldan bahsedebilirim.”

GÖZ: Fotoğrafta filmleri zamanla dijital zamanı karşılaştırıp, değerlendirir misiniz?

E. Arslan: “Filmleri zamana ait sadece siyah-beyaz fotoğraf çektiğim zamanları özleyorum. Karanlık oda dönemleri özlediğim oluyor tabii ki ama biz zamanla yarışıyoruz. O yüzden dijital zamanın bizi özgürleştirdiğine inanıyorum. Eskiden fotoğraflarımızı takip edip, arşivlememiz çok zor oluyordu. Fotoğrafın orijinalini gazeteğe veriyorduk ama şimdi öyle olmuyor. Fotoğrafın orijinali artık bir şekilde bizde kalıyor ve fotoğrafa gazeteğe sahip çıkmaya da biz sahip çıkıp, saklayabiliyoruz. Bu yüzden de dijital teknolojinin insanı özgürleştirme işlevinden bahsedebiliyorum. Bu özgürlüğün foto muhabirlerini daha hızlı hareket ettirdiğini, zamana daha kolay ayak uydurabildiğini düşünüyorum. Filmleri çekimleri günümüzde nadir de olsa kullanıyorum fakat bu fanteziden daha ileriye gitmiyor.”

GÖZ: Size göre bu mesleğin en güzel yanı ne?

E. Arslan: “Mesleğin en güzel yanlarından biri, gezebiliyor ve istediğiniz yere gidebiliyorsunuz. Normal zamanda gidemeyeceğim, ulaşamayacağım yerlere

“Dünyanın en iyi fotoğraflarını amatörler çekiyor, fakat bir tane çekiyorlar. Kısaca bir çiçekle yaz olamayacağı gibi, bir fotoğrafla da foto muhabiri olunmuyor. Foto muhabirleri dönemlerinin tanıklarıdır.”

gidebiliyorum. Foto muhabinine tanınan ayrıcalıklar var. Bu ayrıcalıklardan yararlanarak tarihi bir olayı belgeleyip, altına imzanızı atabiliyorsanız bu onur verici bir şey. Ben fotoğraflarımı bugün için değil, yarın için, öbür gün için çekiyorum. Nasıl ilk çağlarda insanlar duvara çizdikleri resimleri bugünlere taşıyabilmişlerse ben de bugün çektiğim resimleri yarınlara taşıyorum. Şöyle düşünün: Yüz sene sonra insanlar Ağaoğlu'nun binalarına bakarak tarihi anlatmayacaklar, fotoğraflara bakacaklar. Yani insanlar tarihte bir olaydan bahsedeceklerse, bunda mutlaka görsel bir malzemedenden yararlanacaklar."

GÖZ: Türkiye'de uluslararası ödül alan fazla foto muhabiri yok. Sizce bunun sebebi nedir?

E. Arslan: "Türkiye'deki foto muhabirlerinin uluslararası standartlara ulaşamamasının birtakım sebepleri var. Bunlar eğitim yetersizliği, teknik yetersizlik, dil sorunu olabilir. Ülkemizde böyle sıkıntılar, sorunlar var. Bazı uluslararası ajanslarda çalışan arkadaşlarım bu konuda daha avantajlılar. Ellerindeki materyalleri paylaşacak, gösterecek çevreye sahipler. Dünyanın en iyi fotoğrafını çekiyor olabilirsiniz ama paylaşmadığınız zaman bir şey ifade etmiyor. Biraz da cesaret gerekiyor. Türkiye'de bu zamandan sonra biraz daha gelişme olacağını düşünüyorum. Bir de Türkiye'deki foto muhabirlerin uluslararası ödül alamamasının sebebi, onları destekleyecek, yönlendirecek fotoğraf editörlerinin olmaması... Foto muhabirliği gerçekten tutku

işi. Herkesin yapabileceği bir şey değil bu. Çünkü mesele sadece makineyi alıp dokunmak değil. Çok fazla fotoğraf görmesi, fotoğraf ve heykel sergisi gezmesi, çok fotoğraf çekmesi lazım. Dünyada neler oluyor, neler bitiyor diye merak etmesi lazım. Disiplinli de olmak gerek. Çünkü sadece o günü kurtaracak işler yapabilirsin, fakat aslolan o fotoğrafları geleceğe taşımaktır. Geleceğe taşıyabilmek de çok zor ve azim gerektiren bir iş. Ben daha çok foto muhabirlerinin kendilerine, işlerine saygı göstermesi gerektiğini düşünüyorum. Çünkü gazetenin foto muhabirinin biçtiği değer, foto muhabirin kendine biçtiği değerle alakalıdır. Kendinizi önemsiz eleman olarak görürseniz herkes size ve mesleğinize o önemsizlik damgasını vurur."

©Ercan Aslan

©Ercan Aslan

“Bu meslekte başarı, işin mutfağından geçer”

HAFTA İÇİ HER GÜN “AKŞAM RAPORU” YLA GÜNDEMİN ÖNE ÇIKAN GELİŞMELERİNİ AKTARAN ECE ÜNER, ERKEK EGEMEN ANA HABER BÜLTENLERİNİN ÖNE ÇIKAN İSTİSNAİ BAŞARILI KADIN SPİKERLERİNDEN. YAKLAŞIK ON İKİ YILDIR HABERİN İÇİNDE OLAN ÜNER, BUNUN BİR AŞK İŞİ OLDUĞUNU VE İŞİN MUTFAĞINDAN GELDİĞİNİ SÖYLÜYOR. GEÇTİĞİMİZ YIL 98 BİN 540 KİŞİNİN OY KULLANDIĞI BİR ANKETTE “TÜRKİYE’NİN EN BAŞARILI KADIN HABER SPİKERİ” SEÇİLEN VE KARIYERİNDE SAĞLAM ADIMLARLA İLERLEYEN ECE ÜNER, MESLEĞİNE BAKIŞ AÇISINI ANLATTI.

GÖZ: Medya sektörüne geçiş hikâyenizi anlatır mısınız? Önceden böyle bir eğiliminiz var mıydı?

Ece Üner: Önceden eğilimim belki şöyle olabilir. Ben ve benim kuşağım seksen kuşağı, yani Özal sonrası kuşak, 12 Eylül sonrası darbe dönemi kuşağı olduğumuzdan apolitize yetiştirildik. Yani çabuk tüketen, üretmeyen, çok fazla konuda bilgi sahibi olmayan. Fanusun içinde yetişen, marka tüketen, marka yiyen, içen... Ürettiğinden çok, tüketen bir kuşak olarak var oluyorduk. Ben o kuşağın içinde yer almaktan çok rahatsız oldum. Dolayısıyla bir şeyler yapmalıydım ve önce NTV’de stajyer olarak işe başladım. O dönem Irak savaşı patlak verdi ve dil bilen muhabirlere ihtiyaç duyuldu. Bu şekilde hem çalıştım, hem okudum.

Ailem medya sektörüne girmeme karşıydı, ama ben aileme rağmen bu mesleği seçtim.

GÖZ: Habertürk’te “Akşam Raporu” programını hazırlayıp sunuyorsunuz. Bize Akşam Raporu programının hazırlanışından, yani bu işin mutfak kısmından söz eder misiniz?

E. Üner: Akşam raporu programı bir ekip işi. Dolayısıyla editörleri var, prodüktörleri var. Sabah erken bir saatte toplanıyoruz, artık eskisi gibi değil. Akşam 19.00’daki haber için 16.30’da gelmek, süslenmek, ekrana çıkmak ve sadece önündeki haberi okumak yok artık. Geçti o! Artık spiker de mutlaka editör kimliğiyle işin içinde olmak zorunda. Sabah geliniyor yerli yabancı bütün gazeteler okunuyor. Başbakanımız aslında bizim gündemimizi de belirliyor. Çünkü mutlaka manşetlik bir şeyler söylüyor. Dolayısıyla oradan da yola çıkarak, insanların en çok ne dikkatini çeker, insanların en çok ne ilgilendirir, bunlara bakılır. Amerika’da bu işi yapanlar daha çok lokal odaklanır. Çünkü yerelde beni burada ilgilendiren ne var. Hava durumu, yol durumu veya bu olayda

beni ilgilendiren ne var, insanlar sorar ve yayıncılar da buna göre yayın yaparlar. Türkiye’de de bu yaygınlaşmaya başladı. İnsanları bu söylenenler arasında en çok ne ilgilendiriyor, biz de onları seçip, -yani bu işin muhataplarını, uzmanlarını, akil adamlarını bulup - yayına çıkarıyoruz.

GÖZ: “Akşam Raporu” programı geniş bir izleyici kitlesine sahip bir program ama sizin yayına girdiğiniz saat diliminde Mehmet Ali Birand, Ali Kırca gibi medya sektörünün önde gelen isimleri de yayına giriyorlar. Bu sizde reyting kaygısı yaratıyor mu? Yahut izlenmeme endişesi taşıyor musunuz?

E. Üner: Mehmet Ali Birand da, Ali Kırca da bizim duayenlerimiz. Onlarla karşılaştırma değil, ama ben bir röportajda sadece “Yavru ancher’ım” demiştim. Çünkü daha ancher demek için çok erken. Dolayısıyla benim hayat felsefem şu: “Öğrenmek yaşamaktır, bilmek ölmektir”. Yani “Biliyorum” dediğin gün ölmüşsün demektir. Dolayısıyla hep öğrenmeye çalışmak, daha fazla öğrenmeye çalışmak gerekiyor. Kendimi onlarla bir tutmuyorum, çok fırın ekmek yemem gerekiyor. Ama başarı grafiği dersiniz, burası bir haber kanalı ve siz haberle yoğruluyorsunuz. Benim babaannem çok güzel yemek yapardı ve derdi ki, “Güzel yemek yapmanın sırrı, yemekle birlikte pişeceksin.” Yani ocağın üstünde olan yemeğin yanında duracaksın, onu karıştırıracaksın ve onunla birlikte pişeceksin ki, lezzetli olsun. Haber kanalında olmanın avantajı, benim açımdan sabahdan itibaren haberle birlikte pişmemdir. Dolayısıyla işin tümlecine, öznesine, yüklemine sonuna kadar hâkimsin. Habere takla attırabiliyorsun, oynayabiliyorsun, yani işin mutfağındaysan her şeye de hâkimsin demektir.

GÖZ: Medya sektöründe çalışanların ağır şartlar altında çalıştırıldığını düşünüyor musunuz? Eğer çalıştırılıyorsa, bu çalışanların çalışma ortamlarının iyileştirilmesi için öncülük yapmayı düşünüyor musunuz?

E. Üner: Buna öncülük yapabilmeyi herkes çok ister. Teoride bunun altına herkes imzasını atar. Ancak pratikte, sektör şartları bir centilmenlik anlaşması gerektiriyor. Biz bunu reyting meselesinde bile beceremedik. Reyting meselesine girmeyelim dedik. Evet, reyting bir yere kadar güzel rekabet ortamı sağlıyor, ancak belli bir süreden sonra yayınların kalitesini düşürüyor. İnsanları bilgilendirme vasfımız var bizim.

İşte o bilgilendirme vasfımızdan vazgeçip onun yerine daha fazla dikkat çekme, bilgiyi daha fazla sulandırma gibi tuzaklara saptırabiliyor reyting kaygısı. Biz işte ondan bile topyekûn vazgeçemedik. Belki bir süre haber kanallarıyla el ele verdik. Bir centilmenlik anlaşması yaptık. Ama sen tek başına Donkişot’luk yapıp değirmenlerle savaşırsan savaşırsan sistem seni tükürür. Dolayısıyla teoride evet ama pratikte de bir yerde başlamak lazım. Öncülüğünü biz yapsak bile başkalarının da bize yardımcı olması gerekiyor...

GÖZ: Haftanın beş günü canlı yayınlara ekranlara geliyorsunuz. Bize canlı yayın yapmanın zorluklarından söz eder misiniz? Kamera önünde olmakla kamera arkasında olmanın farkı nedir?

E. Üner: Ben işimi en iyi şekilde yapmaya çalışıyorum. Ama kendimi bir otorite olarak da görmüyorum. Ben kendimi dersine iyi çalışan bir öğrenci gibi görüyorum. Yani herhangi bir konuyu yapıyor olsam da, çok ders çalışarak yapardım. Burada da ekran önüne şu fikirle çıkacak olursak, her zaman çok rahat ederseniz. Herhangi bir konu başlığı: Kürt meselesi işte, başkanlık seçimi işte, asker-sivil ilişkileri... Bu konuda yeterli okumayı yaparak bütün köşe yazarlarını, bütün akıl adamları, bütün kitapları okuyup çıkarsanız şu fikirle çıkarsınız ekrana: “Bu konuda, bugün bunu işleyeceğimi bildiğim için en fazla ben ders çalıştım. Dolayısıyla beni izleyen adamlardan daha fazla ders çalıştığım için, şu anda bu konuyu onlardan daha iyi biliyorum. O

zaman onun rahatlığıyla çıkabiliyorsunuz ekran önüne. Ancak canlı yayının şöyle bir dezavantajı var. Canlı yayın bir nevi röntgen gibidir. Samimiyetsizseniz, beş kat daha fazla samimiyetsiz görünüyorsunuz. Yalan söylüyorsanız daha çok büyür o yalan. Neşeliyseniz, iyiyse, ekranda daha neşeli ve iyi görünüyorsunuz. Ekran insanın psikolojisini, altyapısını bir röntgen gibi izleyiciye sunuyor. Öyle bir dezavantajı, zorluğu vardır. Dolayısıyla bunları bilerek; içten, samimi, mütevazı olmak, ekran önü için en iyi olanıdır.

Kamera arkasına gelecek olursak; ben zaten aşçılık da yapıyorum mutfakta. Sadece garsonluk yapıp, yemeği sunmuyorum. Dolayısıyla mutfakta aşçıysanız ve yemeği de siz yaptıysanız, o yemeği nasıl sunacağınızı da çok rahat bilirsiniz...

GÖZ: Teknolojinin gelişmesinin medya sektörüne olan etkilerinden söz eder misiniz? Vatandaş gazeteciliğinin çıkması, bu sektörde çalışanlar için bir dezavantaj oluşturmadı mı sizce?

E. Üner: Bu soruya Ece Üner olarak cevap verecek olursam ben iletişimde mümkünse; ateş yakarak, kuş uçurarak, böyle naftalinli mektup yazarak haberleşmeyi severim. Benim facebook, twitter gibi hesaplarım yok. Bunlar bir taraftan dezavantaj benim için. Çünkü izleyiciyle bilfiil interaktif değilsiniz. Ama öbür taraftan herhangi bir konuda objektif kalamazsınız. Hani "Bitaraf olan bertaraf olur" anlayışı vardır ya, hakikaten bitaraf olamazsınız.

Bitaraf olamayacağınız için; insanların sizin tavrınızı, durduğunuz yeri biliyor olması, yayına negatif yansıyor olabilir. Medya ve teknoloji ilişkileri deyince, her zaman çok fazlası bile yetersiz kalır. Çünkü bununla işbirliği halinde yürüttüğünüz zaman, yani vatandaş

gazeteci diye bir şey çıktı biliyorsunuz. Yurtdışından Türkiye'ye geldi. Artık sizi çok heyecanlandıran ilginç bir görüntü gördüğünüzde telefonunuzla çekiyorsunuz, gönderiyorsunuz. Biz o görüntüyü paylaşıyoruz veya üzerine konuşuyoruz... Böylelikle o spektrum genişliyor ve genişledikçe, haber alma özgürlüğüne de katkıda bulunuyorsunuz...

Başbakanımızın "Üniversiteden mezun olan herkes iş bulacak diye bir şey yoktur" diye meşhur bir sözü var. Buradan yola çıkarsak işsizlik rakamlarına bakarsak sadece medya sektöründe değil, başka sektörlerde de iş bulma sıkıntısı yaşanıyor. Yoksa çok pırlanta gibi insanlar üniversiteden mezun oluyorlar ve çok uzun süre işsiz kalıyorlar. Maalesef bu dönem öyle lanetli bir dönem.

GÖZ: Haber sunumunda otosansür uygulamasını siz nasıl değerlendiriyorsunuz. Basın özgür mü sizce?

E. Üner: "Insider" diye bir film vardı ve o filmde "Basın sadece sahipleri için özgürdür" diyordu. Eskiden basın sadece sahipleri için özgürdü, şimdi ise artık hükümetler için özgür. Dolayısıyla böyle baktığınız zaman sansürlerin en tehlikesi otosansürdür ve haber alma özgürlüğüne çok ciddi anlamda zarar verir. Ne zaman ki medya patronları hükümetlerle işbirliği yapmaya ve ihalelere girmeye başladılar, işte o noktadan itibaren ne kadar basın özgürlüğü var! Basının ne kadar özgürlüğü olabilir? Bu ne kadar medya patronlarının elindedir, ne kadar medya çalışanlarının elindedir ona bir bakmak lazım...

GÖZ: Dizi veya reklam teklifi alırsanız ilerde oynamayı düşünür müsünüz?

E. Üner: Ben bu mesleğe başından beri amaç olarak

bakıyorum, öyle başladım ve öyle gidiyor. Mesleki kariyer olarak bir amaç olarak görüyorum. Dolayısıyla bu iş benim için amaçtı, dizi ve reklam oyunculuğunu bu işin eğitimini almış insanlara bırakmak gerektiğini düşünüyorum.

GÖZ: Haberciliğin yanı sıra sportif alanda da habercilik alanında olduğu gibi başarılarınız var. Bize biraz da sporcu yönünüzden söz eder misiniz?

E. Üner: Spora, hazırlık sınıfındayken başladım. Okulun atletizm takımına girdim. O dönem okulumuzun basketbol takımındaydım ama bizim atletizm takımı daha etkiliydi Türkiye’de. Ve koşmaya başladım... Koşmak, işte atletizm bütün sporların anasıdır derler ya, bir kere zaten uzun mesafe koşuyorum. Dolayısıyla o dayanıklılık ve güçle diğer bütün sporları da yapabiliyor duruma geliyorsunuz. Sporla içi içe olmam bana şöyle bir şey kattı diyebilirim. Koşarken sadece kendi kulvarınızda olmak zorundasınız. Başka kulvarlara ayağınızı sokamazsınız. Sağa sola çok fazla bakacak olursanız, saniyenin binde birinde kaybedersiniz. O yüzden bu meslekte de, sağındaki ne yapıyor, solundaki ne yapıyor, onu aşağı çekmekle uğraşayım, bunu yukarı çekmekle uğraşayım dersiniz düşüyorsunuz. Ya da geride kalıyorsunuz. O yüzden kendi işiniz-

le ilgilenmek, kendinizi aşmaya çalışmak. Koşmak da öyle bir şey ve sinirleri çok sağlam tutar. Bu işi yapabilmek için de iyi bir sinir sistemi gerekiyor.

GÖZ: Ece Üner’e göre iyi bir haber spikeri olmanın kriterleri nelerdir?

E. Üner: İyi haber spikeri olmak çok göreceli bir kavram. O yüzden iyi bir haber spikeri, kültürlü, çalışkan, dediğini bilen, ses tonunu iyi kullanan, spikerlik-sunuculuk kurslarına gidip fonetiği çok iyi olan, olaylara farklı bakış açılarıyla bakabilen, başkalarının baktığı yerden değil de; bambaşka yerden bakabilen kişi olması gerekiyor. Dil öğrenmelerini de tavsiye ediyorum. İnsanları ve dünyayı anlayabilmek için şart ben- ce.

GÖZ: İletişim Fakültesi mezunlarının, bu alanda iş bulma şanslarını siz nasıl değerlendiriyorsunuz?

E. Üner: Türkiye’de işsizlik nereye doğru gidiyor, rakamlar nedir? Üniversiteden mezun olan birinin iş bulma olasılığı yüzde kaçtır? Doğru rakamlara bakacak olursak, maalesef ekmek eskiden aslanın ağzındaydı, şimdi aslanın midesinde. Dolayısıyla iş anlamında şansız buluyorum gençleri. Bu sektörde ne kadar çabuk stajyerliğe başlanırsa, stajyerlik yaptıkları yerin bir parçası haline gelirler ve böylece iş bulma konusunda çok sıkıntı çekmezler. Ben de bu sektöre başlarken NTV’de üç yıl stajyer olarak çalıştım.

GÖZ: Gazeteci olmasaydınız hangi mesleği seçer- diniz?

E. Üner: Gazeteci olmasaydım, akademisyen olur- dum.

Röportaj: ● Muhammed Erçobanoğlu (İAHA)
Fotoğraf: ● İAHA Fotoğraf Grubu

Âmâlar için körebe bir oyun değilmiş!

YAŞADIĞIMIZ HAYAT ZOR. BİLGİSİZ DA ENGELLİLER İÇİN... HELE DE BİR GÖRME ENGELLİ İNSANIN MAHRUM OLDUĞU MANZARALAR, RENKLER, SURETLERİN YANI SIRA; İÇİNDE BULUNDUĞU TOPLUMDA VAROLMA VE ŞEHRİNDE YAŞAMA ÇABASI... İÇİNE DÜŞMEDEN ANLAŞILMAYACAK KARANLIĞI VE BİR ÂMÂNIN MÜCADELESİNİ ANCAK BİRKAÇ SAATLİĞİNE KÖR OLARAK ANLAYABİLİR VE ANLATABİLİRSİNİZ.

En yakın arkadaşım bastonum

Hep merak etmişimdir aslında... Nasıl da o kapkaranlık dünyada sıkılmadan yaşayabiliyorlar, hayatta ne gibi zorluklar çekiyorlar diye. Tabii ki devlet onlar için çalışmalar yapıyor, fakat ne kadar yararlıdır? İnsanoğlu pek de düşünmez aslında karşısındakinin ne derece zorluklar çektiğini. Aslında bizim gözümüzde görme engellilerin yaşamı, kapkaranlık bir dünyadan ibaret! Ama o görmeyen gözle-

rin arkasındaki bahçede bambaşka bir hayat var. Karanlığın galaksi olduğu ve hayal edilen her şeyin bir an gözünün önünde belirdiği bir atmosferde, kendimi bir anda zifiri karanlık bir dünyanın içinde buluyorum. Gözlerime yapıştırdığım bantlar, yaşadığım evrenle olan ilişkiyi kesip beni bambaşka bir dünyaya adım attırıyor. Kapkaranlık bir dünya ve bir o kadar da karanlığın içindeki hayallerle, apaydınlık bir gün...

En yakın arkadaşım olan bastonumun eşliğinde evin merdivenlerinden tökezleyerek iniyorum. Bantlar gözlerime biraz baskı yapıyor, gözlerim sızlıyor. Yalnız ve bir o kadar da tedirginim. Tedirginlik, korku, endişe... Hepsi fink atıyor karanlık dünyanın içinde. O karanlık dünyayı kimse fark etmesin diye de asfalt kıvamındaki gözlüklerimi takıyorum yüreğimle görmeye çalışan gözlerime. "Gözüm kapalı gelirim" dediğiniz yerler artık yabancıdır. Önce biraz ayaklarımı sürterek yürüsem de, birkaç adımdan sonra o tökezlemeyi, bastonuma alıştırarak aşıyorum. Daha önce "Gözüm kapalı gelirim" dediğim evimin yolunda tedirgin adımlarla yavaş yavaş ilerliyorum. İlk gitmem

gereken yer, tramvay durağı. Fakat ben hâlâ bir sokak öteye bile gidemediğimin farkındayım. Etraftan sesler geliyor. Belli ki çoluk çocuk mahallede top oynuyorlar. Sese doğru ilerlemeye çalışıyorum. Çocuklara doğru yaklaştığımda gözlerimin görmediğini anlıyorlar ve ortam biraz sessizleşiyor. Çocuk sesleriyle karışık "Beyler bir saniye, abi geçsin!" İlerden bir ses " Murat, hadi oğlum abini bırak istediği yere " diye sesleniyor. Koluma girmeye çalışan o eli hissettiğimde nedensiz bir güven aşılanıyor bana. Adeta pusulam gibi "Ne tarafa gideceksin ağabeyciğim?" "Tramvaya binmem lazım."

Tramvayda kimsenin yer vermemesi dikkati çekmiyor değil... Asfalt kıvamında gözlüklerle elinde bir bastonla şaşkın şaşkın tutunacak yer arayan birisinin gözlerinin görmediğini anlamışlardır diye tahmin ediyordum. Fakat Eminönü'ne kadar bir Allah'ın kulu "Gel birader, böyle otur" demiyor.

"Eminönü'ne gidip turşu suyu içmek istiyordum." Bana güven veren, koluma girmiş pusulamla birlikte yavaş yavaş tramvaya doğru ilerliyorduk. Bir yandan kendi hayatını bana anlatıyor bir yandan da gözlerimin görememesiyle ilgili sorular soruyordu?
"Zor olmuyor mu be abi?"
"Ne zamandan beridir gözlerin görmüyor?"
"Paranı falan çalmıyorlar mı?"
Yaşının küçüklüğünden olsa gerek ardı ardına sorular sorup yanıtlarını da kendisi vermeye çalışıyordu.
"Zordur tabii ya... Gözlerimizi kapatsak iki dakika yürüemeyiz"
"Ben intihar ederdim herhalde."
Yanıtlarını bile veremediğim soruların eşliğinde tramvay durağına gelmiştik. Teşekkür ederek çocuğa artık geri dönmesini söyledim.
"Babam izin verse evine kadar götürürdüm seni abi," diyerek yanımdan ayrılıyor.

Körebe oynar gibi

Ellerimle körebe oynar gibi akbil basacağım yeri ararken, tahminimce güvenlik görevlisi "Ben halledeyim isterseniz

efendim," diyor. Ardından engellilerin geçtiği yerden beni geçirip ne tarafa gitmek istediğimi soruyor. Eminönü'ne gitmek istediğimi söyleyip tramvayın sesini duymaya çalışıyorum. Yaklaşık 4-5 dakika sonra tramvay sesi uzaktan bir rüzgâr esintisi gibi yanıma kadar geliyor. Kapılar o bildik sesiyle açılıyor. "Tısss." Kapıların karşımda olduğunu hissediyorum fakat tramvayla kaldırım arasındaki boşluğa düşerim diye korktuğum için bir türlü ilerleyemiyorum. Endişe içinde ne yapacağımı düşünürken tramvayın içerisinden uzandığını hissettiğim bir el beni tramvaya doğru çekiyor.

"Acele et hocam, kapanacak şimdi..."

Tramvayda kimsenin yer vermemesi dikkati çekmiyor değil... Asfalt kıvamında gözlüklerle elinde bir bastonla şaşkın şaşkın tutunacak yer arayan birisinin gözlerinin görmediğini anlamışlardır diye tahmin ediyordum. Fakat Eminönü'ne kadar bir Allah'ın kulu "Gel birader, böyle otur" demiyor. Tramvaydaki sesi dinliyorum ve bir anda sessize aldığım telefonumun çaldığını fark ediyorum. Hiç çaktırmadan elimi cebime atıp kapatıyorum ki, dokunmatik telefonu çıkarttığımda insanlar tuhaf tuhaf bakmasınlar...

Karanlığın içinde en çok sesler vardır ve de kokular

Tramvayın sesli bildirme sistemi "Eminönü" dediğinde kapılar açılıyor ve birkaç kişinin bana çarparak indiğini hissediyorum. Kapıların açılmasıyla birlikte yoğun bir deniz kokusu geliyor burnuma. Hemen kendimi dışarı atıyorum. Çölde kaybolmuş bir karınca gibi ne tarafa gideceğimi düşünürken yakınımdan bir ses, "Beyefendi bu taraftan," diyor.

İçimden "Acaba kör taklidi yapamıyor muyum? Gözlerimdeki bantlar ve zifiri siyah bu gözlüklerle, nasıl göreyim ben ne taraftan olduğumu" diye söylenirken "Abi kusura bakma, bir an seslendim ama ..."

"Estağfurullah, iskelelerin olduğu tarafa gitmek istiyorum."

Kolumdan çekiştirerek "Bak bu taraftan dümdüz gideceksin. Merdivenlerden çıktıktan sonra tam karşın iskelelerin olduğu yer," diyor ve gözü gören bir tavırla "Haydi selametle," diyerek yanımdan ayrılıyor.

Gözlerimin görmemesi zaten beni büyük bir tedirginlik içine sokarken, bir de köprü altı gibi bir yerde olduğumu hissetmem içimde bir korku yaratmıştı. Bastonum ve etraftaki seslerin yardımıyla yolun sonundaki merdivenleri

bulup dışarı çıkmayı başardım. Nihayet Eminönü'nde idim. Binlerce ses arasında denizin "Hoş geldin" dercesine yükselen sesi bana huzur vermişti. Yavaş yavaş o sese doğru ilerlerken bir anda bir bağırıtı "Kardeeeeşş ... Dikkat et düşeceksin!"

O sesleniş banaydı. Denizin tam yanında olduğumu yanıma gelen kadının "Dikkat edin! Ben yardımcı olayım isterseniz? Ne tarafa gideceksiniz?" demesiyle anlamıştım. Banklara oturmak istediğimi söyledim. Oturup biraz nefeslendim. Gözlerime yapıştırdığım bantlar iyice baskı yapıyordu gözüme. Etraftaki sesleri dinledim biraz...

"Midyeeee..."

"Turşuuu vaaaar..."

"Balık ekmek 5 lira..."

"Bosphorus Tour, Bosphorus Tour..."

"Boğaz turu, Boğaz turu 10 lira..."

Engellerimizi fırsat bilen çakallarla dolu bir dünyadayız... Ne acı!

Kulağımın dibinde "Tatlı vereyim mi abi," diye bir ses.

"Ne tatlısı var," diyorum.

"Halka ve şekerpare var abi, istersen fıstığa bandırabilirim?"

*Nihayet
Eminönü'nde idim.
Binlerce ses arasında
denizin "Hoş geldin"
dercesine yükselen sesi
bana huzur vermişti.
Yavaş yavaş o sese doğru
ilerlerken bir anda bir
bağırıtı "Kardeeeeşş ...
Dikkat et düşeceksin!"*

"Halka tatlısından alabilirim bir tane..."
Tatlıcı tatlıyı hazırlarken evde ceplerime hazırladığım paralardan sağ cebimde olan 10 lirayı çıkartıp;
"Şu 5 liradan aliver," diyorum.
Sadece tepkisini ve para üzerini ne kadar vereceğini merak ettiğim için 10 liramı uzatıyorum.
"Buyur abi," diyerek dört tane bozukluğu avuçlarımla hissiyatına bırakıyor. Parayı tekrar 10 lirayı aldığım sağ cebime koyuyorum. Görmüyorum ama 4 lira verdiğini bariz anlıyorum. Teşekkür edip gönderirken, tatlıcının yaptığı ayıbı sadece içimden kınayabiliyorum. Yediğim 5 liralık kazığı da es geçiyorum.
Tatlımı yerken birisi oturuyor yanıma. Kilolu olduğu banka oturduğunda deprem etkisi yarattığından belli oluyor. Kısa bir süre yanımda oturduktan sonra "Sigaran var mı?" diye soruyor.
"Yok fakat alabiliriz, ben de içmek istiyorum," diyerek muhabbet kurmaya çalışıyorum. "Bende var iki dal," diyerek çakmağı çıkarıyor.
"Yaktım ha, dikkat et, elini yakma!" deyip sigaramı verdikten sonra kalktığını hissediyorum. Hiç bir şey demeden ansızın gidiveriyor yanımdan.

Bastonuma elimi attığımda bastonumu yerinde bulamıyorum. Eğilerek yerleri yoklayıp, zor da olsa bulup, biraz gezintiye çıkıyorum.
Kötülükleri en çok gözünüzü kapattığınızda göreceksiniz. Tek dostum olan bastonumun arada bir, birilerine çarptığını hissediyorum. "Üff" seslerini "Sağdan abi, dikkat et abi," sözlerini duymamak imkânsız... Bastonumdan gelen "Çatt" sesi ile hemen birkaç adım ileride sağ tarafımdan gelen bir ses aynı anda yükseliyor.
"Birader yavaş be, hep çizdin taksiyi!"
"Özür dilerim, engelliyim" diyerek beni evime götürmesini istiyorum.
Bir anda kaplan kesilen taksici, müşteri bulma hevesiyle kediye dönüşüyor.
"Tabii ağabeyim. Bir saniye kapıyı halledeyim ben" deyip koluma giriyor ve beni çok nazik bir şekilde taksiye oturtmaya çalışıyor.
"Nereye gidiyoruz abi?"
"Çapa'ya gitmem lazım..."
"Tabii ağabeyim" diyerek yola çıkıyoruz.
"Kusura bakma, aracına zarar verdim sanırım."
"Yok be ağabeyim olur mu hiç!" dese de içindeki kızgınlık

hissini seziyorum.

İçimden umarım beni dolaştırmaz diye dua ederken çakallık sorusunu patlatıyor!

“Burada mı yaşıyorsun ağabeyim?”

Yabancı olup olmadığımı tespit etmeye çalıştığını beş yaşındaki çocuk bile anlayabilir. Ama alacağı paraya odaklanan, sevimli ve bir o kadar da çakal olan taksici bunu düşünemiyor.

“Evet buralıyım. On beş senedir buradayım.”

İç çekerek yola devam ediyor. Taksinin içinde sessizlik hâkim oluyor. Taksici günün çakallığını yapma peşinde... Yaklaşık yarım saatlik bir yolun ardından Çapa'ya geliyoruz.

“Abiii Çapa'dayız.”

“Tramvay durağında indirirsen sevinirim,” diyorum.

“Oradayız şu an,” diyor.

“Borcum ne kadar.”

“15 lira versen yeter.”

Sol arka cebimdeki 20 ve sol ön cebimdeki 5 lirayı uzatıp, “15 var değil mi” diyerek veriyorum.

“Eveet abi,” yanıtını verdikten sonra, “Bir saniye” diyerek aracın içerisinde gözlüklerimi çıkartıp; gözlerimdeki bantları söktükten sonra, taksi şoförünün şaşkın bakışları

içerisinde: “Teşekkür ederim getirdiğiniz için...” diyorum. Taksicinin suratındaki o utanç duygusunu görüp; “Sen çakal değilsin, aslında büyük bir ahmaksın,” mesajını verip araçtan iniyorum.

Gözlerimdeki bantları söktüğümde bir anda yeniden doğmuş hissindeki lezizliği, kelimelere dökmek çok zor... Başıma gelenleri düşünerek, elimde bastonum, fakat bu sefer gözlerimin eşliğinde eve doğru emin adımlarla yürürken, görebilmenin tadını çıkartıyorum.

Yabancı olup olmadığımı tespit etmeye çalıştığını beş yaşındaki çocuk bile anlayabilir. Ama alacağı paraya odaklanan, sevimli ve bir o kadar da çakal olan taksici bunu düşünemiyor.

Söyleşi • Özge Çınar (İAHA)
Fotograf • İAHA Fotoğraf Grubu

“Bu Hastalık Bana Armağan”

TÜRKİYE’DE MİLYONLARCA ENGELLİ VATANDAŞ VAR. İKİSİ DE İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ’NDE ÖĞRENCİ. BARIŞ AKYÜZ VE AHMET ERMUTLU İLETİŞİM FAKÜLTESİ GAZETECİLİK BÖLÜMÜNDE EĞİTİM ALIYORLAR. POZİTİF ENERJİLERİNE HAYRAN KALDIĞIM BU İKİ YAKIN ARKADAŞLA YAŞADIKLARI, İSTEKLERİ, İLGİ ALANLARI VE HAYALLERİ ÜZERİNE BİR SÖYLEŞİ GERÇEKLEŞTİRDİK.

GÖZ: Mutlu musunuz hayatta?

Barış Akyüz: Mutluyum. Niye mutlu olmayayım ki?

Ahmet Ermutlu: Ben de mutluyum. Mutlu olmak için birçok sebebim var.

GÖZ: Mutlu olmanızı sağlayan sebepler nedir?

B. Akyüz: En küçük şeyler bile insanı mutlu edebilir. İlla büyük, lüks şeyler olması gerekmez. Sadece insanın nasıl mutlu olabileceğini bilmesi gerekiyor. Mesela duyduğum bir müzik veya ailemle bir akşam yemeği bile beni mutlu edebilir.

A. Ermutlu: Bizim hedeflerimiz var. Eğitimimizi tamamlayıp iyi yerlere gelebileceğimizi düşünüyoruz. Gerçekleşen amaçları mutluluk takip ediyor zaten. Onun dışında aile içindeki huzur da bir mutluluk kaynağıdır benim için.

GÖZ: Arkadaşlığınız nasıl başladı? Nerede tanıdınız birbirinizi?

A. Ermutlu: Üniversitede tanıştık. Yaklaşık iki yıl oldu. Okula ilk geldiğim gün görmüştüm Barış'ı. Ona ders seçimleriyle ilgili bir şeyler sordum, o şekilde tanıştık.

B. Akyüz: Ben gazeteciliği seçtiğimde, bu bölümde yine tek engelli kendim olacağım zannediyordum. O yüzden Ahmet'i görünce çok şaşırardım.

GÖZ: Peki engelli kelimesini kullandınız. "Engelli" ne demek sizce?

B. Akyüz: Bence fiziki olarak olmasa da insanların kendi beyinlerinde yarattığı bir şey. Ama bize engelli dedikleri için kullandım ben o kelimeyi.

A. Ermutlu: Ben engelli kelimesinin anlamının "hareket kısıtlılığı" olduğunu düşünüyorum. Ama çok farklı anlamlar da ifade edebilir.

GÖZ: Hareket kısıtlılığı var mı hayatınızda?

A. Ermutlu: Zorluklar yaşıyoruz tabii. Normal insanlar gibi olamayız sonuçta sandalyeye bağımlıyız. Sandalyeyle rahat hareket edebilmemizi sağlayacak olanaklar gerekiyor.

GÖZ: Yok mu bu olanaklar?

A. Ermutlu: Bazı yerlerde var, bazı yerlerde yok duruma göre değişiyor.

GÖZ: En çok nerelerde zorlanıyorsunuz?

A. Ermutlu: Ulaşım diyebilirim. Ama yeni kolaylıklar sağlanmaya başlandı. Kaldırımlarda zorlanıyoruz mesela ama yavaş yavaş rampaların yapılmasıyla rahatladık.

GÖZ: Diyelim ki Beyoğlu'na gitmek istediniz. Rahatça gidebiliyor musunuz buradan çıkıp Beyoğlu'na?

A. Ermutlu: Biraz zor olabilir. Özel bir araçla daha rahat oluyor.

GÖZ: Toplu taşıma araçlarını kullanabiliyor musunuz?

A. Ermutlu: Metrobüsü şu anda kullanamıyorum çünkü bazı yerlerde asansör yok. Basamaklar oluyor bu yüzden toplu taşıma araçlarını kullanma olanağım yok.

GÖZ: Yani İstanbul'da toplu taşıma konusunda durum nedir?

B. Akyüz: İstanbul'da toplu taşıma konusunda sorunlar hâlâ giderilmiş değil. Giderilmeye çalışılıyor ama daha tam olarak başarılı olduğunu söyleyemeyiz. Mesela İETT'nin biz engellilere tahsis ettiği minibüsler her yerde yok. O yüzden belirli güzergâhlarda kullanabiliyoruz sadece. Metrobüs asansörlerinin bir kısmı bozuk. Alt veya üst geçitlerde rampalar eksik. Mesela alışveriş merkezlerinin içinde rampalar var ama o alışveriş merkezine gitmek isterken karşıma öyle bir kaldırım çıkıyor ki tekerlekli sandalyeyle durum imkansızlaşıyor.

GÖZ: Halk bu konuda bilinçli mi? Nasıl reaksiyon gösteriyorlar?

B. Akyüz: Halk biraz şaşırıyor. Genellikle nasıl yardım edebileceklerini bilmiyorlar. Örneğin basamak kısımlarında durduklarının farkında değiller. Bizim onu kaldırıma koyup öyle geçmemiz lazım, bunu anlatmak biraz zaman alıyor. Söyledikten sonra yapıyorlar. Yani bize yardımcı olmak istiyorlar ama nasıl yapacaklarını bilmiyorlar açıkçası. Bu konuda halkın bilinçlendirilmesi gerekiyor.

GÖZ: Ne kadar zamanda biniyorsunuz mesela bir metrobüse?

A. Ermutlu: Benim hiç öyle bir tecrübem olmadı. Zorluk yaşama düşüncesinden dolayı binmedim metrobüse. Yakın çevremde de bunu yapan bir engelli görmediğim

B. Akyüz: Ben amatör olarak rap müzikle uğraşıyorum. Ama rap müziğin medyadan destek göremediğini düşünüyorum. Bu nedenle pek bilinmiyor bu müzik türü. Rap müziğin tanıtılmasında rol almak istiyorum. Onun dışında tabii ki biz engellileri halka daha iyi anlatmayı amaçlıyorum.

için tedirginlik yaşadım ve denemedim.

GÖZ: Engelli olduğunuzu ne zaman fark ettiniz?

B. Akyüz: Benimki doğuştan. Doğum sırasında sarılık geçirmişim. Kanımın tamamen değişmesi gerekiyormuş ama doktor bunu yapmamış. Bu yüzden beyinde hasar oluşmuş.

A. Ermutlu: Benim engelli olduğum dokuz-on yaşında ortaya çıktı. Yani yürüme duygusunu yaşadım. "Kas erimesi" hastalığına yakalandım. Bir anda çıkan bu hastalık şok etkisi yarattı bende.

GÖZ: Nasıl bir hastalık kas erimesi?

A. Ermutlu: Gün geçtikçe ve kendini belli etmeyerek kaslarda erime, güç kaybı oluyor. Buna bağlı olarak hareket kısıtlılığım artıyor.

GÖZ: Yürüyememek, başkalarını yürürken görmek nasıl bir duygu?

B. Akyüz: Tabii üzücü ama ben tutunarak hareket edebiliyorum. Yatalak olanlar, elini bile hareket ettiremeyenler var. Çok şükür ben bunu yapabiliyorum. Dizlerim tam olarak düzleşmediği için yürüyemiyorum. Ayaklarımda his kaybı yok yani.

GÖZ: Hayatta en çok yapmak istediğiniz şey nedir?

A. Ermutlu: Benim spora yoğun bir ilgim var. Spor yazarı olmak istiyorum bu yüzden gazetecilik bölümünü seçtim.

B. Akyüz: Ben amatör olarak rap müzikle uğraşıyorum. Ama rap müziğin medyadan destek göremediğini düşünüyorum. Bu nedenle pek bilinmiyor bu müzik türü. Rap müziğin tanıtılmasında rol almak istiyorum. Onun dışında tabii ki biz engellileri halka daha iyi anlatmayı amaçlıyorum.

GÖZ: Nasıl gerçekleştireceksin bu amacını?

B. Akyüz: Daha çok televizyonda çalışmak istiyorum. Zaten bunun için de okulumuzdaki televizyon haberciliği eğitimini alıyorum. Bu şekilde başladım devamını da getirmeye çalışacağım.

GÖZ: Bir kısa film çekseniz konusu ne olurdu?

A. Ermutlu: Engellilerle ilgili olabilir. İnsanların önyargılarından kurtulduğu, engellilere daha çok yardım ettiği bir dünyanın senaryosu olurdu.

B. Akyüz: Aslında bu konuyu düşünmüştüm. İnsanın isteklerini halka göre şekillendirmesi olabilir mesela. Yani elalem ne der kaygısı. Ben mesela konserlere gidiyorum. Amatör olarak da birkaç yerde sahne almıştım. Ben engelli olduğum halde hiç düşünmeden kalkıp gidiyorum. Ama sağlıklı insanlar nasıl yapacaklarını, diğer

insanların tepkilerini düşündükleri için kendilerini kısıtlıyorlar.

GÖZ: Rap müzik ile ilgilendiğini söyledin. Yazdığın bir şarkı sözü var mı?

B. Akyüz: Birçok şarkı sözü yazdım. Rap müzik aslında halkın anlatamadığı şeyleri haykırmaktır bir nevi. Ben bunu 2008 yılında yazmıştım:

*"Bunca yıllık çabanın elbet vardır sebebi
Her şeyi önceden görende güçlüdür sezi
Şansa inanan da vardır, kadere inanan gibi
Hastalanırsın yakalarsa tipi*

*Her yerde patlar bombalar
Okul çağında çocuğun elinde silah var
Kurşun yağmuruna rağmen bitmez bu umutlar
Söylesene sence hayatın sınavından kaç alırlar*

*Biter mi sandın ateşkes ile sancılar
Aksine daha yeni başlar acılar
Onca acıya rağmen hayata sarıldılar
Onlar bunu hak edecek söyle ne yaptılar*

*Gökyüzünde patlarken bombalar
Onlar aldırmadılar hayata dört elle sarıldılar
Aldırmadılar çünkü farkındalar
Her şeye rağmen hayatın devam ettiğini biliyorlar"*

GÖZ: Türk insanı ile ilgili ne düşünüyorsunuz?

A. Ermutlu: Türk insanı çok yardımsever. Yardım etmek istiyorlar fakat farkındalık yok.

B. Akyüz: Bence de yardımsever ve cana yakınlar. Ama nasıl yapacaklarını bilmedikleri için yardım etmek isterken işimizi daha da zorlaştırabiliyorlar.

GÖZ: Sandalyelerinizi seviyor musunuz? Nasıl özellikleri var?

B. Akyüz: Ben bu sandalyeyi lisedeyken kullanmaya başladım. Seviyorum tabii benim ayrılmaz bir parçam. Elektrikle çalışan akülü bir sandalye. On iki saatlik şarjdan sonra 5-6 kilometre kullanabiliyorum.

A. Ermutlu: Ben sandalyemle şehirlerarası yolculuk yapmak isterdim.

GÖZ: Şimdi merak ettiklerinizi birbirinize sorar mısınız?

B. Akyüz: Sen ilkokula başlarken nasıl zorluklarla karşılaştın Ahmet?

A. Ermutlu: Benim hastalığım ilkokulun sonunda ortaya çıktığı için bir zorluk yaşamadım. O zamana kadar normal insanlar gibi yürüyüp koşabiliyordum, okuluma gidip gelebiliyordum.

A. Ermutlu: Peki sen nasıl başladın okul hayatına? Neler yaşadın?

B. Akyüz: Benim okula başlama hikâyem çok enteresandır aslında. 1999 depreminden sonra annem beni okula yazdırmak istedi ama okulun müdürü engelli olduğum için beni okula almak istemedi. Annem de itiraz

etti, müdür kararını değiştirmede. Sonra benim şansım o okulun açılışına İstanbul İl Millî Eğitim Müdürü geldi ve annem ona durumdan bahsetti. Bunu duyunca hemen müdüre okula alınmamı söyledi. Böylece okula başladım.

B. Akyüz: Sen hiç âşık oldun mu?

A. Ermutlu: Her insan gibi ben de âşık oldum. İlk aşkım ortaokuldaydı. O engelsizdi ve bu durum bir tedirginlik yarattı bende.

GÖZ: Sen âşık oldun mu Barış?

B. Akyüz: *Rüyamda kilometrelerce yürüdüğümü görüyorum. Bazen de uçuyorum superman gibi. Enteresan rüyalar görüyorum yani.*

B. Akyüz: Ben birinci sınıfa giderken âşık olmuştum. Bizim ev sahiplerinin kuzeniydi aynı zamanda sınıf arkadaşım. Hatta büyüyünce ben seninle evleneceğim demiştim ona. Sonra ben okul değiştirdim ve iletişimi-miz koptu.

A. Ermutlu: **Okul dışında boş zamanlarında neler yapıyorsun Barış?**

B. Akyüz: Dediğim gibi rap müzikle ilgileniyorum, söz yazıyorum. Bazı rap müzik sanatçılarının sosyal medya sayfalarını yönettim.

GÖZ: **Sosyal medyayı kullanıyor musunuz?**

B. Akyüz: Kesinlikle kullanıyorum ve bu devirde kullanmadan asla olmaz diyorum. Herkes sosyal medyada var olmalı. Sosyal medya diyoruz ama aslında insan-

ları asosyalleştiriyor bence. Eskiden yüz yüze kurulan iletişim, bir yerlerde yapılan kahve sohbetleri artık sosyal medya ile sadece bir yazışma üzerinden sağlanıyor. Ama devrin gerektirdiği şekilde biz de sosyal medyada var olmak zorundayız.

A. Ermutlu: Ben sosyal medyanın, insanları asosyalleştirdiğini düşünmüyorum. Nasıl kullanıldığına bağlı bence. Ne ekersen onu biçersin mantığı var yani. Bilgi edinmek için kullanılıyorsa oldukça yararlı. Ben de kullanıyorum tabii, insan istemese de bir şekilde sürükleniyor.

GÖZ: **Rüya görüyor musunuz? Aklınızda kalan rüyalarınız var mı?**

B. Akyüz: Rüyamda kilometrelerce yürüdüğümü görü-

yorum. Bazen de uçuyorum superman gibi. Enteresan rüyalar görüyorum yani.

A. Ermutlu: Benimkiler korku içerikli oluyor genelde. Bazen araba kullanırken görüyorum kendimi. Araba kullanırken engelli olduğumun farkına varıyorum, frene basmaya çalışıyorum basamıyorum çarpacağım diye korkuyorum. Öyle uyandım mesela bir keresinde.

GÖZ: En çok hangi marka arabaları seviyorsun?

A. Ermutlu: BMW ve Mercedes diyebilirim. Orta seviyede Renault'u severim.

GÖZ: İstanbul'da sevdiğiniz semtler hangileri?

B. Akyüz: Taksim, Bebek ve özellikle Kadıköy'ü severim.

GÖZ: Engellilerin bir araya geldikleri, konuştukları, sorunlarını paylaştıkları yerler var mı?

B. Akyüz: Çeşitli dernekler var engelliler için. Ama çoğu tam olarak aktif değil veya olamıyor.

A. Ermutlu: Ben Yeşilköy'deki Kas Hastalıkları Derneği'ne üyeyim. Bazı konularda çok faydalı olduğun söyleyebilirim.

GÖZ: İstanbul'da sizi en çok ne engelliyor ve neler yapılmalı bu konuda?

A. Ermutlu: Bazen engelli park yerlerini engelsiz insanlar kullanıyor. Bunun önlenmesi gerekiyor bence. Toplu taşıma araçlarının engelliler tarafından rahatça kullanılabilir olması da önemli tabii. Okula ilk geldiğimde rampalar yoktu. Daha sonra şikâyetlerimizi dile getirdik ve rampaların sayısı arttı. Şu anda rahatlıkla dolaşabiliyoruz okul içinde.

B. Akyüz: Burası vakıf üniversitesi olduğu için böyle kolay oldu. Devlet okullarında bunu yaptırmak imkânsız. Artık devlet okullarına da rampa ve asansör yapılmalı.

GÖZ: Dünyadaki diğer engellilerle haberleşiyor musunuz? Yurt dışında arkadaşlarınız var mı?

B. Akyüz: Hayır yok. Yabancı dilimiz olmadığı için yoktur belki de.

GÖZ: Televizyon izliyor musunuz? Takip ettiğiniz dizi veya program var mı?

B. Akyüz: Ben kolay kolay dizi izlemem. Çünkü diziler çok yapmacık ve sürekli kendilerini tekrarlıyorlar bence. İnsanları düşünme bilincinden yoksun bırakıyorlar. Halkın asıl görmesi gerekenleri göstermiyor diziler.

A. Ermutlu: Ben Türk dizilerini izlemiyorum, çünkü çoğunun konusu aynı oluyor. Genellikle yabancı dizi

izliyorum internetten. Televizyondan yoğun bir şekilde spor programlarını takip ediyorum. Gün boyu spor programlarıyla yaşıyorum diyebilirim.

GÖZ: Annenizle aranız nasıl? Özel durumunuzdan dolayı iletişiminiz nasıl?

B. Akyüz: Ben iletişimi sevdiğim için genellikle herkesle aram iyi olmuştur. İnsanlar beni ilk gördüklerinde biraz çekinir ama kısa sürede severler. Annem hemşire olduğu için bu konuda bilgili, o açıdan ben şanslıyım. Bana verdiği destekle bu yaşıma kadar geldim.

A. Ermutlu: Benim annem de çok yardımcı oluyor. Tedavimi, ilaçlarımı hiç aksatmıyor. Hastalığım belki de daha fazla ilerleyebilirdi ama annemin sayesinde ilerlemedi. Ben sıkıldım artık umursamamaya başladım zaman geçtikçe ama o ilaçlarımı takip ediyor hep. Annemin katkısı göz ardı edilemez yani.

GÖZ: Peki din ile aranız nasıl?

B. Akyüz: İncancım olmasaydı bugünlere gelemezdim. Benim çok şanslı olduğumu söylerler hep. Allah'a dua ederim ve istediklerim olur genelde.

GÖZ: Yani Allah'ın size özel bir statü verdiğini mi düşünüyorsunuz? Bir sabır eğitimi midir bu şekilde yaşamak?

B. Akyüz: Kesinlikle. Hem beni eğitmek hem de diğer insanları eğitmek açısından bana bir görev verdiğini düşünüyorum açıkçası.

A. Ermutlu: Bana bu hastalığın armağan olarak verildiğini düşünüyorum. Çünkü karşılığını ileride göreceğimi hissediyorum. Kendimi seçilmiş kişi gibi görebilirim yani.

GÖZ: Cuma namazına gidiyor musunuz mesela?

B. Akyüz: Ben bugüne kadar cuma namazına gidemedim. Daha çok evde kendimce dua ediyorum.

A. Ermutlu: Cuma namazına gitmek normal insanlara bile zor geliyor bazen. Bizim için de zor oluyor.

GÖZ: Son olarak neler söylemek istersiniz?

A. Ermutlu: Ben dünya turuna çıkmak istiyorum en çok da İspanya'yı görmek isterim sporla ilgilendiğim için. Koyu bir Galatasaray taraftarıyım, bunu da dile getireyim. Galatasaray beni yaşama bağlayan en büyük etkenlerden biri diyebilirim.

B. Akyüz: Ben adeta bir teknoloji ve müzik tutkunuyum. Bu yönde işler yapmak isterim.

Son olarak insanlar hangi konuda olursa olsun önyargılarından arınmalı bence.

A. Ermutlu: Bazen engelli park yerlerini engelsiz insanlar kullanıyor. Bunun önlenmesi gerekiyor bence. Toplu taşıma araçlarının engelliler tarafından rahatça kullanılabilir olması da önemli tabii. Okula ilk geldiğimde rampalar yoktu. Daha sonra şikâyetlerimizi dile getirdik ve rampaların sayısı arttı. Şu anda rahatlıkla dolaşabiliyoruz okul içinde.

“İlahi Kusurluluk”

İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ, İSTANBUL TASARIM BİENALİ AKADEMİ PROGRAMI KAPSAMINDA, 12 EKİM-12 ARALIK 2012 TARİHLERİ ARASINDA “İLAHİ KUSURLULUK” BAŞLIKLİ FOTOĞRAF SERGİSİNE EV SAHİPLİĞİ YAPTI. SERGİDE 38 SİYAH BEYAZ FOTOĞRAFTAN OLUŞAN ENGELLİ PORTRERİ, İLETİŞİM FAKÜLTESİNDEKİ HOCA ODALARINDA SERGİLENDİ.

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi fotoğrafçıları, İstanbul Tasarım Bienali Akademi Programı ana teması olan “Kusurluluk”u farklı bakış açısıyla ele aldılar. Fotoğrafçılar, “ucube fotoğrafçısı” Diane Arbus’un fotoğraf dünyasından yola çıkarak içimizde yaşayan ve “normal insan” kategorisinde olmayan insanların fotoğraflarını “İlahi Kusurluluk” başlığı altında sergilediler. Sergileriyle hayatımızdaki ötekilerin varlığını, iletişim eğitimiyle ilgili tüm öğretim elemanlarına ve iletişim öğrencilerine üniversite boyutunda hatırlatmayı amaçlayan fotoğrafçılar, “İlahi Kusurluluk” başlıklı sergilerini şöyle anlattılar: “Esasında Bienal, sanayideki kusurluluğa ilişkindi. “İKSV’ye ‘insan ve kusurluluk’ temasını işleyebileceği-

mizi önerdik, kabul edildi. Engellilerin eğitim gördüğü Neksav Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi’ndeki engellilerin fotoğraflarını çektik. Fotoğraflarımız, dokunaklı ve belki acınacak halde olan insanları gösteriyor ama biz fotoğrafları çekerken onlara karşı bir merhamet duygusu içinde değildik.

“Amacımız toplumda böyle insanların da yaşadığını göstermekti. Projenin bir amacı da bize eğitim veren öğretim elemanlarına toplumda böyle insanların da yaşadığını göstermekti. Bu nedenle çektığımız fotoğrafları okulda hocalarımızın odalarına koyduk. Açılış günü engelliler okulunda eğitim görenler aileleriyle birlikte geldiler ve fotoğraflarının sergilendiği odalarda öğretim üyeleriyle tanıştılar.”

İlahi kusurluluk'a başlarken Diane Arbus'tan esinlendik. Kimdir Diane Arbus?

Asıl adı Diane Nemerov (1923-1971) olan belki de 20.yy'nin adından en çok söz ettiren kadın fotoğrafçısı. Arbus'u üne kavuşturan, toplumsal hayatın uç noktalarında yaşayan (ya da en azından öyle görünen) insanları portrelemesidir. Arbus'un portre tarzı, öncelikle August Sander'in Alman halkı üzerine yüzyılın ilk yarısında yaptığı çalışma, Çiftçi Güvenliği Örgütü (FSA) fotoğrafçılarının 1930'larda Amerikan taşrasında gerçekleştirdikleri çalışmalardan ve 1950'li yıllarda gelişen orta sınıf Amerikan hayatını fotoğraflayan Robert Frank gibi fotoğrafçılarla paralellik göstermektedir. Arbus'u adı geçen örneklerden ayıran onun yöneldiği toplumsal durumların gösterdiği çeşitliliktir. Özellikle akıl hastaları, down sendromlu hastalarla yaptığı çalışma, cüceler, devler, travestiler, fahişeler gibi marjinal kesimlere yönelmesi onu seleşerinden ve çağdaşlarından farklılaştırmıştır.

Poseidon'un dalgalanmış da durulmamış ömrü...

TEKNESİNE ÂŞIK KAPTANIN MACERASI UZUN... ÜSTELİK KÖHNE LİMANLARDA KAZINTILARINI HENÜZ BIRAKAMAMIŞ, DİNLENMEMİŞ, DURULMAMIŞ BİR DENİZAŞIRI MASALIDIR BU. ASİ, BIÇKIN VE YÜREĞİ OKYANUSLARA KARIŞMIŞ, İYİ ÇOCUKLARA ANLATILACAK TUZ KOKAN, MASMAVİ BİR MASAL... EZGİNİN GÜNLÜĞÜ'DEN "GEMİ" ŞARKISINI MİRILDANMAK GEREK BU MASALI DİNLERKEN. "DENİZ OLAYIM, TUZUMU RÜZGÂRDA SAVURAYIM, DELİYİM! NE YELKEN NE YEL... KÖPÜKLERDE KAYBOLAYIM, DELİYİM! KİME SORSAM DÖNÜŞÜM YOK. HER YANIM BİRAZ DENİZ. HER YANIM MAVİ, HER YANIM YEL, HER YANIM TUZ; DELİYİM..."

"AŞK..." Bu üç harflik kısa kelime, evrenin merkezinde olmayı başarıyla gerçekleştiriyor. Tarih boyunca nice insan onu bulmak, elde etmek ve onu yaşamak adına her şeyi yapmış; türlü zorluklarla baş etmek zorunda kalmıştır. Aşkı neden aradığınız ya da neye âşık olduğunuzun bir önemi yoktur. Esas olan sizin bu uğurda neleri göze alabildiğiniz ve neler yapabileceğinizdir.

Siz aşkınız uğruna yedi denizi karış karış arşınlayabilir misiniz? Yağmur, fırtına, boran demeden korkusuzca doğaanaya meydan okuyabilir; mavi ufukların çalkantılı, hırçın dünyasında tarih yazabilir misiniz? Bu dediklerimizi başarabilen bir delikanlı var elbet ve ona yarenlik eden sevgilisi...

Hikâyedeki baş aktörümüz, sadece denizlere gönül verenlerin değil, birçok kişinin tanıyıp saygı gösterdiği, Türk denizciliğinin Poseidon'u Sadun Boro...

Denizlerdeki hayallerin peşinde...

Sadun Kaptan, 1928 yılında İstanbul Erenköy'de dünyaya gözlerini açtı. Bir denizci olmak için doğmuştu. Doğduğu gün dalgalar kulağına fısıldayıp onu çağırması sanki. Bu çağrıya cevap çok gecikmedi. Çocuk yaşta olan Boro, ilk deniz maceralarına Marmara kıyılarında atıldı. Küçük Sadun zamanının çoğunu minik kayığında

Caddebostan'da geçiriyor, sahil sahil dolaşıyordu. Ancak sahiller ona dar geliyor daha daha uzaklara, enginlere yelken açmak istiyordu. Sadun, büyüüp genç bir delikanlı olunca ilk yelkenlisini edindi. Bu onun için her şeyin başlangıcıydı. Yelken dünyasının büyüüne bir kere kaptırmıştı kendini. O andan itibaren artık karaya ayak basmak pek nasip olmayacaktı ona.

1948 senesinde "Ling" adlı 11 metrelik yelkenlisiyle ve yanında bulunan bir İngiliz arkadaşıyla beraber ilk Atlantik aşırı yolculuğunu gerçekleştirdi. İngiltere'den Karayip Adaları'na olan bu seyahatin anıları Cumhuriyet gazetesinde yayımlanmış, daha sonralarıysa (2004 yılı) bu anılardan derlenen "Bir Hayalin Peşinde" adlı kitap oluşturulmuş.

Tüm bu olaylar yaşanırken "Kismet" sahneye çıkacağı ve engin denizleri birer birer aşacağı zamanı bekliyordu. Tarih 1963'ü gösteriyor. 10.30'luk Ketch armalı Kismet, İstanbul Salacak'taki Athar Atölyesi'nde kızağa alınıyordu. Kismet'ini gördüğü ilk anda Sadun Boro'nun hissettiği aşk, heyecan ve kurduğu hayaller, biz denizseverler için tahmin edilmesi çok da güç duygular değil. Artık Kismet ve Sadun Kaptan'ın sevgi dolu, huzurlu ve bazen fırtınalı aşkları başlamak üzereydi. Dile kolay kırk beş sene yaz kış demeden, her büyük aşk gibi, aşılması gereken güçlükleri de mutlu-

lukları da beraber yaşayacaklardı. Yarınlar onların, ufuklar da onların, engin denizlerse aşk bahçeleriydi. 1965 yılında Sadun Kaptan, en az onun kadar deniz sevdalısı eşi "Oda" ve Kismet, üç yıl sürecek bir dünya seyahatine yelken bastılar. Bu uzun rota esnasında Kanarya Adaları'na da uğrayan ekip tayfalarına "Miço" isimli sevimli kedilerini de dâhil ettiler. Seyahat esnasında birçok güçlükle karşılaşan Boro ailesi Türk denizciliğinde bir ilke imza attı.

Bu büyük yolculuğu Sadun Kaptan'ın becerisi, tayfaların özverisi ve Kismet'in ufak tefek nazlanmalarını geriplanda bırakabilecek derecedeki kararlılığı sayesinde badireleri birer birer atlatarak hayallerini gerçekleştirmeyi başardılar. Hürriyet gazetesinde yayınlanan bu seyahatin anıları da daha sonradan "Pupa Yelken" isimli eserde toplandı.

Takvimler 1977 yılını gösterirken Sadun ve Kismet çiftinin yaşları olgun dereceye gelmiş, fakat aşkları yeni başlamış gibi devam ediyordu. Flört eden iki genç misali, denizlerde bir oraya bir buraya demir atıyorlardı. Boro ailesi ve Kismet bir yolculuk kararı daha aldılar. Bu sefer biricik kızları dahil olmuştu yolculuğa. Rotalarında "Yeni Dünya" gözüküyordu. Karayip Ada-

ları ve Amerika'nın doğu sahillerinde volta atacaklardı. Yine bu seyahatin anıları "Yeni Dünya Fora" adlı eserde toplandı. Bu seyahatin diğerlerinden farkı, Kismet ve Sadun çiftinin hayatlarını değiştirecek bir karar olan 1980 yılında Bodrum'a yerleşme fikrinin doğacak olmasıydı.

"Git ve aşkımızı anlat herkese..."

Ege, bundan sonra Kismet'i hapsetmişti adeta berrak sularına. Sadun ve Kismet'in ikinci baharlarını yaşayacakları yuvaları Gökova ve Okluk olmuştu. Boro, yılın dokuz ayını Kismet'in içinde geçiriyordu, Kismet'le aşklarını şehvetle yaşadıkları günler geride kalmıştı, ancak onlar sevgilerini yine de şarap misali yıllandıkça yoğunlaşan aşklar gibi taze tutmayı bilmişlerdi.

2010 yılında Sadun Kaptan ve Kismet bir karar alıyorlar. "Vakit tamam" diyor Kismet, Sadun Kaptan'a, "Vakit tamam!". Bir suskunluk oluyor önce, denizler duruldu bir anda. Aynı Sadun ve Kismet'in yüreklerinde nükseden durgunluk gibi. Bir sebepten dolayı saadetlerine gölge düşmüştü artık. Devam etti Kismet, denizleri yırtacak keskinlikteki kederli sözlerine, "Yedi denizi aştık seninle beraber, yeri geldi metrelik

dalgalara göğüs gerdik, yeri geldi Atlantik'te mehtabi izledik, dünyayı daha yaşanır kıldık birbirimize. Lakin zamanı geldi ayrılık türküsünün. Yaşlarımız ilerledi epeyce, artık yorgun bedenlerimiz istirahat etmeli. Ne olur anla beni Sadun," dedi. Sadun Kaptan hak verdi Kismet'e, "Doğru dersin Kismet, belki de en doğrusu budur, git! Git ve aşkımızı anlat herkese. Göster denizlerde nasıl endamını gösterdiğini, göster 10.30'luk Ketch armalı Kismet neler başardı. Deniz feneri misali yol göster genç denizcilere, izlesinler dümen suyunu." Sessizliği, yine Kismet'in sözleri bozdu. Fısıldadı ilk aşkı Sadun'un kulağına "Unutma beni, unutma beni..." Sadun Boro'nun talebiyle Koç Müzesi'nde Kismet'in ebedi istirahatinin gerçekleşeceği özel bölme hazırlanmaya konuldu ve RMK Tershanesi, Kismet'in müzede sergilenmeye uygun hale gelebilmesi için gerekli olan bakım onarım çalışmalarını üstlendi.

Zaman gelmişti. Kismet çok uzun yıllar sürecektir olan son seyahatine çıkmaya hazırdı. Herkes buruktu biraz, ama bu ayrılığı en derinden hissedenler yine Kismet ve Sadun Kaptandı. RMK'ya ait bir TIR Kismet'i almaya gelmişti, onu uzaklara götürmek için... Yolculuğa uygun hale gelebilmesi için Kismet'in direkleri sökülmüştü. Nasıl da hüznü gözüküyordu o halde. Kanatları koparılmış bir şahin gibiydi adeta. Gerekli şekilde yolculuğa hazırlandıktan sonra RMK TIRI yola çıkmaya hazırdı. Sadun Boro pek konuşmak istemiyordu, belli ki hüznünü içine atmıştı bu 83'lük delikanlı. Bir devrin kapanışını buğulu gözlerle izliyordu. Belki de bir an için Sadun Kaptan'ın gözlerinin önünde Kismet ile dingin denizlerde attığı ayıbaçağı, sert rüzgârlara karşı apaz seyirlerde tremolaları, kavançaları canlanmıştı. Belki de sert dalgalara bodoslamadan göğüs gererken bordasından gelen hafif çatırtıları anımsamıştı. Bu düşün-

*“Haritayı karşına
aldığın zaman,
haritayla karşılıklı
konuşacaksın.
Rotayı çizmek
demek oradan
oraya çizgi çekmekle
olmaz. Sahil seyirini
öğrenmeden denizci
olamazsın.”*

ce karmaşası içinde sessizliği yine Kısmet'in sözleri bozdu. Fısıldadı ilk aşkı Sadun'un kulağına "Unutma beni, unutma beni ..."

27 Kasım günü gelip çatmıştı nihayet. Kısmet'in yeni ufuklara yelken açacağı gün bugündür. Sadun Kaptan'ın da Bodrum'dan kalkıp İstanbul'a gelmesini fırsat bilip, bu özel gün tertip edilmeden önce ropörtaj için kendisinden rıza aldık. Mizacı dolayısıyla bu isteğimizi memnuniyetle karşıladı. Kısmet teknesi ve Sadun Boro ile ilgili birçok şeyi kendi ağzından dinlemek sürükleyici bir roman okumak gibi olacaktı hiç şüphesiz. Onun şahsına münhasır kişiliği bu hikâyeyi en parlıtlı şekilde süsleyecekti mutlaka.

Vakit kaybetmeden yola koyulduk, ilk hedefimiz Altın Boynuz. Rahmi Koç Müzesi'ne varmak için öncelikle İstanbul'un kaotik trafiğini aşmamız gerekiyordu. Fakat sonunda ulaşacağımız ödül bunların hepsine değecekti. Heyecanımız bir an bile dinmemişti. Teknelere çok meraklı bir kişilik olmadım hiçbir zaman. Fakat böylesine bir başarı ve doğa anaya meydan okuyuş, içimdeki kâşif İndiana Jones'u uyandırmıştı.

En nihayetinde Rahmi Koç Müzesi'ne vardık. Müzenin denizcilik bölümüne doğru ilerlerken kalp atışlarımız on metreden duyulabilecek şekle gelmişti. Dört bir yanımız Kısmet ve Sadun Boro kokuyordu adeta. Müzenin birçok yerinde afişler, resimler, bilgilendiriciler asılmıştı. Verilen kokteyl özenle hazırlanmış, planları aylar önceden yapılmıştı.

Kısmet önemli bir görev için buradaydı.

Alana geldiğimizde bütün ilgi Sadun Kaptan ve Kısmet üzerindeydi. Basın mensupları, davetliler ve denizlere gönül verenler ablukaya almışlardı bu ikiliyi. Başlı başına kalabalıkken bu seksen üçlük delikanlıyı pek rahatsız etmek istemedik. Biz de o sırada Kısmet'in etrafında dolanıp, bu yorgun tekneye bir kez daha el sürüp, yedi denizin hissiyatını yaşamaya çalıştık. Kokteyl ilerledikçe Boro'nun başındaki kalabalık azalmış, yoğunluk Kısmet'e ve ikisinin yolculuklarından elde edilen görüntülerden derlenen belgeselin oynatıldığı ekrana kaymıştı. Hiç vakit kaybetmeden Boro'nun yanına gitmeye karar verdik. Biraz sonra Poseidon'un yanındaydık, kendimizi tanıttık ve söyleşi yapmak için geldiğimizi açıkladık. O anda gözlerinde bir parlıtlı oluştu bu yorgun kâşifin. Sanki "Anlatacak çok şeyim var, nerede kaldınız?" der gibiydi. Ufak bir tanışma ve giriş sohbetinden sonra konu yaşımaya geldi. Ne kadar genç olduğumu öğrenince çok sevinmişti. Zaten Kısmet'i müzeye bağışlamasındaki temel sebebin bu olduğunu, gençlerin bu maceradan nasiplenmesinin amaçlandığını dile getirdi. "Genç dostum, senin Kısmet ve yaşadığımız maceraya olan ilgini gördüğüm zaman ne kadar doğru bir karar aldığımı anlamış oldum. Bu hareketimin ilk meyvesini vermiş olması beni mutlu etti doğrusu."

Söylediği bu sözler aslında benim sormak istediğim ilk sorunun cevabı oldu bir bakıma. "Kısmet neden bir müzede?" Benim için konmamıştı elbet koskoca tekne

bir müzeye. Fakat Boro'nun genç insanlara yardımcı ve rehber olma arzusu her şeyi açıklığa kavuşturuyordu. Kısmet önemli bir görev için buradaydı.

Genç beyinlere yol göstermek ve başarının istendiği zaman aslında çok zor olmayacak bir sonuç olduğunu anlamaktı 10.30'luk Kısmet'in gayesi.

"Konuşacaksın haritayla... Zaten denizciliğin keyfi de buradadır."

Sonrasında sohbetimize devam ettik. "Sizin ve Kısmet'in birlikte yaşadığı serüvenleri yıllarca gazete ve dergilerden okuduk. Bu ülkede ve dünyada birçok kişi sizin hayranınız. Bir fenomen haline geldiniz. Bunun en büyük sebebiyse bu yolculuğu kısıtlı imkanlarla ve neredeyse tek başınıza gerçekleştirmiş olmanız. Teknolojinin nimetleri olmadan nasıl bu başarıya ulaştınız?" diye sorduk.

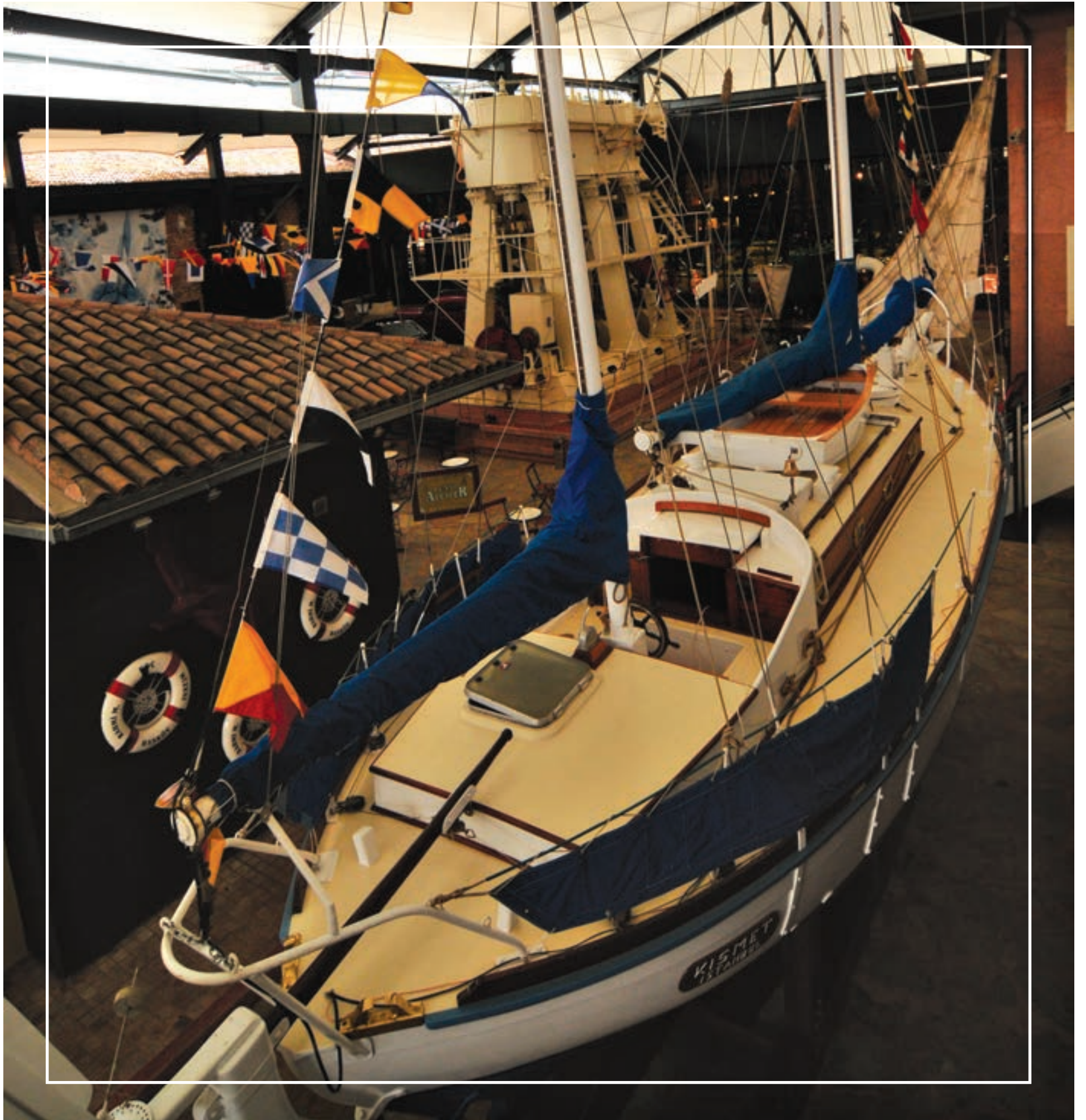
"Haritayı karşına aldığı zaman, haritayla karşılıklı konuşacaksın. Rotayı çizmek demek oradan oraya çizgi çekmekle olmaz. Sahil seyrini öğrenmeden denizci olamazsın. Kimse bunun farkında değil. Yani diyelim

bozuldu elektronik aletler. Ne yapacaksın? Çok şahit oldum, insanlar şaşırıp kalıyor biraz sıkışınca...

Gezdiğin yerin haritasını alacaksın eline. Nereden nereye gidiyorsun. Bunlardan kerteriz alarak bunu öğrenmesi lazım. Konuşacaksın haritayla... Zaten denizciliğin keyfi de buradadır. Her şey hazır olduğu zaman ne önemi var. Senin katkın nerede? Diğer türlü arabayla karayolunda dolaşır gibi... Ne anlamı var? Bu iş ehliyetle olmaz. Bana doktor ehliyeti verseler ben doktor mu olacağım? Yani denizciysen denizi öğreneceksin. Kendi kararlarını kendin vereceksin. Teknolojiden faydalan ama diğer şekilde de başının çaresine bakmayı bil."

Kendisine bir sürü insanın gelip "Senin kitaptan, hiç haritaya bakmadan buraya kadar geldik" dediğini anlatıyor ve bunu yanlış buluyor. Kitabının başında da yazmış zaten, "Muhakkak haritayla çalışın" diye. Ama insanların bir şey öğrenirken üşengeç davrandığını, "İki kere denize çıkınca allâme-i cihan oldu," sandıklarını söylüyor.

"Neyse ki adım başı koy var da sığınıp kurtarıyorlar pa-

çayı," diye de ekliyor hınzırca gülerek. Teknojiden yoksun olması ve okyanusun hırçınlığı, seyahat esnasında haliyle onun da canını sıkmış. Hatta bir seferinde denizin ortasında kaldığı esnada bizim duyduğumuz çok eğlenceli bir anısı var. Bunu fırsat bilerek soruyoruz.

Denizkızı görebilseydi keşke...

Büyük dünya seyati esnasında Okyanus ortasında yelken direğiniz kırılmış bir keresinde ve yanınıza gelen bir İngiliz savaş gemisi sizi kurtarmak istemiş. Bu olaydan bahsedermisiniz?

Anıları canlanınca en neşeli haliyle kahkahayı basıyor ve devam ediyor. "Atlantiğin ortasındayım ve fırtına boran kopmuş. Düşün bakalım bir yelkencinin başına en kötü ne gelebilir?" Ben boş boş düşünen bir ifadeyle bakınca tekrardan kahkahayı basıyor... Sonrasında ekliyor, "Yelken direğim kırıldı, yelken direğim... Yani olabilecek en kötü hal içersindeydim. Sağa sola koşuştururken ufukta bir savaş gemisi gözüktü, usulca bordaladı bana ama usulca... Aksi taktirde alıverirdi Kısmet'i altına, haliyle beni de..."

Anlatırken gülümsemesi yüzünden eksik olmuyor Sadun Kaptan'ın.

"İngiliz kruvazörüydü, gemi kaptanı sarkıtma merdivenle Kısmet'e indi zor bela, adamcağız belli ki yardımcı olmak istiyordu. Telaşlı bir şekilde konuştu, 'Seni alalım gemiye, burada kalamazsın, sabaha ölmüş olursun' dedi. Öyle şey olmaz..." diyor Sadun Kaptan birden ciddileşerek, "Kaptan teknesini bırakmaz asla. Ben İngiliz subaya diretince, gelmeyeceğimi anladı kendisi... Giderken sordu, 'Bir ihtiyacın var mı? Belki temin edebiliriz' diye. Verdiğim cevap çok şaşırtıcı gelmişti ki suratındaki şaşkın ifadeyi unutmam hâlâ. Bir şeye ihtiyacım olmadığını, ama deniz kızı gönderebilirse hayır demeyeceğimi söyledim. Muhtemelen deli olduğumu düşünmüştür. Neyse fırtınayı atlattık, sabah da yelkeni kendi imkanlarımla tamir ettim. En yakın sahile kadar beni idare etti. Allaha şükür..."

"Bir kaplumbağayı kabuğundan ayırmak gibi oldu benim Kısmet'ten ayrılmam..."

Biraz daha sohbet ettikten sonra konuyu Kısmet'in müzeye konuluşu ve öncesindeki bakım çalışmalarına getirmeye çalışıyorum.

"Kısmet'ten ayrılmamız epey zor olmuştur mu-

hakkak, neler hissettiniz?"

"Aman o konuyu açma, hâlâ alışamadım. Mesele küllenmedi benim içimde. Yarım asırlık can yoldaşımdan ayrılmak fevkalade zor geldi bana. Son zamanlarda iyice zorlanıyordum; bakımıydı, tutumuydu derken ama olsun. Helali hoş olsun. Bir kaplumbağayı kabuğundan ayırmak gibi oldu benim Kısmet'ten ayrılmam. Artık gerisini sen düşün..."

"Bakım onarım çalışmaları ile bizzat siz yakından ilgilendiniz sanırım, yanılıyor muyum?"

"Tabii ki. Kısmet restore edilirken her anında ben vardım. Sonuçta kimse onu benden daha iyi tanıyamaz. Her parçasını vidasını ben bilirim. Boyasıyla dahi ben ilgilendim. Sağolsun RMK Marine Tershanesi de anlayış gösterip benim proje içerisine bu kadar dahil olmama ses etmedi. Kısmet zor teknedir, öyle herkes uğraşamaz onunla. Kaldı ki içinden bir sürü malzeme çıkması gerekiyordu. Bunların bir kısmı burada sergilenecek. Bir kısmı da benimle beraber gelecek. Sırf bunların ayrılması bile başlı başına mevzu zaten. Bu yüzden çalışmaların bizzat içerisindeydim."

Sohbetimizi sonlandırmak adına, konuyu "Mutlu musunuz?" sorusuna getirmeye çalışıyorum. "Peki, tüm bu olanların sonucunda kendinize yeni bir tekne aldınız. Şu anki yaşantınızdan memnun musunuz?"

"Doğrusunu söylemek gerekirse, yeni aldığım tekne daha büyük, daha derli toplu... İsmi Sonbahar. Bu tekne benim sonbaharım olacak artık. Kışa girmeden önceki son limanım..." dedikten sonra gülümsüyor. Biz de, "Allah korusun" diyoruz, "Sizin daha önünüzde çok zamanlar var," diyerek gülümsedikten sonra devam ediyor Sadun Kaptan. "Dediğim gibi, bu katamaran tipi tekne. Daha ferah, hareket alanı filan daha geniş ama hiçbir tekne Kısmet'in bana yaşattıklarını yaşatamaz. Anılar var bir kere, yaşanmışlıklar var. Mutlu olduğum söylenilebilir ama genel anlamda... Hep diyorlar 'Yeni teknene alıştın mı...' Benimse cevabım hazır. 'Bana sormayın, asıl kerataya sorun: 'Sen Sadun'a alıştın mı peki' diye..."

Sadun Boro'dan merak ettiklerimizi öğrendikten sonra kendisiyle sarılıp vedalaşıyoruz. Klasik veda cümlelerinin ardından ve kendisini can yoldaşı Kısmet'in yanına gönderiyoruz. Son bir kez özlem gidermesi için...

Ege'nin parlayan yıldızı: Bozcaada

EGE'DEN BİZE SON KALAN, TARİHTEN ARMAĞAN BİR YERDİR BURASI. GÖZ ALABİLDİĞİNCE UZANAN BAĞLARIYLA, ÜZÜMÜN VE ŞARABIN MEMLEKETİ BOZCAADA, YERYÜZÜ KADAR ESKİ TARİHİNDE PEK ÇOK NEŞELİ, VEFALI, YER YER DE YARALI ÖYKÜYE SAHNE OLMUŞTU. "BU ADA TÜRKLERİN . . . HAYIR! RUMLARIN . . ." DERKEN; MEDENİYETLER ARASINDA ÇEKİŞTİRİLMİŞ DURMUŞTU BUNCA ZAMAN. MÜBADELE GÖRMÜŞ OLAN YER, UFAÇIK BİR KÖY, ADA, KASABA BİLE OLSA; KENDİNDEN BÜYÜK ACILAR VE AYRILIKLAR YAŞAMIŞ DEMEKTİR. VE BU ÖYKÜLERİN ÜZERİNE KURULMUŞ SAKİN HAYATLARI, BOZCAADA'NIN HUZURUNU; GİDENLERİN VE KALANLARIN ACI TATLI ANILARI ÇİÇEKLENDİRMIŞTİ . . .

"Tanrı, kulları uzun ömürlü olsun diye Bozcaada'yı yaratmış," der Herodot. Güneşli bir günde Bozcaada'ya yaklaşıyoruz. Venedik döneminde yapılan ve sonradan restore edilen Kale göründü bile. Özlem nihayet bitecek. Gözlerimi kapatıyorum. Daracık sokaklar, sıcacık evler... Evlerden yükselen yanmış odun kokusu. Kapı önlerinde sabah kahvesini yudumlayan kadınlar. Gizemli, baştan çıkarıcı salhane. Deniz serin, içilesi, pırlıl pırlıl... Göz alabildiğine uzanan bağlar ve bağların bittiği yerde başlayan gelincik tarlaları. İşte Bozcaada...

Homeros'a, Herodot'a ilham vermiş...

Denizler tanrısı Poseidon'un torunu Tenes, bir sandala konularak Lâpseki'den denize bırakılır. Genç Tenes, Leukophrys adasında sahile vurunca buraya sığırır. Yıllar sonra adanın ismi Tenes'in adası anlamına gelen "Tenedos" olarak değişir. Bozcaada, Troya Savaşı'nda da önemli rol oynamıştır. "Troya" ismiyle anılan antik şehir, dünyadaki en ünlü arkeolojik kentlerden birisidir ve bu efsanevi yerleşim yeri; Çanakkale, Biga yarımadası, Hisarlık mevkiinde, 1870'lerde Alman arkeolog Heinrich Schliemann tarafından keşfedilmiştir. Homeros'un ünlü

"İlyada" destanında anlattığı ve Troya Savaşı'nın geçtiği antik kent, 1870'den beri aralıklarla kazılmaktadır ve birçok kez yıkılıp aynı yerde yeniden kurulduğundan insanlık tarihinin 5 bin yıllık serüvenini önümüze sermektedir. Deniz ticaretindeki konumu sebebiyle sürekli olarak istilacıların ve yağmacıların hedefinde olan kent, tarihin ilk büyük Doğu-Batı savaşına sahne olmuştur. Troya'yı savaşla fethedemeyeceklerini anlayan Akhalılar bir hileye başvururlar. Devasa bir tahta atı Troyalılara hediye olarak sunduktan sonra, savaşı bırakıp evlerine dönecekleri izlenimini yaratırlar. Gemileriyle uzaklaşıp Bozcaada'nın arkasında beklemeye koyulurlar. Troyalılar, hediye tanrılara adandığını düşünerek kabul ederler. Savaşın yorgunluğu ve kutlamalarda içilen şarabın etkisiyle herkes uyuduğunda tahta ata gizlenen Akha askerleri dışarı çıkarak, diğer askerlerin içeri girmesini sağlar, kaleyi ele geçirerek, kenti yağmalarlar.

Bu ada, hatıraları dipdiri tutar...

Haluk Şahin'in deyimiyle Anadolu'da bir Türk köyüyle, Ege'de bir Yunan adasını eşleştirirseniz ortaya çıkan Bozcaada'dır. Vapur kıyıya yanaşırken herkes adaya bir

an önce ayak basma telaşında.

Çınar altında ada çayı eşliğinde, patlıcanlı börekle kahvaltımı ettikten sonra, hızlı adımlarla Rum mahallesine doğru ilerliyorum. Sokaklar henüz sabah sessizliğinde... Denizin kokusunu adanın daracık sokaklarında dolaştıran rüzgâr, insanı sarhoş ediyor. Rum mahallesindeki evlerin her birinde, incelikli ve zevkli bir yaşamın izleri görülüyor. Her sokak farklı hikâyeler barındırıyor. Yıllar evvel ağırladığı konuklar değişse de, hatıraları dipdiri... Geçmişin sesleri, kahkahaları yankılanıyor pencerelerden. Bir evin camında gözüme bir şey geliyor. Usulca yaklaşıyorum. Çamurdan bir heykel. Birbirine sarılmış yaşlı bir çift. Bakakalıyorum. İnsan çamura nasıl böyle bir ifade verebilir. Sevgili Ada'm bana ilk armağanını veriyor...

"Burası, toprağın ayaklarımın altında şarkı söylediği yer..."

Eski zamanlarda, yaklaşık 500 yıl Türkler ve Rumlar, Bozcaada'da birlikte yaşamış. Bozcaada, 1912 ile 1923 yılları arasında Yunanistan tarafından işgal edilmiş. Türk egemenliğine dönüşü Lozan Antlaşması'yla olmuş. İstanbul Rumları, Gökçeada ve Bozcaada Rum-

***Haluk Şahin'in
deyimiyle Anadolu'da
bir Türk köyüyle, Egede
bir Yunan adasını
eşleştirirseniz ortaya
çıkan Bozcaada'dır.***

ları mübadele dışında bırakılmış. Zamanla Türkiye ve Yunanistan arasındaki sorunlar nedeniyle, Rumlar adadan ayrılmak zorunda kalmış. Şimdiyse adada, parmakla sayılacak kadar az sayıda Rum var.

Kismet Sokak, 1No.'lu ahşap evin önündeyim. Ev, koyu yeşile boyanmış kapısı ve beyaz kepenkleriyle çok sevimli görünüyor. Burası 1971'de on yaşında küçük bir çocukken çok sevdiği eşeği Tren'den ve adasından ayrılıp, Avustralya'ya ailece göç eden Dimitri Kakmioğlu'nun halasının evi... Vasiliki Hala, Yanni Enişte ve mandolin zingirdatan Zoi bu evde yaşamış. Dimitri Kakmioğlu, otuz yıl sonra yaşam hikâyesinin başladığı yere geri döner ve adada geçen çocukluk yıllarını anlatan bir kitap yazarak, geçmişin kapılarını aralar. Belki de içinde biriken öfkeyi atmanın ve geçmişle barışmanın bir yoludur bu. Bozcaada için "Burası, toprağın ayaklarımın altında şarkı söylediği yer" diyen Kakmioğlu, sanırım bunu başarmış. Deniz kıyısında, meydana açılan dar sokağın sonundaki bu evde oturan Vasiliki Hala, adada terzilik yaparmış. Dimitri Kakmioğlu'nun balıkçı olan babasının,

denizde geçen uzun günlerin ardından adaya döndüğünde ilk yapmak istediği şey, karısını ve çocuklarını toplayıp bu aile evini ziyaret etmekmiş. Kakmioğlu'nun ifadesiyle; doğduğu bu eve geldiğinde, babasının günlerce dalgaların üzerinde tülbent kadar incelen eti ve kemiği yün kazak kadar kalınlaşır, canlılığını yeniden kazanmış. Denize bakan evlerin hemen arkasında yer alan bu evin geçmişi, beni uzun süre esir alıyor.

Melpomeni, Bozcaada'nın yaşayan tarihi...

Bir radyo programına konuk olduğunda keyifle dinlediğim ve yüzlü yaşlarını süren Melpomeni Muratoğlu, Cumhuriyet öncesinde genç kızlık yaşlarına kadar yaşadığı Bozcaada'da çok güzel günler geçiriyor. Şimdi İstanbul'da yaşamakta ve Ortodoks Kilisesi'nin şu an yaşayan en yaşlı rahibesi. Her akşam mandolin ve keman sesleri yükselen Bozcaada'daki evlerinde, doktor olan babası ve erkek kardeşiyle beraber yaşayan Melpomeni, evlerinin yakınında demirleyen İtalyan vapurunu ve sandalla sahile gelen İtalyanların gece

boyu mırıldandıkları şarkıları keyifle anlatıyordu. Mel-pomeni Muratoğlu'nun babası eczacı Dr. Anastasios Papadopoulos, 1883'de Çanakkale'de doğmuş. Papadopoulos, adanın hem eczacısı, hem de doktoruymuş. İstanbul'dan hammaddesini getirdiği ilaçlarını adada hazırlar, adanın hastalıklarını bildiğinden, hastayı gördüğünde teşhisi koyarmış. 1923 yılında, Çanakkale doğumlu olması sebebiyle mübadeleye tâbii tutulmuş. Yunanistan'a gidecek olan gemi limana geldiğinde kaymakam gelip hasta olan çocuğuna bakmasını istemiş.

Doktor Papadopoulos; "Beni kovdunuz, içimden bakmak gelmiyor," diye cevap vermiş. Fakat kaymakamın karısının ricasını kıramayıp hastayı muayene ederek iyileştirmiş. Bunun üzerine adada kalmasına izin verilmiş. Varlık vergisi zamanında kendisine tahakkuk ettirilen vergiyi ödeyemeyince, Aşkale'ye taş kırmaya gönderilmiş ve cezasının bitiminde Bozcaada'ya dönerek 1958 yılında vefatına kadar adada yaşamını sürdürmüştü.

Babamın evine gidince bura gözümde tüte.

Yazın ada merkezindeki sokaklarda kadınlar, ev ekonomisine katkı amacıyla incik boncuk, süs eşyası benzeri ürünler satarlar. Onlardan biri olan Ayten ve teyzem arasında geçen diyalogu anımsıyorum. Teyzemin anlatımıyla daha da keyifli hale gelmişti bu ayaküstü sohbet. Adalı Ayten, "Fazlasında gözüm yok..." diyordu. "Karnım doysun, çoluk çocuğumun rızkı çıksın, akşam gözümü rahat kapatayım... Yeter bana... On yedi senedir adadayım. Gelin olunca Çanakkale'den geldim. Babamın evine gidince bura gözümde tüte. İkinci gün yola bakarım, hemen döneyim isterim. Burada kimsenin gözü ne malında, ne paranda. Zaten beni soysa ne yapcek... İskeleye kadar anca kaçça... Oradan

Eski zamanlarda, yaklaşık 500 yıl Türkler ve Rumlar, Bozcaada'da birlikte yaşamış. Bozcaada, 1912 ile 1923 yılları arasında Yunanistan tarafından işgal edilmiş. Türk egemenliğine dönüşü Lozan Antlaşması'yla olmuş.

denize mi atlayacak. Adada zamanımız hep aynı geçe... Yazın işte böyle incik boncuk satarım... Kışın da yazın satacaklarımı yaparım evde. İki çocuk bir de koca var başımda... Anca yetiştiririm işte... Bir de arkadaşlarla yolda, kapı önünde, mahallede çene yaparız. Dedikodu anlaycaan..."

Bunların hepsini kendin mi yapıyorsun Ayten?

"Hepiciğini kendim yaparım. Zati kimseden baktım mı öğrenemiyom ben. Kendim uydururum hepiciğini..."

Eee kızım, çok beceriklisin. Hem de çok güzelsin. Kaç yaşındasın?

"Kırk bir"

Çok iyi... Anca 25 gösteriyorsun. Üstelik hiç makyajsız çok güzelsin... Hiç de kilo almamışsın. Bu kadar özelliğin var. Kocan kıymetini biliyor mu bari?

"Nah biliyo! (Hafifçe el hareketi yapar...) Erkek değil mi... Ama 'Sana her gün yeniden aşık oluyorum' der bana... İki gün önce doğum günümdü... Bi davul zurna tuttu... Ayazma koyunu kapattı. Ben istemem dedim, bu yaştan sonra doğum günü neyime. O dedi 'olmaz...' Sabaha kadar eğlendik, içtik, oynadık orada... Ama kızdı mı da dümdüz gider işte... Erkek diyom ne olcek... Ama ben belli etmem sevdiğimi... Serin dururum..."

Sahilde akşam yemeği için yerimi ayırıyorum. Restoranların olduğu sahil, yüksekçe bir sırada yer alan kaptan evlerinin yakınında. Kaptan eşleri, akşamleyin denizden dönen kocalarını gözlermiş, sıra sıra dizilmiş denize bakan evlerden... Deniz bazen hoyrat, izin vermezmiş bazı günler gemilerin kıyıya yaklaşmasına. Hatta anlatılan bir hikâyeye göre karşı kıyıya yetişe-

meyen bir kadın denizde doğurmuş. Bozcaada'da sıkça dinlersiniz bu türden hikâyeleri. Tam da adaya yakışır bir hikâyeye. Hikâyenin başrolündeki kadın artık yaşlıca bir hanım. Evinin önünde siesta yaparken buluyorum onu. Hikâyesini sorunca utanarak anlatıyor.

Her şey Birden Bire... Bozcaada alev alev...

2 Temmuz 1874. Günlerden perşembe. Akşam saat 22.30'da Bozcaada Rum Mahallesi'nde kaza nedeniyle bir yangın çıkmış. Kuvvetli esen rüzgârla alevler diğer evlere sıçrayarak ciddi hasara yol açmış. Birçok ev, şarap fıçıları ve ahşap olan her şey, yangınla beraber 3 buçuk saat içinde kül olmuş. Anadolu sahilinde demirli İngiliz Donanması 250 asker ve subayla yangına müdahale etmiş. Daha sonra Amerikalı bir mimar tarafından modern şehir mimarisine uygun yeni binalar yapılmış.

Yel değirmenleri ve rüzgârgülleri...

1915 yılına ait Bozcaada fotoğraflarında liman girişinin sol tarafında bulunan değirmen bayırı tepesinde sekiz, kale arkasındaki tepede üç olmak üzere on bir yel değirmeni olduğu görülüyor. Yakın çevrelerden ve Anadolu kıyı köylerinden gelenler, buradaki değirmenlerde buğdaylarını una dönüştürürlermiş. Değirmenci, bunun karşılığında para veya bir çuvalın üçte birini almış. 1937 yılında mazotla çalışan değirmenler kurulunca, rüzgâr değirmenleri işlevini yitirmiş. Ayrıca adanın tüm elektrik ihtiyacını karşılayan on yedi adet rüzgârgülüne, üretkenliği temsil ettiğinden kadın isimleri verilmiş.

Bozcaada Yerel Tarih Araştırma Merkezi

Bozcaada Müzesi, adayı yakından tanımak isteyenler için mutlaka görülmesi gereken yerlerden biri. Adanın geçmişine doğru iz sürmek isteyenler için oluşturulan müze koleksiyonuna her gün yenileri ekleniyor. Hakan Gürüney'in bireysel girişimleriyle kurulan ve adanın kültür varlıklarını toplama amacını güden müze koleksiyonunda; eski Bozcaada fotoğrafları, Osmanlı döneminden kalma obje ve evraklar, adanın Çanakkale Savaşı'nda üs olarak kullanılması sebebiyle yabancı ülkelerin bıraktığı her türlü malzeme ve belgeler, Bozcaadalı Rum ve Türklerin evlerinde ve işyerlerinde kullandıkları eşyalar ve hikâyeleri, 1925-1965 yılları arası Bozcaadalı esnaflara ait canlandırma köşeleri (doktor, marangoz, duvarcı, terzi, ayakkabıcı, demirci, fiçici, küfeci, meyhane, kahveci), denizciler, kaptanlar, süngercilere yönelik objeler, hikâyeler, fotoğraflar, bağcılık ve şarapçılıkta kullanılmış çeşitli aletler, belgeler, etiketler, eski ada şaraplarından oluşan şarap mahzeni, kitap, katalog, kartpostal, antik dönem replika Tenedos sikkelerinden yapılmış kolye, küpe, yüzük, seramik kupa gibi adayla ilgili hatıralık eşyalar yer alıyor.

Hem çok tanıdık, hem de yabancı...

Çok eski zamanlarda Bozcaada'da bir darphane olduğu tahmin ediliyor. Bunun nedeni çok sayıda özel paranın

bulunması. Tenedos sikkelerinin bir yüzünde Zeus ve Hera'nın yarım yüzleri, diğer yüzünde ise çift balta, şarap kadehi ve üzüm salkımı bulunuyor. Gümüş olan bu paraların Perslerden daha önce basılmaya başlandığı, daha sonra da devam ettiği tahmin ediliyor. Tenedos eski zamanlarda, gümüşten yapılmış gibi görünen sırlı çanak çömlekleriyle de pek ünlüymüş.

Güneşi, adayı panoramik bir manzarayla önüme seren radar adlı tepeden batırırken Dimitri Kakmioğlu'nun sözleri kulaklarımda yankılanıyor; "Tenedos, insanın kanına girer ve deniz rüzgârı bir parçanız olur. Onu solur, onun içinde yüzersiniz. Bir süre sonra, ciğerlerinizde şakıyıp, ağzınızdan konuşmaya başlar". Mitolojik anlatılarda kadınlarının güzelliğiyle de nam salmış olan Tenedos'u, üzüm bağlarının güneşle, rüzgârla demlenen rengini, kokusunu düşünüyorum. Bozcaada gerçekten de insanda, asma kütükleri gibi ta derinlere kök salıp, buraya yerleşme isteği uyandırıyor.

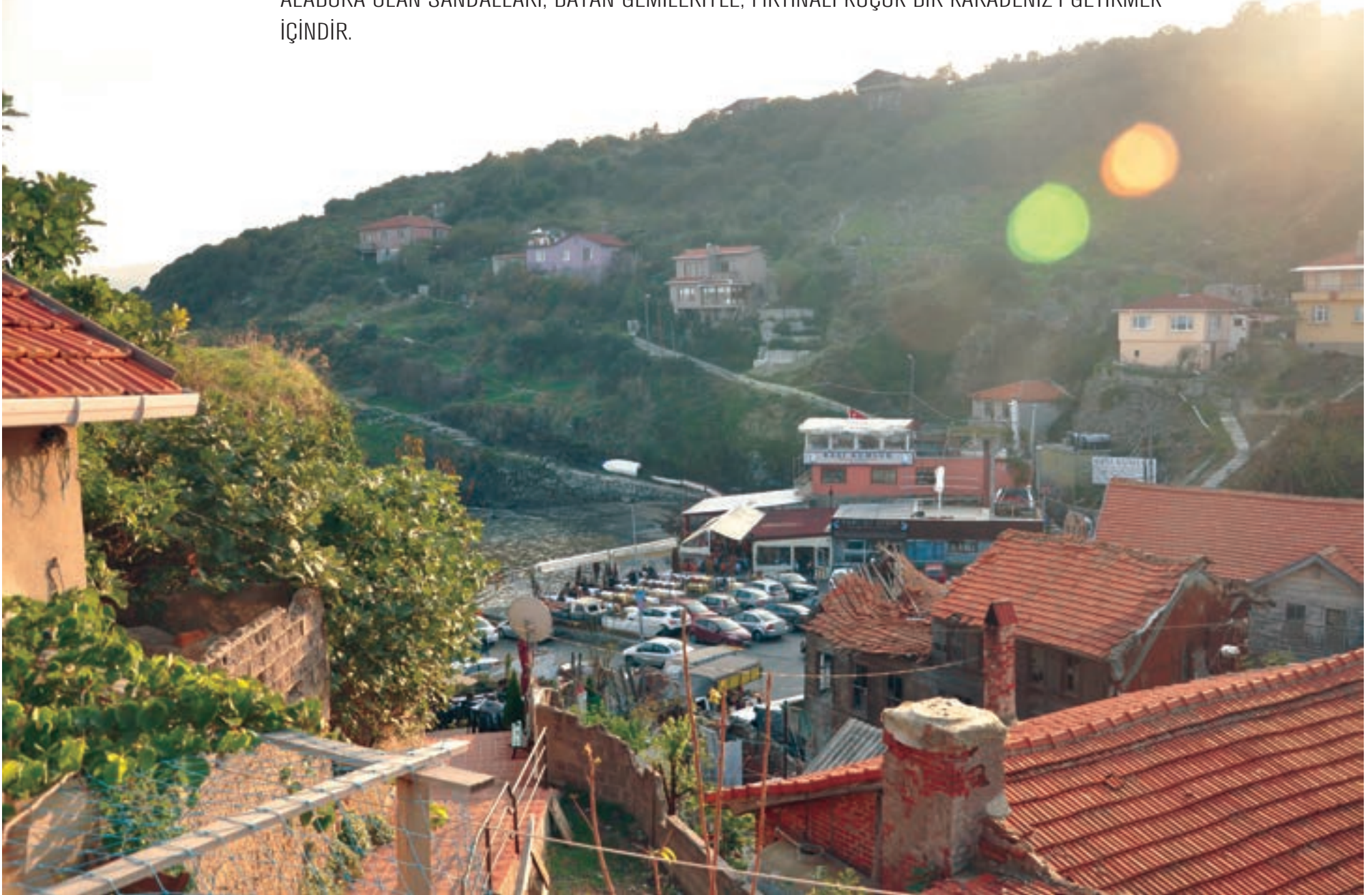
KAYNAKLAR

- Dimitri Kakmioğlu, *Anayurt, E Yayınları, İstanbul, 2009.*
- Haluk Şahin, *Haluk Şahin'in Bozcaada Kitabı, Troya Yayınları, İstanbul, 2005.*
- Hakan Gürüney, *Tenedos'tan Bozcaada'ya Unutulmuş Bir Ada Hikâyesi, Bozcaada Yerel Tarih Araştırma Merkezi, Çanakkale, 2009.*
- Ülkü Akgün Alıcı, *Adah.*
- http://www.acikradyo.com.tr/default.aspx?_mv=a&aid=26018

Çok eski zamanlarda Bozcaada'da bir darphane olduğu tahmin ediliyor. Bunun nedeni çok sayıda özel paranın bulunması.

Garipçe bir köy değil, küçük bir Karadeniz'di...

KİMİNE GÖRE BİR KÖY. . . KİMİNE GÖRE ŞEHRİN CURCUNALI OYUNLARINDAN KAÇIP SAKLANILASI BİR SAHİL KASABASIDIR GARİPÇE. YOLCULARININ, ZİYARETÇİLERİNİN; TANIK OLACAĞI MANZARALARI, TADACAKLARI LEZZETLERİ, DİNLEYECEĞİ HİKÂYELERİ VARDIR. BU ANLATI DA, GÖZLER ÖNÜNE ALABORA OLAN SANDALLARI, BATAN GEMİLERİYLE, FIRTINALI KÜÇÜK BİR KARADENİZ'İ GETİRMEK İÇİNDİR.

***“Gün ne güzel doğarmış meğer açık denizde!
Onun saçları öğretti bana dalgayı;
Çalkandım durdum rüyalar içinde.”***

Bir balıkçı köyüdü. İyot kokusu her yere sinmiş, ılık esen rüzgâr denizden burnumuza tazeliğin kokusunu getiriyordu. Karadeniz’di orası. Hayır! İstanbul’da -Garipçe- bir köy değil, Garipçe küçük bir Karadeniz’di.

Deniziyle, havasıyla, insanıyla, bitki örtüsüyle, kocayemişle, böğürtleniyle... Hazır olun! Aracınızdan indiğinizde sarhoş olabilirsiniz. Garipçe Köyü’nde yiz. Şehrin ortasından İstanbul Boğazı’nın sonundaki bu koya şıp diye gelirsiniz. Son metro istasyonu Hacıosman’ın, çık çık bitmezdir merdivenleri. Sonra bir belediye otobüsü, numarası 150... Boğaz’dan aşağıya doğru süzölmeye başlarsınız, Sarıyer Sahili. Otobüse binenlerin neredeyse hepsi Karadeniz suretlidir. Biriyle konuşmayadurun, size hep Karadeniz geçmişlerinden söz edeceklerdir. Kimi Rizeli kimi Trabzonlu... Buralara yıllar önce göç etmişlerdir.

Dedik ya bir Karadeniz’dir burası. Yabamersinine benzer mor bir meyveye saldırdık.

Yukarıdan bir ses:

“Sakun yemeyun oni!”

Kafamızı yukarı kaldırıp bakarız, bir kadın, tam bir Karadenizli. Sorduk “Zehirli midir?” diye.

“Yemeyun oni sakun, zehurlidir!”

Hemen elimizden attık onları, ama az yukarıdan topladığımız kırmızı kocayemişler, onlar yenebilirmiş. Attık ağızımıza, yuttuk afiyetle.

Dedik ya tam bir Karadeniz köyü Garipçe. Mezarlığı, yüzünü Karadeniz’e çevirmiştir; insanın boylu boyunca yata tası geliyor. Ebedi uykularını uyuyanlar hep Karadeniz’e doğru uyuyorlar; varsa yoksa Karadeniz; sesiyle, uğultusuyla, kokusuyla, hasretiyle...

Karadeniz'de kadın olmak zor...

O da ne! Bir büyükbaş. Nasıl da sinirli! Oraya buraya koşurup duruyor. Peşinde de bir kadın, onu sakinleştirmeye çalışıyor. Kendi doğasına alışmış garibim. Ama şehir içinden zamane otoları akın akın Garipçe'ye geliyordu. Adı Şahin olan büyükbaş yolda bir oraya bir buraya... Karadenizli sahibi bağıyordu: "Şahin, Şahin!" Şahin'in arkasındaki kadın bir aksilik çıkmasın diye elinde sopası onu evine göndermeye çalışıyordu. Ama nafile, o kendini bir arenada zannediyor sağa sola koşuşturuyor.

Biz kaçıştık, o da evinin yolunu tuttu.

Sonra bir fotoğraf karesi belirdi önümüzde. Ayaklarında lastikler, sırtlarında küfelerle Karadenizliler çaya gidiyorlardı sanki. Tam fotoğraflarını çekecektik, birden saldıracak gibi baktılar, makinemize vurdu biri.

"Sakun deyrum saa, boğarum senu!"

Şaşkınlıkla kalakaldık, bilemedik ne diyelim.

"Yok, seni çekmiyorduk biz."

Ama o kızgınca bakmaya devam etti. Konuyu dağıtalım dedik, sorduk:

"Çay mı taşıyorsun yenge?"

"Sen nerelusun da çayı biluyorsun?"

"Karadeniz'deydim geçen, onlara benziyorsun. Böyle giyinip gidiyor onlar da çaya. Sen çaya gitmiyor musun?"

"Ben haçan köyden çıktım, çay geldi, 57 senedur İstanbul'dayum ben. Çay may görmedum!"

"Gitmiyor musun hiç Karadeniz'e?"

"Yok arada gideyrum 3-4 senede bir."

Baştan aşağı tam bir Karadenizli olan kadın, Saniye Yenge... Fotoğrafını çekmesek olmazdı.

"Sakun! Doğrultma onu baa!"

Anlatmaya başladı sinirli Karadeniz şivesiyle.

"Sor baa neden, bahçeden geluyordum benum haberum yokti, benu çekti derginin kapağuna koydu, o şerefsüz! Ben uğraşsam onla ama Allah uğraşsun onla."

Karadeniz'de kadın olmak zordur, bunu biliyorduk.

Sorduk:

"Madem çay toplamaya gitmiyorsun ne var sırtında o kadar?"

"Hızarım var,"

"Başka?"

"Orağım var."

"Eee?"

"İpum var."

"Kuzinam da var."

Sonra bir fotoğraf karesi belirdi önümüzde. Ayaklarında lastikler, sırtlarında küfelerle Karadenizliler çaya gidiyorlardı sanki. Tam fotoğraflarını çekecektik, birden saldıracak gibi baktılar, makinemize vurdu biri.

Karadeniz'in sert rüzgârının yer ettiği ve bir harita çıkarıldığı yüzüne; öylece bakıyorduk.

Güldü, "Şimdi ormana gideyrum, odun etcem,"

Karadeniz'de kadın olmak zordur, biliyorduk.

Bizler Aydın Üniversitesi Haber Ajansı'nın muhabirleriydik. Hepimizin karnı daha bulduğumuzda zil çalıyordu.

Kahvaltıyı Garipçe'de yapacaktık, bir amacımız da buydu. Yol üzerinde balık ağı ören birkaç adam gördük. Köye girmiştik artık. Köy girişinde bir cami ve karşı tarafında

abdest almak için bir bölme vardı, orada bir tabela "Köy içerisinde plaj kıyafetiyle gezilmesi yasaktır".

Şehir içinden gelenler Garipçe Köyü'ne akınlarını sürdürüyorlar. Gelenlerin amacı mükellef bir kahvaltı... Bir yer bulma telaşesi göze çarpıyor. Biz de caminin hemen aşağısındaki Asmaaltı Restoran'a daldık, masamıza kurulduk.

Kuş sütü? Gerçekten aklımdan geçen soru buydu. Bir tek kuş sütü eksikti. Peynirinden reçeline kadar her çeşit vardı. Karadut reçeli, Hamsiköy peyniri, tereyağında yumurta. Bir de o çıtır çıtır sigara böreği. Kaçar tane yedik hiç bilmiyorum. Açık büfede tabaklarımızı taşana kadar doldurduk. Allah gözümüzü doyursun ki yetmedi, ikinci tabakları da alıp soframıza geçtik. O da yetmeyince mıhlamamızı sipariş ettik.

Bu kısmı çok fazla övüp nispet yapmayı istemiyorum açıkçası. Ama bir öneri isterseniz, bir sabah "Kahvaltıya nereye gitsek?" dersiniz, yolunuzun kesinlikle düşmesi gereken yer Garipçe'dir.

Biz gözü doymaz şehir kaçkınları bir börek, mıhlama filan derken; restoranı dolduran tüm insanlar da hallerinden bizim kadar memnunnardı. Kulağı tırmalamayan bir kalabalık uğultusu vardı. Ama o da kahvaltının müziği olarak bizlere eşlik ediyordu.

"Yakın..."

Küçük bir balıkçı köyüdü Garipçe. Hafta sonu olduğundan dolayı gerçekten de kalabalıktı. Köye daha önce de bir arkadaşım gelmişim. O ziyaretimi hafta içi yapmışım. Köy yerlilerinden başka kimsecikler yoktu. Bugünse restoranları, kafeleri dolup taşıyordu. Zaten köyde üç restoran bir de gün ışığının çok güzel vurduğu, insanın bütün düşüncelerini nerede bıraktığını bile bilmediği, güzel müzikleriyle yüzünde huzurlu bir tebessüm uyandıran Kaledibi Kafe vardı. Arkadaşım ile beraber ilk durduğumuz Kaledibi Kafe olmuştu. Kahvelerimizi söyleyip hoş müzikler eşliğinde güneşe karşı oturmuştuk.

"Hey yıllar yenilmedim size, benim içim bahar, aynı. Aynı o ılık rüzgâr, yine esiyor ellerimde." Bu Leman Sam'ın bir şarkısıydı.

İçimdeki umutların yeşerdiğini söylesem az kalır. Yüzümde o söz ettiğim tebessüm vardı. Anlamsız ama çok şey ifade eden... "Gitmek istersiniz uzaklara; yakınınızda sizi iyi edebilecek bir şeylerin varlığını bilmeden. Bazen giderseniz, bazen de o 'yakın' sizi çoktan alıp götürmüştür uzaklara." Gözlerim kapalı ılık esen rüzgârın tadını çıkarıyordum. Saçlarım rüzgârda uçuşuyordu ve arkadaşımın Orhan Veli Kanık'tan alıntı yaptığı dizelerle uyandım.

Denizden yeni mi çıkmıştı neydi;
Saçları, dudakları
Deniz koktu sabaha kadar...

Bir balıkçı köyünde tatmaya kıyamadığımız lezzetler...

Köy meydanında yan yana kurulmuş tezgâhlar şehirlileri bekliyor. Hemen onlara doğru yöneldik. O kahvaltının üzerine yine de iştah açıcı bir görüntüydü. Ev yapımı çeşit çeşit reçeller mi dersiniz, acukalar, salçalar mı dersiniz. Yoksa o Karadeniz'e özgü mısır ekmeği mi? Bir de benim alıp da yemeye kıyamadığım Kolot peyniri. Manda yoğurdu, turşular, arı sütü, damla sakızı... Hele o reçeller... Kızılçık reçeli, böğürtlen reçeli, zencefil reçeli, ceviz reçeli, ayva, portakal, incir reçelleri... Karadeniz'in yeşil mandalinasından yapılmış reçel, hatta domates reçeli bile...

Meydanın ucunda elinde ağılarıyla bir Garipçeli.

"Ağları tamir ediyorum."

Ağın delikleri fazla geniş geliyor gözümüze.

"Uzatma ağı bu, palamut yakalıyoruz bununla. Çinekop zamanı şimdi ama daha bekliyoruz.

"Palamut yok mu?"

"Yok palamut da belki olur. Bir ümit, bekliyoruz. Seneye kışa hazırlık oluyor," diyor. O da köyün yerlilerindenmiş. İş oldu mu balığa da çıkarmış, can sıkıntısından ağ da onarımış.

Balıkçı kasabası burası ya, balıkçı kasabalarının kahvehanelerinde balıkçılar olmalı...

Balıkçının suskun sohbeti derince ve deniz kokuyor...

Köy kahvesine girdik paldır küldür. Çakır çakırdı gözleri. Oturmuş kartlarla fal bakıyordu. Onun yuvası denizdi besbelli. Oturduk masasına:

"Selamün aleyküm"

"Aleykum selam"

Ateşten çalma mavi gözleri denizden güç alıyor gibiydi. Suskunluğunu gözlerine öğretememiş, büyük hikâyeler vardı o çakır gözlerde.

"Balıkçılık mı yapıyordunuz?"

Fal açmaya devam ediyordu:

"Hee, bıraktık, çok yaşlandık."

Soruyorduk, geçiştiriyordu; soruyorduk, yüzümüze bakmıyordu, soruyorduk cevap bile vermiyordu.

Gözüm ellerine kaydı, kuru ve sertti. Nasırlaşmıştı. Kabaca kartları toparlayıp iteledi.

"Bırakın, beni konuşturmayın," diyordu.

Biz de onu konuşturmak için sürekli kışkırtmaya çalışıyorduk. "Onu bilir misin?" "Bunu bilir misin?" diyorduk. Bir hikâyesini dinlemek istiyorduk. Kızdıkça kızdı, sonra bir başladı konuşmaya...

"Rusya'ya gidiyorduk biz balığa, 32-35 saat sürmüşlüğü oluyordu. Volvo'ydu bizim motorlar, Volvo 160.

"Kaç kişi gidiyordunuz?"

"15 kişiydik teknede. Radarlar yoktu o zaman,"

"Nasıl buluyordunuz balığı?"

"Ya şimdi anlattırma bana, bedavaya yok öyle. O zamanlar yaşadık, bitti gitti. Anlatmak istemiyorum şimdi."

Tam cayıyordu yine kışkırttık:

"Yok mu senin denizde bir anın? Nasıl balıkçısın sen?"

"Bak bir tane anlatayım sana. Yıllardan 1975-1976. O zamanlar Türkiye'nin en büyük teknesi var. Cumhuriyet Gazetesinde çıktık biz. Rusya'da, balığa çıktık, demiri attık. Öyle bir fırtına vardı ki, 15 saat boğuştuk deniz ejderhasıyla göğüs göğüse... Demir, motora girdi. 40 saat kaldık. Balık malık yakalayamadık."

Sonra yine sustu. Biz onu kızdırdıkça konuşuyordu. Üstüne gidiyorduk, anlatmaya devam ediyordu. Yaşlandıkça çocuklaşan insanlardan biriydi o da. Birden hiddet-

Küçük bir balıkçı köyüdü Garipçe. Hafta sonu olduğundan dolayı gerçekten de kalabalıktı. Köye daha önce de bir arkadaşımınla gelmişim. O ziyaretimi hafta içi yapmışım. Köy yerlilerinden başka kimsecikler yoktu. Bugünse restoranları, kafeleri dolup taşıyordu.

lenip ayağa kalkıyordu, "Gidiyorum ben!" diyordu, geri oturuyordu. Hikâyelerine açtık, hâlâ hayatını didikliyorduk. Adını soruyorum, söylemiyor.

"Napıcan adımı, adres telefon numarası da istiyor musun?" diye şakayla karışık tersleniyor, ama adını söylemiyor.

"Temel'sin o zaman sen, Karadeniz'de Temel ismi yaygındır."

"Ya bırak Temel adı tarihi eser, bitti onlar, onları geç!"

Ama biz onu öyle bilmeye devam ettik.

"Kalkan balıkları" dedi, "Kalkan balığının erkeği makbuldür, eti boldur, dışısında kuyruğuna kadar boşluk olur, eti az onun."

"Zor mu kalkan yakalaması?"

"Zor tabii,"

"Anlat nasıl yakalanıyor?"

"Ya bırak şimdi onu, olmaz öyle"

Yine sus pus olmuştu. Biraz daha zorladık reisi, anlatsın istedik.

"Batan tekneniz oldu mu hiç?"

"Var, Rusya'da."

Sesinin rengi değişmişti birden. Gözlerinin mavisi sönük-

leşti. Bundan bahsetmeye isteksiz olduğu açıkça belliydi.

"Peki, uşaklar ne oldu?"

"Bazısı boğuldu, bazılarını aldılar."

"Nasıl oldu?"

"Yok öyle, bunlar şimdi anlatılacak şeyler değil."

Konuşmadı daha fazla. Konu belli ki canını sıkımişti. Ama bizi samimi buldu ki adını söyledi. Reis Necati... Daha sonra gelirsek, uzun uzun anlatacağını söyledi.

Anlattıkça bitmezmiş bu balıkçı hikâyeleri. Öyle dedi.

Burada ebedi uykularını uyuyanlar; ya Karadeniz'e doğru, ya da Karadeniz'in tam içinde uyuyorlardı...

Tam bu yazıyı yazdım ki ertesi gün gazeteler, televizyonlar bas bas bağıırıyordu. "Karadeniz'de facia!"

Lodos gelip vurmuştu.. Hiç fark ettirmeden gelen bir fırtınaydı lodos. Önce bir ılık çalar, sonra ne var ne yoksa içine hapsedirdi. İçindekileri de savurur bir köşeye fırlatırdı. Karadeniz yine Karadenizliliğini yapmıştı!

Karadeniz'e bağlı Şile açıklarında bir gemi batmıştı. Gazeteler tam sayfa bu haberi veriyordu. Karadeniz'in yuttuğu gemi 12 kişilik mürettebatı olan bir yük gemisiydi.

110 metrelik Volvo-Balt 199 adlı yük gemisinin batmasıyla on iki kişiden dördü kurtarılmış, birinin cesedi bulunmuştu. Yedi kişi ise hâlâ kayıptı.

Hemen aklıma Reis Necati'nin anlattıkları geldi. Batan gemisinin bahsi açıldığında donuklaşan bakışları gözümde belirdi. Suskunluğunu o an anladım. Söylenebilecek bir söz yoktu çünkü. Karadeniz'in yataklık yaptığı o hayatlar bir kez daha söz konusuydu.

Necati Reis anlatırken o kadar etkilememiş olsa da bu kadar taze bir olay, tüm bu bahsedilenlerin tekrar yaşanması ve o ailelerin okuduğumuz, gördüğümüz feryatları... Şimdi benim o mavi bakışları daha iyi anlamama yardımcı oluyordu. Burada ebedi uykularını uyuyanlar ya Karadeniz'e doğru, ya da Karadeniz'in tam içinde uyuyorlardı, anlamıştım.

Geminin batmasının ardından yardım çalışmaları hemen başlamıştı. Kayıp olan denizciler aranmaya devam

ediyordu. Ertesi günü aldığım gazetede rastladığım bir manşet daha; "Kurtarmaya değil ölüme yolladılar"...

Kurtarma botuyla denize açılan beş kişi de Karadeniz'in sert yüzüyle yüzleşmişlerdi.

Bot, fırtınaya karşı gelemeyip kayalıklara savrulmuştu. İki kişi daha kayıplara karışmıştı. Karadeniz, çocuklarını içine çekiyordu. Gazeteler bilimadamlarını konuşturuyordu: "Karadeniz'de gemiler sahiden batacak... Küresel ısınma Karadeniz'de etkili olacak. Bu, sıra dışı hava olaylarına işaret. Fırtınalar artacak."

Karadeniz'de fırtına alarmı vardı! Olayın üzerinden bir hafta geçmişti. Gazeteler hâlâ Karadeniz'in kızgın dalgalarından söz ediyordu. Bu yıl Karadeniz'e açılacak balıkçılar ve gemiler için zor bir yıl olacaktı. Ama bu ilk kez olmuyordu, çünkü onlar için hayat, vahşi lodos/uçsuz bucaksız Karadeniz/denizle oynaşan-boğuşan teknele-riydi...

Ekmek Balığın Karnında

NE ZOR ŞEYDİR EVİNDEN, AİLENDEN UZAK DENİZDE YAŞAMAK; EKMEK PARASI PEŞİNDE SAVRULMAK. UÇSUZ BUCAKSIZ DERYA KADAR ÖZGÜR, AMA BİR O KADAR DA İÇİNDE BULUNDUKLARI TEKNE KADAR HAPSOLMAK. BU BİR İŞTEN ZİYADE HAYAT OLMUŞ ARTIK ONLAR İÇİN; MESLEK DEĞİL, HAYAT SEÇMİŞLER KENDİLERİNE. ŞAIRİN DE DEDIĞİ GİBİ “ELLERİNİ UZATIP ALACAKLAR DENİZİN DERİNLERİNDEN; EKMEK, BALIĞIN KARNINDA DA OLSA.”

Onlardan biri de benim babam. Hayatım boyunca özlediğim, özleyeceğim adam. Balıktan her dönüşünde kıpkırmızı, uykusuz gözleriyle bize doya doya bakmaya çalışan babam. Küçücükken başlamış bu işe, otuz beş sene de bütünleşmiş ağlarla. Tekneler değişse de o hiç değişmemiş. Dedesi, babası, kardeşi hepsi gönül vermiş denize. Ben de gönül verdim onlar gibi. Bu işi yapamam da bir kerelik denize çıktım babamla. Hava lodos, taktım şapkamı, sarındım atkıma. Deniz havası bu, başka bir şeye benzemez. Fotoğraf makinesi kaptığım gibi limandayım. Motor ile liman arasındaki incecik tahtadan geçmeye çalışırken babam

uzattı elini, atladım güverteye. Tayfalar şaşırды tabii, motorda karşı cinsten birini görünce. "Reisin kızı" dediler. Beyaz, dar merdivenlerden çıktım kaptan köşküne. Kaptan köşkü bilgisayar dolu. Radarlar, etraftaki tüm balıkları gösteren sonarlar, balığın boyutunu ölçen aletler, telsizler daha neler neler...

Mimarsinan Limanı'ndan açılıyor denize. Haydi rastgele! Sonarlar balık yazıyor ama kıraça algıladıkları, yani istavritin küçüğü. Onu almıyor reisler, lüferlere yem olsun diye. Ee büyük balık küçük balığı yer. Sabırsızca dolaşyoruz, tayfalar haber bekliyor aşağıda. Yedi mil uzaklıktayız kıyıya. Saatler geçiyor derken bir hareketlenme oldu sonarda, bu sefer büyük balık yazdı. Reis telsizi kapıp bağılıyor hemen "Hazır ol!" diye. Tayfalar yeşil muşambalarını giyip başlıyor koşuşturmaya. "Mola" diyor reis ardından. Botçu, ağın ucunu alarak bota atlıyor hızla. Tekne, botu bırakıp uzaklaşıyor ondan, uzaklaşıyor ki o koskoca ağ, ucundaki kurşunların ağırlığıyla insanın denizin dibine. Tam o an anlıyorum. "Eyvah!" dedim içimden "benim burada olmam yasak." Ne gemici kağıdım var ne de iznim. Ben aklımdan binbir düşünce geçirirken babam geliyor.

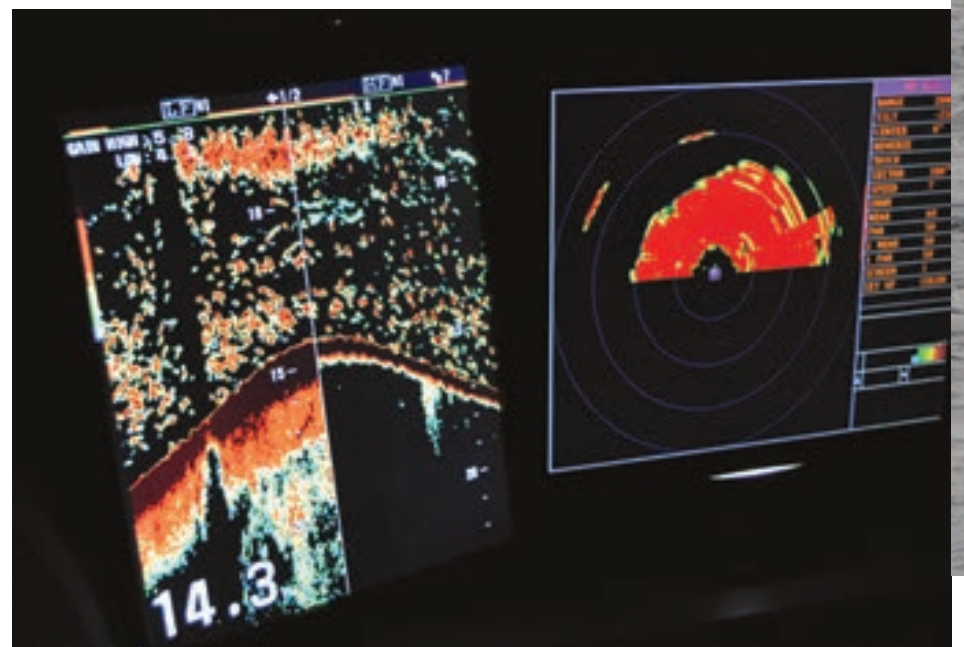
"Saklan kızım! Görmesin seni sahil güvenlik."

"Nereye baba?"

"Benim kamarama. Işığı kapat, onlar gidene kadar ses

Küçücükken başlamış bu işe, otuz beş sene de bütünleşmiş ağlarla. Tekneler değişse de o hiç değişmemiş. Dedesi, babası, kardeşi hepsi gönül vermiş denize. Ben de gönül verdim onlar gibi. Bu işi yapamam da bir kerelik denize çıktım babamla.

çıkarma."

Karanlıktaki bekleyiştten sonra tekrar geliyor babam.

"Ölçüm yapıp gittiler, çıkabilirsin."

"Ne ölçümü?"

"Derinliği ölçtüler, ağ attık yasak yerde miyiz diye baktılar."

"Neyse, ucuz atlattık. Ağ ne oldu? Geldi mi balık?"

"Gelmez mi derya kuzuları."

Boş giden ağ, dolu geliyor. Tayfaların sesleri yükseliyor güverteden "vira viraaa" "maynaa." Motorun yan tarafına toplanıp hep birden çekmeye başlıyorlar ağları. Reis bağılıyor yine telsizle "mantara asıl, mantara!" Mantar dediği, ağın kenarlarındaki sarı yuvarlaklar. Çektikçe su yüzüne çıkıyor balıklar. Görünen sadece balıklar değil, martılar! Bir anda doluyorlar ağın üs-

Boş giden ağ, dolu geliyor. Tayfaların sesleri yükseliyor güverteden "vira viraaa" "maynaa." Motorun yan tarafına toplanıp hep birden çekmeye başlıyorlar ağları. Reis bağılıyor yine telsizle "mantara asıl, mantara!" Mantar dediği, ağın kenarlarındaki sarı yuvarlaklar. Çektikçe su yüzüne çıkıyor balıklar.

tüne, gecenin karanlığında bembeyaz martılar. Kapabildikleri kadar balığı kapıp kaçıyorlar. Yeşil adamlar çektikçe ağı, daha çok yükseliyor martıların çığlıkları. Süpürge geliyor, evet süpürge. Çekiyor ağların içine sıkışmış tüm balıkları, büyük kırmızı hortumuyla güverteye iletmek üzere. Hortumdan yağmur gibi balık yağıyor. Lüferler, sarıkanatlar düştükleri yerde çırpıyor, su arıyorlar. Güverte, balık havuzuna dönüyor. Yeşil adamlar geliyor yine, balıkları ayıracaklar. Lüfer-

ler, sarıkanatlar ayrı ayrı dolduruluyor kasalara. Artık o parlak pulları sönmüş halde. Hepsi gönderiliyor üst kattaki buzhaneye.

Dinlenmek yok! Daha buzhanedeki balıklar donmadan yeni balıkları gösteriyor sonar. Sıra ikinci seferde. Yine koşuşturuyorlar, botçu iniyor denize. Çeviriyorlar balığın etrafını, bırakıyorlar ağı. Rüzgâr kuvvetli. Bot bir tarafa savruluyor, motor bir tarafa, ağ başka bir tarafa. Çekiyorlar ağı yavaş yavaş. Yükseldikçe

baktım, bir de ne göreyim, yırtılmış! Akıntının azizliğine uğramış. Hemen hepsini çekip, bu sefer bomboş çıkarıyorlar. Limana dönüyoruz "meramet" yapmaya. Ağları onarmaya yani.

Karaya ayak basmadan önce gidiyorum Şevki abinin yanına. Şevki abi yıllardır babamlar ile birlikte, aneme "anne" babama "baba" diye sesleniyor. Tutup çıkarttı beni küçük bir tepe oluşturmuş yırtık ağların üstüne, içimden Fikret Ediş'in kaleme getirdiği şu dizeleri okumak geldi: "Siz ey balıkçı kardeşlerim/Sizi yazıyorum diye kızmayın bana/ Ben de sizin gibi ekmek kavgasındayım/ Sizin ağlara değince kirlenir elleriniz/ Benimse bir kalemin ucuna değince parmaklarım/ Heybemizde birkaç ekmek, iki baş soğan/ Bu günü kurtarmanın kavgasındayız/ Sizin alınızdan terler dökülür/ Benimse kalemin ucundan mürekkepler/ Bugün sizi yazmak geldi içimden/ Yarın kimi yazarım bilmem..."

Bundan sonra sağım sancak, solum iskele!

İskeçe size ziyaretlik, bana ise hasretliktir

YUNANİSTAN'IN KÜÇÜCÜK KENTİ. . . YERİM, YURDUM, EVİM İSKEÇE. . . MEMLEKETİM. . . ÜÇ YILDIR UZAKTA, FARKLI BİR KÜLTÜR VE DİLLE, BAŞKA BAŞKA YÜZLER, SESLER ARASINDA İSTANBUL'DA YAŞARKEN; ANSIZIN "YAZ BUNLARI" DEDİLER. HÂLBUKİ GURBETİ YAŞAMAK KADAR, ANLATMAK DA ZORDUR. ŞİMDİ GEÇMİŞİN ESKİTME GÜMÜŞ FOTOĞRAF ÇERÇEVELERİNDEN HÜZÜNLE GÜLÜMSEYEN ÇOCUKLUĞUMUN, İLK AŞKIMIN, AİLEMİN ŞEHRİNİ, TANIMAYANLARA BANA YABANCI BİR DİLLE ANLATIYORUM. İSKEÇE YER YER UZAK, BAZEN YAKINDIR. BENİM İÇİN MEMLEKETTEN ÖTE OLAN İSKEÇE'NİN SOKAKLARI AİLEM, AİLEM DE BİRAZ İSKEÇE KOKAR.

İstanbul'dan İşkeçe'ye... Evime giden yol...

Esenler'den her gün İşkeçe'ye doğru bir otobüs kalkar. Euro Metro'ya ait iki katlı otobüs geceleyin tam 22.00'de kalkar. Yolcuların bavullarının büyüklüğü, çokluğu dikkat çeker, çünkü gidenler İstanbul'da hayli alışveriş yapmışlardır. Yolculuk gece olduğu için trafikle bir sorun yaşanmaz. İnsanlar bindikleri gibi uyuyakalırlar. Bazen de İstanbul'da bırakılan ve bir türlü ayrılamayan sevgililer olur. Otobüs hareket edene kadar camdan birbirlerine bakarak el sallarlar. Edirne'deki İpsala Karahudut kapısına kadar hiç durulmaz. Sınırı bölen Meriç Köprüsü'nde Türk askeriyle Yunan askeri karşı karşıya dururlar. Yunan gümrüğünde yolcular kendilerini iyi hissederler, çünkü artık bildik topraklardadırlar.

Yolcular ilk olarak Dedeoğaç'ta inerler. Sonra sıra

Köklerimiz yüz yıllardır Yunanistan'da yaşıyor, ama bizler Rumca konuşuruz. Annem beni görünce, her defasında "kori mu" diye bağırır. Yani "kızım..." Annemin o şekilde seslenişi, bana her zaman "güvendeyim" hissini verir...

Gümölcine'ye gelir. Ben İskeçe'de inebileğim, sonraki durakta...

Otobüs İskeçe'den sonra da yoluna devam edecektir. Önce Selanik, sonra son durak Atina... Sabah altıda ulaştığım İskeçe'ye kadar, yolculuk sekiz saat sürmüştür. İstanbul Aydın Üniversitesi'nde okuyan ben; kimine göre uzun, kimine göre kısa olan bu yolculuğu, yılda üç kez yaparım.

Özlediğiniz memleketinize giderken otobüsün tekerlekleri hep geri geri gidiyormuş gibidir...

İskeçe'de indikten sonra evime giden yol sadece on dakikadır. Ama o on dakika, bana sanki bir ömür gibi uzun gelir. Yol bitmek bilmez, aileme kavuşacağım diye... Sanki aracın tekerlekleri hep geri geri gidiyormuş gibi gelir! İner inmez gözlerim hemen parlar. Bu özlemin farkındayken, ailem nasıl anlamasın ki! Hemen beni karşılamaya gelirler. Sarılırım da sarılırım. Öyle çok sarılırım ki, benimkisi bir sevgi açlığıdır, bilirim. Çünkü geldiğim gibi İstanbul'a gerisin geriye döneceğim.

Bütün akrabalar bir arada yaşarız. Annem, babam, teyzem, dayım, anneannem, dedem, annemin kuzenleri, öteki dayım... Bir sitede müstakil evlerde yaşarız. Herkes oradayken ben onlardan uzak yaşarım. Her gittiğimde bu

güzelliklere özlem dolu gözlerle bakmakla geçer zamanın bir parçası. Evler bahçelidir. Bir o kadar da bahçeli olduğundan bizim için özeldir. Çimler, güller, rengârenk çiçekler, zeytin ağaçları, hatta annemin serası yan yana dururlar.

Köklerimiz yüz yıllardır Yunanistan'da yaşıyor, ama bizler Rumca konuşuruz. Annem beni görünce, her defasında "kori mu" diye bağırır. Yani "kızım..." Annemin o şekilde seslenişi, bana her zaman "güvendeyim" hissini verir...

Krizin gölgesinde sohbetler...

Sonra kahvaltı edilir. Bizim kahvaltılarımız Türk mutfağı kadar zengin değildir, sadedir. Taze sıkılmış meyve suyu veya filtre kahvenin yanına tost ve çeşit çeşit bisküviler olur. Sonra dinlenmek için odama geçer, birkaç saat uyurum. Annem ben uyurken hep beni izler. Özlemiştir çünkü. Anlarım beni izlediğini, sesimi hiç çıkaramam.

Uyanır uyanmaz beni özleyen anneannem, ablam, teyzem, yengem ve kuzenim beni beklerler. Anneannem Bulgaristanlı olduğu için benimle hep Bulgarca konuşur. "Sladkoto momitçe." Yani tatlı kız diye seslenir bana. Akrabalarla hasret giderdikten sonra, annemle çarşıya çıkarız. Kıyafet alışverişi yaparız. "Kızım bunu da alalım şunu

da alalım oralarda üşüme sakın! der. Seçtiği tüm kıyafetleri denememi ister. Annem ya, kırmamak için hepsini dener, seçtiklerimi satın alırız.

Sonra kozmetik ve takı ürünleri satan mağaza sahibi Kiria Maria'ya gideriz.

"Gia sas kiria Maria Papadopulu, ti kanete, pos pai i agora?"

Maria: "Pos na pai koritsi mu, halia pame me ti krisi.. Kala ekanes pu piges Konstantinupoli. Vres kammia dulia na erthume kai emis."

Annem hemen, "sopa Maria min les tetia" der.

Maria: "Kala ine eki min ksanagirisiss koukla mu ase tin mama su na milai tha sinithisi me to kero."

Yani, "Selam Maria Papadopulu. Nasılsınız, işler nasıl gidiyor?"

Maria: "Nasıl gitsin güzel kızım, ekonomik krizden dolayı işler kötü. İstanbul'a gitmekle iyi ettin. Bize de bir iş bul biz de gelelim oraya."

Annem: "Sus Maria öyle deme," der.

Maria: "Orada çok iyisin, sakın geri dönme. Annen şimdi konuşsun zamanla buna alışır," der. Anne-kız buruk bir sohbetin diyalogundan kaçarcasına çıkarız.

Annemle İskeçe sokaklarında gezerken, son bir yıldır İskeçe halkının, hatta Yunanistan'ın genelinde insanlardaki eski mutluluk eski neşe olmadığını, yüzlerde buruk bir

ifade olduğunu konuşuruz. İskeçe krizden önce civil civil ve daha doluydu... Sanki her yer boşalmış insanlar bitmiş gibi. Abartıyor muyum acaba? Mağazalara baktığımızda bir durgunluk bir sessizlik var. Müşteri olmadığı için herkes elinde ya bir telefon ya bir kitapla oturur ve dört gözle müşterinin gelmesini bekler.

Annemin arkadaşı İskeçe'nin tanınmış muhasebe ve vergi uzmanı Sevim Tsil'e uğradık. Bir yandan annem işlerini hallediyor, bir yandan ben de Sevim ile Yunanistan'ın ekonomik durumunu konuşmaya başlıyorum.

"Durum nasıl, ne zaman toparlanırsınız?" diye soruyorum Bayan Tsil'e.

Durumun kötü olduğunu ve ekonomik krizin daha uzun süre devam edeceğini anlatıyor. "Yunanistan Hükümeti, bulunduğu ekonomik krizden bizzat ülkenin sorumlu olduğunu söylüyor. Bu günlerde eski para birimimiz olan Drahm'i çok arıyoruz. Keşke hiç Euro'ya geçmeseydik durumumuz daha iyi olurdu," diyor.

Aklıma gelen bir şey daha vardı, hemen sorayım dedim. Gezip gittiğim ülkelerde Yunanistanlı olduğumu söyleyince hep aynı tepkiyi aldığımı, hatta bu tepkiyi İstanbul'da da aldığımı söyledim.

"Bana hep, 'Siz tembelsiniz, çalışmıyorsunuz. Tabak kıra kıra, Sirtaki yapa yapa bu duruma geldiniz' derler, senin de fikirlerini almak istedim. Sence biz öyle miyiz?"

Annemle İskeçe sokaklarında gezerken, son bir yıldır İskeçe halkının, hatta Yunanistan'ın genelinde insanlardaki eski mutluluk eski neşe olmadığını, yüzlerde buruk bir ifade olduğunu konuşuruz. İskeçe krizden önce civil civil ve daha doluydu... Sanki her yer boşalmış insanlar bitmiş gibi. Abartıyor muyum acaba?

Derin bir nefes aldı, ardından "Yeterince çalışkan bir milletiz, bence Yunan halkı yeterince çalışıyor. Sadece diğer ülkelere göre üretken bir millet değiliz," cevabını veriyor. Büroya gelenler de devletin uyguladığı yeni vergilerden dolayı şikâyetçiydi. Farklı farklı zorluklar geçiren ailelerin durumunu duyduktan sonra üzüldüm. Daha fazla bu krizin bende yarattığı mutsuzluğun etkisinde kalmadan "çıkalım" dedim.

İşlerimiz ve sohbetimiz bittikten sonra birer yorgunluk kahvesi içmeye gittik

Hemen İskeçe Meydanı'nda bulunan kafelerden birine oturduk annemle. Konuşmamız beni aydınlatsa da, üzerimde bir hoşnutsuzluk vardı. Sonuçta vatanım zor durumlar geçiriyor, ama çoğu kişi eli kolu bağlı oturuyordu. Belki zamanla düzelecek bu durum. Belki güzelleşecek

eskisi gibi her şey. Kim bilir...

Ama insanlarla beraber, ben de tedirgindim. Eğer boşluk gibi bir his varsa, hissediyordum o an içimde. Bunları düşünürken dalmışım. Bir an başka şeyler düşünmeye başladım. Bir yandan uçan güvercinler, satılan balonlar ve saat kulesinin güzelliği beni çocukluğuma götürdü. Annemin seslenmesiyle kendimi topladım.

Daha sonra meşhur Yunan kahvemiz olan "frapé" masamızı şenlendirdi. Soğuk, buzlu bir kahvedir frapé. Yaz kış içilir. Anneme Türkiye'de masalarda hep çay olduğunu anlatırım. Buradaki masalarda çay yoktur, çeşit çeşit sıcak veya soğuk kahveler içilir. İstanbul'da çok özlüyorum bu kahveleri...

Akşamüzeri İskeçe Meydanı kalabalıklaşır

Akşamüzeri İskeçe Meydanı kalabalıklaşır. Herkes eşini, sevgilisini, arkadaşını, çocuğunu alır ve gezmeye çıkar.

Gülen, bağırın, ağlayan çocuk sesleri gelir kulağınıza. Sanki böyle 'biz bize' yaşar gibiyiz, 'İskeçe Ailesi olmak' diyebiliriz bu duruma...

Ardından babam gelir yanımıza, tavernaya geçeriz. Ablam, eniştem, yeğenim hep beraber akşam sofrasında buluşuruz. Yunanistan'da daha çok deniz ürünleri tüketilir. Masalarda balık, ahtapot, kalamar, salatalar, çeşit çeşit mezeler... Et de yenilmiyor değil, ancak tercih meze ve beyaz etten yanadır. Sonra masaya salatamız, balıklarımız, mezelerimiz ve şaraplarımız gelir. Ailece bu masada yer içer, sohbet ederiz.

Tavernalarda zeybekiko ve sirtaki de yapılır. Biraz içip çakır keyif de olunca, müzikle birlikte havaya uçuşan peçeteler mi istersin, yere savrulup kırılan tabak ve bardaklar mı dersin... Eğlence dur durak bilmez.

İskeçe küçük bir şehir olduğu için, sokaklarda yürürken hep tanıdıklar çıkar karşına. O tanıdıklar mutlaka selam verir, hal hatır sorarlar. Sanki böyle 'biz bize' yaşar gibiyiz. Aslına bakılırsa "İskeçe Ailesi olmak" diyebiliriz bu duruma.

İskeçe'ye gidip de "Palia Poli", yani "Eski Şehir" anlamına gelen yeri gezmeden olmaz. Palia Poli korunmuş bir yerleşim yeri... 1829 yıllarından sonra yapılmış, İskeçe yakınlarında bulunan dağlardan, taş ve odunlar taşınarak yapılmış olan bu mimari, iyi korunmuş ve kiskanılacak bir planlamadır. Arnavut kaldırımları, Balkan Halk Evleri, hanlar, kafeler, mağazalar ve kiliselerle dolu bir yer...

Buradaki evler sanki bir insan sureti taşır. Birbirleriyle konuşmuş gibi görünürler. Çocuk sesleri gelir kulaklarınıza. Sokakları ve avluları her zaman doludur. Ziyaretçiler hiç bitmez. Evlerin pencerelerinden sarkan rengârenk çiçekler, her mevsim baharı yaşatır insanlara...

Sokakta oynayan çocukların yanı sıra, kaldırımlarda oturan ve günlük yaşamdan bahseden kadınları da görmek mümkündür. Buraya gelerseniz, aklınızda olsun, şurup tatlılarını denemelisiniz. Baklava, tulumba, karioka, tatlı-tuzlu krepleri ve şerbetli lokmalarıyla meşhurdur İskeçe. Karnaval ve festivallere ev sahibi olan bir kültür şehridir burası...

İskeçe birçok kültürel etkinliklere ev sahipliği yapan bir kültür merkezidir adeta. Palia Poli'de her yıl eylül ayı başlarında "Eski Şehir" festivalleri olur. Bu festival yerleşim tanıtımını güçlendirmeye adanmıştır. Folklor ve kültürel organizasyonlar; yerel yönetimler tarafından düzenlenir. Yunan geleneğinin ziyaretçileri ve hayranları için tanıtım amaçlı yapılan bir festivaldir. Bu günlerde etrafa mis gibi

mangal kokuları yayılır. Acıkan herkesin elinde et şiş ve içeceği vardır. Konserler, tiyatrolar, sokaklardaki danslar, sirtakiler, sergiler gerçekten görülmeye değer...

Bu şehirde her Cumartesi renkli bir pazar kurulur, daha uygun fiyatlar olduğu için insanlar buradan meyve, sebze ve kıyafet alışverişi yaparlar. Cumartesi günleri Yunanistan'ın birçok yerinden hatta Bulgaristan'dan bile insanlar akın ederler pazara. Krizden sonra pazarın değeri arttı, artık daha kalabalık oluyor pazar sokakları. Seviyorum İskeçe'nin her yerini adım adım gezmeyi. Yunanistan genelinde İskeçe için, 'İ poli me ta hilia hromata, i diki mas poli' derler.

Yani, "İskeçe bin bir renge sahip bir kent, bizim sıcak kentimiz," anlamına gelir.

Şubat ayında İskeçe'de bulunursanız, iki hafta süren karnavalı kaçırmamalısınız. Karnaval, yani Trakya Halk Festivali 1966 yılında başlamış. Çeşitli aşamalardan günümüze kadar uzanan İskeçe şehrinin en uzun ömürlü festivalidir. Nerdeyse kırk yılı aşmış bir geçmişi var. İskeçe Karnavalı Yunanistan genelinde ve Balkanlarda çok ünlüdür.

Yunanistan'ın her yerinde akın akın insanlar, hatta birçok ülkeden ziyaretçiler gelir festivale. İskeçe Karnavalı

müzik, dans ve tiyatro, sanat sergileri, konferanslar, kitap tanıtımları ve film gösterimleri etrafında dizi şeklinde olan bir etkinliktir. Bu iki haftalık karnaval sürecinde, Yunanistan'ın büyük sanatçıları konser vermek ve karnavalı görmek için kente akın ederler.

Karnavalın kapanışı Pazar günü yapılır. Yüzlerce insanın katıldığı, rengârenk karnaval kostümleriyle 3 kilometre süren bir geçit yürüyüşü yapılır. Rengârenk kıyafetlerle resmen binbir renge bürünür kent. Geçit yaklaşık dört, beş saat sürer. Ardından bir gelenek olan, Karnaval Adam Büstü yakılarak ve havai fişek gösterileriyle son bulur karnavalımız.

Pazartesi günleri şehirde yaşanan bu karnavaldan dolayı temizlik yapılır ve o gün bütün çalışanlara tatildir. O güne "Kathara Deutera" denir. "Kathara Deutera" "Karnaval Sonu" anlamına gelirken, Büyük Perhiz Arifesi olan Pazartesi'yi Salı'ya bağlayan günde Ortodoks Kilisesi'nin Paskalya öncesi perhizi başlar.

İstanbul'a dönmeden annem hep en sevdiğim yemekleri yapar bana. Mangalda Çipura balığı yanına da rakıyı alırsanız, roka salatası da eksik olmaz. Seramızdan mis gibi kokan salatalıklar, domateslerin kokusu hep burnumda tüter... Ben gitmeden akrabalara bizim evde ziyafet veririz, bol

Cumartesi günleri Yunanistan'ın birçok yerinden hatta Bulgaristan'dan bile insanlar akın ederler pazara. Krizden sonra pazarın değeri arttı, artık daha kalabalık oluyor pazar sokakları. Seviyorum İskeçe'nin her yerini adım adım gezmeyi.

Arkadaşlarımdan ayrıldıktan sonra içimde bir burukluk olsa da, onlardan kopma mecburiyetim beni ayakta tutar. Çünkü insanın çocukluk anılarıyla dolu yerden ayrılması zor olur hep...

bol hasret gideririz. Yunanistan'da aile bağı kuvvetlidir. Akrabalarla özel günler dışında da görüşürüz. Benim annem evde hem kadın hem erkektir. Her şey onun kontrolü altındadır. Babam gemi kaptanı olduğu için bizden hep uzaktadır. Çocukluğumda da onsuз zor günler geçiriyordum. Okulda babalarından bahseden çocukları hep kıskanıyordum. Bazen eve ağlayarak döner, babamı özledim diye haykırırdım. Annemin bana o anki çaresiz bakışlarını hiç unutmadım. Sekiz ayda bir görüşürüz babamla. Bazen daha fazla da oluyor. Onu çok özliyorum. Babamın kızımı ben. İstanbul'a geldikten sonra daha çok özlemeye başladım. Babamla her ne kadar işinden dolayı görüşmesek de aramızdaki sevgi hiç bitmedi. Evde eksikliği her ne kadar hissedilse de, o bizim için hep evdeymiş gibidir.

Memleketimin tadı, tuzu, lezzeti...

İskeçe'den bahsetmişken bu yazıda İskeçe mutfağına dokunmamak olmaz. İskeçe'nin leziz, ünlü yemekleri ve tatlıları vardır. Bunlardan bazıları ise; "Spitiko psomi" yani ev ekmeği, "Fasolia me lahano tursi" denen lahana turşulu fasulye, "Hirino me kuskus" isimli domuz etli kuskus. "Spitikos halvas" yani ev helvası... "Tirokafteri" acılı peynir ez-

mesidir. "Tsureki" de tatlı çörek. Beyoğlu Balık Pazarı'nda karşılaşılabileceğiniz balık yumurtasından yapılan "Taramosalata." "Baklavas susamenios" isimli susamlı baklava vardır. "Malitzanosalata" patlıcan salatası, "Lahanon-tolmades" bildiğiniz lahana sarması... "Kurabiedes" yani kurabiye, "Kotopulo me tarhana i pliguri" yani bulgur ve ya tarhanalı tavuk, "Kotopulo me tursi" yani turşulu tavuk, "kolokithopita strifti" yani kabaklı pide, "Kavurmas" yani kavurma, "Milopitakia" yani elmalı kurabiye...

İskeçe'nin en çok bilinen ve her zaman dönmeden muhakkak yediğim bir başka lezzeti ise Bugatsa'dır. Herkes tarafından çok sevilen, ince yufkalardan yapılan bu börek; kıymalı, peynirli ve kremalı olur. Kremanın üstüne pudra şekeri ve tarçın eklenir. Yanında da muhakkak kakaolu süt içeriz. Bu börek genellikle sabahları kahvaltıda yenilir. Yunanistan'daki son gecemde yakın arkadaşlarımla her zaman gittiğimiz 'Ble' adındaki "Mavi" anlamına gelen kafede buluşuruz. Derin sohbetlerimiz olur. Çocukluğumuzu, lise yıllarımızı ve birlikte geçirdiğimiz tüm anları konuşuruz. Onlar benim eksikliğimde neler yaptıklarını anlatır ben ise, Türkiye'nin kültüründen, İstanbul'un güzelliğinden, okuldan, hocalardan ve arkadaşarımdan bahsederim.

Arkadaşarımdan ayrıldıktan sonra içimde bir burukluk olsa da, onlardan kopma mecburiyetim beni ayakta tutar. Çünkü insanın çocukluk anılarıyla dolu yerden ayrılması zor olur hep... Duygusal biriyim ve bunu çevremdeki herkes de bilir. Arkadaşarıma üzüntümü belli etmeden evin yolunu tutarım.

Eve döndüğümde annemlere üzüntümü belli etmem. Benim üzüldüğümü görmeleri onların içini de yakacağından dolayı mutlu gibi görünürüm. Ailem de üzüntüsünü bana belli etmez. Ama artık gözlerine bakınca anlıyorum. Durgun bakıyorlar ve gözlerini kaçırıyorlar. İster istemez insan konuşurken sesi bile titriyor. Ama mecburiyet...

"Hoşça kal Yunanistan..."

Böylece Yunanistan aile ziyaretim gece 23.00'de İskeçe'den İstanbul'a hareket edecek otobüsü beklerken son bulur. Beni yolcu eden annem, babam ve yakınlarımla yanımdadırlar. Gözlerde bir üzüntü, bir gözyaşı olur. Tekrar yaşanacak bir hasret için gözler dolar. Otobüse bindikten sonra yerime geçerim. Camdan dışarı bakınca, bana el sallayan, gözleri dolmuş bir aileyi arkada bıraktığımı görünce, ağlamaya başlarım. Kulağımda müzik, elimde o an sığınabildiğim tek dostum olan kitabım vardır. Kita-

ba dalıp okumaya devam ederken, mikrofondan bir ses "Pasaport kontrolü noktasına varmış bulunmaktayız" der. Hemen iner pasaport kontrolü de olduktan sonra hemen "Duty Free'ye" girerim ve alış verişimi yaparım. Buradan arkadaşlarıma her zaman Yunanistan manzaralı magnetler alırım. Tekrar otobüse biner yola devam ederiz. İçimden bir ses...

"Hoşça kal Yunanistan ..."

Bir kaç saat sonra kulağıma otomobil sesleri, kornalar, ambulans sesleri, gelir kulağıma... O an İstanbul'da olduğumu fark ederim. Otogarda 122 numaralı peronda Yunanistan yolcuları iner. Bagajımı alır otogardan 75 O'ya biner Mecidiyeköy'de olan evimin yolunu tutarım.

İstanbul'a gelince içimde sürekli tüten Yunanistan hasreti ve gurbetlik acısı vardır. Aklım hep ailemin ve yakınlarımin yanında, arkalarda kalır. Özlem dolu gözlerle yollara dalarak baksam da; geleceğim için, kendim için okumak zorunda olduğumun farkında olmamla birlikte İstanbul'a "Merhaba" derim.

"Merhaba İstanbul"

Bir İstanbul aşığı olan ben, üç yıldır okuma amaçlı burada bulunmamla birlikte, çok sevdiğim ev arkadaşım, kazandığım sıkı dostluklar... Gerek arkadaşlar, gerekse hocalar... Hepsini çok seviyor ve saygı duyuyorum. Bir yıl sonra üniversitemden mezun olup Yunanistan'a döndü-

ğümde, arkamda çok sevdiğim ve değer verdiğim insanlar kalacak.

Şunu da biliyorum ki, her İstanbul'u özleyişim ve kalkıp geldiğimde, birçok kapı bana açık olacak. Artık ikinci bir ülkem var, Türkiye...

Türkçe yazı yazmamın ilk deneyimi olan bu çalışmam için, bana güven verip, "Yazabilirsin" diyen sevgili hocam Kayıhan Güven'e sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Bana hediye ettiği MİHA'nın "Gide Gide - Ya bu çocuklara bir şey olursa!" isimli röportaj kitabının kapağındaki imzası ve "İstanbul günleri anısına" cümlesini her okuduğumda bir kez daha duygulanırım.

Bir kaç saat sonra kulağıma otomobil sesleri, kornalar, ambulans sesleri, gelir kulağıma... O an İstanbul'da olduğumu fark ederim. Otogarda 122 numaralı peronda Yunanistan yolcuları iner. Bagajımı alır otogardan 75 O'ya biner Mecidiyeköy'de olan evimin yolunu tutarım.

Yeni Beyoğlu sureti

RÖPORTAJ YAPMAYA GİDİYORUM BEYOĞLU İLE; BİR ÖZGÜRLÜK CUMHURİYETİNE, RENKLER ALEMİNE, BİNİR SURETLE KARŞILAŞMAYA, DÜNYA MÜZİKLERİNİ DİNLEMeye, BİR MAGNUM FOTOĞRAFÇISININ YENİ KİTABINI SATIN ALMAYA, SARAY'DA BİR TAVUKLU PİLAV YEMEYE, ATLAS PASAJI'NI TURLAMAYA, BALIK PAZARI'NDAKİ ESKİ GÜNLERİMİ ANMAYA.

Tünel'den mi çıkayım Taksim'e doğru, yoksa Taksim'den mi girmeliyim İstiklal Caddesi'ne her ikisi de olur. En iyisi antika tramvaya bineyim; o yavaş yavaş tıngır mıngır yol alırken ben de biraz önce aldığım kestanelerimi teker teker ağzıma atarım, keyfimi sürerim. Galatasaray Meydanı'nda farklı yönlerden gelen tramvaylar birbirlerine selama dururlar. Elimde olsaydı keşke şimdi Sait Faik'in Beyoğlu röportajı. Nasıl başlardı o röportaj. Şöyle başlardı: "Röportaj yapmaya gidiyorum. Hem de kiminle? Beyoğlu ile." Bir daha okumalıyım o başyapıtı. "Beyoğlu'nu övmek zor, iyi bir röportajcı Beyoğlu'na söver. Ben acemi röportajcıyım.

Beyoğlu'nu öveceğim." der İstanbul ruhu içindeki öykücü. Onun Beyoğlusu yoktur artık, bir başka zaman Beyoğlusu hüküm sürmektedir artık: Rum turistler, annelerinin, dedelerinin hayatlarının sindiği caddeyi şaşkın şaşkın turlamaktadırlar.

Anadolu'dan gelenler, Arap turistler, geleneksel giysileriyle Güney Amerika ezgilerini çalanlar, Amerikan Country Müziği yapan bir grup, bir yükselticiye bağlı olduğu kemaniyle Çaykovski'yi hatırlatan bir Rus kadını, döküren bir mim sanatçısı, uçuşan sabundan baloncuklar, fastfoodçular Beyoğlu'nun yeni yüzünü sanal bir tuvale dökmektedirler: Yeni Beyoğlu'nun Sureti'ni...

Beyoğlu'ndaki turşu cumhuriyeti

BEYOĞLU BALIK PAZARI'NDA BİR DÜKKAN. İLK GÖREN, VİTRİNDEKİ KAVANOZLARA ŞAŞIRARAK BAKAKALIR "BU KADAR TURŞU ÇEŞİDİ OLUR MUYMUŞ?" DİYE. . . YOLU, BU TURŞU CUMHURİYETİNE İLK DEFA DÜŞENLER İÇİN, BURADA TURŞU SUYU İÇMENİN ALIŞKANLIK HALİNE GELECEĞİNİ SÖYLEMEK GEREK. BU MESLEĞİN HİKÂYESİNİ ANLATIYORLAR DA, BAĞIMLILIK YAPAN TURŞULARININ LEZZETİ HAKKINDA SER VERİP SIR VERMİYORLAR. YALNIZCA BU MESLEKİ SIRRIN, SUYUNDA SAKLI OLDUĞUNU ÖĞRENMEKLE YETİNİYORUZ.

Turşucu dükkânları birer renk cümbüşüdürler...

Akşama evde kuru fasulye-pilav varsa, çaresiz yolunuzu bir turşucuya düşüreceksiniz! Turşunuzu ya en yakındaki marketten satın alacaksınız ama lezzete boyun eğenlerdenseniz ünlü bir turşucunun kapısını çalacaksınız.

İstanbul şehrinin renklerindedir turşucular. Bir turşucu dükkânına girdiğimizde hep farklı bir dünyaya girer gibi oluruz. Sanırım bunun aksini savunan pek kimse çıkmaz.

Bir koku karşılayacaktır sizi, iştah açıcı bir kokudur bu... Hatta -söylemesi ayıp- ağzınız sulanacak.

Turşucu dükkânları birer renk cümbüşüdürler. Kırmızıbiber, sarı acur, yeşil salatalık, mor patlıcan, bir başka yeşilden domates, kırmızımtrak pancar ve daha ne çok renk... Bir renkler senfonisini çalarlar her daim, bakakalırız. Federico Garcia Lorca, "Yeşil, senin için yanıp tutuşuyorum, yeşil. Yeşil rüzgâr, yeşil dalları ağaçların." Biz de yeşil domates için tutuşuyoruz desek, nasıl kaçır acaba!

Dükkâna girdiğinizde, tezgâhtaki turşucu sizden önceki müşteriye hızla hizmet etmektedir. Müşteriyse nasıl bir turşu karışımını istediğini sıralamaktadır hızla ve eliyle göstererek: "Lahana çok olsun, biraz küçük kornişon, bir iki tane acur, biber!"

"Biber nasıl olsun, acı mı tatlı mı?"

"Acı, acı!"

"Suyu da acı mı olsun efendim?"

"Acı, ne olursun?"

Bu işlem hızla yapılır, turşular bir plastik torbaya doldurulur, suyu ilave edilir, torbanın ağzı ısıyla kapatılır ve sonraki müşteriye geçilir. İstanbul'da nam salmış bir turşucuda akşam vakitleri hızla akar. Sıranız geldiğinde turşularınızı hızla sıralayacak, turşunun suyuna karar vereceksiniz, hızla!

Herkes akşamleyin evine dönme telaşı içindeyken İstanbul'u İstanbul yapan bir çarşıdayız, Beyoğlu'ndaki Balık Pazarı'nda... Ünlü öykücümüz Sait Faik Abasıyanık'ın "Beyoğlu" röportajı aklımızın bir köşesinde, giriyoruz Balık Pazarı'na. Yeni İstanbulluların tadını artık bilmedikleri çirozlar sarkıtılmış bir dükkânda, vitrinin birinde halis torikten lakerda, isli balıklar bir lezzet dostunu beklemekte...

Pastırmanın, envai çeşit peynirin, midye dolmanın, sucuğun, taramanın, ançüezin, mevsimine göre olsun olmasın kalkanın, lüferin, palamutun, mezelerin bininin bir para olduğu, her geçenin davet edildiği Balık Pazarı'nda; bir de turşucu gelenin gidenin aklını karıştırır durur. Kişinin eve turşu taşıyacak hali yoktur kimi zaman, ama bir bardak içinde acı suyla birkaç parça lahana, pancar, salatalık turşusunu "götürür". Turşu içen kişi yatışmıştır artık.

Bir göç hikâyesiyle karışık bu turşu hikâyesi.

Turşucunun adı "Petek Turşuları". Dükkânda her tarafa cam kavanozlar içine aklınıza hangi sebze gelirse turşuya dönüştürülmüştür, burada bir turşu devleti kurulmuştur resmen. Klasik turşular yanında narenciye, turp çeşitleri, üzüm, kivi, bamyanın bile turşusu size göz kırpmaktadır.

Dükkânda turşuya hükmeden, geleni gideni turşuyla evine gönderen kişiyle

Pastırmanın, envai çeşit peynirin, midye dolmanın, sucuğun, taramanın, ançüezin, mevsimine göre olsun olmasın kalkanın, lüferin, palamutun, mezelerin bininin bir para olduğu, her geçenin davet edildiği Balık Pazarı'nda; bir de turşucu gelenin gidenin aklını karıştırır durur.

görüreceğiz ama ne mümkün! Sıra bize geldiğinde “Haber” derdimizi söylüyoruz ve bir pazarlığa giriyoruz:

“Biz sizi ve turşuyu haber yapmak istiyoruz ama işinizi engellemeyelim, müşteriden vakit kaldıkça, size sizi soralım, turşuyu soralım, turşuyla karışık hayatınızı soralım, var mısınız?”

“Peki, kabul,” diyor Kadir Arı ve bir müşteriyi beklerken Balıkpazarı’ndaki dükkânında anlatmaya başlıyor:

“Babamızdan bulaştı bu meslek bize. Turşuculuk aslında babamızın fikri. Konya’nın içinden değiliz, Bozkır kazasında bir köyde yaşıyorduk. Biz doğduktan sonra iki üç yaşındayken babam bizi almış İstanbul’a gelmiş. Akra-

Bir müşteri giriyor içeriye, kararlı bir yüzü var, ne isteyeceğini hızla sayıyor. Söyleşiyi kesiyoruz. Tam başlarken bir başka müşteri sıraya giriyor. Biz halimizden şikâyetçi değiliz, elimize bir bardak turşu tutuşturuyoruz. Kadir Arı gelen müşterilerin pek çoğunu tanıyor, yüzünün ifadesi hiç değişmiyor: turşu alışverişi sanki daha önceden çalışılmış bir tiyatro sahnesi gibi... Son müşteriyi gönderdikten sonra, hayat hikâyesini anlatmayı sürdürüyor: “Babama okumayacağımı söylediğimde o da gel çalış dedi bana! Yıl 1983. On beş yaşındaydım.”

“Mesleğe başlarken ilk öğütleri ne oldu?”

“Sebzenin boyu şu olacak, çiçeğini ayıklayacaksın, sa-

“Turşulukların hepsi Anadolu’nun farklı yerlerinden gelir. Mesela acur Antep’ten, kelek Konya ya da Balıkesir’den gelir. Üretimin bir sırası vardır; ilk erikle başlanır, daha sonra taze sarmısak çıkar, 15-20 günlük bir aradan sonra salatalık çıkar, sırada domates, kelek, acur vardır.”

balamızın yanında meyveciliğe başlamış önce, sonrasında turşuculuğa başlamış. Bu mesleği ailecek yapıyoruz. Dükkânımız Beyoğlu’nda ama imalatımız Bursa Orhangazi’nin Gedelek köyünde. İlkokula gittim ama ortaokulu son sınıfta bıraktım; bırakma nedenim babamın işini sevmem.”

Anlaşılan bir göç hikâyesiyle karışık bu turşu hikâyesi.

Turşu alışverişi sanki daha önceden çalışılmış bir tiyatro sahnesi gibi...

pını koparacaksın! İşini seveceksin, dürüst çalışacaksın, temiz olacaksın! Çok ta hatırlamıyorum, çok yılı devirmişiz.”

Yeni bir müşteri girmeden telaşla sürdürüyor anlatmaya turşuyla geçmiş hayatını.

“Bizim üretim sezonumuz haziran sonu temmuz ayları başı gibi başlar. Sezon başladığı zaman biz sabahın sekizinde işimizin başında oluruz. Sebzeler genellikle geceleyin gelir ve sabaha kadar hazırlanır. Sabah ilk işimiz sebze seçmek olur. Bunları boylarına göre ayırır, sonra

yıklarız. Kaplarına koyar, daha sonra salamurasını hazırlarız. Bizde şu kadar saat çalışırız diye bir kural yoktur, çünkü gelen sebzenin işi bitene kadar çalışılır. Ağustos, eylül, ekim aylarında üretim sürer. Turşulukların hepsi Anadolu'nun farklı yerlerinden gelir. Mesela acur Antep'ten, kelek Konya ya da Balıkesir'den gelir. Üretimin bir sırası vardır; ilk erikle başlanır, daha sonra taze sarmısak çıkar, 15-20 günlük bir aradan sonra salatalık çıkar, sırada domates, kelek, acur vardır." İşte ünlü tiyatro adamı, yönetmen Prof. Mehmet Birkiye giriyor dükkândan içeriye. O da kararlı, ne isteyeceğini biliyor, suyun acılı mı acısız mı olacağı belli. Soruyoruz: "Neden buradan alıyorsunuz turşuyu?"

"Buranın lezzeti farklı, ağzımın suyunu akıtıyor. Buraya sık gelemiyorum, elimden gelse hep geleceğim ama işler izin vermiyor. En çok acur ve lahana turşusunu seviyorum. Babam bir zamanlar ünlü Çemberlitaş Turşucusu'ndan getirirdi ama ben burayı keşfettim."

Prof. Birkiye memnun, turşusunu alıp gittikten sonra, tezgâhın başındaki Kadir Arı'ya lezzetin sırrını soruyoruz.

"Turşu yapmak sırdır!"

"Turşu yapımındaki püf noktalarını söyleyemem, sırdır. Bunları kimseye söyleyemem. Turşunun sırrı suyunda saklı. Ev turşusundan farkı: emeğidir. Yaptığımız turşu bir sürü işlemden geçiyor. Evde bu kadar çeşit yapmak zor. Her-

kesin turşu yapması farklıdır, hepsinden ayrı bir lezzet çıkar. En önemli şey lezzettir, lezzet olmasa kim gelecek buraya. Beğenilmemiş olsaydık çoktan bu piyasa-
dan silinip gitmiştik. Hakkımızda çıkan olumlu yazıları müşterilerimiz getiriyorlar, buraya gelen gurmeler ken-
dilerini tanıtıyorlar da.”

Dükkânın müdavimleri arasında Çetin Altan, Doğan Hız-
lan da varmış, yani İstanbul’un halleri sorulacaksa soru-
lacak kişilerden...

“Rumların gitmesi çarşığı etkiledi”

Petek Turşuları dört kardeşin elele, sırt sırta, gönül gö-
nüle, emekle ürettikleri bir lezzet.

Diyorlar ki:

“Biz neslin son örnekleriyiz, işler zorlaşıyor. Her üre-
tim aşamasında koşturmak lâzım, sebze tedarik etmek
lâzım, hep koşturmak koşturmak lâzım. Ağır gelmeye
başlıyor işler, gün geçtikçe yaşılanıyoruz ama işimizi se-
verek yapıyoruz; babam öyle tembihlemişti bize. Birlik
olmak gerek, organize olamazsanız, yapamazsınız. Biz-
de herkesin bir sorumluluğu var, herkes görevini yapar.”

Sorulacak çok soru var, hele şu müşteriyi de göndere-
lim!

Soru şudur:

“Balık Pazarı’ndan Rumların gitmesi çarşığı nasıl etkile-
di?”

Birden yüzündeki ifade de bir şeyleri anlatmaya çalı-
şıyor: “Rumların gitmesi çarşığı etkiledi tabii. Rumlar
alışveriş yapmasını bilen, yeme içmesini bilen insan-
lardı. Ama şimdi Yunanistan’dan çok geliyorlar, çünkü
yediğimiz içtiğimiz neredeyse aynı. Turşu alıyorlar, tatlı
alıyorlar, yufka alıyorlar, Balık Pazarı’nı canlı tutuyorlar.
Ha onların yanında Asyalılar acı turşuyu çok seviyorlar.
Ruslar, Avrupalılar da geliyorlar. Balık Pazarı’nda 20
turşucu, 20 manav vardı eskiden, şimdi hepsi kapandı.”
“Kime devredeceksiniz bu mesleği?”

“Çocuklarım turşu mesleğine çok sıcak bakmıyorlar.
Zaten hepsi okuyor ama bu baba mesleğinin sürmesini
isterim. Okullarını bitirsinler, sonra aralarında işbirliği
yaparak bu emekle, sabırla, gönül birliğiyle kurduğumuz
işletmeyi sürdürsünler!”

Sürdürsünler tabii...

*“Çocuklarım turşu
mesleğine çok sıcak
bakmıyorlar. Zaten
hepsi okuyor ama
bu baba mesleğinin
sürmesini isterim.
Okullarını bitirsinler,
sonra aralarında
işbirliği yaparak
bu emekle, sabırla,
gönül birliğiyle
kurduğumuz işletmeyi
sürdürsünler!”*

Yazı ve Fotoğraflar • Semra Dursun(İAHA)

Zübeyir'e uğramadan Adana'ya gitmeyin

BEYOĞLU'NUN ARKA SOKAKLARI TÜRKİYE'NİN DOĞUSUNA AÇILAN BİR KAPI GİBİDİR. İSTİKLAL CADDESİ'NİN BİTİP TÜKENMEZ KALABALIĞINDAN SIKILIP YOLUNUZU BU ARA SOKAKLARA DÜŞÜRÜRSENİZ BİRBİRİNE HEM BU KADAR YAKIN HEM DE BİR O KADAR UZAK İKİ DÜNYANIN YAN YANA AKAN HAYATLARINA ŞAŞAR KALIR SINIZ.

Beyoğlu'nun iki yüzü vardır. Biri ne kadar Batılı ise diğeri de o kadar Doğuludur. Bu birbirine zıt gibi görünen iki dünya, yan yana el ele dururlar bu semtin sokaklarında. Bir yanda Türkiye'nin dünyaya açılan modern bir yüzüdür Beyoğlu sokakları, öte yanda bahtını büyükşehirde aramak için Anadolu'dan kopup İstanbul'a gelenlerin sığınaklarından biri...

Anadolu kültürünün gelip Beyoğlu'na yerleşmesiyle buranın renkli dokusuna Anadolu'nun da tadı, tuzu eklenmiştir. Otuz yıl önce Van'dan gelerek İstanbul'a yerleşen Ertaş ailesi de Anadolu mutfağını Beyoğlu'nun ara sokaklarına taşıyarak tat katmışlardır. Ertaşlar bugün İstiklal Caddesi'nin hemen yanı başında bulunan Bekâr Sokak'ta İstanbul'un ünlü ocakbaşlarından Zübeyir Ocakbaşı'nın sahipliğine soyunmuşlardır.

Van'dan kebabçı çıkar mıymış?

Beyoğlu Bekâr Sokak adeta bir ocakbaşı cumhuriyeti... Sokak boyunca sağlı sollu sıralanan ocakbaşlardan çıkan dumanın kokusu bu caddeyi bir uçtan bir uca sarar. Sokakta çok sayıda ocakbaşı olmasına rağmen,

Zübeyir Ocakbaşı rakipleriyle arasını bir hayli açmış diye yazar çizer gazeteci tayfası. Zübeyir, kısa sürede İstanbul'un önde gelen kebabçısı olmayı başarmış diyorlar, biz onların yalancısıyız.

Mekâna girdikten sonra ilk dikkatimizi çeken, açık renk boyalı duvarlarda çerçevesiz resimler. Kimler yok ki o çerçevelerin içinde! İnce Mehmet'in yazarı Yaşar Kemal'den tutun da, bugün Türkiye'nin önde gelen yazarının, çizerinin, gazetecisinin, dizi oyuncusunun suretlerinin dökümü yapılmıştır duvarda. Bir entelektüeller envanteri çıkarılmıştır duvara...

Burası salaş ve özensiz bir ocakbaşı havasından çok uzakta... Kuşkusuz en ilginç kılan özelliklerden biri de salonun tam ortasında hâkimiyet kurmuş bir ocağın

bulunması ama mekânın aydınlatması ve havalandırması mükemmel. Ocakbaşıların kendine has duman altı görüntüsünden hiçbir iz yok.

İstanbul gibi kebabçılarla dolu bir şehirde öne çıkmak kolay değil ama Zübeyir bunu çok kısa bir sürede ve kolaylıkla yapmış, diyorlar. Duvarlara medyada yayımlanan övücü yazılar asılmış. 2006 yılında açılan mekânının sahiplerinin öyküsü yazmaya değer. Mekânı, Vanlı beş kardeş ve amcaoğulları birlikte işletiyorlar. Ertaş ailesi dışında mekânda çalışan neredeyse kimse yok. Mekâna ismini veren Zübeyir Usta (Ertaş), küçük yaşta Van'dan İstanbul'a geliyor ve Beyoğlu'nda ünlü bir ocakbaşında bulaşıkçı olarak işe başlıyor. Uzun yıllar burada en alttan başlayarak

çalışan Zübeyir Usta ve dört kardeşi 2006 yılında bu ocak başını açmaya karar veriyorlar. şimdi diyorsunuz ki Van'dan da kebabçı çıkar mıymış? Çıkarmış. Ertaş ailesinin ortanca oğlu Zübeyir Ertaş'ın ismiyle anılan Zübeyir Ocakbaşı, son dönemde Türkiye'nin önde gelen isimlerinin vazgeçilmez adreslerinden biri.

Zübeyir'de çeşit bol

Zübeyir Ocakbaşı'nda çeşit bol; kuzu şiş, çöp şiş, tarak, pırzola, sebzeli kebab, beyti... Bunlar burada

pişen etlerin bir kısmı. Zübeyir Ocakbaşı'nın işletme sorumlularından Hamit Ertaş kardeşlerin en büyüğü. Ocakbaşı'nın bu kadar kısa sürede ün yapmış olmasını nedenlerinden birini kullandıkları etlerin lezzetine bağlıyor ve etlerde kesinlikle baharat kullanmadıklarını belirtiyor. Etlerde kullanılan baharatı müşterilere yapılan bir ihanet olarak nitelendiriyor, Hamit Ertaş. Etlerin yanı sıra mezeleriyle de adından söz ettiriyor mekân. Gavurdağı salata, közlenmiş kırmızıbiber ve süzme yoğurt, soğan ve sarımsak köz... Her ne kadar Van'da kebab kültürü olmadığını, ne öđ-

Mekâna girdikten sonra ilk dikkatimizi çeken, açık renk boyalı duvarlarda çerçevesiz resimler. Kimler yok ki o çerçevelerin içinde! İnce Mehmet'in yazarı Yaşar Kemal'den tutun da, bugün Türkiye'nin önde gelen yazarının, çizerinin, gazetecisinin, dizi oyuncusunun suretlerinin dökümü yapılmıştır duvarda. Bir entelektüeller envanteri çıkarılmıştır duvara...

rendilerse burada öğrendiklerini söyleseler de yörelerine has birkaç mezeyi de eklemeyi unutmamışlar mönüye. Bunlardan biri Van cacığı, biri de annelerinin tarifıyla yapılan kabak mezesi. Annelerinin çocukken yaptığı yoğurtlu kabak, şimdi müşterilerin en sevdiği mezelerden biri. Tarifi şöyle:

Van yöresinde yetişen özel kabaklar haşlanır, içi oyulur ve süzme yoğurtla karıştırılarak servis edilir. Şimdiyse bu özel kabağı burada bulamadıkları için bal kabağından yapıyorlarmış bu mezeyi. Tabii içine biraz şehir inceliği de ekleyerek.

Zübeyir'in ünü Türkiye sınırlarını aştı demiştik. Mekân sahipleri dünyanın önde gelen şeflerini de mutfaklarında ağırladıklarını anlatıyorlar.

İyi kebabın sırrı iyi ettir

İyi kebabın sırrı iyi ettir derler. Mekân sahipleri de bu görüşe katılıyor. Sorumuzu mekanın ustalarından amcaoğlu Şaban Ertaş yanıtlıyor:

"Biz alış verişimizi yıllardır aynı kasaptan yaparız. Daha önce de çalıştığımız mekânlar bu kasaptan alış veriş yaparlardı. Kullandığımız etler belli yörenin etle-

Zübeyir'in ünü Türkiye sınırlarını aştı demiştik. Mekân sahipleri dünyanın önde gelen şeflerini de mutfaklarında ağırladıklarını anlatıyorlar.

ri. Trakya, Balıkesir ve Susurluk'tan geliyor. Kısacası, iyi bir kebabın sırrı iyi ettedir."

2006 yılında yayımlanan "Adana'ya Kar Yağmış Kitabı"nda yazar Musa Dağdeviren de Adana Kebabı hakkında yazdığı yazı da Şaban Usta'nın "İyi kebabın sırrı iyi ettir" sözünü onaylar nitelikte. Bakın yazar yazısında meşhur Adana Kebabı hakkında başka hangi ipuçlarını veriyor.

"Kebabçı deyimiyle et kuzu ya da koyun olacak, mutlaka erkek eti olacak, asla kancık eti olmayacak, yani dişi koyun eti olmayacak".

Zübeyir Ocakbaşı'nın ustaları da kebab konusunda iddialı mı iddialı.

"Bir kere kullandığımız et çok önemli, öyle her eti kullanamayız. Beş, altı yaşında bir koyunu kullanamazsınız. Koçu kullanamazsınız. Bir buçuk yaşında bir erkek

kuzunun eti hem lezzetli olur hem de kokmaz hem yumuşak olur. Bir iki gün terbiyeye yatırmak durumunda değilsiniz. Sabahleyin işle akşama servise sok."

Halit Ertaş'a göre işin diğer bir sırrı da doğru pişirilmesi. Ateşin ve kullanılan kömürün burada çok önemli olduğunu vurguluyor. İyi bir kebab ateşi için kömür meşe kömürü olması gerektiğini söylüyor ve kendi kullandıkları kömürleri Çatalca'dan getirttiklerini ekliyor.

Türkiye'nin önde gelen yazar-çizerlerine ev sahipliği yapıyor

Zübeyir, bugün Beyoğlu ruhunun en iyi temsil edildiği mekânlardan. Doğu ve Batılı dünyamızın iç içe geçtiği bu mekân bugün Türkiye'nin önde gelen yazar-çizerlerine ev sahipliği yapıyor. Hatta ünlü konukları sayesinde sıkça yer aldığı haberlerde adı "Sosyete Kebabçısı"na

çıkılmış. Buna ek olarak "Sosyete Lahmacunu"nu literatüre hediye etmiş mekân. İstanbul'un entelektüel çevresinin de sıkça bulunduğu yerlerden biri burası. Bu nedenle burada bir ocakbaşında duymamanız gereken ne varsa kulağınıza çarpıyor.

İstanbul Kültür Sanat Vakfı'nın (İKSv) o ay düzenleyeceği konser etkinliklerinden tutun, Çehov'un Vişne Bahçesi'nin o hafta hangi tiyatro salonunda sergileneceğine kadar. Zübeyir'in çalışanları da bir ocakbaşında eşi az rastlanır türden. Yüzlerinden gelen konuklardan son derece hoşnut oldukları okunuyor. Kimlerin gelip gittiğini merak edenlere bir çırpıda sayıyorlar.

Medyadan, sanat dünyasından ve televizyon dizilerinin aranan yüzlerinden birçok kişi kebab yemek için Zübeyir'i tercih ediyormuş. Yerli oyuncuların yanı sıra film çekimi için gelen yabancı oyuncular da burada

görmek mümkünmüş. Ulusal ve uluslararası birçok yazılı ve görsel medyada yer alan bir mekân, ABD'nin saygın gazetelerinden New York Times'a da geçtiğimiz yıllarda haber olmuş. Haberde Zübeyir, İstanbul'da mutlaka uğranılması gereken mekanlardan biri olarak geçiyormuş. Ansel Mullis ve Yigal Schleifer'in derledikleri "İstanbul'un Arka Sokak Lezzetleri" isimli kitapta ise mekân şu cümlelerle yer buluyor:

"İstanbul gibi kebabçılarla dolu bir şehirde öne çıkmak kolay değil ama Zübeyir bunu kolayca yapıyor."

"Lezzetli bir Adana Kebabı yemek için Adana'ya kadar gitmeye ne gerek var; İstanbul'un her yanı kebabçı dolu." dersiniz haksız sayılmazsınız aslında. Adana Kebabı yemek için Beyoğlu Bekâr Sokak'ta bulunan Zübeyir Ocakbaşı'na giderseniz bir lezzet dükaliği sizi ağırlayacaktır...

Ulusal ve uluslararası birçok yazılı ve görsel medyada yer alan bir mekân, ABD'nin saygın gazetelerinden New York Times'a da geçtiğimiz yıllarda haber olmuş.

“Eski”yi arayanların yeri: *By Retro*

HER ŞEY, BİR DERİ CEKETLE BAŞLAR. . . YENİSİNİ ALAMAYINCA ESKİCİNİN YOLUNU TUTAN ADAM, ESKİYE RAĞBET ARTINCA BİT PAZARINA NUR YAĞDIRIR. BU ALIŞVERİŞ ZAMANLA ALIŞKANLIK HALİNE GELMİŞ. BÖYLE BÖYLE KURULMUŞ BY RETRO. . . BÜTÜN EŞYANIN ORTAK GEÇMİŞİ YAŞANMIŞLIKLARININ OLMASIDIR VE BU EŞYANIN, DİLİNDEN ANLAYANLARA FISILDAYACAKLARI VARDIR. HOR GÖRÜLMÜŞ YA DA ÇOK DEĞER VERİLMİŞ AMA BİR ŞEKİLDE SAHIPLERİNİ, AİT OLDUĞU YERLERİ KAYBETMİŞ ESKİ EŞYAYDI; BELLİ Kİ HENÜZ MİLATLARINI DOLDURMADIKLARINDAN, YENİDEN KULLANILMAYI BEKLİYORLARDI.

Bizi babalarımızın, annelerimizin, dedelerimizin ve hatta daha eskilere ait yaşamların kıyafet ve ev eşyalarına götüreren By Retro'yu ziyaret, geçmişe yapılan ziyaretti. Bizim burada bulunma sebebimiz geçmişe ait olmamızdır. Zaman akıp giderken, arkamıza dönüp baktığımızda, bunları bugünkü gözle anlamlandıramayabiliriz. İşte geçmişe aitlik de budur.

Sizi kolunuzdan tutup buraya getirmek istiyorum. Burası Retro. Kelimenin tam anlamıyla "Eski olan..." Eskimiş ya da modası geçmiş bir akımın, kıyafetin, aksesuarın; yeniden popülerleşmesi, yaygın bir stil haline gelmesi demekter Retro. Şimdiye ait insanların, geçmişine ait olanlar ile karşı karşıya kaldığı bir yer. Zamanda yapılan bir yolculuk diyebiliriz.

Burası bir eskici... İstiklal Caddesi'nde, Beyoğlu Belediye Başkanlığı'nın karşısında kalan Tarihi Suriye Pasajı'nın alt katında bulunan, köşedeki gizemli dükkân. Daha dışarıdan bakıldığında dikkatleri üstünde toplu-

yor. Kapı girişinde eski kıyafetler giydirilmiş mankenler, eski küçük ev eşyaları var. "Bu da ne!" diyorsunuz. Kapıdan içeri doğru baktığınızda içerisi pek görünmüyor. Merdivenler aşağıya doğru indiklerinden, dükkânın kalbine uzanan bir yol gibi... Aşağı indiğinizde tamamen başka bir dünyayla karşılaşacağınızı, daha merdivenlere attığınız ilk adımlarda baştan aşağıya hissediyorsunuz.

Buradaki her eşyanın ortak özelliği: eski olmaları...

Kafamı içeri soktuğumda tuhaf bir kokuyla karşı karşıya kaldım. Sanki bir sandığın kapağı yıllarca açılmamış gibi... Bu çok hoştu. Yukarısını unutup, içerisini gözetlemeye başladım. Henüz merdivenlerin ortasındayım,

şaşkın bir şekilde etrafı gözlüyorum.

Sol tarafa baktığımda bu dükkanın kasasını gördüm. Eski bir banko önünde çok eski bir radyo, yan tarafındaysa çok eski bir televizyon... Birden bire ışığın da garip olduğunu fark ettim. Kafamı yukarı kaldırdım, üs-

Dükkanın içinde gezinmeye başladım. İlgi çekmeyecek tek bir şey yoktu. Burada gördüğünüz her şeyin önünde dakikalarca durup inceleyebilirsiniz. Geçmişiniz... Eskiden, babanızın veya dedenizin zamanından kalanlar.... Hatta daha öncesinden kalanların olduğu bir dünya.

tümde ışıldayan avize çok eskiydi. Sanki şovalye filmlerinde mumların takıldığı o avizeler gibi... Burada her eşyanın ortak özelliği, eski olmaları...

Dükkanın içinde gezinmeye başladım. İlgi çekmeyecek tek bir şey yoktu. Burada gördüğünüz her şeyin önünde dakikalarca durup inceleyebilirsiniz. Geçmişiniz... Eskiden, babanızın veya dedenizin zamanından kalanlar.... Hatta daha öncesinden kalanların olduğu bir dünya.

Hangisine baksam bir şey ima eder gibiydi...

İlk içeri girdiğimde hissettiğim kokuyu tamamen benimsemiştim ve sağlı sollu askılara hayranlıkla bakınıyordum. Askılarda bu günlerde hiç rastlamadığımız deri ceketler, kumaş ceketler, çok acayip etekler, çok acayip elbiseler, "Bunlar nasıl pantolon?" dediğimiz pantolonlar... O kadar asil duruyorlar ki, üstüme başıma baktığımda üzerimde siyah bir tişört altımda kot pantolon ve spor ayakkabı olması; beni o askılardan, raflardan, etrafımdaki tüm mazi dolu eşyalardan utandırdı. Çün-

kü onlardan hangisine baksam bir şey ima eder gibiydi. Pantolonlara baktığımızda hem modelleri hem kumaşları emek kokuyor. Sanki bir pantolonu yüzlerce kişi üretmiş gibi görünüyor. Aynı şey, etek ve elbiselerde de görünüyor.

İçeride yürümeye devam ettiğinizde kendinizi kaptırıp, bu kıyafetleri tek tek denemek isteyebilirsiniz. İzlediğiniz eski bir filmde hayran olduğunuz aktörlerin kıyafetleri gibi kıyafetlerle dolu burası... Ben çok ceket denedim mesela.

Hep ama hep eskiyi hatırlatan güzelliklerle, dopdolu bir dünya...

Dükkanın her köşesinden bir tarafa dönerken farklı bir kısımla karşılaşıyorsunuz. Bir köşede eski ipliklerin dizili olduğu bir raf, hemen yanında çeşit çeşit rengârenk gözlüklerin olduğu bir camlı dolap... Dolabın hemen karşısında kadınlar için deri ceketler, ileri gittiğimizde balo kıyafetleri, tam karşısında kadın ayakkabıları, çantaları... Evet burada eskiye dair her şey mevcut. Eski fotoğraf makineleri, daktilolar, plaklar, radyolar, televizyonlar, aynalar, koltuklar, şapkalar, çantalar, iplikler, asker üniformaları, ilginç eski kostümler, gözlükler,

pantolonlar, ceketler ve halılar...

Yeni dünyanın içinde yaşayanlara hep ama hep eskiyi hatırlatan güzelliklerle dopdolu bir dünya...Aklımıza takılacak soruların yanıtını bulacak kişiyi görmüştüm. Askıdaki kıyafetleri düzenliyordu. Onu izledim ve işinin bitmesini bekledim. Yanına yaklaşıp "Siz mi ilgileniyorsunuz?" diye sordum. O da "Buyurun, nasıl yardımcı olabilirim?" dedi. Aklımıza takılan sorular olduğunu söyledim.

Dilek Kuşçulu yaklaşık yedi aydır burada çalışıyormuş. Retro'da çalışmanın nasıl bir şey olduğunu sorarak baş-

Burada eskiye dair her şey mevcut. Eski fotoğraf makineleri, daktilolar, plaklar, radyolar, televizyonlar, aynalar, koltuklar, şapkalar, çantalar, iplikler, asker üniformaları, ilginç eski kostümler, gözlükler, pantolonlar, ceketler ve halılar...

Dünyaca ünlü Pepe London'un Paris'teki tasarım mağazalarının içinde "By Retro" diye standı var. Bu standımızdan Angelina Jolie, Brat Pitt, Julie Roberts'a kadar birçok ünlü alışveriş yapıyor. Ayrıca Tokyo'da, Disneyland'da ve pek çok yerdeki mağazalarda By Retro ürünleri satışa sunuluyor.

ladım. Burada çalışmanın çok keyifli olduğunu, patronları Hakan Vardar'ın eski kıyafet ve eşyayı bulmak için sürekli yurtiçinde ve yurtdışında gezdiğini, şu anda da yurtdışında olduğunu belirterek, çalışanların da onu dört gözle beklediğini söyledi. "Bu iş bize keyif veriyor. İnsanların meraklı bakışları ve içeriği bir müze gibi gezmeleri bizi mutlu ediyor," dedi. Kafamda merak ettiğim birkaç soru daha vardı. Dilek Kuşçulu'ya sorularımı yöneltmeye başlamıştım.

GÖZ: Patronunuz Hakan Vardar bu işe nasıl başlamış?

Dilek Kuşçulu: Hakan Bey bu işe tek bir deri ceketle başlamış. Zengin çocuklarının gittiği bir okulda öğrenim görüyormuş ve o sıralarda deri ceket modası patlama yapmış. Fiyatları pahalı olduğundan kendine bir deri ceket alamamış. Sonra Eminönü'nde bir ikinci el dükkanından deri ceket almış. Okul arkadaşları da beğenince kendisine ikinci el kıyafetler alıp giyinmeye başlamış. Bu

burada kalmamış tabii. Arkadaşları bu kıyafetlerden talep edince, ikinci el kıyafet alıp satmaya başlamış. Okul sonrası da bu işe devam etmiş ve bu konuma getirmiş.

GÖZ: Bu ikinci el eşyayı nasıl ve nerelerden buluyorsunuz?

D. Kuşçulu: Bu eşyanın bazısını bizi bilen insanlar getiriyor. Aynı zamanda bu eşyanın büyük kısmını bitpazarlarında arayarak, yurtdışında ve yurtiçinde çeşitli yerlerden toplayarak getiriyoruz. Almanya ve İspanya'da iki adet depomuz var.

GÖZ: Yurtdışındaki depolar üzerinden bunların satışını yapıyor musunuz?

D. Kuşçulu: Evet yapıyor. Dünyaca ünlü Pepe London'un Paris'teki tasarım mağazalarının içinde "By Retro" diye standı var. Bu standımızdan Angelina Jolie, Brat Pitt, Julie Roberts'a kadar birçok ünlü alışveriş yapıyor. Ayrıca Tokyo'da, Disneyland'da ve pek çok yerdeki mağazalarda By Retro ürünleri satışa sunuluyor.

GÖZ: Buranın özelliklerinden biri de dizi ve filmlerle çalışmanız... Hangileriyle çalıştınız ve çalışıyorsunuz?

D. Kuşçulu: By Retro birçok dizi ve film ekibiyle çalıştı.

Hatırla Sevgili, Avrupa Yakası, Vizontele, İssiz Adam, Ezel, Adanalı, Canım Ailem, Benim Annem Bir Melek, Aşk-ı Memnu ekipleriyle çalıştık. Şu anda da ekranda olan Muhteşem Yüzyıl, Yalan Dünya, Karadayı, Ustura Kemal, Kötü Yol ve Öyle Bir Geçer Zaman ki ekipleriyle çalışıyoruz.

GÖZ: By Retro'nun çalıştığı ünlü isimler vardır elbette... Bunlar kimler?

D. Kuşçulu: By Retro uzun yıllardır birçok ünlüyle çalışıyor ve çalışmaya devam ediyor. Tuncel Kurtiz, Fatih Akın, Okan Bayülgen, Erkan Can gibi birçok ünlü isim ve hatta vefatından uzun zaman geçmeyen rahmetli Neşet Ertaş ile de çalışılmış.

GÖZ: Peki burada bulunan eşyanın fiyatları kaç paradan başlıyor?

D. Kuşçulu: Fiyatlarımız ürünlere göre değişiyor. On, on beş liradan başlıyor. Dediğim gibi değişiyor. Bu eşyanın en büyük özelliği de ucuz fiyata gitmesidir.

Dilek Kuşçulu son yanıtını verdikten sonra, bir kez daha By Retro'yu turladım. Burası eminim ki hepinizin dikkatini çekecek. Alışveriş yapmasanız bile mutlaka bu eski dünyayı bir ziyaret edin.

Yazı • Rüya Kebapoğlu (IAHA)
Fotoğraf • IAHA Fotoğraf Grubu

Tahtakale'de bir hediyelik eşya cenneti: *Şark Han*

İSTANBUL'UN EN İŞLEK SEMTİ EMİNÖNÜ... ŐEHİRİN DİĞER SEMTLERİNDEN AYRI BİR SICAKLIĞI, BAŞKA BİR HAVASI VARDIR. BU BALIK EKMEĞİN KÖYÜNDE, MANZARANIN BÜYÜŐÜNE KAPILIP SEYREYLEYENLERİN DIŞINDA BİR DE ALIŞVERİŞİNİN, ÇARŞI-PAZARININ PEŞİNDE KOŐANLAR VARDIR. ONLARIN ARASINDAKİLERDEN; HEDİYELİK EŞYA, İNCİK BONCUK, BİR TÜR TUHAFİYE ARAYIŐINDA OLANLARIN UĞRAK YERİ TAHTAKALE'DEKİ ŞARK HAN'DIR. ADI ÜŐTÜNDE... BU HANA, DOĞU PAZARININ MALLARI HÂKİMDİR.

Ama ya o trafik? Neyse efendim, uzun bir trafik hengâmesinden sonra varıyoruz semtimize. Sürekli geçtiğim bu yollarda, âdetâ bir yabancı gibi afallıyorum önce. Etrafıma kısa bir süre bakındıktan sonra kendimi toparlıyorum ve hedefe kilitleniyorum. “Tahtakale’deki Şark Han nerede?” diye içimden mırıldanırken, çekinerek esnafın arasına karışıp bir bir herkese soruyorum. Hanı bulduğumda ise yaşadığım mutluluğu anlatamam. Bilmeyenler için söyleyelim, burası enva-ı çeşit hediyelik eşyanın satıldığı bir han. Orası da neresi diye sorduğunuzu duyar gibiyim, fakat buranın müdavimlerinin sayısı azımsanamayacak kadar fazla.

Dükkânlar iş yapacak ki, han geleneği de bitmesin...

Hanı şöyle bir güzel gezdikten sonra başlıyorum konuşacak birini aramaya. Ama ne mümkün! İnsanlar konuşmayacağız diye sanki yemin etmişler. Neyse diyo-

rum ve hanın yetkilisini bulmaya çalışıyorum. Sonunda bulup bulacağıma pişman oluyorum. İlk önce yetkilinin bulunduğu kapıyı çalıyorum, ses yok. Uzun bir süre kapıyı davul niyetine çaldıktan sonra, zahmet edip kapıyı açıyorlar. Yetkili odasında bulunan kişinin yeni kalktığı her halinden belli. Bana şu an müsait olmadığını söylüyor. Fakat böylesine kıymetli bir yerde bulunan hanın bu kadar duyarsız bir şekilde yönetilmesini de kendime yediremiyorum. Ama hanı gezmeye karar verdim bir kere, hiç vazgeçer miyim?

Velhasıl hanın üst katında şık mı şık kıyafetler satan bir dükkân gözüme çarpıyor. İçeriye giriyorum. Kısık bir sesle “Pardon, yardımcı olur musunuz?” diye sesleniyorum. “Semra” adında kibar, başı örtülü bir hanım beni geri çevirmeyerek başlıyor konuşmaya. Semra Hanım biraz da çekindiğinden soyadını söylemekten çekiniyor. Üç yıldır burada çalıştığını söylüyor ve acelemizi üstümüzden atıp sıcak bir sohbeta başlıyoruz. On beş yıldır bu mesleği yaptığını belirtiyor. Me-

Önce yukarıdan başlamıştım hanı gezmeye. İnerken, her katı ayrıntılı bir şekilde inceliyorum. En alt kat, “O da nesi!” dedirtiyor bana. Burası resmen Çin diyorum içimden.

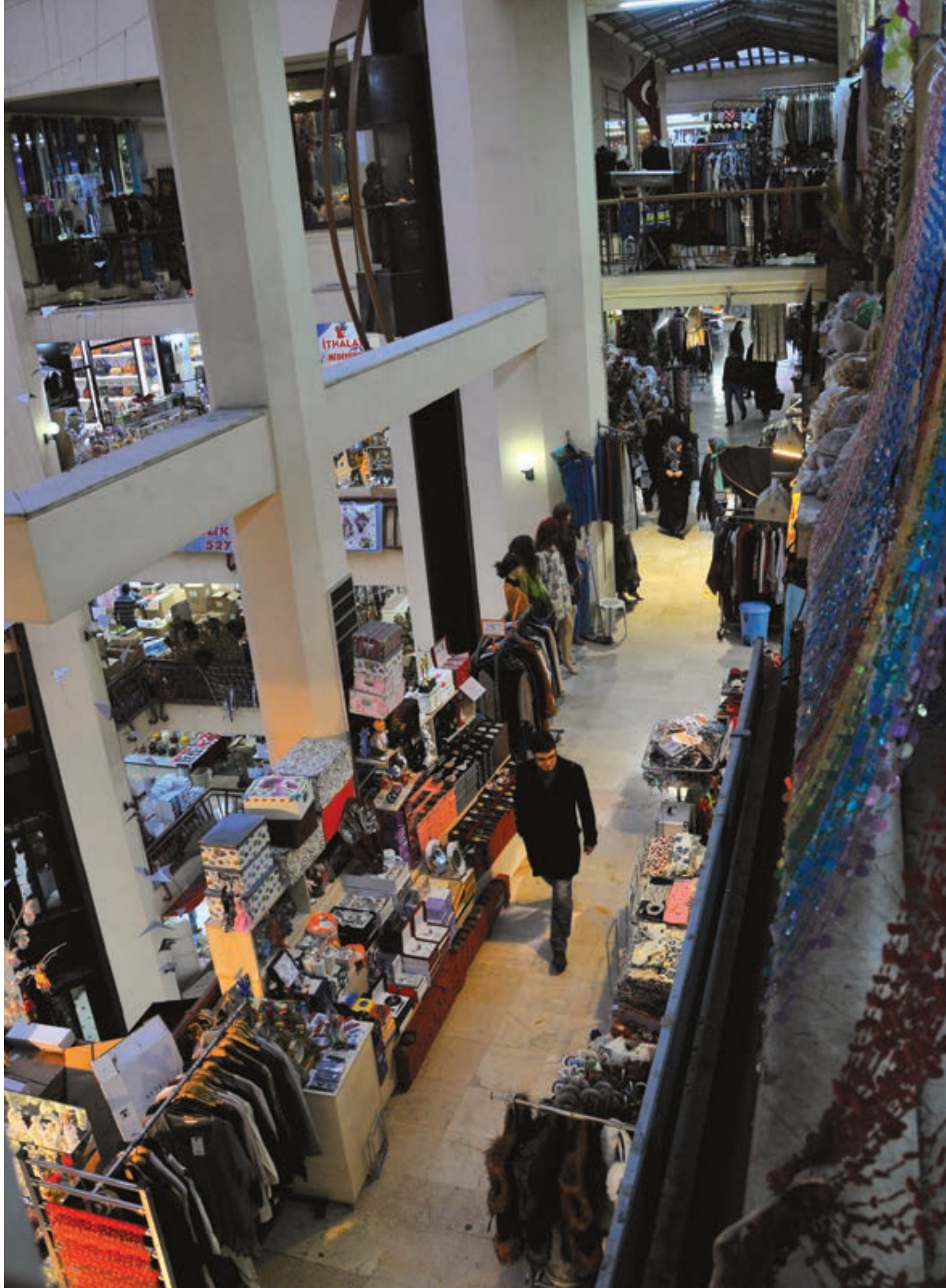
rak ediyorum “Satışlarınız nasıl?” soruma “Çok şükür” diye cevap veriyor, şaşırıp kalıyorum. Esnaf kan ağlarken, her kesimden müşterilerinin olduğunu belirterek, bir nebze de olsa ümit veriyor bana. Dükkânlar iş yapacak ki, han geleneği de bitmesin. Derken kendimi kıyafetlerin arasında buluyorum.

Hindistan pazarından Şark Han'ın tezgâhına...

Sakin dükkân diye küçümsemeyin! Burası, “Benim!” diyen hazır giyim mağazalarına taş çıkartır. Kumaşlarına, dikişlerine baktığınızda bunu bizzat anlıyorsunuz. Bu arada bize fiyatların çok uygun olduğunu da söylüyorlar. Bir başka önemli nokta da bu kıyafetlerin nereden geldiği... Hemen soruyorum bunu, “Hindistan’dan getiriyoruz” diyorlar. Hep gazetelerde Hindistan’ın pazarlara hâkim olacağı yazardı da inanmazdım. Meğer gerçekmiş.

“Burası bir alışveriş merkezi değil!”

Daha önce size han yönetiminden bahsetmiştim. Eksik kalmayıp Semra Hanım’a da han yönetiminin onlara ne gibi hizmet sağladığını, bu yönetimden memnun olup olmadığını sordum. “Memnunuz” demesiyle sura-

Samimi bir merhabadan sonra ürünleriyle ilgili sorular sorarak başlıyorum söyleşiye. İsminin “Nurtaç Zang” olduğunu söylüyor bize. Evet, başta soyadı bana da tuhaf gelmişti. Ama çevrede o kadar çok Çinli var ki, muhtemelen Nurtaç Zang’ın da bir Çinli ile evli olduğu geçiyor aklımdan.

tım düşüyor. Çünkü ben hiç memnun olmadım yönetimle karşılaştığıma.

Daha sonra Semra Hanım “Zaten biz han yönetimin-den bir şey beklemiyoruz” diyor. Buranın alışveriş merkezleriyle karşılaştırıldığından yakınan Semra Hanım, “Burası bir alışveriş merkezi değil, biz toptancıyız, bu iyi bilinmeli” diye isyan ediyor.

Birçok Çinli çalışıyor burada...

Derken, müşteriler geliyor ve teşekkür ederek dükkândan ayrılıyor. Ters bir insan olduğum için önce yukarıdan başlamıştım hanı gezmeye. İnerken, her katı ayrıntılı bir şekilde inceliyorum. En alt kat, “O da nesi!” dedirtiyor bana. Burası resmen Çin diyorum içimden.

Birçok Çinli çalışıyor burada.

Biraz konuşmak için yanaşıyorum ama yabancı psikolojisiyle çekindiklerinden konuşmuyorlar.

Katta kısa bir tur attıktan sonra gözüme takı standı takılıyor. Burada işine odaklanmış sempatik bir kadınla karşılaşıyorum. Samimi bir merhabadan sonra ürünleriyle ilgili sorular sorarak başlıyorum söyleşiye. İsminin “Nurtaç Zang” olduğunu söylüyor bize. Evet, başta soyadı bana da tuhaf gelmişti. Ama çevrede o kadar çok Çinli var ki, muhtemelen Nurtaç Zang’ın da bir Çinli ile evli olduğu geçiyor aklımdan. Üst katta Semra Hanım’ın çalıştığı ortam biraz daha sakindi ama Nurtaç tam da işlek bir yerde çalışıyor. Merak ediyorum “Bu kadar erkeğin içinde bir kadın olarak çalışmak zor olmuyor mu?” diye, fakat Nurtaç Zang kendinden emin bir şekilde,

“Ben pazarda bile çalıştım, kendi işimi yapıyorum sadece,” diyor. Ayakları yere basan kadınlar her zaman beni etkilemiştir. Bu yüzden daha çok sohbet etmek istedim Nurtaç Hanımla. On senedir firmalarının burada hizmet verdiklerini ifade ediyor. Bu kadar yıl, bu handa tutunabilmek öyle kolay değil... Çünkü yaptığım kısa bir araştırmadan sonra buradaki çoğu dükkânın yeni olduğunu anlıyorum. Bu kadar dükkânın olduğu bir handa esnaf ilişkilerinin de çok yakın olduğunu sanıyordum. Tıpkı o eski Türk filmlerinde olduğu gibi... Ama böyle bir ilişkinin izlediğim filmlerde kaldığını çok geçmeden Nurtaç Zang bana söylüyor: “Burada esnaf ilişkisi yok, biz bir birimize rakibiz.”

“Bu han tek başına bir cazibe merkezidir”

Yukarı katta Semra Hanım’dan, hanın bir alışveriş merkezi olarak değerlendirilemeyeceğini duymuştuk. Fakat Nurtaç bunun tam aksini söyleyerek beni ikileme bırakıyor. Hanın daha cazip olması için neler yapılabileceğini soruyorum. Bu han zaten yeterince cazip diyor ve ekliyor: “Burası bir alışveriş merkezi gibi tıkr tıkr işliyor. Özellikle Çinlilerin bu kadar çok olmasının, hanı ilgi çekici yapan özelliklerden biri olduğunu ifade ediyor.

Hanın müdavimlerinin fazla olduğunu vurgulayan Nurtaç Zang, her kesimden farklı müşterilerin de geldiğinin altını çiziyor. Ama müşterilerden biraz şikâyetçi... Bazı müşterilerin saygısız hareketlerde bulunduğunu belirten Nurtaç Hanım, bu durumlar karşısında yine de saygısını bozmuyormuş. Son olarak fiyatlarını merak ediyorum. Buradaki ürünlerin imalatlarını kendilerinin yaptığını öğreniyoruz. Bizden başka kimse bu fiyata satamaz diye de iddialı bir cümle kuruyor. Kendisiyle veda sohbeti yaptıktan sonra, teşekkür ederek yanından ayrılıyorum.

Sözün özüne gelince, binaların arasına tikişip kalmışken, boş bir zamanınızı burada geçirmenizi tavsiye ederim. Her çeşit hediyein bulunduğu bu handa, fiyatlar da çok uygun. Benden söylemesi...

Takılar, biblolar, kıyafetlerden tutun da nikâh şekerine kadar her şey bu handa mevcut. Yok yok!..

Ayrıca bu vesileyle, dükkânlarda çalışan Çinlilerin de bizden iyi Türkçe konuştuklarına şahit olursunuz. Kendi halinde bir han gibi gözüken Şark Han’ı ziyaret ederken, aslında burada her beğeniye hitap eden hediyeliklerin bulunduğunu söyleyebilirim. Hediyelik eşya meraklılarına şimdiden iyi gezmeler!

Dükkânlarda çalışan Çinlilerin de bizden iyi Türkçe konuştuklarına şahit olursunuz. Kendi halinde bir han gibi gözüken Şark Han’ı ziyaret ederken, aslında burada her beğeniye hitap eden hediyeliklerin bulunduğunu söyleyebilirim. Hediyelik eşya meraklılarına şimdiden iyi gezmeler!

Yazı • Zeynep Yılmaz (İAHA)
Fotoğraf • (İAHA)

“Serin Serin Kapalıçarşı, Cıvılcıvıl Mahmutpaşa”

MAHMUTPAŞA BİR YOKUŞTUR. YOKUŞUN BİR BAŞI MISIR ÇARŞISI'NDA, BİR BAŞI İSE KAPALIÇARŞI'DA... HELE HAFTA SONUYSA, BİR İNSAN SELİ AKAR DURUR BU YOKUŞTA. MAHMUTPAŞA'YI DOLAŞTIKTAN SONRA ŞÖYLE DÜŞÜNEBİLİRSİNİZ; BURASI İSTANBUL'UN BİR ÖZETİ OLABİLİR Mİ? BASBAYAĞI OLUR! KİMİ İNSAN SURETLERİ BATIYI GÖSTERİRKEN, KİMİLERİ DOĞUYU İŞARET EDER. NİŞANTAŞI'NIN ÇANTALARI DA BURADADIR, MERSİN'İN YEMENİSİ DE. ÖYLE KOCA ALIŞVERİŞ MERKEZLERİNE İNAT, MAHMUTPAŞA'NIN VİTRİNLERİ DE, ESNAFI DA DİMDİK AYAKTADIR.

Günlerden cumartesi, saat öğleni biraz geçmiş, her yer tıklım tıklım. Çinlisi, Japonu, Yahudisi, Rusu, Arabı, Kürtü, Türkü... Kimler yok ki burada! Her dilden konuşuluyor etrafta. Orhan Veli'nin dediği gibi "Cıvıl cıvıl Mahmupasha..."

Bu şehirde her şey kolay değişir ama Mahmupasha'nın ruhu kolay kolay değişmez. Ben yine de size biraz tarihçesinden söz edeyim: Adını, Fatih Sultan Mehmet'in bir dönem sadrazamı olan ve daha sonradan Fatih tarafından ölüm emrinin verileceği Mahmud Paşa tarafından yaptırılan külliyyeden alır, Mahmupasha. Uzunca bir süre Haliç'e nazır bir konumuyla seçkinlerin saray ve konaklarının da yer aldığı bir bölge konumundaymış. Çıkan yangınlar ve İstanbul Limanı'nın hemen üstünde yer alması nedeniyle seçkin kesim burayı terk etmiş ve yeni dükkanlar açılmaya başlanmış. Artık yeni ticaret merkezlerinden biri haline gelen Mahmupasha'ya yeni yerlerin açılmasıyla rağbet azalmış. Çarşığı eski kalabalık dönemlerine döndürmek amacıyla ve 550. yılının şerefine Ağustos 2012'de bir alışveriş festivali düzenlendi ve yüzde 70'e varan indirimler yapıldı. Çarşı, içinde 300'den

fazla dükkan barındırıyor. Burası önceden daha çok kadınların ucuza giyinebileceği bir çarşıymış ve kimse alışverişini buradan yaptığını söylemezmiş. Tabii artık durum değişmeye başlıyor.

Nişan, kına, düğün ve çeyiz alışverişinin açık adresi...

Daha çok evlilik arifesinde olanların tercih ettiği bu çarşıda manifaturacıdan, gelinlikçilere, ayakkabıcılara, süs eşyasına, gümüşçülere, kına malzemeleri ve iç çamaşırı satan dükkanlara kadar her şey var. Çeyiz bohçanızı buradan düzebilirsiniz.

Bakin işte bir dükkanda müstakbel gelin için alışveriş yapılıyor. Gelin işi bu, insanı rahatsız etmeye gelmez. Ama yine de iliştik bir köşeye, bir yandan gelinliklere bakıp bir yandan sohbet etmeye başlıyoruz. Siirt'ten düğün alışverişine gelen Arap bir aileymiş. Kayınvalide, gelin, görünmce ve gelinin ablası gelmişler alışverişe. Birkaç kere söze karıştıktan sonra başlıyorum Zehra geline sormaya;

"Damat Bey nerede?"

"Dışarıda abla, benim yanımda mı dursun, ayıptır!"

"Nasıl yani? Niye ayıp olsun ki!"

Daha çok evlilik arifesinde olanların tercih ettiği bu çarşıda manifaturacıdan, gelinlikçilere, ayakkabıcılara, süs eşyasına, gümüşçülere, kına malzemeleri ve iç çamaşırı satan dükkanlara kadar her şey var.

*Mahmutpaşa bir eski
İstanbul'u getirir
yeni İstanbul'a
bağlar. Biraz
Nişantaşılıdır, biraz
İstiklal Caddeli,
biraz Anadolu'dur:
kısaca söylersek
hepsinin
karışımıdır...*

"Anası, bacısı yanımızda. Sonra, 'Kızın yanından ayrıl-
mıyor' diye laf ederler."

"Peki senin annen nerede? Dışarıda mı o da?"

"Yok abla, biz düğün alışverişine çıktık. Annem nasıl
gelsin?"

"O niye? Annen gelmeyecek de kim gelecek?"

"Ayıptır bizde. Adettendir, kızın annesi, erkeğin ailesi
maddi olarak zor durumda kalmasın diye düğün ve çe-
yiz alışverişine gelmez."

Görümcesi Sümeyye karışıyor her lafa.

Mahmutpaşa'nın eğri büğrü yollarında düştüğünü
ama her aradığını da bulduğunu da söylüyor.

Onlara veda edip tekrar buram buram tarih kokan
Mahmutpaşa yokuşunu hızlı adımlarla tırmanmaya
başlıyorum.

"Bayan bakar mısınız bir saniye."

"Gelinlik mi baktınız?"

"Gelinlik, nişanlılık alışverişi burada efendim."
"Pardesü, kaban, manto... Hepsi burada efeeendiiim."
Kadınsanız ve Mahmutpaşa civarında yürüyorsanız esnafa göre sadece iki şeyden birini arıyorsunuzdur, gelinlik veya manto... Bir de her köşede elinde "Nikâh şekeri basılır" yazılı pankartıyla gezen çocuklar her an karşınıza çıkabilir.

Mahmutpaşa gelin kaynana kavgalarının da sahnesidir

Bu sefer bir ayakkabıcıda buluyorum kendimi. İçeride kalabalık bir kadın grubu. Hepsi bir ağızdan konuşuyor. Etrafı müthiş bir ses bulutu kaplamış. Aralarında genç bir kız dikkatimi çekiyor... Kadınlar beğeniyorlar, kız deniyor. Kadınlar karar veriyorlar, kız susuyor... Konuş gelin hanım, anlat halini, susma! Bir ara "Şunu beğendim" diyecek gibi oluyor, sonradan annesi oldu-

ğunu öğrendiğimiz kadınlardan biri sert bir bakış atıyor, kız tekrar susuyor. Kız bir köşede beklerken yanına gidiyorum. Tedirgin ve gözleri dolmuş. "Neyin var?" diye soruyorum, yutkunuyor. Ayakkabıyı beğenmediğini, ayağını acıttığını söylüyor. "Başka denesene..." demeye kalmadan yaşlı kadınlardan biri yanımıza gelmiş, konuşmaya başlıyor: "Kızım ona bakma sen, o çok mızımızdır, hiçbir şeyi beğenmez. En güzel ayakkabıyı aldık, hâlâ memnum değil. İstanbul'a gelin geldi. Kız kardeşini alışverişe getirmedik diye böyle, ben kaynanaşım," diyor.

"Heh" diyorum içimden, "Şimdi yandın kızım sen, çok çekersin böyle kaynanaşım." Gelinin hüzünlü ve bir o kadar heyecanlı gözlerinden uzaklaşırken Mahmutpaşa'nın iç içe geçişindeki büyü sarmalıyor her yanı...

Başka bir köşede kadının biri, gümüş üstüne siyah desenli ayakkabı istediğini, geçen hafta burada gördüğünü söylüyor. Tezgahtarsa "Dükkanları karıştırmışsınızdır, bizde o tarz bir ayakkabı yok efendim" diyor. Kadın ısrarcı, tezgahtar efendi... Kadın gittikten sonra tezgahtara bu tarz olayların çok olup olmadığını soruyorum. Aldığım cevap "Günde en az 4-5 defa" oluyor. Çok sabırlı olduğunu söyleyince gülüyor. "Daha bu bir şey değil. Bir de düğün, nişan alışverişi yaparken kızın istediği alınmıyor. Gelin kaynana tartışıyor ve evlenmekten vazgeçip ilişkisini bitirenler oluyor. Birkaç gün sonra gelip, aldıklarını geri vermek isteyenlerle bile karşılaşıyoruz," diyor.

Mahmutpaşa bir eski İstanbul'u getirir yeni İstanbul'a bağlar. Biraz Nişantaşılıdır, biraz İstiklal Caddeli, biraz Anadolu'dur: kısaca söylersek hepsinin karışımıdır...

Kadınsanız ve Mahmutpaşa civarında yürüyorsanız esnafa göre sadece iki şeyden birini arıyorsunuzdur, gelinlik veya manto... Bir de her köşede elinde "Nikâh şekeri basılır" yazılı pankartıyla gezen çocuklar her an karşınıza çıkabilir.

Havası, suyu ve ekmeğiyle bir dağ köyü: *Cumalıkızık*

ULUDAĞ'IN ETEKLERİNDE ŞİRİN Mİ ŞİRİN BİR DAĞ KÖYÜDÜR, CUMALIKIZIK. CAZİBE MERKEZİ HALİNE GELİP, TURİST VE ZİYARETÇİ AKININA UĞRAMASINA RAĞMEN KÖY, DOĞAL GÜZELLİĞİNİ VE YAŞAYIŞ BİÇİMİNİ KORUMAKTA HÂLÂ ISRARLI. CUMALIKIZIK'IN, ANADOLU'NUN SAKLI KALMIŞ KÖYLERİNDEN EN BÜYÜK FARKI, DOĞAL VE EV YAPIMI LEZZETLERİNİN, MİS GİBİ ULUDAĞ HAVASININ SOLUNARAK TADILMASIDIR.

Cumalıkızık'ın girişinde bizi üç öğrenci karşılıyor ve bir okul kapısından içeriye yönlendiriyorlar. Şaşkınsınız, "Neden otopark değil de okul bahçesi?" diye... Okul bahçesine girdiğimizde kırk-kırk beş yaşlarında bir park bekçisi boş bir yeri işaret ediyor ve

gösterilen yere arabamızı park ediyoruz. Hava yağmurlu olmasına rağmen köyün küçük meydanına iğne atsanız yere düşmeyecek!

Köy meydanı birbirinden renkli tezgâhlarla donatılmış. O kalabalıkta nelerin satıldığını tezgâhlara yaklaşma-

dan göremiyorsunuz. Ben de neler satıldığına bakmak için tezgâhlardan birine yöneliyorum ve bir pazarlığa tanıklık ediyorum. Genç bir adam 10 lira olan Patruşka bebeklerinin 7 lira olmasında ısrar ediyor ama satıcı teyze nuh diyor, peygamber demiyor. Hiç ifadesini bozmadan:

“Pazarlık etmem, istemiyorsan alma,” diyerek çıkıyor işin içinden.

Köy meydanının dışında her evin içi, sağı, solu birbirinden renkli tezgâhlarla donatılmış. Dünyanın en renkli ve en şirin pazarlarından biri bura olmalı diye geçiriyorum içimden. Bu renk cümbüşü arasında köyün iç kısımlarına doğru ilerliyorum. Birden fırından yeni çıkmış sıcak ekmek kokusu çevreye hakimiyet kuruyor. Birkaç dakika durakalıyorum olduğum yerde. Temiz havaya karışan sıcak ekmek kokusunu biriktirmeye başlıyorum içimde. Nefis ekmek kokularının geldiği kaynağı çok geçmeden keşfediyorum. Kapısında “Osmanlı Ekmek Fırını” yazıyor. İçeriye giriyorum. Ocağın başında usta Mehmet Güzel, alev alev yanan fırına ekmekleri atıyor.

Belki yüzlerce kez anlattığı ekmek tarifini bir kez de benim için anlatıyor Mehmet Usta:

“Önce un elenir. Yeterince suyla birlikte kazana konur. Tuz ve ekşi mayayla birlikte makinede yoğrulur. Şekil verilip mayasının gelmesi beklenir. Daha sonra odun ateşiyle ısınan fırına konur ve pişirilir.”

Köy meydanında en çok satılan ürünlerden biri de ekmeklerdi. Cumalıkızık ekmeklerinin özelliğini merak ediyordum bu sefer de.

“Ekmeklerin lezzeti ve leziz kokusu bu odun fırından gelir. Çabuk bayatlamaz. Bir de kızartıp üzerinde tereyağı ve yöresel reçeller eşliğinde yenirse, tadına doyum olmaz. Bir sonraki kahvaltıyı ipe çekersiniz...” diyerek ekmeklerini anlatıyor. Bu ekmekler, köye özgüymüş. Köye sırf ekmek almak için gelenler bile kalabalığın büyük çoğunluğunu oluştururlarmış.

“Cin aralığı” dedikleri tuhaf bir geçit...

Yağmur adeta yürüyüşüme eşlik ediyor. Başımı yerden kaldırıp evlere bakıyorum. Hepsi iç içe inşa edilmiş. Cumalıkızık, bir yamaca kurulmuş, sokakları ancak yaya ve at arabalarının geçebileceği genişlikle ve kaldırımsız. Sokakların tamamı taş döşeli. Bizim alışık olduğumuz sokak taşlarından çok çok uzakta bu taşlar... Evlerin yapımındaysa güneşte kurutulmuş tuğla, ağaç ve kerpiç kullanılmış. Çamur sıvalı duvarlar mavi, mor, koyu sarı, açık yeşil gibi renklere boyanırken; ahşap kısımlar kendi renginde bırakılmış.

Yukarı doğru yürüdüğümde köylüler bana “Cin aralığını gördün mü?” diye soruyorlar. “Hayır” deyince tarif ediyorlar ve ilerliyorum. İsminden de tahmin edileceği gibi ilginç bir aralık. İki eski evin duvarları arasındaki geçit konumunda, bir ineğin geçemeyeceği kadar dar, hatta ineği geçtim, insanın bile zor geçeceği bir aralık...

“Ekmeklerin lezzeti ve leziz kokusu bu odun fırınından gelir. Çabuk bayatlamaz. Bir de kızartıp üzerinde tereyağı ve yöresel reçeller eşliğinde yenirse, tadına doyum olmaz. Bir sonraki kahvaltıyı ipe çekersiniz...”

“Elimden gelen ekmek ve reçeldi...”

Köyün aşığına doğru inerken açık bulduğum bir kapıdan içeriye birden giriyorum. Daha önce köy hakkında araştırma yaparken köylülerin gelen ziyaretçilere alışveriş dışında çok sıcak davranmadıklarını duymuştum. Evin sahibi Ayşe Meriç, beni beklediğimin aksine sıcak bir gülümsemeye karşılmasına şaşıyorum. Sanki yıllardır beni bekliyormuş gibi. İnce ve yorgun sesiyle, “Hoş geldin gel de bir bardak ayran ikram edeyim,” diyor. Ayşe Meriç, 1956 Bursa doğumlu. Bir oğlu, bir de kızı var. Eşi vefat etmiş. Eşinin ölümünden sonra çocukları

annelerini ne aramışlar, ne sormuşlar. Başlıyor hayatını anlatmaya; “Biz dört kardeşiz. Yokluk içinde büyüdük. Sadece babam çalışıyordu, ek işler yapıyordu bizi yetiştirmek için. Anneme doya doya sarılma fırsatını hiç elde edemedim. Ben küçükken vefat etmiş. O zamanın şartlarında ilkokula kadar okudum ama çocuklarım için elimden geleni yaptığımı inanıyorum. Ben on beş yaşında nişanlanıp, on altı yaşında evlendim. Evlendiğimde daha bebeklerimle oynuyordum ama şanslıyım. Kocam bana hep iyi davrandı. Açta açıkta koymuyordu bizi. Eşimle bir süre Bursa’da yaşadık daha sonra Cumalıkızık köyü-

ne taşındık ve yaşamımızı burada sürdürdük. Taşındıktan kısa bir süre sonra eşim vefat etti zaten. Eşim vefat ettikten sonra kendi geçimimi kendim sağlamak zorunda kaldım. Ne yapabilirim diye düşündüm. Elimden gelen ekmek ve reçeldi. Geliri fazla olmasa da beni idare ediyordu. Bir gün köye düşün için bir mimar çocuk geldi ve köyün korunmaya değer bir yer olduğuna söyledi. Ardından köyde çalışmalar başlatıldı. Bu çalışmalar hızla duyuldu ve köye ziyaretçi akını başladı. Ben de ekmek ve reçelin yanında gözleme de yapmaya başladım. Geçimimi bu şekilde devam ettiriyorum. Eşim olsa benimle

gurur duyardı eminim.”

Ayşe Meriç, hayat hikayesini bitirir bitirmez reçel yapmanın sırrını soruyorum:

“Bunun sırrı yok aslında, her şey el alışkanlığı... Yıllardır ustalaşmış ellerin hünerleri her biri...” Burada yetişmiş meyvelerin doğal tadının şekerle buluşmasıymış reçelleri enfes yapan. Öncelikle toplanan değişik meyveler ayıklanır, yıkanır, reçel olacakları kaplara konurmuş. Böğürtlen ve ahududu haricindeki meyvelere (incir, şeftali, erik gibi) yeterince şeker konur ve kaynamaya bırakılmış. Ustaların tabiriyle, “Kıvama geldikten sonra” sıcakken kavanozlara doldurulmuş.

Biz şehirli hasretizdir köy kahvaltılarına...

Bir ara Muhteşem Uzun'un evine konuk oluyorum. Cumalıkızık'ı bir de onun ağzından dinlemek için ilk sorumu yöneltiyorum, “Köyün ziyaretçilerine kahvaltılarda neler ikram ediliyor?”

“Köy kahvaltısı olduğu için, insanlar bu kadar merak edip geliyorlar. Çünkü şehir insanı bu tür kahvaltıdan uzak. Bir de her şeyi kendimiz yaptığımızdan ilgi daha da artıyor. Mesela peyniri dahi köyümüzün insanı yapıyor.

Kahvaltıda on beş çeşit var. Dört çeşit peynir, tereyağı, kaymak, bal, reçellerimiz, kavrulmuş salçamız, domates, salatalık, gözleme, bir demlik çay..."

Muhteşem Uzun ve ailesi her türden reçeli yapıyormuş. En çok satılan ahududu, böğürtlen ve incir reçeliymiş. Şeftali ve erik çeşit olsun diye yapılanlardan... "Ben en çok erişte, tarhana, zeytin ve turşu yapıyorum. Hepsinden tatmanız gerek," diye ısrar ediyor.

Meydanda neler satılığını merak ettiğimizde öğreniyoruz ki erişte ve tarhananın yanı sıra, ahududu, böğürtlen, incir, şeftali, erik, patlıcan reçelleri, hurma tatlısı, turşu, ekmek, hediyelik eşya ilk akla gelenler. Gerisini artık siz düşünün!

Köye yerleşmiş yabancı kimse var mı diye merakla soruyorum.

"Köyümüzde yabancı kimse yok. Benim bildiğim kadarıyla yok ama sonradan gelip yerleşmiş kimseler varsa bilemem. Mesela bir komşumuz buradan İstanbul'a gelin oldu. Burada oturan annesi hastalandı kızı da bunun haberini alınca geldi. Şimdi burada annesine bakıyor. Kendine miras kalan evi de var," diye cevaplıyor Muhteşem Uzun ve bu köyde insanlar, neyi nasıl yer içer, merak ediyorduk. Cumalıkızık sofralarını anlatıyordu bu kez...

"Bizde yemekler, kahvaltılar yer sofrasında yenir. Masada karnımız doymuyor gibi geliyor. Cumalıkızık'ın tarhana çorbası çok güzeldir. Kendi ev yapımı tarhanamızla yaparız. Kendi usulümüzle yaptığımızdan, bir kere yiyen sürekli gelir çorbamızdan içmeye. Çok formül isteyenler oldu ama vermiyoruz. Kayınvalidem yaşarken sofrada on kişi oturuyorduk. Yedi sene bu şekilde yaşadık sonra buraya yerleştik. 'İyi ki de gelmişiz' diyorum."

Eminim hepinizin kafasında "Şuraya da gitsem" dediğiniz yerler vardır ama size tavsiyem Cumalıkızık'ı görmekten asla pişman olmazsınız. Köy kahvaltısını yapın, gözlemelerinden tadın yeter ki... Ekmekten hiç bahsetmiyorum bile. Köye girdiğinizde burnunuza gelen mis gibi ekmeğin kokusu aklınızı başınızdan almaya yetecektir.

Meydanda neler satılığını merak ettiğimizde öğreniyoruz ki erişte ve tarhananın yanı sıra, ahududu, böğürtlen, incir, şeftali, erik, patlıcan reçelleri, hurma tatlısı, turşu, ekmek, hediyelik eşya ilk akla gelenler. Gerisini artık siz düşünün!

Söyleşi • Arda Kublay (İAHA)
Fotoğraflar • İAHA Fotoğraf Grubu

*Sermayesi:
Ateş, kum ve alın teri...*

DENİZ KUMU, ENVAİ ÇEŞİT MADENİ TEMİZLER, ATEŞSE BAKIRA CAN VERİRDİ... TENCERENİN DİBİNE BAKTIĞINDA AYNA GİBİ GÖRÜRDÜN SURETİNİN YANSIMASINI. GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE KADAR UZANAN ZAMANDA, GÖZDEN KAYBOLAN ANCAK DEĞERİNİ YİTİRMEYEN BİR MESLEK OLAN KALAYCILIK, SON ZAMANLARDA YAŞAM MÜCADELESİ VERİYOR. TEKNOLOJİ VE DEĞİŞEN HAYAT KOŞULLARI, ESKİNİN BU GÜZİDE MESLEKLERİNE OLAN RAĞBETİ AZALTMIŞ. KALAYCILIĞIN DÜNDEN BU GÜNE UZANAN YOLUNU BEYAZIT'TAKİ TEK KALAYCI YILDIRIM BAYER ANLATIYOR.

GÖZ: Kendinizden bahseder misiniz, bu mesleğe ne zaman ve nasıl başladınız?

Yıldırım Bayer: Adım Yıldırım Bayer. Kırk beş yaşında iki çocuk babasıyım. Erzincanlıyım. Bu işe 1976 yılında Bakırcılar Çarşısı'nda başladım. Mesleğimiz dede ve baba mesleğidir. Kuşaktan kuşağa bu işi yapıyoruz biz. Hem kalay, hem cila, hem bakır; yani her türlü düzeltmeyi yapıyoruz. Beyazıt Bakırcılar Çarşısı'nda hem atölye, hem de showroom sahibiyiz.

GÖZ: Kalaylanmak üzere size getirilen eşyaya hangi işlemleri uyguluyorsunuz?

Y. Bayer: İlk önce müşterinin getirdiği ürünü mesela tepsi, tencere, tava, çaydanlık vs. "kostik" denilen kimyasal maddeyle temizleriz. Daha temizlediğimiz ürünü suda kaynatır, yıkarız. Üzerindeki kiri, pası kostikle alırız. Ardından tekrar suyla durulanır ve "kumlama" denilen işleme başlanır. Kumlama dediğim de deniz kumudur. Deniz kumuyla ürünün üzerinde kalan pis maddeleri tekrar alıp, yeniden yıkarız. Ardından üzerine tuz ruhu vururuz. Sonra ürün ocağa girer, burada kalay olur. Ocaktan çıktıktan sonra kapların hafiften soğumasını beklenir. Soğuduktan sonra tekrardan sabunlu suyla yıkarız ve kuruduktan sonra müşteriye teslim ederiz.

GÖZ: Kalaycılıkta genel olarak hangi malzemeleri kullanıyorsunuz?

Y. Bayer: Kalay, nişadır, tuz ruhu, kostik, siyanür, pamuk, kısaç malzemelerini kullanırız. En önemli, en büyük malzememiz ateştir aslında. Ateşin başına geçtiğin gibi ondan başka bir şey düşünürsen işini yanlış yaparsın. Yanlış yaparsan da düzeltmek için çok uğraşırsın. Kalaycılıkta ateş, hataları kolay kolay affetmez. Müşterimizin bize emanet ettiği kaba özen göstermeliyiz. Ateşin başında terledin diye alını öyle hemen silemezsin. İşine tüm dikkatini vermen lazım ki hem müşterinin, hem senin istediğin gibi olsun.

GÖZ: Kalaylanmış bir kabın kullanım süresi ne kadardır?

Y. Bayer: Kullanım süresi tamamen müşterinin nasıl kullandığına bağlı aslında. Müşteri kaba ağır ateş vermedikçe, iyi baktığı sürece bize tekrardan geliş süresi uzamış olur. Biz ürünü kalayladıktan sonra öyle garanti falan veremeyiz maalesef. Ama genellikle bizim yaptığımızın ortalama kullanım

süresi 1-3 sene arasında değişir.

GÖZ: Bir zamanlar revaçta olan bu meslek sizce neden günümüzde bitme noktasına kadar geldi?

Y. Bayer: Şu zamanda bizim mesleğimiz zor meslek... Şimdi bu mesleği kimse yapmak istemiyor. Gençlerimiz hazır para kazanmanın yollarını arıyorlar. Özveri isteyen bir meslek bizim mesleğimiz... Çıplak ellerle kap tutuyorsunuz, ateşin başında terliyorsunuz, kire batıyorsunuz, soğukta üşüyorsunuz. Şimdiki gençler hep sıcacık yerlerde rahat ortamlarda çalışmanın yollarını arıyorlar. Bundan 15-20 sene evvel yaz tatili olduğunda baba oğlunu elinden tutup, ustaya getirip "Eti senin kemiği benim," deyip çıraklığa başlatırdı. Şimdi öyle bir ortam yok. Şu zamanda hangimiz çocuğumuzu terzilik, tamircilik, kalaycılık ustasına getirmek ister. Zanaattan geçer bu meslek. El emeği ve zanaat bitmek üzere. Her şey makineleşti artık...

GÖZ: İşe ilk başladığınız zamanlarda çırak-kalfa-usta ilişkisi nasıldı? Şimdi nasıl?

Y. Bayer: Şimdi usta-çırak ilişkisi falan kalmadı. Şimdi zanaatkar yetişmiyor.

Ustalar yavaş yavaş tükeniyor artık... Biz bu işe ilk başladığımızda dükkânı süpürürdük, ustamıza çay getirirdik, sonra kap yıkamaya başladık. Çıraklık denirdi buna. Bu işe bunları yaparak başlanırdı. Sonra sonra olurdu her şey. Sağlam bir özveri isterdi. Sabır isterdi bu işi öğrenmesi, uygulaması. Şimdi öyle bir sistem kalmadı maalesef.

GÖZ: Şu anda yanınızda çalışan çırak veya kalfanız var mı?

Y. Bayer: Kalfa-usta var ama çırak yok maalesef. Artık mecburen çıraklığı da kendimiz yapıyoruz. Kimse bunu yapmak istemeyince haliyle çıraklığı da ölmüş oluyor bu işin.

GÖZ: Beyazıt'ta şu an bu mesleği yapan kaç kişi mevcut?

Y. Bayer: Beyazıt'ta bu işi bizden başka yapan yok. Vezneciler 'de bir arkadaşımız var, bir de o devam ettiriyor bu mesleği. Bakırcı çok ama kalaycı yok. Maalesef koca Beyazıt'ta tekiz.

Yıldırım Bayer: Bakırcılar Caddesi No:4 (Lazyo Bakırcılık ve Kalay) Beyazıt/İST.

Yazı • **Damla Merve Pekdoğan (İAHA)**

Fotoğraf • **İAHA Fotoğraf Grubu**

Buharda sabırla pişen etin, kemiğin, reyhanın ve fesleğenin öyküsü

DOĞUDAN BATIYA UZANAN BİR LEZZET... HELE BAHARAT SEVİYORSANIZ, HELE DE KIRMIZI ETE, SAKATATA DÜŞKÜNSENİZ; ENVAİ ÇEŞİT RAYİHANIN, ETLE KEMİKLE KAYNAŞTIĞI KABURGA DOLMASINA MEFTUN OLURSUNUZ. TEK BAŞINA BİR ZİYAFET OLAN BU LEZZETE SELİM AMCA'DA KONUK OLDUK.

Küçüklüğümde beri hep duyduğum, bildiğim bir yerdi Aksaray. O zamanlar ailecek kebab yemek için gittiğimiz yerlerdendi. Hatta özellikle kebab yemek için oraya giderdik. Aksaray, Doğu mutfağından türlü lezzetler bulabileceğiniz bir adres. Her restoranda ayrı bir usta ve o ustanın ayrı bir öyküsü vardır. İçeriye girdiğiniz anda sizi karşılayan garsonun şivesinden anlarsınız gerçekten oralı olup, bu işi bildiklerini... Ortamın sıcaklığı içinizi sarar, bir arkadaşınızın evinde yemek yiyecekmişsiniz gibi rahatsızdır. Gaziantep, Van, Siirt, Diyarbakır, Mardin, Şanlıurfa ve daha birçok şehrin, yörenin özel yemeklerini bulabilirsiniz. Benim de babam Siirtli olduğu için Doğu yemeklerini az çok bilirim. Çoğu kebab, dolma ve diğer Doğu yemeklerini bilsem de kaburga dolmasını hiç tatmamıştım. Hocam bu konudan söz ettiğinde bayağı ilginç gelmişti ve nasıl bir şey çıkacağını ben de çok merak ediyordum. Sonunda bir gün kalktım ve "Gidelim artık şu Selim Amca'ya" dedim. Çantamda ses kayıt cihazım, fotoğraf makinem, not defterim... Yanımda olması gereken her şey hazır görünüyordu. Yine de bir aksilik olmasın diye son kontrollerimi de yaptıktan sonra düştüm Aksaray yoluna...

Neyse ki yol açıktı ve kısa bir otobüs yolculuğunun ardından Aksaray'a ulaştım. Vatan caddesi üzerindeki Kaburgacı Selim Amca Sofra Salonu hemen karşımdaydı. Önce biraz tereddüt ettim. Belki de konuşmak istemeyeceklerdi. O zaman ne yapacaktım, ne diyecektim? Yolun kenarında durup düşündükten sonra içeriye girdim. Uzaktan görmüştüm içerisinin boş olduğunu. Saat üç buçuk gibiydi. O saatte dolu olmasını beklemiyordum zaten. Masalar gayet şık ve düzgün görünüyordu. Anlaşılan akşam hazırlıkları şimdiden bitmişti. Bir garson karşıladı beni. Gayet sıcak görünüyordu. Uygun bir masa göstermeye çalışırken, ben o arada haber için geldiğimi söyleyerek kasaya doğru yöneldim. Beklediğim gibi ters bir tepkiyle karşılaşmadan Selim Amca'nın torunu Tahir Nazlıcan'a açıkladım durumu. Seve seve kabul etti ve konuşmaya Selim Amca'nın kim olduğundan başladık. Selim Amca, Tahir Nazlıcan'ın dedesi... Diyarbakır'da küçük ve mütevazı bir lokanta açarak başlamış bu işi

yapmaya. O yörede çok bilinen, fakat zor olduğu için sadece düşünlerde, özel misafirlerde, bayram günlerinde hazırlanan bu yemeği 1982 yılından beri yapıyor. Başta tek başına bu işi yapan Selim Amca, artık yalnız değil. Oğulları ve torunlarıyla beraber bir aile şirketine dönüştürmüşler burayı. Aile şirketi olmalarına rağmen garsonlarının farklı yörelerden olması da dikkatimi çekiyor ve soruyorum: "Garsonlarınızı neye göre seçiyorsunuz?" Garson konusunda ayırım yapmadıklarını ve Bursalı, Diyarbakırlı, İstanbullu, Malatyalı garsonları olduğunu böylece öğreniyorum.

İlk Kaburgacı Selim Amca Sofra Salonu'nu Diyarbakır Merkez'de açmışlar. Daha sonra GAP için bölgeye gelen yabancı mühendisler, bürokratlar, gazeteciler derken Selim Amca gün geçtikçe büyümeye başlamış. Diyarbakır Turizm Müdürlüğü'nün hazırladığı kataloğa girmeyi başardıktan sonra Selim Amca artık bir marka haline dönüşmüş. Bir sonraki restoran Mardin merkezinde. Ondan sonra da İstanbul'un Bahçelievler, Aksaray, Ataköy semtlerinde Kaburgacı Selim Amca'nın yerleri açılmaya başlanmıştır. Torun Nazlıcan, yurtdışından özellikle Almanya ve Rusya'dan da kaburga dolması siparişi veren müşteriler olduğunu da belirtiyor. Benim gittiğim Aksaray Şubesi, İstanbul'da Bahçelievler'den sonra ikinci şube. Burada 1997 yılından bu yana kaburga dolması pişiyor. Ünü geniş kitlelere yayılan, her kesimden insana

İlk Kaburgacı Selim Amca Sofra Salonu'nu Diyarbakır Merkez'de açmışlar. Daha sonra GAP için bölgeye gelen yabancı mühendisler, bürokratlar, gazeteciler derken Selim Amca gün geçtikçe büyümeye başlamış.

hitap eden Selim Amca'nın genellikle daimi müşterileri var ve bilenleriyor.

Doğu Anadolu'da yer etmiş Arap sofrasından bir lezzet...

Kaburga dolmasından söz etmeye başladıklarında, bu yemeğin eski bir Arap lezzeti olduğunu öğreniyorum. Yapılması çok zahmetli ve zor bir yemek olduğu için genellikle bütün ailenin bir arada toplanabileceği özel günlerde pişiriliyormuş. Süt kuzusu veya erkek oğlakların ön kol ve yanlarından alınan kaburganın içi, daha önceden hazırlanmış olan haşlanmış iç pilavla doldurularak dikiliyor. 5-6 Saat buharda piştikten sonra hazır hale geliyor. Bu sürecin uzunluğu yüzünden kaburga dolmaları sabahdan pişiriliyor. Pişmeye yakın buhardan alınıp bekletiliyor. Daha sonra siz restorana gidip yemek istediğinizde tekrar buharda pişiriliyor ve kaburga dolmanız yemek için hazır hale geliyor. Kaburga dolmasının etinin nereden geldiğini merak ediyordum. Çünkü doğudaki etle bizim yediğimiz et arasında çok fark vardı. Çocukluğumdan beri dinlediğim bu şeylerden yola çıkarak etleri nerelerden satın aldıklarını sordum. Kaburgalar çoğun-

lukla doğudan özel olarak geliyor. Fakat tabii ki sadece bununla sınırlı değil. Balıkesir ve İzmir'in de etlerinin en az doğudaki kadar güzel olduğunu öğreniyorum. Restoran, pazartesi ve salı günleri genellikle durgun oluyormuş. Çarşamba, perşembe ve özellikle hafta sonları restoranın en yoğun olduğu günlermiş. Kaburga dolması dışında en çok tüketilen lezzet "Bumbar Dolması" ve "İçli Köfte"ymiş. Kaburga dolmasından sonra bumbar dolmasının da Selim Amca'yla bütünleşmesi olası... Çünkü Silivri'den Aksaray'a bumbar dolması yemek için gelenler bile var. Yemekten sonra sunulan sütle yapılan irmik helvasıysa yine en çok tercih edilenler arasında.

Değişen süreçte değerini yitirmemiş damak tatları da vardır

Yaklaşık bir saatlik sohbetimizin ardından benim de karnım iyice acıkmaya başlıyor. Bu arada oturup söyleşimize başlamadan önce söylediğim kaburga dolması da geliyor. Öncelikle baharat kokusu dikkatimi çekiyor. Annemin yaptığı yemeklerden baharata alışkınyımdır ama dışarıda böyle zengin baharatlı yemekler bulmak her zaman kolay olmuyor. Kaldı ki günümüzün fastfood zih-

niyetiyle beraber bu tür sofralara oturmak isteyenlerin sayısı her geçen gün azalıyor. Buna rağmen hâlâ müdavimleri olan, otuz yıldır hiç yıkılmadan ayakta kalan bir restorandan sesleniyorum aslında sizlere. Değerlerini yitirmemiş ve sonuna kadar çalışan bir restorandan... Kaburga dolması ağızda lokum gibi dağılıp gidiyor ve ben dolmayı bir tatbilir havasına bürünerek, keyfini çıkara çıkara yiyorum. Yerken çok baharattan şikâyet edenlere inat yapar gibi her baharatın tadını ayrı ayrı almaya çalışıyorum. Reyhan, fesleğen karabiber, yenibahar pul biber, maydanoz; kaburganın iç pilavında bulunan ve benim çözebildiğim baharattan sadece bir kaçı... Reyhan ve fesleğen kuzu etinden rahatsız olabilecekler için düşünülmüş sanki. Baharatlarla beraber ne koku kalmış ne de başka bir şey... Tabak önünüze geldiğinde istediğiniz tek şey bir an önce o tabağı adeta silip süpürmek. Dozurucu bir tabağın ardından tatlı yemem için ısrar ediyorlar. İrmik tatlısını da ucundan yedikten sonra bumar dolma-

sı yiyemediğim için üzülüyorum. Onunla ilgili bir şeyler yazmak da eğlenceli olabilir. Kaburgacı Selim Amca'nın hikâyesi burada bitiyor belki ama gazetecilik mesleği her zaman yeni öykülere gebedir. Ve de acı tatlı yeni lezzetlere...

Yerken çok baharattan şikâyet edenlere inat yapar gibi her baharatın tadını ayrı ayrı almaya çalışıyorum. Reyhan, fesleğen karabiber, yenibahar pul biber, maydanoz; kaburganın iç pilavında bulunan ve benim çözebildiğim baharattan sadece bir kaçı...

Yazı ve Fotoğraf • Tolga Çakmak (İAHA)

Anadolu beşğinde medeniyetlerin başkenti

ANADOLU'NUN GÖBEĞİNDE DÜMDÜZ BİR OVAYA KURULUDUR BU ŞEHİR. YÜZYILLARI AŞMIŞ BİR TARİHİN VE ÇEŞİTLİ MEDENİYETLERİN MAĞRURCA EV SAHİPLİĞİNİ YAPMIŞTIR. BU KÜLTÜRÜN, MEDENİYETİN, TARİHİN VE EN ÖNEMLİSİ HZ. MEVLANA'NIN FELSEFESİNİN BAŞKENTİNE, DÜNYANIN DÖRT BİR YANINDAN GELENLER İÇİN KERVANSARAYLIĞA ALIŞKINDIR KONYA . . .

Tarihi ve kültürel zenginliğiyle ender sayılacak şehirlerden biri olan, Anadolu Selçuklu Devleti, Osmanlı Devleti, Bizans ve daha önce-
sindeki birçok medeniyete kucak açmış eşi benzeri olmayan şehirdir Konya.

Saat 01.00 ve ben henüz başlıyorum, sadece tarih kitaplarımda okuduğum, ama hiç gitmediğim, gidemediğim bir şehre doğru yolculuğa. Hem de binlerce yıllık tarihi olan, Anadolu Selçuklu Devleti'ne kuruluşundan yıkılışına kadar başkentlik yapmış bir şehre Konya'ya... Otobüsün kalkmasıyla birlikte içimdeki heyecan iyiden iyiye artmaya başladı. Benim için bitmek bilmeyen on saatlik yolculuktan sonra ulaştım kitaplarımdaki şehre. İstanbul'daki havayla buradaki havanın bir olmadığını otobüsten iner inmez anladım. Soğuk, adeta keskin bir bıçak gibi yüzüme vuruyordu. Anadolu bozkırının keskin ayazı vücuduma iyice işlemeye başladı. İlk defa tanıştığım bu soğuktan korktum. Otogardaki küçük bekleme salonuna arkadaşım gelene kadar sığındım.

Bekleme salonuna girdiğimde keskin soğuğu da kapının dışında bırakmıştım. Bir koltuğa oturdum. İçerideki sıcaklık iyiden iyiye ısıtıyordu beni. Arkadaşımın bir an önce gelmesini ve Konya'yı baştan aşağıya dolaşmayı istiyordum. Ben bu düşüncelerle boğuşurken ansızın bir sesle irkildim tam arkamdan bir rüzgâr ve kanat sesiyle irkildim... Neydi o? Bir çift güvercin bekleme salonunun orta yerindeydi. Yere düşen yiyecek kırıntılarını birer birer midelerine indiriyorlardı. Bekleme salonunda yaşadıkları aşikârdı.

Arkadaşımın gelmesiyle kalacağım otele doğru yola çıktık. Otel şehir merkezinde olduğu için oraya gitmenin iki yolu vardı; biri minibüsler, ikincisiyse tramvaydı.

Bence tramvayla gitmek daha güzel olurdu ki öyle de oldu. Buradaki tramvaylar oldukça eski. 1976 model. Tramvaylar Almanya'da hurdaya ayrıldıktan sonra Konya'ya getirilmiş ve Konya'da tekrardan bakımları yapıp, burada tekrar can bulmuşlar. İyi de olmuş. Renkleri koyu yeşil ve biraz eski. Sanki onlar da Konya gibi...

Gül bahçesinde yaşatılan bir tarih...

Kalacağım otele yirmi beş dakika sonra ulaşabilmiş-tim. Fena bir zaman değil! Kocaman bir şehir Konya... Kalacağım yer, Mevlâna Müzesi'ne yürüme mesafesindeydi. Otele eşyama bırakır bırakmaz Mevlâna Müzesi'ne doğru yola çıktım.

"Mevlâna Dergâhı" olarak da geçen ve Hz. Mevlana'nın türbesinin bulunduğu bu müze dışarıdan bakıldığında oldukça sade olmasına rağmen; eskiden ve günümüzde temsil ettiği "İnsan sevgisi" açısından eşsiz bir güzelliği bulunuyor. Yeşil kubbesi adeta insanı kendisine doğru çekiyor. Müzeden içeriye ilk girildiğinde "Gül Bahçesi" adı verilen bir bahçe karşılıyor sizi. Ara ara dikilmiş güller ve yemyeşil görüntüsüyle insana huzur veren bu bahçenin sonuna geldiğinde sağ tarafında Mevlevî dervişlerin kaldıkları yan yana dizili on dört tane tek kubbeli küçük oda bulunuyor. Bu odalarda bugün Mevlevî dervişlerini temsili ve eski eşyalar sergileniyor. Mevlevî Dergâhı'nın ön bahçesindeki meydana altı köşeli ve ejderha motifli Şeb'i Aruz havuzu, şadırvan ve mezar taşları bulunuyor. Mevlâna Türbesi'ne girmeden önce elle yapılmış büyük ahşap kapı, insan elinden çıkmamış gibi geliyor. Kapıdan geçtikten sonra karşınıza ilk olarak önemli Mevlevîlerin sandukaları çıkıyor. Hz. Mevlana ve babası Sultan Veled Efendi'nin

Mevlâna Dergâhı günümüzde, yurtiçinde olduğu kadar yurtdışında da ilgi ve merak uyandırıyor. Yurt dışından özellikle de Japonlar, Mevlâna Müzesi'nin sürekli ziyaretçileri arasında. Hz. Mevlâna'nın kültürel farklılıkları bir kenara bırakıp, insan sevgisini vurgulayan önemli bir tasavvuf düşünürü olması; onu tüm dünyada tanınır hale getirmiş

sandukaları da burada bulunur. Sol taraftaysa el yazmaları, Mevlâna'nın Mesnevisi, ceylan derisine yazılmış Kur'an-ı Kerim'ler sergileniyor. Bu tarih ve insan sevgisinin birbirine karışmış dokusunda insanın kendini farklı hissetmemesi imkânsız gibi geliyor. Adeta huzur veren bir yer burası. Mevlâna Dergâhı günümüzde, yurtiçinde olduğu kadar yurtdışında da ilgi ve merak uyandırıyor. Yurt dışından özellikle de Japonlar, Mevlâna Müzesi'nin sürekli ziyaretçileri arasında. Hz. Mevlâna'nın kültürel farklılıkları bir kenara bırakıp, insan sevgisini vurgulayan önemli bir tasavvuf düşünürü olması; onu tüm dünyada tanınır hale getirmiş. Bu yüzden de buraya dünyanın her yerinden ziyaretçilerin gelmesi beni şaşırtmadı.

Meram bağları Konya'nın cennet bahçesi...

Türbeden çıktıktan sonra Mevlâna Dergâhı'nı çevreleyen duvar boyunca yürüyoruz. Karşımıza hediyelik eşya dükkânları çıkıyor. Bu dükkânlarda Hz. Mevlâna ve Konya ile ilgili çeşit çeşit biblo, aksesuarlar satılıyor. Bu dükkânlara hızla göz atıp, arkadaşımın da tavsiyesi ve Konya'nın meşhur bir lezzeti olan etli ekmeği denemek için Meram semtindeki Havzan Restoran'a doğru yola koyulduk. Mevlâna Müzesi'nden Meram Havzan Restoranı otuz dakikalık bir mesafede, gayet modern bir konseptte sahip restoran. İlk kez denediğim etli ekmeği pek sevdim. Burada kendimize güzel bir ziyafet çektikten sonra arkadaşımınla beraber Meram Bağları'nı gezmeye, orada biraz va-

kit geçirmeye karar verdik. Meram Bağları Konya'nın mesire yerleri arasında en yeşil yer olma özelliğini koruyor. Bu yeşil alandan ıslah edilmiş bir dere geçiyor. Derenin iki yakasına da küçük restoranlar, çay bahçeleri kurulmuş. Kuş sesleri, derenin şırıl şırıl akan suyu ve doğal güzelliğiyle Meram bağları Konya'nın cennet bahçesi... Bu cennet bahçesinde uzun bir zaman geçirdikten sonra otelime gidip dinlenmeye karar verdim. Daha gezilecek çok yer vardı. Bunların başında Sille Köyü ve sema gösterisi en çok istediklerimdi. Arkadaşım beni otele bıraktıktan sonra Konya'da güzel bir gün geçirmiş olmanın verdiği huzurla derin bir uykuya daldım.

Sille, medeniyet içinde medeniyettir

Güneşin pencereden odamı aydınlatmasıyla erkenden uyandım. Uzun ve konforlu bir uyku sonrasında dinç ve zinde bir şekilde bugüne hazırdım. Arkadaşım ile beraber Sille Köyü'ne erkenden gitmeyi, orada kahvaltı

yapmayı planlamıştık. Bir saat sonra arkadaşım otele geldi ve Sille'ye doğru yola çıktık. Merkezden Sille'ye gidebilmek için iki aktarma yapmamız gerekti. İlk önce tramvayla Nalçacı durağına geldik, oradan otobüs durağına geçip Sille otobüsüne bindik, yolculuğumuz kırk dakika sürdü. Sille, Konya merkezden 8 km dışarıda, çok eski bir tarihi olan yerleşim yeridir. İlk yerleşim MÖ 3 binli yıllara kadar dayanmakta, dünyanın en eski ve

büyük Ortodoks Kilisesi olan Ak Manastır burada bulunuyor. Günümüzde hâlâ yerleşim olan bu köy zamanın akmadığı tek yermiş izlenimi veriyor. Eski taş evleri, kiliseleri, köyün yukarısındaki Bizans döneminden kalma eski mağaraları ve Bizans-Osmanlı mezarlığıyla tarihi ve kültürel açıdan zengin çeşitlilik sunuyor. Otobüsten indikten sonra Sille Konak Restoran'a doğru ilerledik. Restoran restore edilmiş eski taş bir evden oluşuyordu. Kapıdan adımınızı attığınızda bir köy evinden içeriye girer gibi oluyorsunuz. Restoranın ortasında bir odun sobası bulunuyor, duvarlar çeşitli eski eşyayla süslenmiş. Gramofondan kaşağıya kadar her şey duvarlarda yerini almış, bu güzel mekânda. Kahvaltı ve yemek için kullanılan tüm malzemeler doğal olarak köylünün ürettiği ürünlerden oluşuyor. Hafta sonları açık büfe kahvaltı imkânı sunuyor. Kahvaltı mөнüsü ve yemek çeşitliliği konusunda zengin bir mөнüye sahip bu mekân, insanın içini ısıtan bir

havaya sahip. Bu mekânda bir saat kadar süren kahvaltımızı yaptıktan ve sonra kendimizi dışarıya attık. Köyün içindeki yapıları göz ardı etmek mümkün olmadığı için, hayretle izleyerek bir tarihi gözlemledik. Köyü ortadan ikiye bölen küçük bir dere, bana iki ayrı kültürü; Bizans'ı ve Osmanlı'yı anımsattı. Birbirinden

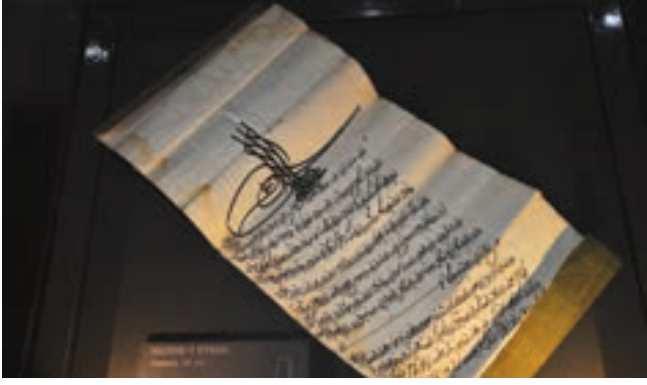

Semazen, sema gösterileriyle sembolik olarak, kâinatın oluşumunu, insanın âlemde dirilişini, Yüce Yaratıcı'ya olan aşkla harekete geçişini ve kulluğunu idrak edip "İnsan- ı Kâmil" e doğru yönelişini anlatıyor.

Mevlevi dervişlerin kaldıkları yan yana dizili on dört tane tek kubbeli küçük odada bugün dervişlerin temsilleri ve kullandıkları eşyalar sergileniyor.

ayrı ama birbiriyle iç içe olan iki kültürü... Ayaklarımız bizi burada bulunan ve Bizans mimarisine ait Aya Eleni Kilisesi'ne doğru götürdü. Bizans İmparatoru Konstantin'in annesi Helena tarafından Michael Arhangelos adına yaptırılmış. Kilise günümüzde hâlâ ayakta ve ziyaret edilebilir durumda. Kilise küçük bir meydana sahip, bana Ayasofya'nın küçük bir minyatürü gibi geliyor. İçerisindeki kubbede Hz. İsa ve havarilerinin minyatürleri bulunuyor. Kilise dört fil ayağı üzerine (dört sütun) oturtulmuş yapıdan oluşuyor. Köyün üst kısmındaki kayalıklarda bulunan mağaralarda irili ufaklı birçok kilise ve mezarlık bulunuyor. Bu mağaraların çoğu toprakla dolmuş durumda olmasına rağmen birçok kazılar sayesinde gün ışığına çıkartılmış. Bu eski Rum köyünün sonuna geldiğimizde karşımıza bir de eski Osmanlı Mezarlığı çıkıyor. Bu mezarlıktaki mezar taşları burada Rum ve Müslümanların yan yana gömüldüğünü gösteriyor. Sille'deki önemli yerleri gezdikten sonra akşama yapılacak Mevlana Kültür Merkezi'ndeki sema gösterilerine katılmak için bu güzel ve tarih kokan köyü arkamızda bırakarak şehir merkezine doğru yola koyuluyoruz.

Eşsiz bir ayın: Aşk ile dönen etekler...

Her cumartesi akşamı saat 19.00'da ücretsiz olarak yapılan sema gösterileri yerli ve yabancı konukları ağırlıyor. Gösterinin yapılacağı salon oval biçimde tasarlanmış, bir arenayı andırıyordu. Büyük cam bir kubbenin altına inşa edilmiş gösteri salonu binlerce kişiyi misafir edebilecek kapasitede yapılmış ve çok modern bir mimariye sahip. Salonda gösterinin başlaması yaklaşık on beş dakika gecikiyor. Ardından salonun ışıkları söndürülüp, sahne aydınlatılıyor. Semazenler teker teker çıkıp selam verdikten sonra kendi aralarındaki selamlaşmaları başlıyor. Bu selamlaşmaları kıdem ve makama göre gerçekleşen, bir çeşit saygı gösterge-

si olarak görüyorlar. Yaptıkları her hareket onlar için farklı anlamlar ifade ediyor. Selamlaşmalar bittikten sonra, semazenler teker teker çıkıp dönmeye başlıyorlar. Semazen, sema gösterileriyle sembolik olarak, kâinatın oluşumunu, insanın âlemde dirilişini, Yüce Yaratıcı'ya olan aşkla harekete geçişini ve kulluğunu idrak edip "İnsan-ı Kâmil" e doğru yönelişini anlatıyorlar. Sema gösterisi yaklaşık bir buçuk saat sürdü. O büyümlü hava kendini salondan çıktıktan sonra bile devam ediyordu. Kültür merkezinden çıktıktan sonra 20 dakika yürüyerek sonrasında da tramvayla akşam yemeğimizi yiyeceğimiz Kule Sini Restorana geldik. Restoran, Kule Plaza'nın 41. katında yer alıyor. İçeriye girdiğinizde hoş ve sıcak bir ortamla karşılaştık. Masamıza yerleşip, yemeklerimizi sipariş ettikten sonra buranın bir özelliğini öğrendim. Restoran bölümü kendi içinde hareket halindeydi. Masalar ve mutfağın bulunduğu bölüm yerden ayrı olarak sürekli ama çok yavaş olarak dönüyordu. Yemeğimizi yedikten sonra dışarıdaki teras kısmına çıktık. Terastan tüm Konya görülebiliyordu. Alabildiğine düz bir ovaya kurulmuştu şehir...

Geleni, kendine hayran bırakan şehre veda etmek zor...

Bu güzel şehri gece izlemek bir başkaydı. Ne çabuk da alışmıştım buraya... Ama bu akşam kültürüyle ve tarihiyle beni kendine hayran bırakan bu şehirden gideceğim. Terasta bir fincan kahve içtikten sonra otogara doğru yola çıktık. Bekleme salonuna geldiğimizde değişen tek şeyin yolcular olduğunu fark ettim. Buranın kiracıları olan güvercinler, dışarıdaki soğuk, yerdeki yiyecek kırıntıları... Fakat geldiğimdeki heyecanın yerine, şimdi ayrılığın verdiği burukluk var. Hoşça kal Konya.

Yazı • Simpel Osman (IAHA)
Fotoğraf • IAHA Fotoğraf Grubu

*“Adı Antigoni...
Ben de önünde diz çökerim”*

BURGAZADA HER MEVSİMDE İSTANBUL'UN YANI BAŞINDA SAKLI BİR CENNETTİR. YUNANİSTANLI SİMPEL'İN BU SAKLI CENNETE YOLU, SONBAHARDA DÜŞTÜ. SİMPEL, BURGAZADA'DA TESADÜFEN TANIŞTIĞI YANNİS BEY İLE ANADİLİNDE KONUŞURKEN FARK ETTİ MEMLEKETİNİ ÖZLEDİĞİNİ. . . BURGAZADA BU KEZ, SARI MİMOZALARIYLA ANLATILMADI. BU KEZ MEMLEKETİNİ ÖZLEYEN BİR KIZIN, YERİNDEN YURDUNDAN, ANADİLİNDEN BULDUĞU KESİTLERLE ANLATILDI.

"A dı Antigoni... Ben de önünde diz çökerim" Kendimden bir şeyler miydi burada aradığım? Yoksa yeni tanımaya gideceğim küçük bir dünya mıydı? İlk aklıma gelen sorular dı bunlar. Burgazada, beni neyin beklediğini hiç bilemediğim yer... Kimbilir nasıl karşılayacaktı beni. Burgazada gezimin hikayesi Kabataş'ta başladı. Sabah saat 10.00'da vapura binmek için İAHA muhabirleriyle buluşma noktamızdı burası. Yağmurlu bir sabah tı.

Uyanıp koşa koşa Mecidiyeköy-Taksim metrosuna binip, Taksim-Kabataş föniküler hattını kullanacaktım. Metronun hiç bitmeyen basamaklarını çıkarken aklımdaydı Burgazada. Heyecanlıydım! Bana bakan herkes yüzümdeki heyecanımı okuyor gibiydi. Fönikürlere binmeden hemen günlüğümü çıkarıp bir şeyler karalamak istedim.

Kendime turnikelerden önceki basamaklardan bir yer seçmişim. Her şeyi yere bırakıp hızlı hızlı yazmaya başladım. Gelenler geçenler bana bakıyordu. Belki de merak ediyorlardı, yazılacak bu kadar acil ne vardı? Heyecanımı sayfalarla paylaşmayı tercih etmişim o an...

Acaba kışları Burgazada'da Rumlar var mıydı?

Kabataş çıkışında da gözlerim adalara gidecek vapuru arıyordu. Girişte kocaman siyah şemsiyeli birini kesti gözlerim. "Buradayım" diye seslendim... Gözlerim parlıyordu, çalıştığım ajans ve mensupları artık

Ada vapurlarına özgü bir sakinlikle Burgazada yolcuları teker teker indiler iskeleye. Biz de indik. Burgaza iner inmez sert bir rüzgar yıkadı yüzümü. Ayrı bir havası mı vardı buranın, ya da bana mı öyle geliyordu?

ailem olmuştu. Birçok anımı onlarla paylaşıyordum. Vapur kalkmaya hazırdı, biz de yerlerimizi çoktan almıştık.

Vapur, deniz ve martılar bana çok şey ifade ediyor... Semra simit almış, kardeş payı yaptık ve simitleri bölüştük. Elimde simidimle dışarı çıktım ve bu simidi paylaşacak birilerini arıyordum. Meğer martılarla paylaşmış içimden gelen...

Gözlerim uzaklara dalıyordu. "Kışları Burgazada'da, acaba Rumlar var mıydı?" diye sorguya çektim kendimi. Onların geçmişini, buradaki yaşamlarını veya karşılaştıkları zorlukları merak ediyordum. İlk adaya yanaştı vapur, burası Kınalıada. Burada yolcular indi, bizse yolumuza devam edecektik. Gelecek iskele, yani Burgaza... Sohbetimiz devam ediyordu o esnada... Benim içim içime sığmıyordu. Aylardır içimde biriken hasret Burgaz'da son bulacaktı sanki. Sabırsızlanıyordum ve bir an önce inmek istiyordum. Kınalı, Burgaz arası yolculuğumuz çok sürmedi.

Ada vapurlarına özgü bir sakinlikle Burgazada yolcuları teker teker indiler iskeleye. Biz de indik. Burgaza iner inmez sert bir rüzgar yıkadı yüzümü. Ayrı bir havası mı vardı buranın, ya da bana mı öyle geliyordu?

Burgazada bir Rum adasıdır. Burgazada'nın Yunanca adı "Antigoni." İsmi de şöyle aldığı biliyorum. Büyük İskender'in generali Demetrios'un babası olan Antigone, buraya büyük bir kale yaptırmış. Ada önce onun adıyla anılmış, sonra Yunanca "Kale, burç" anlamına gelen Burgaz (Pyrgos) adını almış. Ortodoks Kilisesi'nin en saygın patriklerinden Methodios'un, ikonakırıncılar tarafından adadaki bir mahzende yedi yıl hapsedildiğini de okumuştum. Bugün bu mahzenin üzerinde Ayios İoannis Kilisesi bulunuyor. Evliya Çelebi'nin 17. yüzyılda Seyahatname'de yazdığına

göre; ada halkı Rumlardan, çok az sayıda da Yahudi ve Ermenilerden oluşmaktaymış..

Hikâye ustası Sait Faik Abasıyanık, hayatının bir bölümünü burada geçirmiş...

Bilmediğim bir şey vardı Burgazada hakkında.. İndiğimiz gibi göze çarpan bir heykel karşılamıştı bizi. "Acaba bu neydi" demeye yetişemedim, çünkü hemen anlatmaya başlayan bir hocam vardı. Çağdaş Türk Edebiyatı'nın önemli yazarlarından, hikâye ustası Sait Faik Abasıyanık'ın, hayatının bir bölümünü burada geçirmiş olduğunu öğrendim. Buradan döndüğümdeyse hemen onun kitaplarını okumaya karar vermişim o an. İlerideki kafeye gitmeden bir kare alalım dedik ve o anı fotoğraflayarak ölümsüzleştirdik.

Bir ses geldi kulağıma: "Kalimera..."

Hava soğuk. Yağmur dinmişti, fakat çiseliyordu. Kafedeki masalardan bir yer seçtik kendimize, yerleştikten sonra çay ve kahvelerimizi söyledik. Kulaklarım her ne kadar masadaki konuşmalarda olsa da aynı zamanda etraftaydı da. Belki Yunanca konuşan birileri çıkar, diye ses gelmesini bekliyordum. Köpekler de fır fır dönüyordu masanın etrafında. Ne kadar çoktular! Ünlü-müş köpekleri Burgazada'nın. Sanki gizli bir çete kurmuşlar aralarında. Ada esnafı her birine ayrı bir isim

takmış. Arkadan bir ses geldi kulağıma, "Kalimera..." Günaydın... İşte o an anlatılmaz! Ana dilimi konuşan birileri var, hemen masadan fırladım. Uzun boylu elinde purosuyla ayakta duran tipik bir Yunanlı. İsmi de Yannis Galitsis. Merak ettiklerimi ona sorma fırsatını bulmuştum.

Ben kendimi o gün Yunanistan'ın bir adasında hissediyor gibiydim.

Sohbet etmeye başladık.

"Günaydın!"

"..."

Susmuştu. Biraz yüzüme baktı.

"Kalimera" dedi.

Biraz kendimden söz ettikten sonra, artık bir rahatlama seziyordum bakışlarından.

"Nerelisiniz?"

"Doğma büyüme İstanbulluyum. Biz Yunanlıların dediği gibi Konstantinopoli." İstanbul kelimesinin Yunanca açıklamasını da hemen verdi... "Kente veya kentte anlamına gelen '.....', yani 'İs tin polin' kelimelerinin Türkçeleştirilmesiyle oluşmuştur ve İstanbul ismini almıştır" diyor.

Ben kendimi o gün Yunanistan'ın bir adasında hissediyor gibiydim. Aslında daha çok Rumlarla karşılaşacağımı hayal ediyordum, yanlışım!

“İnsan anavatanını özlemez mi kızım?”

“Haklısın! Kışları daha sakin olur Adalar. İstanbul’da kaldığımız için haftasonları geliriz. Yazları çok kalabalık olur. Yunanistan’dan tatil yapmaya gelenler var. Hatta geçen yaz Yunanlı bir çiftin düğününü yaptık burada. Kışları çok fazla kişi kalmaz buralarda. Yazın kalabalık oluruz...”

“Siz sık sık gelir misiniz Burgazada’ya?”

“Ben hep gelirim. Buradaki sessizliği seviyorum. Gelir, gezer, kahvemi içer, tekrar dönerim İstanbul’a. Şehrin gürültüsünden ve yorgunluğundan uzaklaşmak beni rahatlatıyor. Buraya bir kaç günlüğüne enerji depolamak için geliyorum.”

Sessizdi! Gözleri uzaklara dalıyordu. O sessizlikten sonra;

“Sizle bugün karşılaşmamız tesadüf mü acaba! Yunanistan’ı çok özlediğimi anladım,” dedi.

“Aslında siz burada doğup büyüdünüz. Neden bu kadar özlüyorsunuz?”

“Ben Yunan dilini unutmamak için, yirmi iki yıl rehberlik yaptım. Sürekli Yunanistan’a gidip geldim. Gelen misafirlerimize de burada rehberlik yaptım. Bu işi çok seviyordum ama artık emekliliğimin tadını çıkarıyorum.

Prens Adaları’nı çok seviyorum. Yazları çok kalabalık olur. Ama insan anavatanını özlemez mi kızım?”

Sanırım ikimizin de Yunanca konuşmaya ihtiyacı varmış... “Neden kendi ana dilinizi unutmaktan korktunuz?” sorusu kafamı kurcalıyordu. Hemen sordum.

“Burada çok az sayıda Rum kaldı. Kalanlar da sürekli Türkçe konuştuğu için korktum. Okullarda, kilisede bile Türkçe konuşuyorlar. Bu problem değil ama bir neden! Türklerle arkadaş ortamlarımız oluyor bu durumda da Yunanca konuşamıyoruz. Rumlar da Türkçe’yi benimsemişler artık.”

“Burgazada’da yaşam nasıldı eskiden?”

“Burgazada bir köy gibi... Herkes birbirini tanır, selamlaşır, evlerimizi de biliriz. Rum, Türk, Ermeni, Makedon, Bulgar kardeş gibi yaşıyoruz. Bu bize özgürlük ve mutluluk veriyor.”

O kadar aşık ki Burgazada’ya. O aşkı gözlerinden okuyordum. “Antigoni” için şiir yazdığını söyledi Yannis. Ben de hemen duymak istedim.

“To plio skizi ta nera, se ena nisi zigoni..

Se ena apo ta prigiponisa, pou tin lene Antigoni..

Ke embros tis klino goni..”

“Gemi suları aşar, Prens Adaları’ndan birine varır.

Adı da Antigoni, ben de önünde diz çökerim..."
Şiiri, konuşmamıza renk katmıştı. Masadan ayrılıp, adayı gezip, tanımaya karar verdim. Yannis'in de daha çok Yunanistan anılarıyla kafasını karıştırmamalıydım. Hava açmıştı güneş gözlerimin içine kadar işliyordu. Arkadaşlarımın yanına gitmek için en son benden ayrılırken tuttıkları yolu tuttum. Köpeklerin korkusu da vardı. Ben korktukça sanki daha çok yanıma yaklaşıyorlardı.

Belki de daha önce hiç görmediğim birisiyle, ilk kez böyle sarılmıştım

Doğayı, yeşilliği ve temiz havayı ciğerlerime kadar hissediyordum. Karşıma bu sefer de bir sürü kedi çıkmıştı. Arkadan bir çift mavi göz dikkatimi çekmişti. Yaklaştıkça yaşlı bir teyze olduğunu fark ettim.

"Merhaba!"

"Gel kızım, gel korkma..."

Yaklaştım ve Margarita teyzeyle tanıştık. Dokuz tane kedisi olduğunu söyledi. Margarita Teyze yıllardır burada yaşıyor ve kedilerini çok seviyor. "Meri" adındaki kedisini de nedense daha çok seviyordu. Gözlerinde yılların yorgunluğu olsa da çok güzel bir kadındı. Bunu ona söylemeden edemezdim. Benimle konuşmaktan çok kedileriyle ilgileniyordu. Ardından, "Gel sana sarılayım sen de benim kadar yaşlan," diyerek kollarını uzattı.

Ona sınıksık sarıldım, o da bana. Belki de daha önce hiç görmediğim birisiyle ilk kez böyle sarılmıştım. İlginç ve güzel bir histi. Margarita Teyze yorulmuş, üşümüştü... Onu daha fazla yormak istemedim. Ben yoluma devam ederken o da basamaklardan evin yolunu tuttu. Çok huzurluydum o an.

Margarita'dan ayrıldıktan sonra Kalpazankaya'ya doğru yol alan arkadaşlarıma yetiştim. Kalpazankaya'ya giden yol, dünyanın en güzel yollarından biri olmalı. Bir tarafımız alabildiğine mavi; bir tarafımız yeşil...

Tüm adayı turladıktan sonra acıkmıştık. Hedefimiz Kalpazankaya'daki anlı şanlı restorana ulaşmaktı. Hızlı adımlarla koştuğumuz an, hayal kırıklığına uğradığımız andı. Marmara denizi adalarıyla ne kadar etkileyiciydi ama Kalpazankaya Restaurant kış nedeniyle kapalıydı.

Kendimden bir şeyler aramaya gittiğim bir yerdi Burgazada...Yolu tutup, vapur saatine yetişip, yemeğimizi İstanbul'da yemeye karar verdik.

Vapur iskeleye yanaştı. Yolcular bindikten sonra denize açıldı, suları yırtarcasına... Camlardan güneş ışıkları yansıyor. Bense denizin güzelliğine dalmışım... İçimden gelenleri mırıldanıyorum.

"Hey gidi büyük deniz, seni neden bu kadar çok seviyorum?"

Bana ne diye bu kadar benziyorsun, derin deniz?

Bir yandan huzur veren, bir yandan hiç durulmayan akışların var.

Bir kalbin varmış gibisin. Kalbimle aynı ritimde atıyor gibisin...

Bulduğum yeni topraklar vardı ama yeni denizler bulamadım..."

Kemençe sesiyle uzaklardan geri döndüm. Yanımıza bir genç yaklaştı ve oturmak için izin istedi. Bize yol boyunca kemençe sesiyle ve söylediği şarkılarıyla eşlik etti. Kimi zaman hüznünlendik, kimi zaman güldük. Sonunda Kabataş'taydık.

Gezimin başında kendime sorduğum sorular artık cevaplarını bulmuştu.

Evet haklıydım!

Kendimden bir şeyler aramaya gittiğim bir yerdi Burgazada...

Bulmak için bir şey aradım ya da ne bileyim, belki hatırlamak için...

Belki de hissetmek ve anımsamak için...

"Burgazada bir köy gibi... Herkes birbirini tanır, selamlaşır, evlerimizi de biliriz. Rum, Türk, Ermeni, Makedon, Bulgar kardeş gibi yaşıyoruz. Bu bize özgürlük ve mutluluk veriyor."

“Fön makinesi fotoğrafçılığın mühim aksesuarlarından biri oldu”

YILLARIN FOTO MUHABİRİ YILMAZ CANEL’İ DİNLERKEN TÜRK BASININ GEÇMİŞİ BİR FİLM ŞERİDİ GİBİ AKTI GÖZÜMÜZÜN ÖNÜNDEN. NE ÇOK ANISINI PAYLAŞTI BİZİMLE. ÇOCUKLUĞUNDA BAŞLAYAN FOTOĞRAF MERAKI, MAHALLE ARKADAŞININ KUTU MAKİNESİYLE BAŞLAYAN FOTOĞRAFÇILIĞI, ABDİ İPEKÇİ’NİN YÖNETTİĞİ MİLLİYET GAZETESİ YILLARINI. . . BİRÇOK OLAY VE ZORLUKLARLA DOLU MESLEK HAYATINDA ÇOK SAYIDA ÖDÜLÜN DE SAHİBİ OLMUŞ SPOR FOTO MUHABİRİ YILMAZ CANEL’İ GALATASARAY ÜNİVERSİTESİ İLETİŞİM FAKÜLTESİ’NİN KÜÇÜK VE SEVİMLİ TELEVİZYON STÜDYOSUNDA DİNLİYORUZ.

“Ben Mehmet Yılmaz Canel” diye başladı konuşmasına. Sonra kısa bir süre sustu. Anlatacak çok şeyi vardı belli ki. “Nasıl bir şey istersiniz?” diye sordu ama bizim yanıtımızı beklemeden elini saçına götürdü ve ince parmaklarını artık seyrekleşmiş saçları arasında tarar gibi gezdirdi. Sonra avuç içine sakladığı aynası bir anda görünüp kayboldu. Stüdyoda çıt yoktu. Konuşmasına devam etti. “Ben Mehmet Yılmaz Canel. 1940 yılında Sarıyer’de doğdum ama aslen Karadenizliyim. Bizim ailede sanata bir yatkınlık vardı hep. Ben de bunun kalıntıları olmalı ki fotoğrafla çok küçük yaşta ilgilenmeye başladım.” Karşımızda oturan ufak tefek, minyon bir adam. Üzerinde özenle seçildiği belli bir kıyafet ve ceket. Bugün basında çalışan spor foto muhabirleriyle arasında dağlar kadar fark var diye düşündürüyor ister istemez. Konuşmasını büyük bir dikkatle sürdürüyor, fotoğrafa olan ilgisini büyüdüğü mahallede bulunan bir arkadaşının ödünç aldığı makinesinde keşfettiğini anlatıyor. “Doğup büyüdüğüm mahallede bir arkadaşımın Kodak kutu makinesi vardı. Kutu makine resmen, üstten bakıyorsunuz ufak bir vizörü vardı. Vizörden bakarsınız,

basarsınız. Denklanşör de yok bir kapağa basıyorsunuz. Öyle bir teknikle fotoğrafa ilgi duymaya başladım. Benim fotoğraf makinem olmadı; eşle, dostla bu işi götürdüm ama hep ilgim devam etti fotoğrafa. Çünkü ailemde resme karşı, güzel sanatlara karşı hep bir merak vardı. Bir gazeteci arkadaşım vardı, çok ısrar etti benim foto muhabiri olmam için. Lise eğitimimi yarıda bırakarak Babiâli’ye intikal ettim.”

İlk görevine Gece Postası gazetesinde başlamış Canel. Foto muhabirliğine başlarken henüz bir fotoğraf makinesi yokmuş. Foto muhabiri Aydın Dörter’in verdiği Diax marka fotoğraf makinesi ilk makinesi olmuş.

“Herkesin öyle kolay kolay fotoğraf makinesi olmuyordu,” diye gülümseyerek anlatıyor o yılları.

“Diax ile göreve başladım Gece Postası gazetesi akşam, yani saat beşten sonra çıkan bir gazeteydi.”

Anlatacağı konuları büyük bir özenle seçiyor Yılmaz Canel. Konuşmasını kayda alan kameradan gözlerini ayırmıyor. O yıllarda sadece bir fotoğraf makinesi sahibi olmak ve iyi fotoğraf çekmenin iyi basın bir fotoğrafçısı için yeterli olmadığını da anlıyoruz konuşmalarından. Yılmaz Canel’in eş, dost makinesiyle başlayan meslek hayatı henüz gelişmemiş olan teknolojinin zorluklarıyla

devam ediyor ve zorlu yılların beraberinde getirdiği yeni keşifleri büyük bir gülümsemeyle anlatıyor.

"Her gazetenin karanlık odası vardı. Biz karanlık odaya girer filmi yıkar filmin kurumasını beklerdik. Bu, en az bir buçuk, iki saat sürerdi. Filmin kurumasını beklemek bizi gererdi. Film kuruyacak, agrandizörde tab edeceğiz; fotoğraf çıkacak, fotoğraf yazı işlerine verilecek, yazı işleri değerlendirecek, fotoğraf klişeye gidecek ve gazeteye girecek, aşama buydu. Şimdi hepimizin kullandığı çok basit bir alet var, foto muhabirliğinde çok büyük aşama sağlamıştır. Saç fönü... Türkiye'ye saç kurutma makinesi olarak gelen fönler bize çok fayda sağladı. Biz artık bir buçuk iki saat kurumasını beklediğimiz filmleri artık 5-6 dakikada kurutuyorduk fönle. Fön fotoğrafçılığın mühim aksesuarlarından biri oldu."

"Türkiye'de öyle bir laboratuvar olacağını tahmin etmiyordum"

Fotoğraf, vatani görevini yaptığı yıllarda da peşini bırakmıyor Canel'in. Askerlik sırasında dönemin en gelişmiş fotoğraf teknolojisine sahip Foto Film Merkezi'nde dört ay teknisyen kursu geçiriyor. "Çok faydalı bir kurstur," diye söz ediyor buradan.

"Yani benim pratikteki bilgilerimle, gazetecilikteki bilgilerimle kursu ben yönettim. Kıdemlisiydim kursun. O zaman Türkiye'de diapositif bilinmiyordu, yani Babialı'de diapositif diye bir bilgi yoktu. Orada Mamak'ta diapositif filmi yıkadım. Askerliğimde çok faydasını gördüm, çok iyi bir kurs geçirdim. Çok ciddi bir kurstu. Bir laboratuvarı vardı, Türkiye'de öyle bir laboratuvar olacağını tahmin etmiyordum. Mühim bir laboratuvarı Foto Film Merkezi. O kursu birincilikle bitirdim."

Vatani görevini bitirir bitirmez Dünya gazetesinde göreve başlıyor Canel. Tüm bunları anlatırken o dönemde çekilen yokluktan ve sıkıntılardan da söz ediyor. Stüdyodakiler Türk basınının bir dönemini çit çıkarmadan dinliyor. Yılmaz Canel ise yıllar sonra o günlere tekrar dönüyor.

"Askerden döndükten sonra Dünya gazetesinde göre-

ve başladım. Bizler yokluk içinde yaşadık, kritik günler geçirdik. Gazete size, bir olaya gidiyorsanız sayılı kare film veriyordu. Benim Diax'tan sonraki makinem Rolleicord Alman makinesiydi. İki objektiflidir, kurmalı. Bir fotoğraf çekmek için 3-4 hareket yaparsınız. Çekeceksiniz, kuracaksınız, denklanşörü kuracaksınız, tekrar denklanşöre basacaksınız ve fotoğraf çekeceksiniz ayarını yapacaksınız. Filmleri sayılı alırdık. 1960 müdahalesinden önce Türkiye çok kritik günler yaşadı, yani yokluk dönemi. İthal edilen mallar tevzi bürosu vardı gidiyordunuz, orada biz gazeteciler liste veriyorduk, o listeye göre ayda 25 tane film alıyorduk, bir film 12 kare çekiyordu. 18/24 ebatında bir kutu kâğıt alıyorduk, 100 adet vardı içinde, onunla bir ay fotoğraf çekiyorduk, görev yapıyorduk. Analog fotoğraf çok meşakkatli fotoğraftı, yani fotoğraf elde etmek çok zordu. Bizim o film yıkanırken, yıkandığı an o filmi göreceğimiz an -siyah beyazsa 10-15 dakika- o an inanır mısınız öyle müthiş bir stres yaşıyorduk ki! Sonra diapositif geldi, diapositif geldikten sonra stresimiz katlanarak gitti.

Çünkü diapositif filmin yıkanması bir buçuk saat."

Yaşadıkları o stresler Yılmaz Canel'de ve arkadaşlarında mesleği bıraktıktan sonra etkisini göstermiş, "Ben şu anda beş büyük ameliyat geçirdim," diyor. "Mesleğimi iyi yaptım, çalıştım ama bedel ödedim. Mesela benim dönemdeki foto muhabiri arkadaşlarım kalın bağırsak ameliyatlıdır. Bunların içinde en az 6-7'si vefat etti. Çünkü işimiz karanlık oda olduğu için ellerimiz banyoların, eczaların içindeydi. Ben de kalın bağırsak ameliyatı

geçirdim, tamamen o eczalardan kaynaklanan bir şey. Mesela şimdi eczada filmi yıkıyorsunuz, biraz sonra bir şey yemeniz icap ediyor, ağzınıza bir şey atıyorsunuz yiyorsunuz falan aynı eli kullanarak. Benim yaşamamın nedeni hayatımda hiç sigara kullanmamam."

"Milliyet'e foto muhabiri olarak girmek parlamento girmek kadar zordu"

Dersin formatı gereği konuşmacılara hiçbir soru yöneltilmeden kendilerini anlatmaları bekleniyor. Yılmaz

Canel'e de dersi dinleyenler kayıt sırasında hiçbir soru sormuyor. Canel, fotoğrafla geçen yıllarını kendine göre kronolojik bir sırayla anlatıyor.

Yıl 1966. Milliyet gazetesinin başında Abdi İpekçi bulunuyor. O yıl Milliyet gazetesine foto muhabiri alımı yapılacak. Canel, "Milliyet'e foto muhabiri olarak girmek parlamentoya girmek kadar zordu," diye anlatıyor o dönemi. Abdi İpekçi ile bir buçuk saat süren mülakatın ardından işe alınıyor ve "1966 yılında Milliyet gazetesi yazı işleri kadrosuna giren tek kişiyim," diyor.

"Milliyet'te çok büyük mücadele verdim. Benim görevim birinci sayfaydı. Fakat aradan 5-6 ay geçti bizim spor müdürümüz vardı Babıali'nin değerli insanlarından Namık Sevik. Beni ısrarla spora aldı. Abdi Bey ile bayağı tartışmalar yaptı, beni zorla spora aldı. 1967 yılından itibaren sporda görev yapmaya başladım," sözleriyle anlatıyor hayatında önemli izler bırakan Milliyet gazetesindeki ilk yıllarını.

"Abdi İpekçi'yi son kez görenlerden biriyim"

Abdi İpekçi'yi son görenlerden biri olduğunu anlatıyor Yılmaz Canel. Onunla son konuşmalarını stüdyodakilerle paylaşıyor.

"Yılmaz nasılsın?" diye sordu Abdi İpekçi.

"Ben iyiyim Abdi Bey, siz nasılsınız?" diye yanıtladım.

"İyiyim," dedi ama çok yorgun görünüyordu.

"Ankara'ya gittim çok yoruldu Yılmaz, bana bir uğraşınla bir şey konuşacağım," dedi.

"Olur Abdi Bey," dedim. İyi geceler dedik ayrıldık. Ben Türkiye'yi dolaşip deplasmana gittiğim için maçlara oralardan bilgi isterdi, haber verirdi haber yapardım. Garaja gittim arabama bindim; o, gazetenin önünden arabasına bindi, Nişantaşı'na gitti. Ben Etiler'e geldim eve, kapıyı açtım, oğlum elinde limonlu su, karım "bir dakika gel seni oturtalım," dedi. "Ne oldu bir şey mi var?" dedim. "Abdi Bey'i öldürdüler," dedi. "Nee!" Yarım saat evvel beraberdim.

"Bir anda Abdi Bey'in morgda cesediyle karşılaştım. Trafikte nerede durdum? Nereye girdim? Şişli Etfal'e nereden girdim, inanın hiçbir şey hatırlamıyorum. Hastanede kimse yok; korkuyorlar gelmeye, yani sağcılardan, ülkücülerden korktukları için kimse gelemedi morga. Bir foto muhabiri arkadaşım vardı Selahattin kardeşim ve ben vardım. Abdi Bey'in eşyasını ben aldım. Kırık kalemini ben aldım. Kaleme mermi isabet etmiş. Müzeye teslim ettim, müzede durur. Ve bir-bir

Yıl 1966. Milliyet gazetesinin başında Abdi İpekçi bulunuyor. O yıl Milliyet gazetesine foto muhabiri alımı yapılacak. Canel, "Milliyet'e foto muhabiri olarak girmek parlamentoya girmek kadar zordu," diye anlatıyor o dönemi. Abdi İpekçi ile bir buçuk saat süren mülakatın ardından işe alınıyor ve "1966 yılında Milliyet gazetesi yazı işleri kadrosuna giren tek kişiyim," diyor.

buçuk saat içinde en son ben canlı gördüm Abdi Bey'i, morga ben koydum. Kimse yoktu, Selahattin ile morg görevlisi üçümüz koyduk morga Abdi Bey'i. Bu travmayı yaşadım ben. 1 Şubat'ta hep giderim 30 yıldır törene giderim. Çok değerli bir insandı. Hayatımda böyle bir insan tanımadım."

"Korkutucu bir adam değildir ama onun ağırlığını hissederdiniz," diyor Abdi İpekçi'yi anlatırken. Galatasaray Üniversitesi'nin küçük stüdyosunda pür dikkat, herkes onu dinliyor. "Abdi İpekçi'yi herkes memnun etmek isterdi, çünkü çok kolay mutlu olmazdı Abdi Bey, beğenmezdi. Abdi Bey kimin ne yaptığını çok iyi bilirdi. Gazetenin ortadaki iki sayfası için aylık röportajlar yapardı. O röportajlardaki görüntüyü bana çektiirdi."

"İki önemli spor olayı ülkenin gelişimine çok büyük katkı sağladı"

Spor foto muhabirliğinin de etkisiyle yakın bir biçimde Türkiye'deki spor olaylarını yakından takip eden Yılmaz Canel, iki önemli spor olayının ülkenin gelişmesinde çok büyük katkısı olduğu söylüyor.

"İki spor olayı Türkiye'nin gelişmesinde çok büyük aşama yaptırmıştır. Bir; 1964 yılında Uluslararası Marmara Bisiklet Turu, İstanbul'dan başlıyordu; Gelibolu, Çanakkale, Bursa, İzmir İstanbul'a dönüyorsunuz. O bisiklet turunda o caddeler insan almıyordu. İkinci olay da Türkiye Ligi'nin olmasıdır. Trabzon birinci lige çıktı şampiyon oldu. Trabzon'a pazar günü maç varsa cumartesiden giderdik ve pazartesi dönebilirdik; toplam üç gün. Trabzon'da havaalanı var ama ışıklandırması yok. Hava karardığı zaman uçak inip kalkamıyor. Ben gazeteci olarak -Trabzonlu da olduğum için- uğraştım ışıklandırttım. Şimdi Trabzon uluslararası havaalanı. Bazı illerde otel yoktu. Trabzon'da otel yoktu. Adana'da eski bir otel vardı, Yalçın Sürmeli'ye zorla otel yaptırttım, Adana'da yabancı bir takım gelse kalacak otel yok."

"Fotoğraf benim aşkım"

"Fotoğraf benim aşkım" diyen Canel, Türkiye'de Gazeteciler Cemiyeti ve Spor Yazarları Derneği'nin en kıdemli üyesi olduğunu ekliyor. Tüm bunlardan söz ederken yıllar içinde sahada yaşadığı onlarca anı gözünün önünde canlanıyor. Bize de sahalarda geçen bir anısını şöyle aktarıyor:

"Rusların bir makinesi vardı Zenit diye. Ben Zenit makinesi aldım, fakat objektifi 50 milim. Kalenin arkasın-

dan 50 milim bir şey vermiyor. Arriflex film makinesi vardı. Arriflex'in 135 milimetre bir tane hurdadan objektifini buldum. Çağaoğlu'nda fotoğraf tamircisi vardı, o Zenit'e bir adaptör yaptı ve Zenit'e 135 milimetreyi monte ettik. Türkiye'de kale arkadaşından 135 milimetreyi kullanan ilk insanım. 1968'den sonra yüz beş milimler falan objektifler gelmeye başladı, Nikon. Kurmalı makineydi saniyede 3 kare çekiliyordu o zaman. Nikon, dünyada fotoğraf anlayışını değiştirdi. Güzel fotoğraf çekme imkânı sağladı. Ben 35 yıl boyunca Nikon kullandım. Motorlu makine spor fotoğrafçılığında ve diğer branşlarda da çok büyük aşama getirdi."

Görevleri icabı sahaya kale arkasından bakarlarken kalecilerle olan diyaloglarına değiniyor yılların foto muhabiri.

"Yıllar evvel bir maç yapıldı İnönü Stadı'nda. Deniz tarafındaki kaledeyiz, fakat bizim eski meşhur foto muhabirleri var maçta, kötü hikayeler anlatılıyor. Bir ara oyun durdu kaleciyle birlikte hakem geliyor. Geldi hakem dedi ki, 'Beyler lütfen hikaye anlatmayın, kalecinin dikkati dağılıyormuş,' dedi; kaleci bizi hakeme şikayet etmiş. Biz eskiden gazeteci, hakem, polis, asker falan bir dengede idik, çünkü bu meslek gruplarının hedefi daha güzel iyi bir ülke, böyle bir anlayış vardı."

Anılar anları kovalıyor. Yılmaz Canel bıkmadan, yorulmadan anlatıyor anılarını. Stüdyoda bir saati geride bırakıyoruz. Yılların foto muhabiri şimdi de futbolcu arkadaş çevresiyle arasında geçen bir anısını paylaşıyor bizimle:

"Galatasaray deplasmanına gidiyoruz uçakta. Gökmen Özdenak vardı, Yasin Özdenak vardı; onlar uçakta bana yer ayırırlardı, onların arkada yerleri vardı sohbet ederdik. Bir şey oldu böyle yine sohbet ederken, dedim ki artık gelmeyeceğim sizinle, kızdırdınız beni dedim. Yasin dedi ki "abi nasıl gelmezsin ya" dedi; bizim istihbarat şefimiz vardı Nezhik Alkış. "Nezhik ile konuşuyoruz biz seni istiyoruz hep deplasmana" dedi. Niye dedim istiyorsunuz, meğerse benim gittiğim deplasmanlarda Galatasaray yenilmiyormuş, uğur olarak düşünmüşler. Yılmaz Canel, artık torununu okuluna getirip götürün, İstanbul'da yaşadığı için kendisini şanslı olarak nitelendiren, geçmiş tarihimizin gazete sayfalarında fotoğraflarıyla yer edinmiş bir isimdi. Son olarak yeni kuşağa, foto muhabiri olacıklara önerileriyle ve mesleğinin kazandırdığı alışkanlıklardan söz ederek konuşmasını sonlandırıyor:

“Yeni teknolojiyle, dijital makineler insana kolaylıklar sunuyor. Dijitalde bence fazla fotoşop kullanmayın. Grafik giriyor işin içine fotoğraf ayrı bir şey, öyle olduğunda resme kaçıyor. Bir kere çok iyi okumaları lazım. Biz eskiden kamerayı kullandığımız gövdeyi, makineyi fazla okumak zorunda değildik. Görüntü elde edebilmek için yeni kameralarda birçok komut var. Bu da bir hafıza gerektiriyor. Bilgi ve ilgi istiyor. Eskiden 3-4 komut vardı, şimdi sayısız komut var. Yani kendiniz de komut yaratabiliyorsunuz. Dijital teknolojiye makineyi iyi okumak lazım... Ben şu anda bile makinesiz dolaşamam, tabancasız polis olur mu? Sevmek lazım ve kafanızda kurgu yapın, açığı kafanızda kurun. Kafanızda yapın ve monitörden onu görmeye çalışın. Bu detaylara çok dikkat edin. Fotoğrafla zamanı durduruyorsunuz, çok mühim olay. Mesela foto muhabirliğinin bana getirdiği kimi alışkanlıklar vardır, hep öne geçerim, ben hiç sıra bekleyemem. Çünkü hep öne geçmişim, hep önde olmuşum, işin başında olmuşum; bu alışkanlık yaptı bende. Yemek yerken mesela acele yemek yerim, atamıyorum hâlâ onu üstümden. Yani fotoğraf çekmeyi hissetmeniz lazım. Her meslekte olduğu gibi sevmek lazım.”

Kayıt sona eriyor. Yılmaz Canel'in yaşadıklarını dinle-

mek bile yoruyor bizleri. Oysa kayıt sona erer ermez tipik bir gazeteci heyecanıyla soruyor yılların foto muhabiri:

“Nasıl oldu mu?”

Dersin ardından Türk Basın Tarihi'ne önemli bir not düşüldüğünün ağırlığını hissediyoruz hepimiz. O günün şartlarıyla bugünü karşılaştığımızda foto muhabirliği mesleğinin teknik açıdan ne kadar kolaylaştığını anlıyoruz. Ne var ki foto muhabiri olmak için tekniğin yanında başka özelliklerin olduğunu da algılıyoruz...

Gittik, İzledik, Yazdık, Çektik...

Yıl boyunca ne çok konferans, panel, sempozyum yapıldı İstanbul Aydın Üniversitesi'nde. Biz İstanbul Aydın Üniversitesi Haber Ajansı olarak (İAHA) bunların birçoğunu izlemeye çalıştık. İşte size izlediklerimizden derlediğimiz haberlerin bir bölümünden özet...

10 Kasım Atatürk'ü Anma ve Atatürk Haftası

İstanbul Aydın Üniversitesi "10 Kasım Atatürk'ü Anma ve Atatürk Haftası" etkinlikleri 10- 16 Kasım 2012 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Düzenlenen etkinlikler kapsamında gerçekleştirilen "Her Yönüyle Atatürk" konferansında konuşan Yrd. Doç. Dr. Mehmet Hakan Özçelik, "Atatürk sadece Atatürk Haftası'nda değil her zaman hatırlanmalı," dedi. Haber: Hatice Can (İAHA)

Ürdün Petra Üniversitesi ile işbirliği protokolü imzalandı

İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın, 16 Kasım 2012'de Ürdün Petra Üniversitesi Rektörü ve Eski Lübnan Başbakanı Prof. Dr. Adnan Badran'ı üniversitemizin Florya Yerleşkesi'nde ağırladı. Gerçekleştirilen ziyaret sonrası iki üniversite arasında öğrenci değişimini ve işbirliğini geliştirmeyi amaçlayan protokol de imzalandı. Haber: Yasemin Karip (İAHA)

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi'nden "İlahi Kusurluluk" sergisi

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi, İstanbul Tasarım Bienali Akademi Programı kapsamında, 12 Ekim-12 Aralık 2012 tarihleri arasında "İlahi Kusurluluk" başlıklı fotoğraf sergisine ev sahipliği yaptı. "İlahi Kusurluluk" başlıklı sergide öğrenciler 38 siyah beyaz fotoğraftan oluşan engelli portrelerini, iletişim fakültesindeki hoca odalarında sergilediler. Haber: İAHA

"Türkiye üniversitelerarası 1. Havacılık Çalıştayı"

Türkiye Havayolu Pilotları Derneği'nin (TALPA) gerçekleştirdiği "Türkiye Üniversitelerarası 1. Havacılık Çalıştayı" 12-13 Kasım 2012 tarihleri arasında, İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi'nde gerçekleştirildi. İstanbul Aydın Üniversitesi'nde iki gün boyunca gerçekleştirilen çalıştayı, TALPA Kalite Güvence Yöneticisi Serpil Tanbay, "Türkiye'de bir ilk olarak 'Üniversitelerarası 1. Havacılık Çalıştayı' düzenledik. Burada hedeşimiz, tüm üniversitelerin akademisyenlerini ve öğrencilerini de bu çalışmanın içine katmak," diyerek değerlendirdi. Haber: İAHA

“Romanya-Türkiye: Balkan Coğrafyasının İki Aktörü”

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 19 Kasım 2012'de “Romanya-Türkiye: Balkan Coğrafyasının İki Aktörü” isimli uluslararası konferans düzenledi. İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi D Blok Turuncu Salon'da gerçekleştirilen uluslararası konferansa Romanya İstanbul Başkonsolosu Stefana Greavu, İstanbul Romen Kültür Merkezi Başkanı Silvana Rachieru ve İstanbul Aydın Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğretim üyesi Prof. Dr. Calin Sinescu konuşmacı olarak katıldılar.

Haber: Yasemin Karip (İAHA) Fotoğraf: Ahmet Topçu (İAHA)

Foto muhabiri Ali Öz İstanbul Aydın Üniversitesi'nde

Foto muhabiri Ali Öz, 19 Kasım 2012'de İstanbul Aydın Üniversitesi Radyo ve Televizyon Programcılığı bölümünün düzenlediği “Medya Günleri” konulu seminere katıldı. Gerçekleştirilen seminerde “Tarlabaşı Ayıp Şehir” konulu son belgesel çalışmasını öğrencilere izleten Ali Öz, “Basının bugünkü haline hiç inanmıyorum. Bugün gazetecilik yapıldığına da inanmıyorum. İzlediğimiz haberlerin hepsi çarpıtılarak bize ulaşıyor,” dedi.

Haber: Musab Arslan (İAHA)

Fotoğraf: Hatice Can (İAHA)

Hızlı okuma semineri...

İstanbul Aydın Üniversitesi Psiko Eğitim Kulübü tarafından düzenlenen “Anlayarak Hızlı Okuma” semineri 16-17 Kasım 2012 tarihlerinde D Blok Mavi Salon'da gerçekleştirildi. Psiko Eğitim Kulübü'nün organize ettiği “Anlayarak Hızlı Okuma” seminerinde eğitimci yazar Murat Tunalı hızlı okuma tekniği konusunda katılımcıları bilgilendirdi.

Haber: Ahmet Topçu (İAHA)

“Başarının Kodları” seminerleri

Risk ve Girişimcilik Okulu ikinci haftasında, konuk konuşmacı Beyoğlu Güzelleştirme Derneği Başkanı Nizam Hışım, “Taksim'in, Beyoğlu'nun hak etmediği bir görüntü kirliliği mevcut. Şu an Taksim'de bir yayalaştırma proje çalışması başladı. Ben Taksim Meydanı'nın daha güzel bir meydan olmasını umut ediyorum,” diyerek Taksim yayalaştırma projesini değerlendirdi.

Haber: Ferit Cihan Deniz (İAHA)

Koç Holding CEO'su Uğur Ekşioğlu üniversitemizde...

İstanbul Aydın Üniversite Türkiye Araştırmaları Derneği'nin (İAÜTAM) düzenlediği Risk ve Girişimcilik Okulu “Başarının Kodları” seminerlerinin 21 Kasım 2012 tarihli konuğu Koç Holding eski CEO'su Uğur Ekşioğlu, otuz sekiz yıl çalıştığı Koç Holding deneyimini gençlerle paylaştı. Bugün çok popüler olan girişimciliğin, kendi öğrenciliği döneminde bilinmediğini anlatan Ekşioğlu, “Benim üniversitede okuduğum yıllarda girişim ya da girişimcilik isimleri bilinmez veya öğretilmezdi. Sıfırdan bir işe başlamaksa oldukça güçtü. Hemen herkes babadan kalan bir işi ileriye götürür veya batırır,” dedi. Haber: İAHA

“Mehmet Akif Ersoy’a Aydın Bakışlar”

İstanbul Aydın Üniversitesi Türkiye Araştırmaları Merkezi'nin, 22 Kasım 2012'de, D Blok Turuncu Salon'da gerçekleştirdiği “Mehmet Akif Ersoy’a Aydın Bakışlar” konferansına Mehmet Akif Ersoy Fikir ve Sanat Vakfı Mütevelli Heyeti Başkanı Mehmet Cemal Çiftçigüzeli, eski AGİT Başkanı ve Parlamenterleri Prof. Dr. Nevzat Yalçıntaş, Fatih Sultan Mehmet Vakıf Üniversitesi Medeniyetler İttifakı Enstitüsü Müdürü Prof. Dr. Recep Şentürk konuşmacı olarak katıldılar. İstanbul Aydın Üniversitesi Rektörü Prof. Dr. Yedigâr İzmirli'nin de katıldığı konferansta konuk sanatçı Aşık Ahmet Poyrazoğlu saziyla Mehmet Akif Ersoy'un şiirlerini seslendirdi. **Haber: İAHA**

“Yayılmış Hesaplama ve Bağlantılı Dünya-2012”

Bu yıl yedincisi düzenlenen Pervasive Computing and the Networked World-2012 (Yayılmış Hesaplama ve Bağlantılı Dünya-2012) konferansı 28-29 Kasım 2012 tarihlerinde, İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi'nde gerçekleştirildi. İstanbul Aydın Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü'nün koordinatörlüğünde gerçekleşen konferansa, CCF Technical Committee on Cooperative Computing, Birmingham City University, Lanzhou University, Wuhan University of Technology ve ETH Zurich de destek verdi. “Teknoloji Alt Yapısı”, “ Servis Bilimleri ve Bağlantılı Veri”, “Dijital Dünya ve Ağ Dünyası” üst başlıkları altında kırk iki bildirinin sunulduğu konferansa yurt dışından 44 akademisyen ve araştırmacı katıldı. **Haber: İAHA**

NTV Spor İstanbul Aydın Üniversitesi'nde

NTV Spor muhabirleri Dilara Dönder, Emek Ege ve Özgür Buzdaş, İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileriyle bir araya geldiler. İletişim Fakültesi mezunu olan insanların medya sektöründe iş bulmasının zorluğundan söz eden NTV spikerleri, “Sektör dar, bizim için iş bulmak çok zor. CV'niz değil, geldiğinizde ne yapabileceğinize bakıyorlar. Bu nedenle daha okul sıralarında bol bol pratik yapmalısınız,” dediler. **Haber: Hatice Can (İAHA)**
Fotoğraf: Orkun Burak Çatalkaya (İAHA)

“Bize yardımcı olmayın, engelleri ortadan kaldırın!”

İstanbul Aydın Üniversitesi, İstanbul Kalkınma Ajansı ve Türkiye İş Kurumu'nun 16 Ocak 2013 tarihinde ortaklaşa gerçekleştirdikleri “Engellilerle Çalışma Oryantasyon Semineri” nde konuşan Rektörümüz Prof. Dr. Yedigâr İzmirli “Bu proje bugüne kadar engelli bireyler konusunda toplumun farkındalığının artmasında önemli katkıda bulundu. Biz üniversite olarak engelli kardeşlerimizin mesleki eğitim ve istihdam sürecini başlattık, bunu devam ettireceğiz,” dedi. **Haber: İAHA Fotoğraf: Ferit Cihan Deniz (İAHA)**

“Türkiye Bölgesel Bir Güç Olabilir mi ?”

“Türkiye bölgesel bir güç olabilir mi?” konferansı, 07.01. 2013 tarihinde İstanbul Aydın Üniversitesi'nde gerçekleştirildi. Konferansa katılan CHP İstanbul Milletvekili Ali Özgündüz, ARI Harekâtı Başkanı Ural Aküzüm, Türkiye Gazeteciler Cemiyeti (TGC) Yönetim Kurulu Üyesi Zafer Atay son dönem Suriye-Türkiye ilişkileri değerlendirdiler. **Haber: Yasemin Karip (İAHA)**
Fotoğraf: Orkun Burak Çatalkaya (İAHA)

Dr. Mustafa Aydın: “Hedefimiz Türkiye’nin ilk beş üniversitesi arasına girmek”

İstanbul Aydın Üniversitesi “2012- 2013 Akademik ve İdari Değerlendirme Toplantısı” 7 Aralık 2012 tarihinde Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın’ın başkanlığında, A Blok Konferans Salonu’nda gerçekleştirildi. Dr. Mustafa Aydın konuşmasında, “Hedefimiz İstanbul Aydın Üniversitesi olarak 2015 yılında Türkiye’de ilk beş üniversite arasında yer almak,” dedi. Haber: Simpel Osman - Yasemin Karip (İAHA) Fotoğraf: Ferit Cihan Deniz (İAHA)

“Kosova’nın bağımsızlığı Balkanlar’da istikrarı sağladı”

“Arnavutluk’un Bağımsızlığının Yüzüncü Yılı” etkinlikleri kapsamında Türkiye’de bulunan Kosova Başbakan Yardımcısı Dr. Edita Tahiri, 3 Aralık 2012’de Avrasya Üniversiteler Birliği ve İstanbul Aydın Üniversitesi işbirliğiyle gerçekleştirilen “Liderler Konferansı”nda, “Kosova-Balkanlar’daki Gelişmeler ve Türkiye-Kosova İlişkileri”ni değerlendirdi. İ. Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi’nde gerçekleştirilen konferansta Başbakan Yardımcısı Dr. Edita Tahiri, “Birçok kişi Kosova’nın bağımsızlığıyla Balkanlar’ın karışacağına inanıyordu. Fakat bu, inanılanın tam aksine Kosova’nın bağımsızlığı Balkanlar’da ve bölgede barışa, istikrara hizmet etti,” dedi. Haber: İAHA Fotoğraf: Ferit Cihan Deniz (İAHA)

Ahmet Böken: “Yeni medya gençlerin elinde”

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Halkla İlişkiler Kulübü’nün düzenlediği, “Yeni Medya ve Sosyal Medya” başlıklı konferansa katılan TRT Haber Genel Yayın Yönetmeni Ahmet Böken, “Yeni bir dünyada yaşıyoruz ve eski dünya çok fazla eskide kaldı. Globalizm denilen hayal kurulurken dünyanın küçük bir köy olacağından bahsediliyordu. Ama globalizm çok farklı bir netice verdi. Her bir köyden yeni bir dünya çıktı. Sosyal medyanın alt yapısı oluştu ve herkes gazeteci oldu,” diyerek sosyal medyanın önemine vurgu yaptı. Haber: Yasemin Karip (İAHA) Fotoğraf: Ferit Cihan Deniz (İAHA)

“Yeni Anayasa Türkiye’nin Geleceği”

Anayasa Uzlaşma Komisyonu Üyesi Prof. Dr. Süheyl Batum, İstanbul Barosu Başkanı Doç. Dr. Ümit Kocasakal ve İstanbul Aydın Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Enver Bozkurt, İstanbul Aydın Üniversitesi Ulusal Güvenlik Strateji ve Araştırma Merkezi’nin gerçekleştirdiği “Yeni Anayasa Türkiye’nin Geleceği” konulu konferansta yeni anayasayı ve başkanlık sistemini değerlendirdiler. Konferansta konuşan İstanbul Barosu Başkanı Doç. Dr. Ümit Kocasakal, “Benim kanaatim yeni bir devlet kurulurken yeni bir Anayasa yapılır, yeni bir rejim inşa ediyorsanız yeni bir Anayasa yaparsınız, devrim ya da karşı devrim olursa yeni bir anayasa yaparsınız. Hangisi oldu da Türkiye’de yeni bir Anayasa yapıyoruz?” dedi. Haber: Simpel Osman (İAHA) Fotoğraf: Ferit Cihan Deniz (İAHA)

“İnsanları yeryüzünde birleştirebilecek tek şey sanattır”

İstanbul Aydın Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nin yapmış olduğu “Eğitim Etkinlikleri Konferans Dizisi”nin konuklarından hat sanatçısı Savaş Çevik yaptığı konuşmada yurtdışında yapmış olduğu sergilerinde sanata, sanatçıya verilen önemin ve ilginin daha fazla olduğunu söyledi. Haber: Bihter Büşra Güler (İAHA)

“Hayal ettiğimiz haberciliği yapamıyoruz”

İstanbul Aydın Üniversitesi Radyo ve Televizyon Programcılığı bölümünün düzenlediği “Medya Günleri” konulu konferansta konuşan Kanal D Haber Direktörü Süleyman Sarılar, “Türkiye’de özel sektörün ağırlıklı olduğu bir medyada hayal ettiğimiz haberciliği yapamıyoruz, kimse yapamıyor, siz de yapamayacaksınız,” dedi. Haber: Musab Arslan (İAHA) Fotoğraf: Hatice Can (İAHA)

“Suriye’deki gelişmeler ve Türkiye”

İstanbul Aydın Üniversitesi ve Ulusal Güvenlik ve Strateji Uygulama Merkezi (USAM) işbirliğiyle “Suriye’deki Gelişmeler ve Türkiye” konulu bir konferans düzenlendi. Üniversitenin Florya Yerleşkesi’nde gerçekleştirilen konferansa Kültür Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Hasan Köni, 21. yy Enstitüsü Başkanı Prof. Dr. Ümit Özdağ ve Akşam gazetesi yazarı Hüsnü Mahalli konuşmacı olarak katıldılar. Moderatörlüğünü USAM Müdürü Doç. Dr. Sait Yılmaz’ın yaptığı konferansta konuşmacılar, son dönemde Suriye’deki olayların Türkiye ve bölge üzerindeki yansımalarını değerlendirdiler. Suriye’de yaşananları bölgesel bir müdahale olarak nitelendiren Prof. Dr. Hasan Köni, “Rusya’nın asıl korktuğu Suriye’den sonra İran’a sıra gelmesidir. İran’a girildikten sonra bu coğrafyada bulunan ülkelerin Rusya’nın, Çin’in, Türkiye’nin durumları çok değişik boyutlara ulaşabilir,” dedi. Haber: İAHA Fotoğraf: Yasemin Karip (İAHA)

İstanbul Aydın Üniversitesi’nde Keremcem’le Akustik Söyleşi

İstanbul Aydın Üniversitesi’nin ev sahipliği yaptığı, TRT’de yayınlanan “Keremcem’le Akustik Söyleşi” adlı program üniversitenin öğrencilerini coşturdu. Keremcem’in konukları haber spikeri Ceren Bektaş, ünlü şarkıcı Özgün, oyuncu-tiyatrocu Alper Kul ve Beşiktaş’ın eski oyuncusu Pascal Nouma programa renk kattı. Öğrenciler tarafından büyük ilgi gören Pascal Nouma, neden Beşiktaş’ı tercih ettiğini sorusuna “Beşiktaş’ı çok seviyorum ve hâlâ bağımlı kopartmadım, Beşiktaş’ın ilk yabancı uyruklu kongre üyesiyim,” şeklinde yanıt verdi. Haber: Simpel Osman-Yasemin Karip (İAHA) Fotoğraf: Ahmet Samet Topçu (İAHA)

“İlahi Kusurluluk” sergisi Neksav’da...

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi Fotoğrafçıları, bu yıl ilki gerçekleştirilen İstanbul Tasarım Bienali Akademi Programı’nın 12 Aralık 2012 tarihinde sona ermesiyle, Tasarım Bienali kapsamında fakültelerinde sergiledikleri “İlahi Kusurluluk” sergisi fotoğrafını Neksav Özel Eğitim ve Rehabilitasyon Merkezi’ne hediye ettiler. Haber: İAHA

Engelsiz yaşam projesi

İstanbul Aydın Üniversitesi'nin Küçükçekmece Belediyesi ile ortaklaşa düzenlediği "Kariyer Fuarı", 18.12.2012 tarihinde D Blok Fuaye alanında gerçekleşti. Fuar, İstanbul'da yaşayan engüllülerin, kimseye muhtaç olmadan yaşamlarını sürdürebilmelerini ve toplumla bütünleşmelerini sağlamak üzere, İstanbul Aydın Üniversitesi tarafından, İŞKUR İl Müdürlüğü, İstanbul Kalkınma Ajansı desteğiyle de gerçekleştirildi. Haber: Yasemin Karip (İAHA) Fotoğraf: Ferit Cihan Deniz (İAHA)

"2012 Mirza Fatali Ahundzade Yılı" etkinlikleri sona erdi

İstanbul Aydın Üniversitesi ve Uluslararası Türk Kültürü Teşkilatı'nın (TÜRKSOY) işbirliğiyle gerçekleştirilen "2012 Mirza Fatali Ahundzade Yılı" kapanış etkinliği 18 Aralık 2012 tarihinde İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi'nde gerçekleştirildi. Kapanış etkinliğinde Azerbaycan Cumhuriyeti Kültür ve Turizm Müsteşarı Vagif Aliyev, Türk Konseyi Genel Sekreteri Halil Akıncı, TÜRKSOY temsilcisi Elçin Gafarlı, Azerbaycan Yazarlar Birliği Başkanı Anar Rızayev, İstanbul Aydın Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Şuayip Karakaş, İ. Aydın Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi öğretim üyesi Prof. Dr. Kamil Veli Nerimanoğlu ve şair Ataol Behramoğlu yer aldılar. Haber: İAHA

"Televizyonculuğu ablamdan öğrendim!"

Habertürk TV Program Yapımcısı ve sunucusu Simge Fıstıkoğlu, İstanbul Aydın Üniversitesi'nde katıldığı konferansta, "Ben haberciliğe mutfaktan yetişmedim ama haberciliği yaşayarak öğrendim. Tipik bir haber muhabiri değilim. Klasik haberciliğin 5N 1K kuralı bana göre değil. Haberde yaratıcılığı seviyorum, bu yüzden program sunucusuyum," dedi. Haber: Hatice Can (İAHA) Fotoğraf: Yasemin Karip (İAHA)

Ahmet Mithat Efendi Sempozyumu

İstanbul Aydın Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü'nün düzenlediği "Ahmet Mithat Efendi Sempozyumu" 24- 25 Aralık 2012 tarihleri arasında Florya Yerleşkesi D Blok Turuncu Salon'da yapıldı. Haber: İAHA

Can Bonomo'dan şiir "Hayat 'girme o topa', 'değmez' dedi"

İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileri, 2012 Eurovision temsilcimiz Can Bonomo ile buluştu. A Blok konferans salonunda gerçekleşen söyleşiye giriş bileti olarak her öğrenciden bir kitap istendi. Kitaplar sosyal sorumluluk projesi kapsamında Van Depremi sonrası inşa edilen Üçgen Köyü'ndeki ilköğretim okuluna bağışlanacak. İAÜ Müzik Topluluğu tarafından düzenlenen proje, Can Bonomo ve hayranları tarafından büyük ilgi gördü.

Haber: Yasemin Karip (İAHA) Fotoğraf: Ahmet Topçu - Orkun Burak Çatalkaya (İAHA)

"Mezun olmayı beklememek gerek"

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin düzenlediği söyleşiye katılan Kanal 7 Ana Haber spikeri Erhan Çelik, "Anchorman muhabirlikten gelmelidir, hatta gerekirse muhabirlik yapmalıdır, iletişim fakültesi öğrencilerinin sahaya çıkabilmesi ve 'işte bu iletişim fakültesi öğrencisidir' dedirtebilmesi için mezun olmayı beklememelisiniz, şimdiden iş hayatına atılmalısınız. İletişim fakültesi öğrencileri için her şey günlük güneşlik değil," dedi. Haber: Musab Arslan (İAHA) Fotoğraf: Ahmet Topçu (İAHA)

“Doğu Akdeniz Güvenlik Sorunu ve Kıbrıs’ın Geleceği”

İstanbul Aydın Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Kulübü’nün düzenlediği “Doğu Akdeniz Güvenlik Sorunu ve Kıbrıs’ın Geleceği” konulu konferansta konuşan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Ankara Büyükelçisi Mustafa Lakadamyalı, Avrupa Birliği’nin Kıbrıs Rum Yönetimi’ni adanın tek temsilcisi olarak üye kabul etmesini, Kıbrıs Sorunu’nun çözümündeki en büyük engel olarak gördüğünü söyledi. Haber: (İAHA)

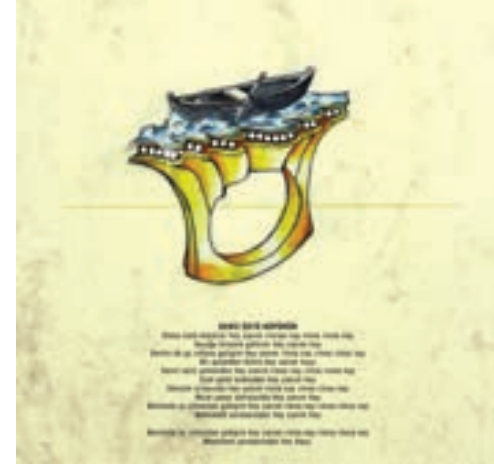
İstanbul Aydın Üniversitesi’nde Yılbaşı Etkinliği

İstanbul Aydın Üniversitesi öğretim üyeleri ve okul çalışanları “Yeni Yıl Etkinliği” adı altında 31 Aralık 2012’de bir araya geldiler. Etkinlikte konuşan Rektör Prof. Dr. Yedigörmüş, üniversite olarak 2012 yılında büyük başarılar elde edildiğini belirterek, bu başarılarda emeği geçen herkese teşekkür ederek iyi yıllar diledi. Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın ise “Geldiğimiz nokta bir ekip başarısıdır. Dolayısıyla ben bütün arkadaşlarıma yapmış oldukları katkıdan dolayı teşekkür ediyorum,” diyerek etkinlikte bulunan en genç arkadaşı kürsüye davet etti. Kürsüye çıkan İletişim Fakültesi Gazetecilik bölümü 3.sınıf öğrencisi Yasemin Karip, “Ben okulumuzun haber ajansında çalışıyorum. Güzel bir yere doğru gittiğini görüyorum okulumuzun. Burada olan insanlara da bunun için teşekkür ediyorum. Umarım 2013 hepimiz için daha güzel bir yıl olur,” şeklinde konuştu.

Haber: Yasemin Karip (İAHA) Fotoğraf: Ferit Cihan Deniz - Orkun Burak Çatalkaya (İAHA)

“Bu Türküler Hepimizin”

İstanbul Aydın Üniversitesi Kuyumculuk ve Takı Tasarım Bölümü öğrencileri tasarladıkları takı çizimlerini, 27 Aralık 2012 tarihinde D Blok Fuaye’de “Bu Türküler Hepimizin” üst başlığıyla sergilediler. Geçtiğimiz yıl hazırladıkları “Türk Destanları” adlı koleksiyonun devamını oluşturan “Bu Türküler Hepimizin” sergisinde öğrencilerin tasarladıkları çizimleri, ilham aldıkları türkülerin öyküleriyle birlikte yer aldı. Haber: Bihter Büşra Güler (İAHA)

Reklam Oburları İstanbul Aydın Kampüsü’nde

İstanbul Aydın Üniversitesi, 27 Aralık 2012 tarihinde, Power FM’de hafta içi her akşam radyo programı yapan Cenk ve Erdem’i ağırladı. İstanbul Aydın Üniversitesi D Blok Mavi Salon’da gerçekleşen “Reklam Oburları Kampüste” adlı etkinlik öncesi sponsor markalar stant kurup kampanya ve ürün tanıtımı yaptı. Markalar, stantlarda öğrencilere çekiliş kuponu doldurarak etkinlik sonunda hediyeler dağıttı.

Haber: Yasemin Karip (İAHA)

Fotoğraf: Orkun Burak Çatalkaya (İAHA)

İletişim Fakültesi'nin 2012'ye veda partisi

İstanbul Aydın Üniversitesi, İletişim Fakültesi'nin düzenlediği. 28 Aralık 2012 tarihinde "Yeni Yıl Organizasyonu" adında bir kutlama gerçekleştirildi. D Blok Turuncu Salon'da gerçekleşen yılbaşı kutlamasına İletişim Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Hülya Yenğın, fakülte öğretim üyeleri ve öğrenciler katıldı. Haber: Simpel Osman (İAHA)

İstanbul Aydın Üniversitesi ve İl Milli Eğitim Müdürlüğü İşbirliği Protokolü imzalandı

İstanbul Aydın Üniversitesi ve İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü işbirliği çerçevesinde düzenlenen "İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğü Memurları Oryantasyon Programı" protokolü İstanbul Aydın Üniversitesi Mütevelli Heyeti Başkanı Dr. Mustafa Aydın ve İl Milli Eğitim Müdürü Dr. Muammer Yıldız tarafından imzalandı. 02 Ocak 2013 tarihinde imzalanan işbirliği protokolü çerçevesinde, İstanbul İl Milli Eğitim Müdürlüğüne yeni atanan memurlara oryantasyon eğitimi 02-11 Ocak 2013 tarihleri arasında konusunda uzman akademisyenler tarafından İstanbul Aydın Üniversitesi Florya Yerleşkesi'nde verildi. Haber: İAHA

Komedyen Hayrettin İstanbul Aydın Üniversitesi'ni kırdı geçirdi

İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencileri 2012 yılının son haftasında üniversitenin Florya Yerleşkesi'nde bulunan en büyük konferans salonunu bu kez komedyen Hayrettin için doldurdu. Komedyen Hayrettin ile eğlence ve kahkaha dolu saatler geçiren öğrenciler, dışarıda yağın kara ve üniversitenin kar nedeniyle eğitime ara vermesine aldırış etmeden program bitene kadar salondan ayrılmadılar.

Haber: Aydın Okan (İAHA)
Fotoğraf: Hatice Çetin (İAHA)

Tablo gibi saçlar

İstanbul Aydın Üniversitesi Anadolu Bil Meslek Yüksekokulu Saç Bakımı ve Güzellik Hizmetleri Programcılığı ikinci sınıf öğrencileri'nin düzenlediği "Yeni Yılda Saç ve Makyaj Show"da öğrenciler kafalarından geçen çığırnlıkları yaptıkları saç modellerine yansıttılar. 2013'ün saç ve makyaj önerilerinin sunulduğu etkinliği hazırlayan öğrenciler tüm bu çalışmalarını aslında birer 'karmaşa' olarak özetleyerek, bu saç modellerinin günlük kullanımdan uzak olduğunu belirttiler.

Haber: Zeynep Yılmaz (İAHA) Fotoğraf: Orkun Burak Çatalkaya (İAHA)

İstanbul Aydın Üniversitesi'nde stres semineri

İstanbul Aydın Üniversitesi Sağlık Meslek Yüksek Okulu'nun düzenlediği "Stres" konulu seminer, D Blok Mavi Salon'da 03 Ocak 2013 tarihinde gerçekleşti. Seminerde İstanbul Üniversitesi İstanbul Tıp Fakültesi Fizyoloji Anabilim Dalı öğretim üyesi Prof. Dr. Yusuf Ziya Ziylan, "Stresin iki farklı tanımı vardır. Bunun bir kısmı psikolojik, bir diğer kısmıysa organik yapımızı ilgilendiriyor. Bunun yanında stres günlük hayatta karşılaştığımız olaylarla ortaya çıkar," diyerek strese yol açan faktörleri ve dikkat edilmesi gereken konuları ele aldı. *Haber: Simpel OSMAN (İAHA)*
Fotoğraf: Aydın OKAN (İAHA)

"100. yılında Balkan Savaşları"

İstanbul Aydın Üniversitesi Tarih ve Medeniyet Kulübü'nün 17 Aralık 2012 tarihinde gerçekleştirdiği "100. Yılında Balkan Savaşları" konulu konferansa katılan konuşmacılar, "Balkanlar'dan göç edenler ölmüş olmasına rağmen biz bu göçün travmasını hâlâ atlatamadık," dediler. MÜ öğretim üyesi Dr. Saim Aydın, Av. Özcan Pehlivanoğlu ve İstanbul Aydın Üniversitesi öğretim üyesi Prof. Dr. Necat Birici'nin konuşmacı olarak katıldığı konferansta, Batı Trakya Türkleri Lideri Dr. Sadık Ahmet'in eşi ~~Şükür Ahmet~~ Şükür Ahmet'in konuşması olarak yer aldı. *Haber: İAHA* Fotoğrafar: Yasemin Karip (İAHA)

Hayatın içinden savunma mekanizması

İstanbul Aydın Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu, 3 Ocak 2013 tarihinde, A Blok Büyük Salonda teatral bir gösteri düzenledi. Ağız ve Diş Sağlığı Bölümü ve Anestezi Bölümü öğrencilerinden oluşan oyuncu kadrosu, Psikoloji dalında "Savunma Mekanizması"nı konu alan skeçlerle izleyiciyi eğlendirdi. İnsanların günlük hayatta farkında olmadan bir davranış biçimi olarak sergiledikleri savunma mekanizmasını konu alan gösteri, savunma mekanizmasının alt başlıklarını içeren, hayatın içinden kesitlerden oluşuyordu.

Haber: Yasemin Karip (İAHA)
Fotoğraf: Ahmet Topçu (İAHA)

"Geçmişten Günümüze Türkiye'de Uygulanan Ziraat Çalışmaları"

Anadolu Bil Meslek Yüksek Okulu Peyzaj ve Süs Bitkileri Programı'nın 07 Ocak 2013 tarihinde gerçekleştirdiği "Geçmişten Günümüze Türkiye'de Uygulanan Ziraat Çalışmaları" konulu konferansa Halkalı Ziraat Okulu Müdürü Selahattin Cengiz konuşmacı olarak katıldı. Selahattin Cengiz, yaptığı konuşmada Osmanlı'dan günümüze ziraat okullarının gelişimini ele aldı.

Haber- Fotoğraf: Ahmet Topçu (İAHA)

"Türkiye değişti fakat medya değişmedi!"

İstanbul Aydın Üniversitesi İletişim Fakültesi'nin düzenlediği "Türkiye'deki Medya" adlı seminerin konuşğu ATV Genel Yayın Yönetmeni Erdoğan Aktaş, "Türkiye değişti, fakat medya değişmedi," diyerek Türk medyasının bugün içinde bulunduğu durumu eleştirdi. Aktaş, konuşmasında Türkiye'de gündemin çok hızlı değiştiğinden de söz ederek, "Sabah farklı, akşam farklı bir konu gündemde oluyor. Türkiye'nin bir günde tükettiği gündemi başka bir ülke bir ayda tüketiyor. Türkiye bu açıdan gazeteciler cenneti," diye konuştu.

Haber: Simpel Osman-Yasemin Karip (İAHA)
Fotoğraf: Ahmet Topçu (İAHA)

Çevreciler İstanbul Aydın Üniversitesi'nde

Çevre ve Sürdürülebilir Kampüs Kulübü (ÇEVSSÜR) ve Genç TEMA Başkanı Kemal Kahya, İstanbul Aydın Üniversitesi'ne konuk oldular. D Blok Turuncu Salon'da gerçekleşen konferansta, küresel ısınma, iklim değişiklikleri konuları ele alındı. Bunların nasıl engellenebileceğini anlatan Kemal Kahya, Genç TEMA için gönüllü çalışan İstanbul Aydın Üniversitesi öğrencilerini de sahnede ağırladı.

Yazı: Bihter Büşra Güler (İAHA)
Fotoğraf: Ahmet Topçu (İAHA)

IAHA

İstanbul Aydın Üniversitesi
İletişim Fakültesi Haber Ajansı

IAHA

GÖZ'ünüzü açıyoruz...

